VLADİMİR İ. LENİN

BOLŞEVİKLER VE PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ

Devrim Yazıları – 2

(1889–1914), cilt

Türkçesi: Ferit Burak Aydar

6

agorakitaplığı

VLADİMİR İ. LENİN
BOLŞEVİKLER VE PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ
6

FERİT BURAK AYDAR

Ankara doğumlu. İstanbul Üniversitesi İngiliz Edebiyatı mezunu. Yayınlanmış çevirileri arasında Ian Watt'ın *Romanın Yükselişi* (Metis), Edward Said'in *Başlangıçlar* (Metis), John Reed'in *Balkanlarda Savaş* (Pencere), E.F. Keller'in *Toplumsal Cinsiyet ve Bilim* (Metis), Esra Özyürek'in *Modernlik Nostaljisi* (Boğaziçi Üniversitesi), *Oryantalizm - Tartışma Metinleri* (Doğu-Batı, derleme, ortak çeviri), P de Man'ın *Körlük ve İçgörü* (Metis), A. Philips'in *Hep Vaat* (Metis), Arjun Appaduray'ın *Küçük Sayılardan Korkmak* (Timsahkitap) ve Lenin'in *Devlet ve Devrim* ve *Emperyalizm*'i (Agora Kitaplığı) sayılabilir. Ayrıca, Lenin'in *Yenilgicilik ve Enternasyonalizm* ile *Sovyet İktidarı ve Dünya Devrimi* konulu yazılarını derleyip kitap haline getirmiş ve çevirmiştir.

Vladimir İ. Lenin

BOLŞEVİKLER VE PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ

Devrim Yazıları – 2

Türkçesi: Ferit Burak Aydar

a
agorakitaplığı

Teori - 5

Bolşevikler ve Proletarya Diktatörlüğü
Devrim Yazıları – 2
Vladimir İ. Lenin

Türkçe'ye çeviren: Ferit Burak Aydar
Görsel kavram: Mithat Çınar
Mizanpaj: Sibel Yurt

© 2010; bu çevirinin Türkçe yayın hakları
Agora Kitaplığı'na aittir.

Birinci Basım: Mart 2010

ISBN: 978-605-103-066-1

Baskı ve Cilt: İdil Matbaacılık
Tel: (0212) 482 36 01

AGORA KİTAPLIĞI
Gümüşsuyu Mahallesi Osmanlı Yokuşu,
Muhtar Kâmil Sokak No: 5/1 Taksim/İSTANBUL
Tel: (0212) 243 96 26-27 Fax: (0212) 243 96 28
www.agorakitapligi.com
e-posta: agora@agorakitapligi.com

İÇİNDEKİLER

Sunuş: Bolşevik Devriminin
Tarihsel Meşruiyeti *(Ferit Burak Aydar)* .ix

1. BÖLÜM
İŞÇİ DEVLETİNİN İNŞASI

Emekçi ve Sömürülen Halkın Hakları Bildirgesi .3
Petrograd Garnizonu Alay Delegeleri Konferansı .7
RSDİP (B) Petersburg Komitesi Oturumu .10
RSDİP (B) Merkez Komitesi'nin Merkez Komite
İçindeki Muhalefete İlişkin Kararı .16
Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu Toplantısı .20
Çalışma Komiserleri İkinci Tüm-Rusya Kongresi'nde Konuşma .26
Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu, Moskova Sovyeti,
Moskova Sendikaları ve Fabrika Komiteleri'nin
Ortak Oturumunda Yapılan Konuşma .33
Kızıl Subaylar Günü'nde Yapılan Konuşma .52
Petrograd Sovyeti Oturumu – Yazılı Sorulara Cevaplar .54
Sovyet Hükümetinin Başarıları ve Zorlukları .70
Mevcut Durum ve Sovyet İktidarının Acil Görevleri .112
Sovyet İktidarının İki Yılı .128
Komünist Enternasyonal Üçüncü Kongresi .132
Komünist Enternasyonal Dördüncü Kongresi .143

2. BÖLÜM
PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ VE DEMOKRASİ

Kurucu Meclis Seçimleri ve Proletarya Diktatörlüğü .163
Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri ile Cepheden Gelen Delegelerin Ortak Toplantısında Konuşma .192
Plehanov'un Terör Üzerine Görüşleri .196
G.Y. Zinovyev'e Mektup .200
Birinci Tüm-Rusya Emekçi Kadınlar Kongresi'nde Konuşma .202
Sovyet Cumhuriyeti'nde Emekçi Kadın Hareketinin Görevleri .206
Sovyet İktidarı ve Kadınların Durumu .214
Türkistan Komünistlerine .219
Rusya Komünist Partisi (Bolşevik) Merkez Komitesi'nin Ukrayna'da Sovyet İktidarına İlişkin Karar Taslağı .221
RKP (B) Sekizinci Tüm-Rusya Konferansı .225
Yedinci Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi .228
Denikin'e Karşı Kazanılan Zaferler Münasebetiyle Ukrayna İşçi ve Köylülerine Mektup .241
Rusya Komünist Partisi (Bolşevik) Merkez Komitesi Sekretaryası'na .250
Uluslararası Emekçi Kadınlar Günü .251
A.A. Joffe'a Mektup .254

3. BÖLÜM
DIŞ SİYASET VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Ayrı ve İlhakçı Barışın Derhal İmzalanması Sorununa İlişkiz Tezlere Sonsöz .259
RSDIP (B) Merkez Komitesi'ne .262
Folkets Dagblad Politiken Muhabiriyle Mülakat .263
Eski Michelson Fabrikasındaki Toplantıda Yapılan Konuşma .266
Béla Kun'la Görüşme Üzerine .270

Bavyera Sovyet Cumhuriyeti'ne Tebrik Mesajı .272
Béla Kun'a Mektup .274
Bir Amerikalı Gazetecinin Sorularına Verilen Cevaplar .276
Polonya Cephesi'ne Giden Kızıl Ordu Askerlerine
Hitaben Konuşma .282
L.B. Kamenev'e Telgraf ve G.V. Çiçerin'e Bir Not .285
Daily News Muhabiri Bay Segrue'ye Cevap .287
Rusya Komünist Partisi (Bolşevik) Dokuzuncu
Tüm-Rusya Konferansı'nda Yapılan Konuşma .289
G.V. Çiçerin'e Mektup *(14 Aralık 1920)* .296
Sekizinci Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi .297
Moskova İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyeti Plenumunda
Yapılan Konuşma .300
G.V. Çiçerin'e Mektup *(9 Mart 1921)* .308
RKP (B) Onuncu Kongresi .309
Tüm-Rusya Sendikalar Merkez Konseyi
Komünist Grubunun Toplantısı .313
RKP (B) Merkez Komitesi Siyasi Bürosu Adına
V.M. Molotov'a Mektup .315
İngiliz İşçi Partisi'nin Politikaları .318
RKP (B) Merkez Komitesi Siyasi Büro
Üyelerine Hitaben, V.M. Motolov'a .320
RKP (B) Merkez Komitesi Siyasi Büro
Üyelerine Hitaben, V.M. Motolov'a .322
G.V. Çiçerin'e Mektup *(8 Kasım 1922'den sonra)* .323

SUNUŞ:
BOLŞEVİK DEVRİMİNİN TARİHSEL MEŞRUİYETİ

Ferit Burak Aydar

Sosyalizme yakınlığını saymazsak, Bolşevik Devrimi'ne dışarıdan bakan en titiz ve dürüst tarihçi olan E.H. Carr, Sovyet Rusya tarihi üzerine kapsamlı çalışmalarından *Tek Ülkede Sosyalizm*'in başlarında, aslında farkında olmadan Bolşevik Devrimi'ne ve genel olarak proleter devrimlerine ilişkin çok temel bir hakikate dikkat çeker. Lenin'in ölümünün ardından başlayan 'tek ülkede sosyalizm' tartışmalarını ele almadan önce, Sovyet toplumunun ilk yedi yılını bir arkaplan olarak sunan Carr, aile ve kadın sorunu çerçevesinde Bolşeviklerin kaydettikleri büyük başarılardan bahseder ve ardından, ilk bakışta, tahrifatçı burjuva tarihçilerinin 'aslında'lı cümlelerini andıran şu sözleri sarf eder:

> Sovyet rejiminin ilk döneminde evlilik ve aile konusunda çıkartılan yasalar, tıpkı ekonomi alanındaki ilk yasalar gibi, sosyalist nitelikte değildi ve *aslında birçok Batı ülkesindeki burjuva radikal çevrelerden onay görebilirdi.*[1]

Bir açıdan gerçekten de öyle, ama *aslında* öyle değil!

Bolşevikler henüz kapitalizmin tam olarak gelişmediği, dolayısıyla burjuva-demokratik kapsama ait birçok görevin halledilmediği ve acilen çözüm beklediği bir ülkede iktidarı ele geçirmişlerdi. Bunlardan en yakıcı olanları toprak sorunu, genel oy hakkı, demokratik cumhuriyet ve ulusal sorundu (savaşla birlikte buna bir de barış sorunu eklenmişti). Tarihsel açıdan bakıldığında bunların hiçbiri burjuva düzeninin temeliyle alakalı sorunlar değildi, çözümü durumunda kapitalizm ortadan kalkmış olmayacaktı; Carr'ın tabiriyle, radikal bir burjuva partisinin kendi programına alabileceği ve -çözüme kavuşturup kavuşturamayacağı bir tarafa- kâğıt üzerinde benimseyebileceği nitelikte sorunlardı, zira burjuva partileri bu sorunlara el atmakla burjuva düzeninin sınırları dışına çıkmış olmayacaklardı. Bu bağlamda, Bolşevikler iktidara gerçekten de burjuvazinin çözümsüz bıraktığı burjuva-demokratik sorunları çözerek gelmişlerdi.

Ne var ki Carr'ın söyledikleri bu kadarıyla sınırlı tutulduğu takdirde eksik ve dahası fevkalade yanlış olur. Bolşeviklerin devrimi bu aşamada bırakmayıp, proletaryanın kendi sınıfsal taleplerine ilerlemiş olmaları bir tarafa, bizi elde edilen başarıları, yapılan büyük işleri tek bir ülkeyle sınırlı, ulusal çapta adımlar olarak görmeye götürür. Halbuki gerçek böyle değildir. Çarlık Rusya'sının önünde çözmek zorunda olduğu burjuva-demokratik sorunlar olduğu doğrudur. Fakat Bolşe-

1) E.H. Carr, *Socialism In One Country 1924-26*, cilt 1, Pelican Books, 1970 [1958], s. 39 (vurgu bana ait).

viklerin çözdükleri burjuva-demokratik kapsama ait sorunların Rusya'yla sınırlı olduğu doğru değildir. '*Aslında*' radikal bir burjuva partisinin kabul edebileceği bu sorunlar, o dönemde ve daha uzunca bir süre *hiçbir* burjuva hükümetinin çözüme kavuşturamadığı, hatta çoğu zaman yanına bile yaklaşamadığı evrensel düzeyde sorunlardı.

Örneğin, Carr'ın dikkat çektiği kadın ve aile sorunu üzerinden gidebiliriz. Sovyet hükümetinin ilk kararnameleri arasında, kadın sorununda o dönemin burjuva yasalarıyla kıyaslandığında muazzam bir ilerlemeyi ifade eden reformlar vardı. 'Demokratik' Avrupa'da henüz kadınlara oy hakkı verilip verilmemesi gerektiği bile tartışma konusu olmasına karşın, Bolşevikler kadınlara oy hakkı tanımakla kalmamış, diğer alanlarda da kadın-erkek eşitsizliğinin nesnel zeminini kaldıracak adımlar atmışlardı. Lenin haklı olarak şöyle diyordu:

> Köhnemiş yasaların esas yükünü kadın işçilerin taşıdığını biliyoruz. Tarihte ilk kez bizim yasalarımız kadın haklarını çiğneyen her şeyi ortadan kaldırdı. Dünyanın başka hiçbir yerinde emekçi kadınlar için eşitlik ve özgürlük böyle eksiksiz bir şekilde gerçekleşmemiştir.[2]

Başka bir deyişle, Bolşevikler ileri kapitalist ülkelerin İkinci Dünya Savaşı sonrasına kadar erteledikleri ve sonrasında defalarca geri adım attıkları hayati reformları 1917'de, iktidarın alındığı ilk gün hayata geçirmişlerdi. Lenin ve partisi yalnızca burjuva Rusya'nın değil, burjuva Avrupa'nın da çözmemekte direndiği ya da çözemediği, fakat tarihsel gelişim açısından o gün artık bir zorunluluk haline gelmiş olan sorunları çözmüştü.

---

2) "Birinci Tüm-Rusya Emekçi Kadınlar Kongresi'nde Yapılan Konuşma" 19 Kasım 1918, *Collected Works* içinde, cilt 28, s. 180. Bu tarihî adımlar aşağıda ele alınacaktır.

Dolayısıyla, daha baştan şunu söylemek mümkündür: Bolşeviklerin geri kalmış Rusya'nın şartlarını 'istismar etmek' suretiyle, ancak ve ancak geri bir ülkede iktidarı ele alabilecek çapta bir parti olduğu ve programları, taktikleri ve icraatlarının geri kalmışlık dünyasına ait olduğu sunturlu bir yalandır.

Öte yandan, Carr'ın dile getirdiği ve başka pek çok tarihçinin de farklı saiklerle sahiplendiği bu 'aslında'lı yaklaşım, gerek Bolşevik Devrimi gerekse genel olarak proleter devrimleri açısından temel bir gerçeği gözden kaçırmaktadır: Devrim tam da eski toplumun (bu örnekte, burjuva toplumunun) 'aslında' çözebileceği, birçoğu teorik açıdan (kâğıt üzerinde) kapitalist düzenin sınırları dışına çıkmayan, ama miadını doldurmuş bir sınıf olarak burjuvazinin çözemeyeceği ya da binbir geri adımla ve anti-demokratik yolla çözebileceği sorunları, proletaryanın (yeni devrimci sınıfın) üzerine alarak *geçerken* çözmesi demektir. Burjuvazi tam da üzerinden uzun yıllar geçtikten sonra, '*aslında* devrimsiz de çözülebilirdi', vs. denen sorunları çözmekten aciz olduğu (ya da mesela, bugün Kürt sorununda olduğu gibi, süreç içinde birçok anti-demokratik yola başvurarak, bir adım ileri iki adım geri giderek ve dolayısıyla güdük bir şekilde çözdüğü) için miadını doldurmuş, gerici bir sınıftır; proletarya (ve onun partisi) ise, tarihsel gelişimin artık bir zorunluluk olarak getirip dayattığı sorunlara herkesten önce işaret edebildiği ve gücü oranında çözebildiği için ilerici, geleceği temsil eden, devrimci bir sınıftır (ve partidir). 'Reformlar devrimlerin yan ürünüdür' sözü tam da buraya oturur.

Bu husus neden önem arz ediyor? Şöyle ki, tarihteki ilk büyük işçi devrimine olabildiğince nesnel yaklaşan tarihçilerin ya da yazarların önemli bir kısmı, aslında, Soğuk Savaş tarihçiliğine düşmemiş olmalarını yeterli, hatta takdire şayan görerek,

Bolşeviklerin giriştikleri hareketin tarihsel meşruiyetini sorgulama yoluna gitmişlerdir ve bu eğilim bugün de sürmektedir. Buna göre, ayakları yere basmayan ütopyacılar olarak Bolşevikler, kabul edemedikleri gerçeklikle karşı karşıya kalınca ve isteklerinin gerçekleşmediğini görünce şiddete başvurmuşlar ve böylece *kaçınılmaz ve doğal olarak* Stalinizme varan kapıyı kendi elleriyle aralamışlardır. Yirminci yüzyılda yaşananları anlamaktan ziyade geçiştirmeye yarayan böyle bir yaklaşımla, kadın sorununda gördüğümüz türde devasa adımlar da değersizleştirilmektedir. Bu yüzden, Bolşevik Devrimi'nin *tarihsel meşruiyeti* sorununu ele almadan, ilk proleter devletinin iç ve dış politikalarını anlamak mümkün olmayacaktır.

İKTİDARA GİDEN YOL

Özellikle de SSCB'nin yıkılışının ardından Bolşeviklerin tezcanlılıklarıyla Rusya'nın demokratik gelişimini engelledikleri, tarihi zorlayan, tarihin doğal gelişimini yolundan saptıran eylemleriyle yetmiş yıllık kanlı bir gecikmeye sebep oldukları, vs. iddiası sayısız yazar tarafından dillendirildi. Bu görüşün yankı bulmasında gerek 1990 sonrası genel depolitizasyon ortamı, gerekse Stalinist bürokrasinin aşırı baskıcı yönetimini kendi küçük burjuvalıklarını gizlemek için kullanan Batı'daki Rus mülteci aydınlarının, kendilerine biçilen kıyafeti iyi taşıyarak Stalinist tarih okulunu aratmayacak derecede tahrifatlarla dolu anlatılar yaymış olmaları önemli rol oynadı.

Soğuk Savaş döneminin ardından daha da beter bir ideolojik saldırı dönemi başladığından, gerçekte, ilk kez Kerenski, Milyukov ve Martov'un, vb. dile getirdiği ve dönemin Marksistleri tarafından cevaplandırılmış olan iddialar yankı bulmaya devam

etti. Son yirmi yılda Rusya'da ve diğer eski Doğu Bloğu ülkelerinde yaşanan 'özgürlük ve demokrasi' deneyimleri bu eski iddianın en büyük dayanağını ortadan kaldırmış olmasına karşın, yine de yalnızca demokratların değil, 'sosyalistler'in ('demokratik sosyalistler'in) de Bolşevik Devrimi'ne yaklaşımının özünü halen bu iddia oluşturmaktadır. İki akım arasındaki tek fark, 'sosyalist' demokratların biraz daha somuta inmeleridir: "Daha gerçekçi, ayakları yere basan bir parti olarak Menşevikler, kitlelerin demokratik taleplerini karşılayarak, güçlü bir işçi örgütleri ağının desteklediği geniş bir demokratik ortam oluşturabilirlerdi, vs." Başka bir deyişle, Bolşevikler 'demokratik' bir kurum olan Kurucu Meclis'i dağıtmakla, Şubat Devrimi'ne taş koymuş (bu kesimlerin gözünde Çar'la uzlaşmaya çalışan, eski düzene neredeyse hiç dokunmayan, vs. Şubat Devrimi gerçek devrimdir!), her türlü demokrasinin önünü tıkamış ve *böylece* totaliter diktatörlüğün yolunu döşemişlerdi!

Lenin'in de sık sık cevaplamak zorunda kaldığı[3] bu iddianın kaba ve basit olması, Bolşevik Devrimi'nin tarihsel meşruiyetini kanıtlamak için en kritik soru olduğu gerçeğini değiştirmez, zira aslında Bolşevik Parti de, Troçki'nin on yıl önceden dikkat çektiği bu karşı-devrimci çizgiye kaymaktan ancak 'Nisan Tezleri'nde cisimleşen bir tartışma sürecinin ardından kurtulmuştur; 1917 öncesinde Rusya Devrimi'nin karakterine ilişkin derin tartışmalar aynı eksene oturmaktadır.

Biz bu burjuva-'demokratik' iddianın yanlışlığını gerek içeride gerekse dışarıda yaşanan birkaç örneğe bakarak anlayabiliriz.

---

3) "Menşevizme kaymış olan ve Kurucu Meclis'i dağıtmamız durumunda mahvolacağımız öngörüsünde bulunan bütün darkafalıları, demokratları, sosyal-demokratları vs. hatırlatacak şekilde kapitalizm tarafından yenilgiye uğratılacağımız 'öngörüsünde bulunan' Levi... , *a.g.y.*, cilt 30, s. 25.

Birincisi, ulusal düzeyde değerlendirdiğimizde, o dönem var olan partilerin demokrasi siciline bakmak en doğrusudur. Burjuvazinin esas temsilcisi olan sözde anayasal-demokrat parti Kadetler, İç Savaş döneminde işledikleri cürümler bir tarafa, daha Ağustos 1917'de askeri diktatörlük kurmak amacıyla Geçici Hükümet'e karşı ayaklanmış olan Kornilov'a destek vererek, kritik an geldiğinde hangi tarafta ve hangi politikalardan yana olacaklarını kanıtlamışlardı. Dahası, burjuvazinin bu has partisinde çoğunluğu büyük toprak sahiplerinin oluşturuyor olmasına bakarak da, Rusya'yı Ekim olmasaydı nasıl bir gelecek beklediğini zihnimizde canlandırabiliriz.

Küçük mülk sahiplerinin ya da daha somut konuşursak, köylülüğün temsilcisi olan Sosyalist-Devrimciler (Sağ ya da Sol kanadı), bireysel terörizm eylemlerinden yakalarını sıyıramamışlardı. Ekim'den önce iktidarda geçirdikleri süre, Rusya'nın emperyalist emellerinden vazgeçmeye, köylülerin toprak talebini karşılamaya gönülsüz bir parti olarak Çarlığın sol kanadı olmaktan öteye gidemeyeceklerini göstermişti.

İşçi sınıfının reformist partisi ol(amay)an Menşevikler de, tıpkı S-R'ler gibi, Ekim öncesinde iktidar şansını tepmişlerdi. Kafası karışık küçük bir sol azınlığı sarfı nazar edersek, Ekim'den önce emperyalist savaşın sürdürülmesine cevaz verip, İç Savaş sırasında da Beyaz Muhafızlara destek sağlayacak, hatta bunların otoritesi altına girecek kadar alçalmışlardı. Lenin zamanında demokrasi çığlıkları atan Menşevik önderlerden Dan, Stalinist diktatörlüğün şirazesinden çıktığı dönemde 'Sovyet' Rusya'ya övgüler düzerek demokrasiye bağlılığını kanıtlayacaktı.

İkincisi, uluslararası alanda 1917 sonrasında yaşanan 'demokrasi' deneyimlerine ve bunun en iyi örneği olarak Almanya'ya bakmak gerekir, zira 'Rusya Devrimi Bolşevik değil, baş-

ka bir yön izleseydi...' diyenler, bahsedilen yönlerin görüldüğü bir örneği, yani Almanya'da yaşanan devrimi unutuyorlar. Almanya o dönemde tipik bir Avrupa ülkesi olmadığından, onunla karşılaştırma yapmak özellikle uygun olacaktır.

1917 Ekim'ine gelindiğinde Almanya da bir devrimin arifesindeydi. Görece geç kapitalistleşmiş bir ülke olarak Almanya'nın da önünde çözmesi gereken bazı burjuva-demokratik görevler (her şeyden önce Kayzer'in defedilmesi) bulunsa bile, bu ülkede yaklaşan devrim bir sosyalist devrimdi. Avrupa'nın en örgütlü işçi sınıfına sahip ülkesi olarak Almanya, Bolşevik Devrimi'nden bir yıl sonra, Marksistlerin yıllardır süren beklentisine karşılık vererek kendi Kasım Devrimi'ni yaşadı. Fakat bu devrim daha baştan ölü doğan bir çocuktu ve yaptıklarından çok yapamadıklarıyla tarihe geçti.

Alman Devrimi, emperyalizm çağında demokratik sorunların çözümüyle başlayan bir devrimin süreklileşip muzaffer bir proleter devrimine ilerlemediği durumda yaşanacakları en çarpıcı şekilde göstermiştir. Sözü dolandırmadan söylersek, demokratik devrim, faillerinin (işçi ve emekçilerin) sınıfsal taleplerini karşılamadığı takdirde, demokratik bir cumhuriyet kurmak bir tarafa, sıradan bir burjuva diktatörlüğünü de aşarak *faşizme kadar* varabilir. Almanya'da demokratik sorunların çözümünün ardından işçilerin kurdukları Konseyler iktidarı ele geçirmeyince, önce işçi sınıfının iki büyük önderi Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht vahşice öldürülmüş, ardından Almanya on beş yıla yayılan devrimler, darbeler, ayaklanmalar ve savaşlarla dolu bir döneme girmiş ve bir türlü belini doğrultamayan burjuvazi sonunda iktidarı kendisi adına ama kendisine rağmen yönetecek bir güce, faşist Hitler'e devretmişti. (O dönemde benzer nitelikteki ülkelerde de süreç bundan çok farklı gelişmemiştir.)

Dolayısıyla, Bolşevik Devrimi'nin nesnel zorunluluğunu ve tarihsel meşruiyetini bir anlığına unutsak bile, burada sıralanan ulusal ve uluslararası boyutlu sebeplerden ötürü bile haklılığa sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Fakat Bolşevizmin tarihsel meşruiyetini, ölümü gösterip sıtmaya razı eden bir yaklaşımla açıklamak elbette yeterli değildir. Bu yüzden meselenin teorik ayağına ve bu temel üzerinde, Bolşeviklerin icraatlarına da bakmak gerekir.

Teorik mülahazalar söz konusu olduğunda da, maalesef, benzerini yine Stalinist tarih okulunda gördüğümüz müthiş bir tahrifat söz konusudur. Kendisini 'sosyalist' ya da demokrat olarak adlandıran kesimler, 1917 öncesinde önde gelen sosyalistlerin görüşlerini (ya da bir dönem dillendirdikleri ve sonra tövbe ettikleri görüşleri) görmezden gelmektedirler. Oysa söylenenlere kulak vererek, dönemin Bolşeviklere mensup olmayan (dönek) Marksistlerinin, Ekim 1917'de gerçekleşecek devrimin meşruiyetini zamanında veciz şekilde açıklamış olduklarını görebiliriz.

Gerçekten de Marksizme bağlı kalan birçok sosyalist Rusya devriminin Şubat'taki ya da Ağustos'taki düzeyiyle sınırlı kalamayacağını çok öncesinde dile getirmişlerdi. Bolşevikleri bunlardan ayırt eden belki de tek özellik, sözleriyle eylemlerinin birbirini tutması ve bunun için gerekli araç olan devrimci örgütü yaratmış olmalarıydı. Başka bir deyişle, Bolşevikler bu kesimler içinde en tutarlı ve nesnel zorunlulukları tanıyan, bunları mantıksal sonuçlarına kadar götürmekte tereddüt yaşamayan kanadı oluşturuyorlardı.

Aslında anlatılan eski bir hikâyedir: Sosyalist olmanın en temel koşulu burjuvazinin iktidarının kaldırılmasıdır, ama ılımlı ya da reformist kesim bunun vaktinin geldiğini hiçbir zaman kabul etmezken, devrimci kanat, elbette, koşulların olgunlaştı-

ğı belli anlar olduğunu savunmaktadır. Bolşevizm dışı sosyalizmin en önemli otoritesi olan Kautsky'nin 1906 sonlarında söylediklerini alalım. Kautsky "Rusya Devrimi'nin Devindirici Güçleri ve İhtimalleri" başlığını taşıyan ve bir yıl sonra Rusça baskısına Lenin'in onaylayıcı bir önsöz yazdığı çalışmasında, yalnızca Avrupa için değil, Rusya için de burjuva devrimleri çağının, "yani devindirici gücünü burjuvazinin oluşturduğu devrimler çağı"nın kapandığını söyler. Kautsky'ye göre, proletaryanın eklenti değil, bağımsız bir sınıf olarak ortaya çıktığı bir ülkede burjuvazi devrimci olmaktan çıkmıştır. Şöyle der Kautsky:

> Devrimin gelişimi içinde Sosyal-Demokrat Parti'nin zafere ulaşması gayet mümkündür ve parti, yandaşlarına bu zafer konusunda güven aşılamakla iyi eder, zira zaferi daha baştan reddederseniz, başarıyla mücadele yürütemezsiniz. Fakat sosyal-demokratların başka bir sınıfın yardımı olmadan, yalnızca proletaryaya yaslanarak zafere ulaşmaları mümkün olmayacaktır. İşte bu yüzden, zafere ulaşmış bir parti olarak, programını proletaryayı destekleyen sınıfın (köylülük) çıkarlarının izin verdiğinden daha öteye taşıyamayacaktır.

Buraya kadar, özellikle de son cümle dikkate alınırsa, Kautsky'nin 1917 sonrasındaki aynı Kautsky olduğu düşünülebilir. Fakat Kautsky adeta yazdıkça ikna olur. Tıpkı *o dönemki* Lenin gibi, devrimin bir burjuva devrimiyle sınırlı kalamayacağını, ama derhal sosyalizmin kurulmasına da yol açamayacağını söyledikten sonra, en azından kesin olarak ne yapılması gerektiğini söyler:

> Bu devrimi ne geleneksel anlamda bir burjuva devrimi ne de aynı şekilde bir sosyalist devrim olarak görmek gerekir. Bunun yerine, burjuva toplumunu sosyalist toplumdan ayıran sı-

nıra kadar ilerleyecek ve ilkinin dağılmasını hızlandırıp ikincisinin kurulmasına zemin döşeyecektir demek daha insaflı olur.

Kautsky'nin bu söylediklerinden geriye Bolşeviklere söyleyecek tek bir şey kalıyordu: İktidara gelen bir parti, devirdiği sınıfın (burjuvazinin) programıyla sınırlı kalamaz, aksine '*zafer konusunda güven aşıladığı*' kitleleri zafere ulaştırdıktan sonra onların taleplerini karşılamak zorundadır. Aksi takdirde, iktidara götürdüğü proletaryaya, 'biz aslında iktidarı burjuvazinin çıkarlarını savunmak için ele geçirmiştik' demek zorunda kalır, tıpkı Menşeviklerin Ekim öncesinde yaptıkları gibi. Elbette Bolşevikler tutarlı demokratlar olarak ilk yolu tercih etmişlerdi. Kritik soru, Kautsky'nin ifade ettiği ve Bolşeviklerin de kabul ettiği gibi, proletaryanın ve onun partisinin köylülükle, yani 'yardımı olmadan zafere ulaşmaları mümkün' olmayan sınıfla ilişkisinin ne olacağıydı? Bolşevik Devrimi'nin bir darbe mi yoksa devrim mi olduğu bu soruda saklıydı.

İKTİDARIN ALINMASI: DARBE Mİ, DEVRİM Mİ?

Bolşeviklerin girişiminin bir darbe mi yoksa bir devrim mi olduğu sorununun en can alıcı veçhesi İç Savaş, en can alıcı öğesi de köylülüktür.

Bolşevikler iktidarı ele geçirirken büyük şehirlerde işçi sınıfının ezici çoğunluğunu arkalarına aldıklarından, Bolşevizm karşıtlarının bu konuda söyleyecekleri pek sözü yoktur.[4] Oysa köylülük konusunda aynı şey geçerli değildir, zira ezici çoğunluğu köylülüğün oluşturduğu bir ülkede köylülerin *oylarının* alınamamış olması, darbe nitelendirmesi için yeterli gö-

4) Ayrıntılar için, bkz. elinizdeki kitapta, "Kurucu Meclis Seçimleri ve Proletarya Diktatörlüğü", s. 169-197

rülmüştür. Bu iki can alıcı etkenden önce köylülük sorununu ele almak daha doğru olacaktır.

1917 Ekim'inde Marksizmin köylülük ve genel olarak küçük mülk sahibi emekçiler konusundaki yaklaşımı neredeyse eksiksiz bir şekilde hayata geçirilmiş ve devrim bu şekilde başarıya ulaşmıştır. Yukarıda Kautsky'nin de dile getirdiğini ve dolayısıyla sahiplendiğini gördüğümüz bu yaklaşım, Lenin'in ölümünün ardından Stalinist ideolojinin güçlenmesiyle birlikte unutturulmuş, yok sayılmıştır.

Lenin'in 1924'teki ölümünden hemen birkaç yıl sonra Çin sorununda başlayan ve sonra dalga dalga yayılan sınıf işbirliği politikası (ve köylücülük, küçük burjuva devrimciliği), 1949'da artık 1920'lerdekinden apayrı bir parti olan ÇKP esasen köylülüğe yaslanan bir hareketle ulusal devrimini gerçekleştirince doruk noktasına ulaşmıştı. Öyle ki sosyalist hareketinin doğuşu esasen yirminci yüzyılın ikinci yarısına sarkan Türkiye gibi ülkelerde köylülüğe proletaryayla eş, hatta kimi zaman daha fazla bir değer biçilmesi Marksizmin kitabına uygun bir tutum olarak görülmüştü. Stalinizmin ve onun çeşitli kollarının içinde küçük bir kesim bunu, "Lenin'den sonra yeni bir *gerçeklik* ortaya çıktı" ya da "her ülkenin somut koşulları var" diye teorize etmeye çalışsa da, çoğunluğu oluşturan diğer kesim açısından köylülüğün başlı başına bir devrimci sınıf katına yükseltilmesi ve proletaryayla bir tutulması Marksizmin ve Leninizmin özünde vardı.

Oysa Bolşeviklerin köylülüğe karşı tutumu o kadar mesafeli, kuşkucu ve Stalinist dogmalardan uzak bir sınıfsal temele oturuyordu ki bazı burjuva tarihçileri şunları söyleyecek kadar ileri gidebilmişlerdir:

> Partinin köylülüğü tarif etmek için kullandığı dil sömürgecilik diliyle çarpıcı benzerlikler taşımaktadır: 'örgütsüz-da-

ğınık', 'yoksul ve cahil bilgisizler', 'kültür seviyesi düşük', siyasi açıdan etkisiz, 'bilinçsiz' bir kitle.'

Lenin'in yazılarında da görülebileceği üzere, Bolşeviklerin bu ve benzeri tabirleri kullandıkları doğrudur. Dolayısıyla iki cevap vermek gerekiyor: Bolşevikler köylüleri aşağılamadılar ('sömürgeci tutum'), Bolşevikler köylüleri yüceltmediler ya da proletaryayla aynı kefeye koymadılar ('Stalinist sınıf işbirlikçi tutum').

Belirtildiği üzere, Bolşevikler Marksizmin tarihsel gerçeklerle defalarca kanıtlanmış olan düsturunu ilke edinmişlerdi: Kır kenti takip eder!

> Kır ile kent birbirine eşit olamaz. Bu çağın tarihsel koşulları altında kır kente eşit olamaz. Kent kaçınılmaz olarak kıra *önderlik eder*. Kır kaçınılmaz olarak *kenti takip eder*. Burada tek sorun 'kentli' sınıflardan *hangisinin* kıra önderlik etmeyi başaracağı, bu görevin üstesinden geleceği ve *kentin önderliğinin* hangi biçimlere bürüneceğidir (cilt 30, s. 257).

Bir köylü diyarı olan Rusya'da devrim tam da bu ilkeye bağlı kalındığı için başarıya ulaşmıştır. Bolşevikler her şeyden önce büyük sanayi kentlerinde üstünlüğü ele geçirmeleri sayesinde devrimi gerçekleştirmişlerdir.

Bunu kavrayamayan bir devrimcinin, yıllarca Bolşevik Devrimi'nin bir darbe olduğunu 'kanıtlamak' adına Kurucu Meclis seçimlerine göndermede bulunan burjuva ideologlarının tuzağına düşmesi kaçınılmazdır. Zira Bolşevikler gerçekten de oy zabıtlarına göre azınlıkta oldukları bir ülkede iktidarı ele geçirmişlerdi. Bolşeviklerin üye sayısı Şubat'ta 25 bin civarındaydı.

---

5) Akı. Donald J. Raleigh, "The Russian Civil War, 1917–1922", *The Cambridge History of Russia, The Twentieth Century*, 3. cilt içinde, Cambridge University Press, 2006, s. 160.

Birkaç ay sonra 100 bine yaklaşmış, Kornilov ayaklanmasından önceyse 250 bini zar zor geçmişti. Sayıları yalnızca yüz binleri bulan Bolşevik devrimciler, etraflarında milyonlarca emekçiyi toplamışlardı, fakat yine de Ocak 1918'deki Kurucu Meclis'te çoğunluğa sahip değillerdi. Neyse ki 120 milyonu aşkın emekçinin hepsini birbirine denk olarak görmeyen ve her sınıfın toplumdaki özgül ağırlığını titizlikle dikkate alan Bolşevikler, ülke ekonomisinde başrole sahip olan sanayinin ve şehrin üstünlüğünü siyasal üstünlüğe çevirmiş ve *doğru* politikalarla, proletaryanın önderliğinde devrimi ülkenin tamamına yaymışlardı.

Bu noktada, belki de uzun açıklamalardansa, Lenin'in çok severek zikrettiği S-R'lerin toprak programıyla ilgili anekdotu aktarmak daha uygun olacaktır.

Lenin devrimin daha ilk günü şöyle diyordu:

> Burada, [toprakla ilgili] kararnamenin ve fermanın Sosyalist-Devrimciler tarafından hazırlandığına dair sesler duyuluyor. Ne çıkar bundan? Kimin tarafından kaleme alındığı fark eder mi? (cilt 26, s. 260).

Gerçekten de Bolşevikler toprak sorununun çözümü için köylülüğün temsilcisi olan S-R'lerin toprak programını uygulamışlardı. Ekim'den önce iktidara geçme fırsatı bulan S-R'ler, şehirlerde burjuva düzeninin sınırları dışına çıkmaya, kapitalist mülkiyette gedikler açmaya cesaret edemedikleri gibi, kırsalda da kendi programlarına ihanet etmiş ve köylülüğü hayal kırıklığına uğratmışlardı. Oysa Bolşevikler kapitalizmle hesaplaşmaya kararlı, işçi sınıfının önderliğini ele almış bir parti olarak, bir köylü ülkesinde işçilerin vazgeçilmez müttefiki olan yoksul köylülerin toprak ihtiyacını dikkate almış ve S-R'lerin kâğıt üzerinde kalan programını hiç değiştirmeden uygulayarak S-R yandaşı köylülerin desteğini kazanmışlardı.

Troçki bilincin bütün yönlerinin aynı hızla gelişmediğini vurgular. Devrimcileşen bir bireyin doğrudan siyasal olaylara olan ilgisinin toplumsal hayatın diğer alanlarına yayılmasının aynı hızda olamayacağını, bilincin bir yanı çok ileri fırlarken, başka bir yanının çok geride kalabileceğini söyler. Örneğin yıllarca dinî, milliyetçi, ayrımcı görüşlerin etkisinde yaşamış bir işçi, kendiliğinden gelişen bir grev ya da direniş sayesinde, o mücadelenin ateşi içinde, kendi *doğrudan* sınıfsal ihtiyaçlarının peşinde koşarken devrimci bir dönüşüm sergileyip işçi sınıfı mücadelesinin ayrılmaz bir üyesi haline gelebilir, fakat buna rağmen belli bir süre, mesela kadın-erkek ilişkilerine dair eski anlayışını sürdürebilir ya da kendisini hâlâ eski 'siyasal' (parlamenter) parti kimliğiyle ifade edebilir. Devrim anlarında da aynısı olur: Kitleler kendi doğrudan ihtiyaçlarını, lafta savunan partilere değil, eylemde uygulayan partilere destek verirler ve Lenin'in de dediği gibi, bu noktada oy sandığı resmin bütününü görmek için yeterli değildir:

> Genel oy, her sınıfın kendi sorunlarını kavramada ulaştığı düzeyin bir göstergesidir. Çeşitli sorunlarını çözmek için farklı sınıfların ne yöne *eğilim gösterdiklerini* ifade eder. Fakat bu sorunların gerçek *çözümünü* oy sandığında değil, sınıf mücadelesinin iç savaşı da kapsayan bütün biçimlerinde aramak gerekir (cilt 30, s. 271-272).

Bolşeviklerin köylülerle ilişkisi böyle bir diyalektiğe sahipti. Bolşevik Parti, proletaryanın büyük çoğunluğunu, sınıfın en bilinçli ve dinamik unsurlarını sosyalizm davasına kazandığı için başarıya ulaşmıştı. Oysa köylülüğü sosyalizmin ya da planlı-kolektif ekonominin yararlarına ikna ettiği için yanma çekmemişti. Köylülük hâlâ devrim öncesinde olduğu gibi kendi küçük toprağının peşinde koşuyordu; savaşla birlikte,

bu talebe barış talebi de eklenmişti. Bolşevikler köylüleri sosyalizme ikna ederek değil, onlarla geçici bir ittifak yaparak devrime ilerlemişlerdi. Köylüler geçmişten gelen parti bağlılıklarını ya da 'siyasal' görüşlerini-önyargılarını koruyor, ama siyasete aktif müdahalelerinin söz konusu olduğu her yerde Bolşeviklerden yana tavır alıyorlardı. Bu ilişkiyi en iyi ifade edecek olan Rusya köylülerinin kendi sözleridir:

> Biz komünistleri sevmiyoruz, ama Bolşevikleri seviyoruz, onların yanındayız!

İşçi sınıfının partisi olan Bolşevikler köylülüğü devrime bu şekilde çekmişlerdi. Lenin meseleyi şöyle özetler:

> Bu durum karşısında Sosyalist-Devrimciler öfkeden küplere bindiler, 'Bolşevikler programımızı çaldılar' diye yaygara kopardılar. Ama bunu yapmakla sadece kendilerini gülünç duruma düşürmüş oldular. Gerçekten de, ne güzel bir parti: Programlarında devrimci nitelikte ve emekçi halkın yararına olan maddeleri hayata geçirebilmek için yenilgiye uğramaları ve hükümetten kovulmaları gerekiyormuş! (cilt 30, s. 265).

Lenin bu politikayla Marksizmin ilkelerine bağlı hareket etmişti. Toplumdaki yegâne tutarlı devrimci gücün proletarya olduğunu savunan Marx ve Engels, kendi sosyalizm anlayışlarının gerçek kökenini, kolektif hareket etmeye bu denli müsait bir sınıfın tarihte ilk kez ortaya çıkmış olmasıyla ilişkilendirmişlerdi. Köylülük içinse böyle bir durum geçerli değildir, zira "köylü bir yandan, onyıllar boyunca toprak sahibi ve kapitalist tarafından ezilmiş bir emekçidir ama diğer yandan, o bir mülk sahibidir. Tahılını özgürce satmak ister, 'ticaret özgürlüğü' ister, açlıktan kırılan bir ülkede serbest tahıl ticaretinin vurgunculuk yapma özgürlüğü, zenginler için kâr elde et-

me özgürlüğü olduğunu anlamaz."[6] İşte bu yüzden proletarya, geçmişin bir mirası olan diğer emekçi kesimlere belli tavizler vermeli, onları karşı-devrimin kucağına atmaktan kurtaracak bir uzlaşma politikası izlemeliydi.

Lenin'e göre, köylülüğün zincirlerinden başka kaybedecek bir şeylerinin *bulunması*, kendi gözünde çok değerli küçük bir toprak parçasına sahip olması köylülerin kolektif değil, bireysel hareket eden, bencil bir grup olmasına yol açıyordu. "Tek düsturu, 'ben aldığımı alayım, gerisinin canı cehenneme' olan küçük mülk sahiplerinin anarşisi",[7] Lenin'in köylülüğe ilişkin olarak 'sömürgeciliğe kaydığı' iddia edilen yaklaşımının, yani proletaryayla köylülüğü eşit görmeyi reddeden klasik Marksist yaklaşımın özünü oluşturuyordu. Kapitalizmde köylülüğün bağımsız bir rol oynaması mümkün değildi. Köylüler ya proletaryayı destekleyerek devrimci bir rol oynayacak da burjuvazinin peşine takılarak karşıdevrimin yedeği olacaklardı. Özellikle de Engels'in ısrarla üzerinde durduğu bu tutumu Lenin şöyle özetlemekteydi:

> Bu hususta, sosyalistler, sosyalizm teorisine ve ideallerine sadakatle bağlı kaldıkları o eski günlerde sosyalizmin en iyi temsilcileri *köylülüğü tarafsızlaştırmaktan*, yani orta köylüleri proleter devrimine aktif olarak yardım etmese bile, en azından engel olmayan, tarafsız kalacak ve düşmanlarımızın safına geçmeyecek bir toplumsal katman haline getirmekten bahsederlerdi.[8]

Dolayısıyla Bolşeviklerin oy hanesinde köylülerin görünmemesi, yalnızca bir azınlık tarafından desteklendiklerini değil, ak-

6) "Yedinci Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi", 5 Aralık 1919, *Sovyet İktidarı ve Dünya Devrimi* içinde, Agora Kitaplığı, Ocak 2010, s. 269.
7) "Moskova Sovyeti'nde Yapılan Konuşma", 23 Nisan 1918, *a.g.y.* içinde, s. 101.
8) "RKP Sekizinci Kongresi Açılış Konuşması", 18 Mart 1919, *a.g.y.* içinde, s. 194.

sine, sosyalistlerin ilk günden beri öngördüğü bir ilişki biçimi temelinde nüfusun çoğunluğunu kazandıklarını gösteriyordu.

İÇ SAVAŞ: KİTLE DESTEĞİNİN KANITI

Köylülükle kurulan bu ilişki biçiminin Marksizme uygun olsa da, gerçek bir desteği ifade etmediği itirazında bulunulabilir. Bu itirazı cevaplamanın ve böylece aslında Bolşeviklerin devrim stratejisinin sağlamasını yapmanın en iyi yolu İç Savaş'tır. Ancak böylesine uzun soluklu ve çetin bir sınav, köylülüğün Bolşeviklere destek verip vermediğini, verdiyse bunun bir anlık gafleti yansıtıp yansıtmadığını ve dolayısıyla Bolşevik Devrimi'nin bir darbe olup olmadığını gösterebilir.

Burjuva tarihçilerinin ve genel olarak Bolşevik Devrimi'ne karşı çıkanların açıklamakta en çok zorlandıkları, kurgularını en çok bozan ve dolayısıyla genelde susarak ya da çarpıtarak geçiştirmeye çalıştıkları olay, genç işçi devletinin daha ilk yılında karşı karşıya kaldığı üç yıllık korkunç İç Savaş'ta elde ettiği maddi ve manevi başarıdır. İç Savaş ziyadesiyle rahatsız edici bir konudur, zira 1917'den günümüze kadar bütün Bolşevizm karşıtlarının ortaklaştıkları 'darbe' tezinin yumuşak karnıdır: Maddi açıdan güçsüz olan Bolşevikler, kitle desteği de olmadığına göre, İç Savaş'tan nasıl galip çıkabildiler?

Gerçekten de Bolşeviklerin iktidara devrimle değil, darbeyle geldikleri, tepeden gerçekleştirilen bu *Jakoben* müdahalenin Kurucu Meclis seçimlerinde tecelli eden halk iradesine yönelik bir dayatma olduğu iddiasına İç Savaş taş koymaktadır. Nasıl olmuş da yalnızca bir azınlığın desteğini alan bir parti ('komplocular grubu'), büyük emperyalist güçlerin desteğini alan karşı-devrimcilerle üç yıl boyunca savaşmak zorunda kalmışken, düşman bir ara Petrograd'a kadar dayanmışken, yani birçok

bölge Bolşeviklerin elinden çıkmışken, Bolşevikler Brest Antlaşması gibi ülkenin üçte birine yakınını hiç savaşmadan Almanlara 'teslim' etmiş ve bu zorunlu tercih fazlasıyla suiistimal edilmişken, 1920'de iktidarını korumayı başarmış, kaybettiği bölgeleri yeniden Sovyet iktidarının parçası yapmış, hatta bazı yerlerde iktidar bizzat kucağına düşmüştür? Bir azınlığın desteklediği Bolşevikler nasıl olmuş da bunca badireyi atlatabilmişlerdir? Soru açıktır: Madem kitlelere *rağmen* yapılan bir devrimdi, madem proletarya diktatörlüğü değil, o çok sevilen lafla, proletarya *üzerinde* diktatörlük kurulmuştu, madem kitleler Bolşevikleri istemiyorlardı, neden kitleler böyle bir fırsatı tepip Bolşeviklerden kurtulmadılar, hatta daha da önemlisi 'kurtulduklarında' bile kısa süre sonra Bolşevikleri geri çağırdılar?

Burjuva tarihçilerinin bu konuda dile getirdikleri dişe dokunur sadece birkaç cevap vardır. Bunların en iddialısı, aslında, Kolçak'ın İngiliz kumandanı General Ward'ın söylediği sözün farklı biçimleridir: Rusya'da Çarlar yüzyıllarca kitle desteği olmadan yönetmediler mi?

Ne var ki, bu sorunun siyaseten hiçbir anlamı yoktur. Yirminci yüzyıldaki farklı diktatörlük biçimlerinin hepsini aynı torbanın içine tıkıştırma girişimleriyle aynı yanlıştan hareket etmektedir.

Belli bir kalıcılığı olan hiçbir yönetim yalnızca zor yoluyla var olamaz. İster diktatörlük olsun, ister krallık, ister demokrasi, her yönetim iktidara oranı değişen bir ikna-zor dinamiğiyle tutunur, salt zor yoluyla, şiddet uygulayarak değil. Yani bu iddia yalnızca Bolşevikleri değil, Çarlık yönetimini de yanlış açıklamaktadır. Örneğin 1905'e kadar, genel anlamda söylersek, Çar'ın büyük bir meşruiyeti (ikna temeli) vardı. 9 Ocak ve sonrasında bu meşruiyeti büyük oranda yitirdi, sonraki süreçte yaşanan büyük tarihsel olaylarda itibarını daha da yitirerek

on iki yıl sonra tarih oldu. Keza faşizm için de aynısı geçerlidir. Faşizm sıradan bir diktatörlük gibi yalnızca şiddet yoluyla değil, çekirdeğini küçük burjuva kitlelerin oluşturduğu, etrafında devrimci alternatiften hayal kırıklığına uğramış, yorulmuş, bezmiş ve diğer uca savrulmuş kitlelerin (aktif ya da pasif) desteğini de almış bir toplumsal zemin üzerinde şiddet uygulayarak yönetir. Faşizm azgınca şiddetini bu tabana yaslanarak uygular. Bu yüzden beyaz muhafızların argümanı, aşırı (ya da ortalama) şiddet uygulayan her rejimi 'faşizm' diye nitelendiren Stalinist solun argümanları kadar değersizdir.

İç Savaş gerçek bir halk oylamasıydı. Kitlelerin olağan dönemlerde iktidardan yana hoşnutsuzluklarını her an açıkça ve en radikal tarzda dile getirmeleri mümkün değildir. Oysa İç Savaş bu imkânı tanır. Sovyet Rusya'daki İç Savaş da böyledir. Kitleler bu halk oylamasında ellerine geçen onlarca fırsata rağmen Bolşevikleri terk etmemişlerdir. Öyle ki Bolşeviklerin uygulamak zorunda kaldıkları ve kitlelerin önemli bir kesimine 'itici' gelen politikalar bile Bolşeviklerden kopmalarına yol açmamıştır.

İç Savaş'taki başarıyı yok saymak için başvurulan diğer argüman ise, emperyalist güçlerin *istedikleri şekilde* müdahale edememiş olmalarıdır. Bu iddianın temelini oluşturan *tespit* özünde *doğrudur*. Gerçekten de Lenin emperyalist güçler mevcut ordularının çok küçük bir kesimini bile Sovyet iktidarının üzerine salabilmiş olsalardı, işçi devletinin ayakta kalmasının mümkün olmayacağını açıkça söylemiştir:

> Eğer İtilaf devletleri Almanya'nın yenilgisinden sonra boşa çıkan devasa ordularının çok küçük bir kesiminden bile yararlanabilselerdi, eğer bu orduların değil hepsini, onda birini bile Sovyet Rusya Cumhuriyeti'ne karşı doğru düzgün kullanabil-

miş olsalardı, elbette ayakta kalmamız mümkün olmayacaktı. Rusya'daki İç Savaş'ın birinci döneminin temel özelliği, İtilaf devletlerinin Sovyet Cumhuriyeti'ni ezmek için kendi askerlerinden yararlanma girişiminin başarısızlığa uğramasıydı.[9]

Fakat bu doğru tespit, Bolşevik Devrimi karşıtlarını değil, Bolşevikleri destekleyen ve Sovyet iktidarının meşruiyetini gösteren bir içeriğe sahiptir. Muhafazakâr tarihçilerin de kabul ettiği gibi, Bolşevikler İç Savaş sırasında genel anlamıyla asker sıkıntısı çekmemişlerdir, oysa karşı-devrimci güçler asker toparlamakta sürekli zorlanmışlardır. Bu durum Bolşeviklerin meşruiyetinin kanıtıdır, Bolşeviklerin yalnızca Rusya'da değil, bütün dünyada destek ve teveccüh gördüğünün işaretidir.

Rusya'da asker toplanabilmesi Bolşeviklerin arkasında büyük bir desteğin bulunduğunu gösterir, zira 1916 sonrası dünya tarihi asker kaçaklarının tarihidir ve özellikle de ordusunu dağıtmış bir ülkede sil baştan yeni bir ordu yaratılabilmiş olması, kitlelerin muazzam desteğinin olduğunu gösterir: Bolşevikler hiçbir ülkenin yapamadığını, hatta Lenin'in bile (Brest Antlaşması'nın zorunluluğuna dikkat çekerken söylediklerine bakarsak) mümkün olmadığını düşündüğü bir şey gerçekleştirmişlerdi. Aynı şekilde, Bolşeviklerin meşruiyetinin yalnızca Rusya'yla sınırlı olmadığını, işçi iktidarıyla savaşmak istemediği için emperyalist güçlere rahat yüzü göstermeyen Avrupa işçi sınıfının eylemlerine bakarak görülebileceği üzere, Bolşevik nüfuzunun diğer ülkelere de yayıldığını göstermektedir.

Bolşevik Devrimi'nin bu ulusal ve uluslararası meşruiyetini, o dönemin en önemli sorunlarından biri haline gelecek olan Yahudi sorunu çerçevesinde değerlendirebiliriz. Sözgelimi,

9) "RKP Sekizinci Tüm-Rusya Konferansı MK Siyasi Raporu", 2 Aralık 1919, *a.g.y.* içinde, s. 226.

1919 yazında beyaz muhafızlar Ukrayna'ya girdiklerinde, Yahudiler beklenmedik bir şekilde karşı-devrimci güçlere hüsnü kabul göstermişlerdi. Yahudilere eşitlik tanıyan ilk parti Bolşevikler olmasına karşın, Yahudiler beyaz muhafızları tercih etmişlerdi. Ama çok geçmeden, Yahudi katliamlarına izin veren ve devlet yönetiminden Yahudileri dışlayan beyazlardan hayal kırıklığına uğrayıp Bolşeviklere kucak açmışlardı. Sorunu o döneme özgü sağ aşırılıkların bir sonucu olarak görmemek için, örneğin en ileri demokrasiye sahip olan İngiltere'de de 1920'lerde devletin başındakilerin ırkçı, Yahudi düşmanı söylemlerini ya da çok değil on-on beş yıl sonra Avrupa'nın göbeğinde yaşananları hatırlatmak gerekir. Yüzyıllardır Yahudi düşmanlığı zihnine kazınmış kitleleri etki altına alabilmek adına, Bolşevik iktidarının bir Yahudi oyunu olduğu, bütün 'demokratik' kapitalist devletler tarafından propaganda malzemesi olarak kullanılıyordu. Bolşeviklerse ezilenlerin bütün kesimlerine olduğu gibi Yahudilere de hitap edecek bir programa sahiplerdi. Yalnızca Ukrayna'da değil, bütün Rusya'da Yahudiler ayrımcı yasalardan kurtarılmış, ilk defa devlet makamlarında görev almaları sağlanmıştı. (Hatta diledikleri takdirde kendilerine ayrı bir toprak parçası ve devlet teklif edilmişti.) Karşı-devrimcilerin ele geçirdikleri yerlerde Yahudi pogromları yaşanırken, Bolşevikler Rusya'da iki yüzyılı aşkın süredir dışlanan Yahudilere eşitlik getirmişlerdi ve uzun vadede Bolşeviklerin destek görmelerini sağlayan da buydu.

Aynı durum şu ya da bu grupla değil, genel olarak köylülerle olan ilişki için de geçerlidir. Bolşevikler 'S-R'lerin programı'yla gönlünü kazandıkları köylülüğü, tahılın zor alımı politikasıyla büyük oranda kaybetmişlerdi. Köylülerin ikna olmaları için yaşayarak görmeleri gerekiyordu:

> Kurucu Meclis seçimlerinde Bolşeviklere en az oy veren Ural ve Sibirya köylüleri, Kurucu Meclis cephesini sonuna kadar desteklememişler miydi? Sibirya büyük toprak mülkiyetinin olmadığı, köylülere, bütün Rusya'nın köylülüğüne yardım ettiğimiz gibi hemen yardımda bulunamadığımız bir yer değil mi? 1918 yazında Bolşeviklerden memnun değillerdi. Bolşeviklerin onları ellerinde bulunan tahıl fazlasını spekülasyona izin vermeyen fiyatlarla satmaya zorladığını görmüş ve bu yüzden yüzlerini Kolçak'a çevirmişlerdi. Şimdiyse durumu gördüler, bir karşılaştırma yaptılar ve farklı sonuçlara vardılar.[10]

Gerçekten de köylülüğün desteğinin kaybedilmesi diye bahsedilen şey, aslında geçici-zorunlu bir önlem olan artı ürüne zorla el koyma politikasıyla alakalıydı. Bolşevikler cephedeki askerlere ve tarımla geçinmeyen bölgelere iaşe temin edebilmek ve kıtlığın üstesinden gelebilmek amacıyla spekülasyonun önüne geçmek zorundaydılar ve bu yüzden tahıl fazlasına el koyma yoluna gitmişlerdi. İç Savaş'ın ve kıtlığın bitmesiyle bu yöntemden vazgeçildi. Bunun kaldırılmasıyla birlikte, 1921'den önce neredeyse sıradan bir hadise olan köylü ayaklanmaları tamamen durdu. Bunun ardından, "Bolşevizme doğru yeni bir yöneliş başladı ve Kolçak ve Denikin'in cephe gerisinde köylü isyanları yaygınlaştı. Köylüler kurtarıcıları olarak gördükleri kızıl birlikleri bağırlarına bastılar" (cilt 30, s. 268).

Ayrıca, İç Savaş sırasında halkın Kurucu Meclis'i ya da meclisleri deneme fırsatı bulduğunu da eklemeden geçmek olmaz. Rusya'nın ekonomik açıdan önemli bölgelerinde belli süreler egemenliğe sahip olan bu 'demokratik' yapılar, Kızıl Ordu'nun müdahalesinden ziyade, tıpkı Ekim öncesindeki Geçici Hükü-

10) "Yedinci Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi", *a.g.y.* içinde, s. 262. Lenin yazılarında buna benzer birçok örnek zikreder.

met denemeleri gibi kendi basiretsizlikleri ve karşı-devrimci niteliklerinden ötürü gözden düşmüş, gerici politikaları kitlelerden tepki toplamış ve Kızıl Ordu bunlara aslında yalnızca son darbeyi vurmuştur. Bu ve benzeri 'demokratik' yapıların zuhur ettiği ya da Gönüllüler Ordusu denen karşı-devrimci güruhun egemen olduğu yerlerde yaşanan karmaşa, şiddet ve terör beyaz generaller tarafından bile istikrahla kabul edilmiştir.

Bütün bunlardan sonra, Bolşeviklerin karşısında rakip olacak bir parti ya da partilerin olmadığı argümanının da temelsiz olduğunu söylemek gerekir. Siyasette ehil olmayan, yönetmeye değil, emretmeye alışmış ve dolayısıyla kitlelerden kopuk olan beyaz generallerin yetersiz kaldığı görüşü genel anlamda doğru olmakla beraber, 'Batı'nın demokrasi ideallerine daha bağlı bir rakip olsaydı, durum çok daha farklı olurdu' görüşü için kılıf olarak kullanılması sorunludur. Bu görüş yalnızca yukarıda anlatılan genel sebeplerden ötürü değil, özelde beyaz muhafızlara ilişkin olgusal verilere ters düşmesi sebebiyle, genel olaraksa burjuva demokrasisi idealizasyonuyla malul olduğu için de yanlıştır. Olgular düzeyinde ele aldığımızda, karşı-devrimci güçlerin yalnızca diktatörlükle yanıp tutuşan azılı katillerden oluşmadığını unutmamak gerekir. Bu kesimlerin arkasında Avrupa burjuvazisinin maddi manevi desteği vardı. Dahası, örneğin Vrangel danışman olarak ünlü Rus liberalleri Struve ve Krivoshein'i yanına almıştı, sırf savaş yerine, hem savaş hem politika yapma taraftarıydı, ama burjuva politikalarının hiçbiri o dönemde, devrim programının karşısında tutunamadı, tutunamazdı da.

> Bolşevik hükümetinden memnun olmamalarına karşın. köylüler Kurucu Meclis'le, Kolçak'ın ve ötekilerin egemenliğiyle pratikte bir karşılaştırma yaptıklarında, Bolşeviklerin onlara daha iyi bir hayat sağladığını ve onları askeri açıdan

bütün dünya emperyalistlerinin zorbalıklarından koruduğu sonucuna vardılar."

Fakat buradaki daha da büyük hata, aslında tıpkı günümüz Avrupa Birliği sorununda olduğu gibi, kökten yanlış bir Batı demokrasisi anlayışından hareket ediliyor olmasıdır. Burjuva demokrasisi bir tarafı diktatörlük bir tarafı demokrasi olan sınıf temelli bir yönetim biçimi olarak görüleceği yerde, bütün sorunları çözecek, sorunsuz bir cennetin anahtarı haline getirilmektedir. Bugün Avrupa demokrasilerindeki artan ihlaller ve genel daralma bu idealizasyonu oldukça sorunlu hale getirmiştir, fakat Bolşeviklerin iktidara geldiği dönem söz konusu olduğunda bu idealizasyon daha da sorunludur. O dönemde bugünkü anlamıyla bile bir Batı Avrupa demokrasisi yoktu: Birçok ülkede genel oy hakkı bile yerleşmemişti; Avrupa burjuvazisi hâlâ *aleni* ırkçılıktan-kadın düşmanlığından, yüzsüz sömürgecilikten ve aktif krallardan kurtulamamış, birçoğu bugün demokratik esvaba büründürülmüş emellerini saklama gereği bile duymayan bir sınıftı. Bunlar ancak zaman içinde daha pazarlanabilir bir şekle bürünecekti. Bu yüzden, Batı Avrupa demokrasisinin imdada yetişmesi soyut bir düzlemde dile getirilmektedir. Meseleyi somuta indirgeyerek konuşmak içinse Lenin'e başvurabiliriz. Küçük devletler, der Lenin, "'kurtarıcıları'nı, yani İngiliz subaylarını görünce, İngiliz ve Amerikan 'demokrasisi'ni' ne manaya geldiğini anladılar. İngiliz ve Amerikan burjuvazisinin temsilcileri Finlandiya ve Estonya'ya ayak bastıktan sonra, Rus emperyalistlerinden bile daha büyük bir küstahlıkla bastırma eylemlerine giriştiler. küçük devletler

11) "İç ve Dış Durumumuz ve Partinin Görevleri", 21 Kasım 1920, *a.g.y.* içinde, s. 312.

kendi deneyimleriyle, İtilaf devletlerinin Bolşeviklerden daha küstah ve yıkıcı bir canavar olduğuna kanaat getirmiş bulunuyorlar" [12] Keza: "Troçki'nin konuşmasında haklı olarak temas ettiği Viyana'yı alalım. Orada hükümette Friedrich Adler gibileri var ve 'Bolşevizm dehşeti'nden azade yaşıyorlar, ama Petrograd ve Moskova kadar açlık ve sıkıntı çekiyorlar, üstelik Viyanalı işçiler burjuvaziye karşı zafere ulaşmak adına açlık çekmediklerini biliyorlar" (cilt 30, s. 241).

Bütün bunlar Bolşeviklerin zorlu sınavı başarıyla atlattıklarını ve kitlelerin en bilinçli-iradi tercihi neticesinde (uzun bir süreçte ve tekrar tekrar deneyerek yaşayıp görmeleriyle) iktidara tutunduklarını göstermektedir.

BOLŞEVİK İKTİDARI: KİTLESEL DEMOKRASİ Mİ, KİTLE TERÖRÜ MÜ?

Bolşevizm karşıtlarının Ekim Devrimi'ne darbe demelerinin arkasında, paradoks gibi görünse de, iktidarın alınması sırasında kan dökülmemiş olması oldukça önemli bir etkendir. Bolşevikler, işçi ve emekçilerden öyle kitlesel bir destek görmüşler, ayaklanmanın zamanını, tam da Nâzım'ın dediği şekilde, öyle doğru ayarlamışlardı ki iktidarın Sovyetlere devri çok kolay gerçekleşmişti. Moskova'da Bolşeviklerin öznel hatalarının da etkisiyle iktidarın alınması biraz daha zorlu ve kanlı olmuş olsa da, Bolşevikler devrimin gerçekleştiğini ilan ettiklerinde ülkede beklenmedik derecede bir sükûnetin hâkim olduğunu söylemek mümkündür. Fakat bu bile, devrim karşıtlarının elinde karşı-propaganda malzemesi olmuştur. Marksistleri her fırsatta doktrinerlikle suçlayan bu kesimler, baktıkları her yerde Bolşe-

12) "Yedinci Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi", *a.g.y.* içinde, s. 258-259.

vizm umacısı gördüklerinden, iktidarın kitlesel bir destekle, tereyağından kıl çeker gibi alınmasını bile 'ideolojik' şekilde yorumlamaktan geri durmamışlardır. Zaten bu yüzden bazı yazarlar, Bolşevikleri küçümsemek adına, iktidarın *ele geçirilmediğini*, iktidarın Bolşeviklerin *eline düştüğünü* söylemişlerdir.*

Ne var ki Bolşevikleri karalamak amacıyla söylenen bu söz aslında bir iltifattır. Lenin daha iktidarın alınmasından önce ayaklanmanın ve iktidarın fethinin bir sanat olduğunu söylemişti ve nitekim Bolşevikler iktidarı incelikle hazırlanmış bir plan neticesinde almışlardı. Bu inceliğin ne boyutta olduğuna dair karşıt kamplardan birer örnek vermek anlamlı olacaktır: İktidarı almak için yapılan hazırlık *sanatını* o sırada iktidarda bulunan Geçici Hükümet kadar, kimi zaman, (zorunluluktan ötürü saklanmakta olan) Lenin bile anlamamıştır!

1917'yle birlikte eski husumetleri unutan Troçki, Bolşevizm saflarına katıldığı andan itibaren -Lenin'in tabiriyle bu süreçten sonra "Troçki'den daha iyi bir Bolşevik olmamıştır"[13]- Lenin'le aralarında herhangi bir ayrım olmadığını kanıtlarcasına, birçok konuda Lenin'le istişarede bile bulunmadan aynı politikaları uygulamıştır. Ayaklanmanın bir sanat olarak örgütlenmesi de bunlardan biridir. Troçki sahip olduğu yasal konumdan (Sovyet başkanı) yararlanarak, ayaklanmanın düşmandan olabildiğince gizlenmesini sağlamış ve bu bağlamda, Sovyetler Kongresi'nin toplanacağı günü bir perde olarak kullanmıştır. Ayaklan-

*) "Bolşevikler bu devrimler yılında iktidarı ele geçirmediler. Onlar düşen iktidarı kaptılar. Önce otokrasi, sonra demokrasi anarşiye yenik düştü: Kararlı herhangi bir grup insan Bolşeviklerin Ekim 1917'de Petrograd'da yaptıklarını yapabilirdi. Adam B. Ulman, *The Bolsheviks...*, Harvard University Press, 1998 [1965], s. 314. Lenin'in bu konudaki cevabı için bkz. "Sovyet Hükümetinin Başarıları ve Zorlukları", *Devrim Yazıları* – 2, s. 75.

13) Lenin'in *Toplu Eserler*'inde yer almayan bu sözün geçtiği belge elinizdeki derlemeye alınmıştır, bkz. s. 11-16.

ma öncesi günlerdeki beyanlarında, doğal olarak, ayaklanma diye bir şeyin söz konusu olamayacağı, Bolşeviklerin kongredeki sonucu bekleyecekleri, askeri hazırlıkların şehri korumak amacını taşıdığı, vs. türünde konspiratif sözler sarf etmiştir. Lenin ayaklanma öncesi son bir ay içinde Merkez Komitesi içinde yaşanan görüş ayrılıkları ve dahası devrimin en ateşli döneminde yeraltına çekilmiş olmanın verdiği huzursuzluk nedeniyle, Troçki'nin bu yasal kılıfını ilk başta yanlış yorumlamış ve 'acaba bir yalpalayan daha mı?' şeklinde tereddüde düşmüştür.

Başka bir deyişle, Lenin bile, saklanmak zorunda olduğu için ayaklanma planlarının kimi kısımlarından habersiz olduğundan, Troçki'nin yasal kılıfını ilk başta anlamakta zorlanmıştır. Stalin devrimin birinci yıldönümü vesilesiyle 6 Kasım 1918'de *Pravda*'da yayınlanan makalesinde şu satırları kaleme alırken tam da devrimin örgütlenmesindeki bu inceliğe dikkat çekiyordu:

> Devrimin esinleyicisi başından sonuna kadar, Lenin yoldaşın başını çektiği parti Merkez Komiteşi'ydi. O dönemde Vladimir İlyiç Petrograd'da Viborg ilçesinde saklanıyordu. 24 Ekim akşamı hareketin genel önderliğini ele alması için Smolni'ye çağrıldı. *Ayaklanmanın pratik ayağının örgütlenmesi işinin tamamı, Petrograd Sovyeti başkanı Troçki'nin doğrudan önderliğinde gerçekleşti.* Kesinlikle denebilir ki garnizonun Sovyet safına çabucak geçişi ve Devrimci Askeri Komite'nin çalışmasının mahirane örgütlenmesiyle ilgili olan her şeyi parti, öncelikle ve her şeyden önce Troçki yoldaşa borçludur.[14]

14) Elbette, Stalin sonrasında bu satırları yazdığına pişman olduğu için, bu tarihî sözleri toplu eserlerinden çıkarmış ve yerine tam tersi satırları koymuştur. Troçki'nin rolüne dair daha da açık bir ifade Lenin'in *Toplu Eserler*'inin Kamenev'in riyasetinde hazırlanan ilk baskısındaki (cilt 14, s. 482) bir dipnotta görülmektedir: "Petrograd Sovyeti'ndeki çoğunluk Bolşeviklerin tarafına geçtikten sonra, Troçki Sovyet başkanı seçildi ve bu sıfatla 25 Ekim ayaklanmasına önderlik etti."

Aynı şekilde, o dönemde iktidarda olan Menşevikler ve diğer birçok Geçici Hükümet üyesi de, bazı kabine üyeleriyle generallerin uyarılarına rağmen Bolşeviklerin böyle bir teşebbüste bulunmalarının söz konusu olmadığına ve olamayacağına dair *kesin* sözler sarf etmişlerdir.

Bütün bunlar iktidarın kolay bir şekilde alınmasını sağlamıştı. Elbette Ekim ayına gelindiğinde ortada gerçekten işleyen bir devlet aygıtının olmaması da bir etkendir, fakat unutmamak gerekir ki Lenin, tıpkı Kautsky gibi, bunun (burjuvazinin yönetemez hale gelmesi ve egemen sınıf içinde parçalanmanın) her devrim için bir ön şart olduğunu devrimden çok önce söylemiştir. Aslolan Lenin'in sıraladığı diğer etkenlerin de var olmasıydı, ki bunun başında, devrime önderlik edecek militan bir partinin varlığı gelmektedir.

Dolayısıyla, daha iktidarın kurulmasına gelmeden, devrimin gerçekleşmesi bile -deyim yerindeyse- demokratik tarzda olmuştur, olup olabilecek en demokratik devrim gerçekleştirilmiştir; Bolşevikler, Engels'in, "devrim hiç kuşkusuz olup olabilecek en otoriter şeydir; nüfusun bir kesiminin diğer kesimine topla, tüfekle, süngüyle, kısacası hepsi de fevkalade otoriter olan araçlarla kendi iradesini zorla kabul ettirmesidir"[15] sözünü âdeta boşa çıkartmışlardır! Ama diğer yandan, sosyalist devrimin esas gücünün askeri üstünlükten değil, örgütsel üstünlükten geldiği, iyi örgütlenmiş işçi ve emekçilerin önünde duracak bir silahlı gücün olmadığını da temsilî düzeyde göstermiştir.

Bu çizgi iktidar alındıktan sonra da korunmuştur. Sonradan birçok ülkede sosyalizm adına hareket eden Stalinist diktatörlüklerin egemenliği, Bolşeviklerin proletarya diktatörlüğü anlayışının çarpıtılmasına zemin döşemiş olsa da, Bolşeviklerin hiçbir zaman tek parti diktatörlüğü kurmak gibi bir amaçları olma-

15) Akt. Lenin, *Devlet ve Devrim*, Agora Kitaplığı, Mayıs 2009, s. 68.

mıştı. Keza bütün partilerin yasaklanması, kapsamlı bir terör uygulanması, vs. gibi önlemler de Bolşeviklerin yönetim tarzının değişmez parçaları değildi. Bolşevikler bu önlemlerin hepsinin bir zorunluluk haline gelebileceğini öngörüp kabul etseler bile, bunu sistemli ve kalıcı bir politika olarak görmüyorlardı.

Lenin'in devrim sonrası yazılarında da görüleceği üzere, Bolşevikler aslında, tıpkı Paris komünarları gibi, iktidarı ele geçirdiklerinde şiddete başvurmak konusunda oldukça çekingen ya da tutuk davranmışlardı. Bolşevikleri azılı katiller olarak resmeden burjuva ideologlarının iddialarının aksine, Bolşevikler uzunca bir süre savunmada kalmış, hatta kimi zaman aktif savunma bile sergilememişlerdi. Şiddeti hiçbir zaman kendinde bir amaç haline getirmeyen Bolşevikler, bu ilkeyi bir süre sağa kayarak takip etmiş ve proletarya diktatörlüğünün en temel ilkesi olan burjuvaziyi ve yandaşlarını bastırma konusunda devrimin ilk aylarında tutuk davranmışlardı. Ancak karşıdevrimcilerin terör eylemleri ve saldırıları iyiden iyiye pervasızlaştıktan sonra Bolşevikler de iktidarı korumak adına meşru şiddet eylemlerine girişmişlerdi. Lenin'in sözleriyle:

> Ekim Devrimi'nden sonra biz burjuva gazetelerini bile kapatmadık ve terör diye bir şey söz konusu bile değildi. Kerenski'nin birçok bakanını salıverdiğimiz gibi, bize karşı sonrasında savaş açmış olan Krasnov'u bile bırakmıştık. Ne zaman ki sömürücüler, yani kapitalistler direnişlerini arttırdılar, biz ancak o zaman bu direnişi sistemli olarak, hatta terör uygulayarak ezmeye başladık (cilt 29, s. 515).

Elbette bu andan itibaren uygulanmaya başlanan devlet terörünün de, Lenin sonrası bürokratik şiddet ve baskı eylemleriyle alakası yoktur. Öncelikle, Lenin döneminde devam eden bir savaş durumu söz konusudur. İkincisi, Marksizmin ruhuna uy-

gun şekilde, şiddet sınıfsal bir temele oturtulmuştur. Lenin devrimden birkaç ay önce teorik düzlemde (*Devlet ve Devrim*'de) savunduklarını şimdi uygulamaya koymuştur. Şiddetin amacı ayrıcalıklı bir kesimin (kapitalistlerin ya da sonradan olduğu gibi Stalinist bürokrasinin) iktidarının bekası değildir. Bolşevikler - 1921'de parti içi hizipleri yasaklayan yanlış adımı saymazsak- parti içinde farklı görüşlerin dile getirilmesine izin vermişler, Stalinist bürokrasinin egemen olduğu dönemde görülen baskı, yıldırma, terör, cinayet, vs. gibi yollara başvurmamışlardır.

Parti dışı muhalefet için de benzer bir yaklaşım geçerlidir. "Biz koalisyon hükümetine ilkesel olarak karşı değiliz, diyen Lenin'in önderliğindeki Bolşevikler için diğer partilerin yasaklanması mutlak bir zorunluluk değildi. Bolşevikler aslında her rejimin temel bir ilkesinden yola çıkmışlardı: Mevcut rejimi tanıyan, lafta değil, gerçekten tanıyan, onun yasalarını kabul eden partiler serbesttir. Burjuva cumhuriyetinde işçi sınıfının iktidarını, işçi devletinin kurulmasını savunan örgütler ve partiler yasadışıdır. Aynı şekilde, işçi sınıfının iktidarı altında da burjuva düzenine geri dönüşü savunan, cebir yoluyla işçi devletini ortadan kaldırmaya çalışan partiler yasadışıdır. Lenin Bolşeviklerin yaptıklarının aslında genel kabul gördüğünü anlatmak için Plehanov'un sonradan rücû ettiği şu sözlerini aktarır. "*İtalyan cumhuriyetlerindeki burjuvazi bir zamanlar soyluluğa mensup kişilerin siyasal haklarını ellerinden almıştı. Nasıl bir zamanlar üst sınıflar proletaryanın siyasi haklarını kısıtlamışsa, devrimci proletarya da bu sınıfların siyasal haklarını kısıtlayabilir. Böyle bir önlemin uygun olup olmadığının tek bir kıstası olabilir:* salus revolutionis suprema lex [devrimin selameti en üstün yasadır]" (cilt 42, s. 47-48).

Bu noktada iki farklı sistem arasındaki tek farklılık, meşruiyet sorunudur. Kapitalist düzen, tarihsel açıdan ve insanlı-

ğa yararı bakımından miadını doldurduğundan, yaptıkları yasal ve kendisi açısından 'mantıklı' olsa da, hiçbir meşruiyete sahip değildir. İşçi devletinin aynı yasallık kapsamına giren bu eylemleriyse insanlığın geleceği açısından taşıdığı önem bakımından ve ölçüsünde meşrudur. Fakat belirtildiği üzere, yaklaşım *tarzı* Bolşeviklere has değildir.

Bu bakımdan, Bolşevikler burjuva partilerini bile hemen yasaklama yoluna gitmemişlerdir. Sovyet iktidarını tanıyan ya da Sovyetlerin içinde temsil edilen partilerse iktidarı zor yoluyla yıkma yoluna gidene kadar yasaklanmamışlardır. Mesela, Menşevikler 1920'ye kadar yasal varlıklarını sürdürmüşlerdir. Dahası, Bolşevikler diğer işçi partilerini yasakladıktan sonra da aynı devrimci çizgiyi korumuşlardır:

> İkinci Enternasyonal önderleri bizi mahkûm ediyorlar, fakat biz Menşeviklerle Sosyalist-Devrimcilere açıkça diyoruz ki, 'her hakkı tanımaya hazırız, yeter ki bize spekülatörlere karşı, iaşe vurgunculuğuna yardım edenlere karşı, burjuvaziye yardım edenlere karşı emekçi kitlelerin çıkarlarını gözeten politikaları izlememizde yardımcı olun' (cilt 30, s. 241).

Nitekim Bolşeviklerin bu tutumunun en iyi göstergesi, devrimin ilk başta bir koalisyon hükümeti olarak şekillenmiş olmasıdır. Bolşeviklerin tek parti diktatörlüğü kurmak gibi bir dertleri yoktu. Ne tek parti diktatörlüğü ne de parti içi terör! Bu ikisi de Bolşeviklere uzaktı.

Yukarıda bahsi geçen ilkeler, örneğin Batı'da çok tartışma konusu edilen, 'Bolşevikler ve basın-ifade özgürlüğü' ya da 'Bolşevikler ve Çeka-GPU' sorununa da ışık tutabilir.

Burada en temel yanlışlık, niteliksel açıdan farklı bir düzeni ifade eden proletarya diktatörlüğünü burjuva toplumunun kıs-

taslarıyla değerlendirmeye çalışmaktır. Elbette, sosyalizm davasının meşruiyetine inanmayan ya da sosyalist olduğunu iddia etmesine karşın burjuvazinin (ya da egemenlerin) iktidarı 'altın tepside sunacağı'm düşünen kişiler için bu ayrımın hiçbir önemi yoktur. Fakat sosyalizmin tarihsel meşruiyetine inanan ve ancak zorlu mücadeleler neticesinde sınıfsız bir topluma varılacağını bilen ve düşünen kişiler için bu ayrım şarttır.

Lenin aslında bu niteliksel farkı, devrimden birkaç ay önce, en önemli teorik çalışması olan *Devlet ve Devrim*'de 'yarı devlet' tabiriyle anlatmaya çalışmıştı. Lenin bununla, tarihte ilk ve son kez, devletin bir azınlığın çoğunluk üzerindeki tahakküm aracı olarak değil, çoğunluğun azınlık üzerindeki tahakküm aracı olarak işlev göreceğini ve yine ilk kez, devletin iktidarı ele geçiren sınıfın iktidarını kalıcılaştırmak için değil, her türlü iktidar biçimini ortadan kaldırmak için kullanılacağını anlatmak istiyordu. Bu niteliksel farklılık, devlete ve onun yöneticisi olan sınıfa, devirdiği sınıftan apayrı bir özellik katıyordu. Her şeyden önce, muzaffer proletaryanın amaçlarını açık bir şekilde dile getirmekten korkmasına gerek yoktu, yani: İşçi sınıfı devlet iktidarını "özgürlük için değil, hasımlarını baskı altında tutmak için kullanacaktır" [16] Nitekim Lenin, "Evet, hiçbir hükümetin ilan etme cesaretini gösteremeyeceği şeyi açıkça ilan ettik. Dünya üzerinde iç savaştan açıkça bahsedebilecek ilk hükümet, işçi, köylü ve askerlerin hükümetidir"[17] derken aynı Marksist ilkeye bağlı kalıyordu. Proletarya diktatörlüğü sosyalistlerin kafasındaki ideal düzen değil, barışa giden yolda öncesinde belirledikleri ilkeler uyarınca yürütülecek bir *savaş dönemidir*. Başka bir deyişle, Bol-

16) *A.g.y.*, s. 71.
17) "Üçüncü Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi'ne Rapor", 24 Ocak 1918, *Sovyet ve Dünya Devrimi* içinde, s. 30.

şevikler ve ondan da önce Marksizmin kurucuları, "her devletin 'terörist' olduğu"nu zaten biliyorlardı, tabii eğer 'terör' derken, kelimenin özgün anlamıyla, iktidarı ele geçiren sınıfın sistemli baskı uygulaması kastediliyorsa.

Basın özgürlüğü ve diğer özgürlükleri bu çerçevede ele almak gerekir. Bolşevikler işçilerin toplumdaki gücünün artmaya başladığı noktada, kelimenin burjuva anlamıyla, basın özgürlüğünün ne olduğunu aslında Mart'ta görmüşlerdi. Geçici Hükümet'in işe başlamasından kısa süre sonra Sovyet yürütme kurulu, muhafazakâr gazetelerin yeniden basılmasına izin vermişti, onlar da hemen saldırılarını Sovyetler üzerinde yoğunlaştırarak mukabelede bulunmuşlardı. Bu gazetelerde Sovyetlerin temsil yeteneği sorgulanıyor, askerlerin demokratik haklarından şikâyet ediliyor, işçi sınıfının sosyal hak talepleri kötüleniyor ve eski düzene göz kırpılıyordu. İktidara gelen işçi sınıfının buna izin vermesi elbette söz konusu olamazdı. Her şeyden önce, basın özgürlüğü sermaye özgürlüğü demekti. Bolşevikler burjuvazinin kamuoyunu manipüle etmek, kendi çıkarları doğrultusunda gündem oluşturmak için yararlandığı en önemli araçlardan biri olan matbaaları işçi devletinin mülkiyetine geçirerek, tıpkı kapitalist düzende olduğu gibi, sınıfsal bir politika izlemişlerdi.

Ne var ki işlerin tamamen beklendiği gibi gittiğini düşünmek de hata olur. Dünya devriminin bir türlü yardıma gelmemesi sıkıntıları her geçen gün daha da artırmıştı. Kolaylık adına, Lenin'in yukarıda iç savaşla ilgili aktarılan alıntısını irdeleyerek ilerleyebiliriz. Hem bu sayede basın özgürlüğü ile Çeka-GPU sorunu arasındaki bağı kurmak da kolaylaşacaktır.

Lenin bu sözü iktidarı aldıktan birkaç ay sonra söyler. Yine aynı dönemde benzer beyanları da vardır. Bütün bunlar Lenin'in 1918'in ilk aylarında iç savaşın *başladığını* düşündüğünü

göstermektedir. Oysa ortada henüz bir iç savaş yoktur. İç savaş Lenin, "iç savaş üç ay sürdü"[18] dedikten bir süre sonra *başlayacaktır*. Bu farklılığın sebebi emperyalist vahşette saklıdır. Elbette Bolşevikler çatışmaların ve iç savaşın yaşanacağını biliyorlardı, fakat saldırıların böylesine pervasız ve korkunç bir nitelikte olacağını, iç savaşın bu denli şiddetli geçeceğini tahmin etmemişlerdi. Bunun sebebi burjuvazinin insafına güvenmeleri değil, uzunca bir süre tek başlarına direnmek yerine dünya devriminin muzaffer yürüyüşüyle çatışmaların askeri alandan siyasal-ekonomik alana kayacağını düşünmeleriydi. Fakat öyle olmadı. Sonrasıyla kıyaslandığında, Lenin'in bahsettiği 'iç savaş' aslında bir iç savaş değil, iktidarın alınmasına bağlı çatışmalardır. Asıl iç savaş bir süre sonra, emperyalistler tarafından desteklenen beyaz muhafızların sistemli mücadelesiyle başlayacaktır. Emperyalist güçlerin el ele vererek Rusya içinde yarattıkları cehennem, Bolşevikleri doğru olan zorunlu önlemlere olduğu kadar, elbette zaman zaman hatalara ve yanlışlara da sürüklemiştir. Fakat aslolan siyasal çizginin doğru olmasıdır.

Ülkeyi kırıp geçiren karşı-devrimci güçlere karşı Bolşeviklerin güllerle karşılık vermesi beklenemezdi ve GPU-Çeka da bunun bir eseri olarak doğmuştur. Lenin ve Troçki dönemindeki Çeka-GPU ile Stalinist NKVD-KGB'yi birbirine karıştırarak, Bolşeviklerin bu kurumu kurmakla hata yaptığını söyleyenler, aslında sosyalist ilkeler bir tarafa, en temel burjuva haklarından birini dahi yok saymaktadırlar: bir ülkenin kendini savunma hakkı. Burada pasifizmden ya da soyut şiddet karşıtlığından bahsetmek bile doğru olmaz, zira Bolşeviklere bu konuda yüklenenler güya soyut şiddet karşıtlığı yaparak aslında diğer devletlere tanıdıkları öz-savunma (kendini koruma) hakkını Rusya'daki işçi devletine tanımamaktadırlar.

18) "Acı Ama Gerekli Bir Ders", 25 Şubat 1918, *a.g.y.* içinde, s. 72.

Rusya'da Lenin döneminde bilfiil devam eden bir iç savaş, suikastlar, komplolar, saldırılar, vs. vardı. Dünya devriminin yardıma yetişmemiş olmasıyla savunmanın askeri alana daha çok kayması kaçınılmazdı. Lenin Çeka'ya saldırıp, terörü abarttınız diyenlere şöyle cevap veriyordu: "Acaba komploların şans eseri mi ortaya çıkarıldığını düşünüyorlar?" (cilt 30, s. 235).

Dolayısıyla, burada aslolan şiddete başvurulmuş olması ya da terör uygulanmış olması değil, bunun hangi amaçlarla, hangi sınıfsal çıkarlar adına vs. yürütüldüğüdür. Örneğin tam da bu sebeple, 'kendisi iktidardayken en azgın devlet terörüne başvuran Troçki kendi kazdığı kuyuya düşmüştür' argümanı yersizdir. Lenin döneminin önde gelen yöneticilerinden ve dolayısıyla Sovyet iktidarının yaptıklarından sorumlu biri olarak Troçki, doğrusuyla yanlışıyla, ilk yedi yılın her zaman arkasında durmuş ve dahası Stalinist Rusya'yı hiçbir zaman soyut şiddet üzerinden ya da iş oraya geldiyse bürokrasi karşıtlığı üzerinden eleştirmemiştir. Tıpkı Lenin gibi Troçki de her zaman şiddetin amacını ve sınıfsal içeriğini sorgulamıştır.

Sovyet iktidarının şiddet ve demokrasi konusundaki imtihanını ancak sınıfsal bir bakış açısıyla bütünlüğü içinde değerlendirebiliriz. Aksi takdirde, Bolşeviklerin nasıl olup da demokrasi sorununda dünya çapında, eşi olmayan tarihsel adımlar attıklarını açıklayamayız.

GERÇEK DEMOKRASİ: KADIN SORUNU VE BOLŞEVİKLER

Soyut burjuva demokrasisinden işçi ve emekçiler için demokrasiye, elle tutulur, somut demokrasiye gelecek olursak, Bolşeviklerin çok büyük başarılara imza attıklarını görürüz. Bolşevikleri her fırsatta demokrasiyi kaldırmış olmakla suçlayan

burjuvazi, egemenliğe sahip olduğu ülkelerde yıllardır geciktirdiği, gerçekleştirmeye yanaşmadığı sorunların Bolşeviklerin iktidarı altında bir çırpıda çözülmüş olmasını hiçbir zaman açıklayamamıştır. Marksizm açısındansa bu açıklama demokrasi kavramının özünde, demokrasinin gelişim dinamiklerinde saklıdır.

Burjuvazi feodalizme karşı iktidar olabilmek adına, 'özgürlük, eşitlik, kardeşlik' şiarları altında demokrasi bayrağına sarılmıştı. Proletaryanın henüz tarihsel olarak ortaya çıkmadığı o dönemde, burjuvazi eski düzeni ortadan kaldırana kadar demokrasi bayrağının esas sahibi olarak kaldı. Fakat kendisinden daha ileri bir sınıf ortaya çıktığı andan itibaren burjuvazi de gericileşmeye başladı; 1848 Devrimleri bunun en açık şekilde görüldüğü ilk örnekti. Bu andan itibaren demokrasi bayrağını devrimci proletarya devralmış ve daha ileriye taşımıştır. Dolayısıyla tarihsel açıdan, burjuva demokrasisinin sınırlarını belirleyen şey burjuvazinin niyetleri ya da özgürlük merakı değil, ezilen sınıfın egemen sınıfa karşı yürüttüğü mücadele olmuştur.

Bolşevik Devrimi'ni bugün geriye dönüşlü olarak değerlendirecek olursak, yani devrimi ve başarılarını başlayan devrimin bir karşı-devrimle ezilip sosyalizme ulaşamadığı gerçeği çerçevesinde değerlendirirsek, bu 'demokrasi bayrağı' tespitinin yeniden doğrulandığını görürüz. Zira Bolşevikler attıkları adımlarla burjuvaziyi uzun vadede demokrasinin sınırlarını epeyce genişletmeye zorlamışlardır. Bu demokratik sorunlar çerçevesinde, kadın sorunu elbette en özel yere sahiptir.

Bolşevikler 1917'den önce dile getirdikleri kadın sorununa ilişkin Marksist programı, iktidarı aldıktan sonra hemen hayata geçirmişlerdir. Bugün bile Marksistleri ve Marksizmin kurucularını 'cinsiyet körü' olmakla suçlayan ve başka ideolojilerde deva arayanların bu 'çelişki'yi açıklamakta zorlandığını görüyoruz, zira Bolşevikler iktidarı aldıktan sonra Marksist te-

oriye uygun olarak çok kısa sürede kapitalist ülkelerin çok ilerisine geçen devasa adımlar atmışlardır.

Gerek Marx ve Engels gerekse Lenin ve Troçki, kadın sorununun önemli bir kısmının sosyalist dönüşüm kapsamına değil, burjuva-demokratik dönüşüm kapsamına girdiğini hiçbir zaman reddetmemişlerdir. Marksistler 'burjuvazi hiçbir sorunu çözemez' kuru ajitasyonundan ziyade, sağlam bir kapitalizm tahliliyle burjuvazinin çözebileceği (ya da daha doğru bir tabirle, kapitalist düzende çözülebilecek) sorunlarla çözemeyeceği sorunları, başka bir deyişle, gerçekleşmesi durumunda kapitalizmi ortadan kaldırmayacak sorunlar ile ancak kapitalizmin yıkılmasıyla ortadan kalkabilecek sorunları birbirinden ayırmışlardır. Fakat asıl önemli olan kısım, farklı sınıfsal temele oturan bu sorunları birbirinden bağımsız halledilecek bir mücadele eksenine *oturtmamış* olmalarıdır. 'Önce biri, sonra diğeri' değil, ortak mücadele temelinde sorunların *süreklilik* içinde çözümü! Rusya'da Bolşeviklerin karşı karşıya kaldığı sorunlar bağlamında meselenin can alıcı noktası buydu.

Diğer yandan, tarihsel açıdan burjuva-demokratik dönüşüm kapsamına girse bile, birçok demokratik sorunun henüz burjuvazinin gündeminde bile yer almaması da meselenin diğer bir ayağıydı. Tıpkı bugün olduğu gibi, o dönemde de tarihsel açıdan yakıcı birer ihtiyaç olmasına karşın, burjuvazinin hayata geçirmekle daha köklü dönüşümlere yol açmaktan korktuğu ve bu nedenle hiç ilişmediği demokratik sorunlar vardı.

İşte Bolşevik hükümetinin ilk kararnameleri her şeyden önce, burjuvazinin çözemediği ve çözmeye bile yanaşmadığı bütün bu *demokratik (burjuva-demokratik)* sorunların hızla çözüme kavuşturulmasıyla alakalıydı. Neydi bunlar?

Bu sorunları, yasalar önünde kadın-erkek eşitliğinin sağ-

lanması başlığı altında toplayabiliriz. Kadınlara herhangi bir sınırlama olmadan seçme-seçilme hakkı, hak eşitliği, resmî nikâh ve (gerçek anlamda) boşanma hakkı –bütün bunlar o günkü burjuva demokrasisinin bile yan çizdiği sorunlardır. Fakat Bolşevikler demokratik dönüşüm konusunda burada durmamış, burjuva düzeninin *bugün bile*, yani üzerinden doksan yıl geçtikten sonra bile yan çizmeye devam ettiği sorunlarda köklü çözümlere gitmişlerdir. Bugün demokrasinin beşiği Avrupa'da ve ABD'de kadınları kuluçka makinesi olarak gören burjuvazinin hâlâ tartışma konusu edip, geri adım attığı kürtaj meselesi, ücretsiz kürtaj hakkının yerleştirilmesiyle çözüme kavuşturulmuş, dahası çalışan kadınlara hamilelik izni, emzirme hakkı, vs. tanınmış, gayri meşru-meşru evlilik ayrımı kaldırılmıştır, üstelik modern Avrupa'nın göbeğinde değil, tutucu köylülüğün egemen olduğu bir ülkede!

Fakat ne Marksizmin kurucuları açısından ne de Bolşevikler açısından kadın sorunu bu kadarıyla (demokratik dönüşümle) sınırlıdır. Bu ve benzeri demokratik adımlar hiç vakit kaybetmeden çözülmesi gereken ve çözümüne girişilebilecek sorunlardır. Fakat kadın sorununun özü sınıfsaldır ve çözümü de ancak sınıfların ortadan kaldırılmasıyla mümkündür. Yani kadın-erkek eşitliğinin önündeki yasal engellerin kaldırılması, vb. kadın sorununu çözmeye yetmez. Kadınların kadın olmaktan gelen sorunları kadar, işçi-emekçi olmaktan kaynaklı sorunları da vardır ve işçi sınıfı iktidarı alsa bile bunların hiçbiri bugünden yarına çözülemez, ancak çözümü yolunda somut ve kesin adımlar atılabilir.

Marksizmin kurucuları bu sosyalist dönüşümün temeline kadının kısır ev üçgeninden kurtulması hedefini koymuşlardır. Buna göre, mutfak işleri, temizlik işleri ve çocuk bakımı kadınla erkek arasındaki daha köklü eşitsizliklerin ortadan

kalkması için çözülmesi gereken sorunlardır. Engels bunu şöyle ifade eder:

> Kadın üretken toplumsal emek dışında, özel ev işleriyle yetinmek zorunda kaldıkça, kadının kurtuluşunun, kadın-erkek eşitliğinin imkânsız olduğu ve imkânsız kalacağı açıktır. Kadının kurtuluşunun gerçekleşebilir bir duruma gelmesi için, önce, geniş bir toplumsal ölçekte üretime katılabilmesi ve ev işlerinin onu yalnızca çok önemsiz bir ölçüde uğraştırması gerekir.[19]

Bu sağlandığı ölçüde, kadınların erkeklerle gerçek eşitliğine giden yolda en büyük adım atılmış olacaktı. Bolşevikler de bu adımı atmaktan geri durmadılar. Devrimden hemen sonra kadını ev işlerinin angaryasından kurtaracak olan kamusal kreşler, aşevleri ve çamaşırhaneler kuruldu.

Ne var ki hem yukarıda bahsi geçen emperyalist şiddet çemberi hem de diğer nesnel zorluklar Bolşeviklerin bu yolda daha fazla ilerlemelerinin önüne geçti. Bu nesnel zorlukları anlatmak için belki de en iyi örnek, Lenin'in Komintern'e hitaben son konuşmasını bitirirken söyledikleridir. Lenin burada çalışmanın, öğrenmenin zorunluluğundan bahseder. Fakat, der Lenin, bizim Batı Avrupalı yoldaşlarımızdan daha farklı bir anlamda çalışmamız ve öğrenmemiz gerekiyor: "Yabancı yoldaşlarımız da çalışmak zorundalar, ama okuma-yazmayı ve okuduğunu anlamayı öğrenmek biçiminde değil. [Bizim] okuma-yazmayı ve okuduğumuzu anlamayı öğrenerek başlamamız gerekiyor" (cilt 33, 431-432). Ekonomik ve kültürel açıdan geri bir ülke olan Rusya'da devrimin beşinci yılında hedef buydu.

---

19) Engels, *Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni*, Sol Yay.,1998 [1888], s. 190.

Buna rağmen Bolşevikler demokrasi konusunda çok önemli dersler vermişlerdir. Bunun en önemli sebebi, devrimci bir iktidar kurmuş olmalarıydı. Bunu da yalnızca içerideki politikalarıyla değil, dışarıdaki politikalarıyla da göstermişlerdi.

İŞÇİ DEVLETİNİN DIŞ SİYASETİ

Bolşeviklerin iktidarı aldıklarında dış siyasete ilişkin yaklaşımları iki temel ilke üzerinde yükseliyordu. Bunlardan ilki, dış siyasetin iç siyasetin devamı olduğu, içeride izlenen politikalardan bağımsız bir dış siyasetin olamayacağı, diğeriyse dünya devrimiydi. Bolşeviklerin bütün planları devrimin bir an önce diğer ülkelere yayılacak olmasına göre belirlenmişti. Dünya devrimi süreci, sınıfsız-devletsiz bir toplumu ifade eden sosyalizmin kuruluşundan bile *önce*, diğer işçi devletleriyle aradaki sınırları kaldıracak, iç-dış siyaset kalmayacak ve sonunda da, bütün dünyada elde edilecek zaferin ardından sınırların tamamen kaldırılması ve ulusların gerçek-eşit birliğinin sağlanmasıyla siyaset diye bir şey de kalmayacaktı. Tam da bu yüzden ilk Dışişleri Halk Komiseri olan Troçki görevi alırken, "Birkaç devrimci bildiri yayınlar, ardından dükkânı kapatırız," demişti.

Dış siyasetin bu iki ilkesi birbirine kopmaz şekilde bağlıydı. Lenin döneminde içeride devrimci bir yönetim olduğundan, dışarıda da aynı devrimci çizgi korunmuş, ama içerideki rejimin yozlaşmasıyla birlikte dış siyaset de bundan nasibini almış ve dış siyasetin ilk ilkesindeki içerik değişimi, ikinci ilkenin tümüyle terk edilmesiyle sonuçlanmıştır.

Daha önce de belirtildiği üzere, dünya devriminin imdada yetişmemesi Bolşevikler adına hem bir hayal kırıklığı hem de yeni perspektifler belirleme zorunluluğu anlamına geliyordu. 1917 öncesinde yalnızca Bolşevikler değil, hiçbir Marksist ön-

der, kapitalist ülkelerle çevrili bir işçi devletinin uluslararası ilişkiler alanında neler yapması gerektiği üzerine kapsamlı bir görüş ortaya koymamıştı. Beklenen devrimlerin imdada yetişmemesi, Sovyet devletinin yöneticileri için yeni bir durum ortaya çıkardı. Kapitalist devletlerle yan yana olmak, Sovyet devleti için daha baştan bir ehven-i şer durumu yaratmıştı. Tek ülkede tecrit edilmiş bir işçi devleti demek, birçok durumda, zorunluluktan ötürü zorlu kararlar alınması anlamına geliyordu. Dış siyaset ya da diplomatik ilişkiler, daha birkaç gün önce işçilerin eylemlerini acımasızca bastırmış bir devletin yöneticileriyle ya da emperyalist katliama girişmiş devletlerin pişkin temsilcileriyle yüz yüze gelmek, masaya oturup el sıkışmak demekti. Nitekim kişilik sahibi devrimciler olarak birçok Bolşevik, siyasal açıdan yanlış olsa bile, doğru birtakım kaygılardan beslenen duygusal tepkiler göstermişlerdi.

Bu konu devrimin daha ilk günlerinde gündeme gelmişti. Bolşevikler emperyalist savaştan en az hasarla kurtulmanın planlarını yaparlarken, Almanya'nın saldırıları devam ediyordu. 1918 Şubat'ının sonlarına doğru Fransa'nın resmi temsilcileri Dışişleri Komiseri olan Troçki'ye ziyaretlerde bulunmuş ve Almanlar karşısında geri çekilen Sovyet güçlerine mühimmat ve gıda yardımı teklif etmişlerdi. Fransız emperyalistleri elbette bunu hayır işlemek adına değil, Bolşevikleri tekrardan savaşa sürüklemek için yapıyorlardı. Bu bağlamda, partinin 22 Şubat 1918 tarihli Merkez Yürütme Kurulu toplantısında Fransız genelkurmayının bu 'yardımı'nı kabul edip etmeme sorunu gündeme geldi. Buharin ve Uritski'nin başını çektiği Sol Komünistler, emperyalistlerle her türlü anlaşmayı kınayarak bu yardımın kesinlikle kabul edilemez olduğunu savunurlarken, Troçki kabul edilmesi gerektiğinde ısrar etmişti. Lenin ise toplantıda hazır bulunamadığından görüşünü yazılı bir

notla belirtmişti: "Lütfen, oyumu emperyalist İngiliz-Fransız eşkıyalarından patates ve silah alınması *lehinde* kullandığım tutanaklara geçirilsin" (cilt 44, s. 67).

Bu not Bolşeviklerin dış siyasetini anlamak açısından iyi bir ipucu sunmaktadır. Troçki'nin aynı toplantıda söylediklerine kulak verebiliriz:

> İktidarı ele geçirmiş ve Almanya'ya karşı savaşmakta olan sosyalist proletaryanın partisi olarak *devlet organları aracılığıyla* devrimci ordumuzu en iyi şekilde donatmak için gerekli bütün önlemleri alıyoruz ve bu amaçla mümkün olan her yerden ve dolayısıyla kapitalist hükümetlerden de bu araçları edinmeye çalışıyoruz. Bunu yaparken, partimiz *dış siyasette tam bağımsızlığını korumakta*, hiçbir kapitalist hükümete siyasal bağlılık göstermemekte ve her durumda onların tekliflerini kendi çıkarları açısından değerlendirmektedir.

Yani Bolşevik önderler burunlarını tuta tuta emperyalistlerle ilişkilere girmek zorundaydılar. Emperyalistlerle *pratik anlaşmalar* mümkündü ('patatesler' kabul edilebilirdi), fakat emperyalist haydutlarla siyasal dayanışma sergilemek, pratik anlaşmayı bir güven ilişkisine dönüştürmek, Stalinist bürokrasinin ileride yapacağı gibi, zorunlu ticari ilişkiler kurulan emperyalistleri allayıp pullamak kesinlikle kabul edilemezdi.

Buradan da anlaşılacağı üzere, Marksizm açısından yeni bir sorun ortaya çıkmış olmasına karşın, Bolşevikler tamamen hazırlıksız yakalanmamışlardı. Diğer birçok konuda olduğu gibi, Marksizmin felsefesi, Marksizmin temel ilkeleri Bolşevikler için iyi bir rehber olmuştu. Burada ayrıntılı olarak ele almak mümkün olmasa da, Lenin dönemi dış siyasetine rehberlik eden bu ilkelerin en önemlilerinden bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

Kazanılmış mevzi (herhangi bir ülkedeki işçi iktidarı) bütün güçlerle korunmalıdır, ama bunun salt 'ulusal' güçlerle başarılamayacağı unutulmamalıdır;
Kazanılmış mevzi (ulusal mevzi) önemlidir, fakat uluslararası devrimden üstün değildir;
Esas mevzi herkesin kendi ülkesi ya da ilk kurulan işçi devleti değil, dünya devrimi açısından daha önemli[20] olan ülkedir (örneğin Sovyet Rusya ile potansiyel Alman devrimi arasındaki ilişkide, "Rusya Devrimi'nin feda edilmesi");

- İşçi iktidarı diğer ülkelerde devrimi yaymak için (uygun şartlarda askeri müdahale de dahil olmak üzere) elinden geleni yapmalıdır.

Bu ilkeler, kapitalizm ile sosyalizmin barış içinde birarada yaşayamayacağı tezi üzerinde yükseliyordu. Dünya devrimi gerçekleşene kadar, devrimi yaymaya, kapitalist devletler arasındaki çelişkilerden yararlanmaya, onları birbirine düşürmeye ve bu boşluklarda kendine alan açmaya çalışmak gerekiyordu. İşte bu sebeple işçi devletinin dış siyaseti Komintern'le sıkı sıkıya bağlantılıydı. Deyim yerindeyse, dış siyasetin en önemli ürünü ve aracı Komintern'di. Elbette bununla kastedilen, Komintern'in, sonradan Stalin döneminde olduğu gibi, Sovyet devletinin 'ulusal' çıkarlarını savunmak amacıyla var olduğu değil, en önemli 'ulusal' çıkarı dünya devrimini gerçekleştirmek olan Bolşeviklerin dış siyasetin bu en önemli amacı için Komintern'i kurmuş olduklarıdır. Komintern Sovyet Cumhuriyeti'ne değil, Sovyet Cumhuriyeti Komintern'e tabiydi.[21]

20) Bkz. Vladimir I. Lenin, *Yenilgicilik ve Enternasyonalizm*, Agora Kitaplığı, Temmuz 2009, "Sunuş", s. li-lii.
21) Komintern meselesi Agora Kitaplığı'nda hazırlamakta olduğumuz Lenin'in *Devrim Yazıları*'nın beşinci cildinde ele alınacaktır.

Bu ilkeler temelinde hareket eden Sovyet iktidarının dış siyasetteki ilk önemli adımları da savaşla bağlantılıydı. Bolşevikler kendilerini iktidara taşıyan üç temel slogandan biri olan barış sloganını devrimin ertesi günü uygulamaya koyuldular. Bu konu Brest-Litovsk Antlaşması bağlamında Bolşevikler arasında uzun tartışmalara, ihtilaflara ve ayrılıklara sebep oldu. Troçki'nin Dışişleri Komiseri olarak aktif rolü nedeniyle bu konuda da epeyce bir tahrifat yapılmış olmasına karşın, Lenin'in bu konudaki gerçek görüşlerini yazılarının bütününden öğrenmek mümkündür.

Bolşeviklerin kaderini belirleyen bir diğer konu da dış borçların tanınmamasıydı. Uçan kuşa borcu olan Çarlık İmparatorluğu'nun borçlarını tanımadığını açıklayan Bolşeviklere emperyalist güçlerin verdiği karşılık, dolaylı-dolaysız askeri müdahaleler dışında Sovyet hükümetini tanımamak olmuştu. Lenin döneminde Sovyet iktidarı uluslararası arenada birçok devlet tarafından tanınmıyordu. Mesela, Rusya'nın en borçlu olduğu ülke Fransa olduğundan, en fazla yaygarayı Fransız emperyalistlerinin kopardığı söylenebilir. Fransa Sovyet devletini ancak 1924'in ikinci yarısında Radikaller başa geçince tanıdı. Mart 1921'de resmi bir ticaret antlaşması imzalanmasıyla ilişki resmi bir temele oturmuş olsa da, İngiltere de ancak İşçi Partisi hükümeti başa geçtikten sonra, 1923 yılının son ayında Sovyet Rusya'yı tanıdı. Barışçıl söylemlerini emperyalist kabadayılıkla birleştiren ABD ise Sovyet Rusya'yı ancak 1933'te, işçi devleti ömrünü tamamlamak üzereyken tanıyacaktı.

Sovyet devleti iç savaşı kazandıktan sonra, dış ilişkilerinde de belli bir istikrar görülmeye başladı. Sovyetlerin kısa ömürlü, ciddiye alınmayacak bir macera girişimi olduğu görüşü burjuva

çevrelerde giderek itibar yitirmeye yüz tuttu. Fakat bu, işin yalnızca bir ayağıydı. Sovyet devleti iç savaşı kazanmış, bir devlet olarak rüştünü ispat etmişti, fakat elde edilen zafer, deyim yerindeyse, bir Pirus zaferi olmuştu. Romalılara karşı büyük zayiat vererek kazandığı zaferin ardından, Yunan komutan Pirus'un, "bir daha böyle bir zafer kazanırsak, halimiz yaman" dediği söylenir. Gerçekten de, 2,5 milyon militan işçinin hayatını kaybettiği, ülkenin enkaza dönüştüğü, ekonominin dibe vurduğu, vs. iç savaş ve emperyalist müdahale döneminin ardından NEP'le başlayan geri çekilme döneminin dış siyasette de belli yansımaları olması kaçınılmazdı.

SONUÇ

Bolşevik Devrimi'nin ve Sovyet iktidarının tarihsel meşruiyetini kâğıt üzerinde -üstelik üzerinden neredeyse yüz yıl geçtikten sonra- kanıtlamaya çalışmak belki de devrimi yapanların en son düşünecekleri şeydi. Lenin ve Bolşevikler girişikleri hareketin çok geçmeden sınıfsız bir dünyaya giden kapıları açacağına inanıyorlardı ve bu yüzden komünistler meşruiyetlerini lafta değil, eylemde kanıtlayacaklardı. Bilinen sebeplerle bu girişim şimdilik başarısız oldu ve devrimin üzerinden doksan yıl geçtikten sonra bu meşruiyeti fikir düzleminde de kanıtlamak hâlâ bu mirasa sahip çıkanların görevidir.

Buraya kadar yazılanlardan da anlaşılabileceği üzere, bu görevin kendine özgü zorlukları vardır. Her şeyden önce, iki yönlü bir savunma yapmak gerekmektedir. İki yönlü bir savunma, zira Bolşevik Devrimi'nin ve Sovyet iktidarının kendi meşruiyetini kanıtlamakta zorlanmış olmasında, ne denli ku-

sursuz bir işçi iktidarı kurulursa kurulsun zaten saldırmaktan geri durmayacağını bildiğimiz burjuvazinin hamleleri kadar, o iktidarı savunduğu iddiasında olanların hamleleri de yıkıcı olmuştur, Bolşeviklerin mirasına düşman kadar 'dost' da zarar vermiştir. Tarihin ironisi bu ya, Lenin'i ve onun en büyük tarihsel eylemini savunmaya çalışanlar, uzun yıllar, Lenin'in savaştığı görüşleri dillendirmişlerdir. Buna üzerinde yaşadığımız topraklardan birçok örnek verebiliriz. Sözgelimi, daha önce de bahsi geçen 'halk devrimi' ya da 'zinde güçler', Bolşeviklerin muarızlarının sınıf işbirlikçiliklerini gizlemek adına sık sık kullandıkları ve kulağa hoş gelen, 'bunda itiraz edilecek ne var' dedirten türde siyasal açılımlardı. Mesela, Menşeviklerin önde gelen isimlerinden Çereteli ülkenin bütün *zinde güçlerinin* ulusal birliği kavramını ortaya atmıştı. Çereteli, tıpkı Türk Stalinistleri gibi, işçi sınıfının yeterince güçlü olmadığını ve bu nedenle 'yeni' bir formül olarak 'kelle sayısı'nı artıracak bir yurtsever cephe oluşturmayı öneriyordu. Bu cephenin içinde 'elbette' işçiler olacaktı, hatta bazılarına göre işçiler başı da çekecekti, ama halkın diğer kesimlerini de yok saymak olmazdı!

Aynı türküyü Plehanov da çığırıyordu: Kurulacak devrimci iktidar proletarya diktatörlüğünün *dar* tabanına yaslanmak yerine, "ülkenin tüm *zinde güçlerinin* bir koalisyonuna dayalı" olmalıydı.[22] Plehanov'a ve Menşeviklere göre her şeyi emek-sermaye çelişkisi üzerinden değerlendirmek dargörüşlülüktü. Onlar 'tam da bu nedenle' işçi sınıfıyla yetinmiyor, 'yeni' söylemler geliştiriyor, Marksizmi 'dondurmu-

22) Plehanov'dan aktaran: D. Volkogonov, *Lenin: a New Biography*, The Free Press, 1994, s. 92.

yor', aksine 'o toprakların gerçekliklerine uyarlıyorlardı'. Hep aynı terane...

Dolayısıyla, hem Lenin'i Lenin'in çürüttüğü görüşlerle savunma girişimlerine karşı hem de kapitalizmin girdiği krizle birlikte Marksizmi allayıp pullamaya çalışırken, ağızlarından salyalar akıtarak Lenin'e saldıranlara karşı Bolşevik Devrimi'nin ve Sovyet iktidarının mirasını savunmak için, Lenin'in kendi eserlerine dönmek şarttır.

Aralık 2009

1. BÖLÜM
İŞÇİ DEVLETİNİN İNŞASI

EMEKÇİ VE SÖMÜRÜLEN HALKIN HAKLARI BİLDİRGESİ

Kurucu Meclis şu kararları almıştır:

I. 1) Rusya bundan böyle bir İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri Cumhuriyeti'dir. Bütün merkezi ve yerel iktidar bu Sovyetlere aittir.

2) Rusya Sovyetler Cumhuriyeti, özgür ulusların özgür birliği ilkesi temelinde ulusal Sovyet cumhuriyetlerinin bir federasyonu olarak kurulmuştur.

II. Kurucu Meclis, başlıca amacı insanın insan tarafından her türlü sömürüsüne son vermek, toplumun sınıflara bölünmesini tamamen ortadan kaldırmak, sömürücülerin direnişini acımasızca bastırmak, toplumun sosyalist örgütlenmesini ya-

ratmak ve sosyalizmin bütün ülkelerde zaferine ulaşmasını sağlamak olduğundan, ayrıca şu kararları alır:

1) Toprakta özel mülkiyet kaldırılmıştır. Üzerindeki bütün binalar, bütün tarım araç gereçleri ve tarımsal üretime ait bütün diğer müştemilatla birlikte bütün toprak, bütün emekçi halkın malı ilan edilmiştir.

2) Halkın sömürücüler üzerinde iktidarını güvence altına almak amacıyla ve fabrikalar, maden ocakları, demiryolları ve diğer üretim ve taşıma araçlarının tamamen işçi-köylü devletinin mülkiyetine geçmesinin ilk adımı olarak, Sovyetler tarafından çıkarılan işçi denetimi ve Yüksek Ekonomi Konseyi üzerine yasalar onaylanmıştır.

3) Emekçi kitlelerin sermayenin boyunduruğundan kurtulmasının önkoşullarından biri olarak bütün bankaların işçi-köylü devletinin mülkiyetine geçtiği onaylanmıştır.

4) Toplumun asalak kesimlerini bertaraf etmek amacıyla genel çalışma yükümlülüğü yürürlüğe konmuştur.

5) Emekçi kitlelerin bağımsız iktidarını güvence altına almak ve sömürücülerin iktidarını yeniden kurma imkânlarını tümüyle ortadan kaldırmak amacıyla emekçilerin silahlandırılması, sosyalist bir işçi-köylü Kızıl Ordu'sunun kurulması ve mülk sahibi sınıfların tamamen silahsızlandırılması kararlaştırılmıştır.

III. 1) Kurucu Meclis, insanlığı bu en caniyane savaşta dünyayı kan gölüne çeviren mali sermayenin ve emperyalizmin pençesinden kurtarma konusundaki sar-

sılmaz kararlılığının ifadesi olarak, Sovyet iktidarınca uygulanan politikaları (gizli anlaşmaların açıklanması, savaştaki orduların işçi ve köylüleriyle en geniş düzeyde kardeşleşmenin örgütlenmesi ve halklar arasında ne pahasına olursa olsun, devrimci önlemlere başvurarak, ulusların kendi kaderini özgürce tayin etmesi temelinde ilhaksız ve tazminatsız bir demokratik barış antlaşması imzalanması) tamamen onaylar.

2) Kurucu Meclis aynı amaçla, birkaç seçkin ulusun sömürücülerinin refahını Asya'daki, genel olarak sömürgelerdeki ve küçük ülkelerdeki yüz milyonlarca emekçinin köleleştirilmesi üzerine inşa eden burjuva medeniyetinin barbar politikasıyla ipleri tamamen koparmakta ısrar eder.

Kurucu Meclis, Finlandiya'nın tam bağımsızlığını ilan eden, askeri birlikleri İran'dan çekmeye başlayan ve Ermenistan'ın kendi kaderini tayin etme özgürlüğünü tanıyan Halk Komiserleri Konseyi'nin politikasını selamlar.

3) Kurucu Meclis, Çar'ın, toprak sahiplerinin ve burjuvazinin hükümetleri tarafından alınmış borçların iptaline ilişkin olarak Sovyetler iktidarı tarafından çıkarılan yasayı, uluslararası bankacılığa, mali sermayeye indirilen ilk darbe olarak görür ve Sovyet iktidarının, sermaye egemenliğine karşı uluslararası işçi ayaklanması tümüyle zafere ulaşana kadar bu yolda şaşmadan yürüyeceğine olan inancını ifade eder.

IV. Kurucu Meclis'in Ekim Devrimi'nden önce, halkın henüz sömürücülere karşı kitlesel olarak ayaklanabilecek durum-

da olmadığı, sömürücülerin kendi sınıf ayrıcalıklarını savunmada gösterecekleri direnişin bütün gücünü bilmediği ve sosyalist toplumun inşasına pratikte henüz başlamamış olduğu bir dönemde hazırlanan parti listelerine göre seçildiğini göz önüne alarak, Kurucu Meclis'in kendisini Sovyet iktidarının karşısına çıkarmasını şekil açısından bile temelden yanlış bulur.

Özü itibariyle Kurucu Meclis, bugün, halkın kendisini sömürenlere karşı giriştiği son kavga ânında, devlet iktidarının tek bir organında bile sömürücülere yer olamayacağı görüşündedir. İktidar tümüyle ve yalnızca emekçi kitlelere ve onların yetkili organlarına, yani İşçi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'ne ait olmalıdır.

Kurucu Meclis, Sovyetler iktidarını ve Halk Komiserleri Konseyi'nin kararnamelerini destekler ve kendi görevlerini toplumun sosyalist dönüşümünün temel ilkelerinin belirlenmesiyle sınırlı görür.

Ayrıca Rusya'nın bütün uluslarından emekçi sınıfların gerçekten özgür, gönüllü ve bu yüzden de bir o kadar sıkı ve sağlam ittifakını kurmaya çabalayan Kurucu Meclis, bir yandan görevini Rusya Sovyet Cumhuriyetleri federasyonunun temel ilkelerini saptamakla sınırlarken, diğer yandan her ulusun işçi ve köylülerine, federal hükümete ve diğer federal Sovyet kurumlarına katılıp katılmayacaklarına ve hangi temelde katılacaklarına, kendilerinin yetkili Sovyetler Kongresi'nde bağımsızca karar verme hakkını tanır.

En geç 16 (3) Ocak 1918'de yazıldı;
17 (4) Ocak 1918'de *Pravda*'nın 2. ve
İzvestiya'nın 2. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 26, s. 423-425.

PETROGRAD GARNİZONU ALAY DELEGELERİ KONFERANSI

11 Kasım (29 Ekim) 1917

Gazete Haberi

GAZETE HABERİ:

GÜNCEL DURUMA İLİŞKİN RAPOR

Siyasal durum uzun konuşmalara gerek bırakmıyor. Siyasal sorun şu an askeri sorunla iç içe geçiyor. Kerenski'nin Kornilov'cuları devşirdiği ve şu an onlardan başka desteğinin olmadığı açıktır. Moskova'da Kremlin'i ele geçirdiler, fakat işçilerin ve genel olarak yoksulların yaşadığı varoşlarda hiçbir güçleri yok. Cephede Kerenski'yi destekleyecek tek bir kimse kalmadı. Demiryolları Sendikası üyeleri gibi iki tarafa da meyledenler bile Barış ve Toprak Kararnameleri'nden yana konuşuyorlar.

İşçi, asker ve köylülerin ezici çoğunluğu barış politikasını destekliyor.

Burada Bolşeviklerin bir politikasından bahsetmiyoruz. Bu hiçbir şekilde bir 'parti' politikası değildir. Bu politika işçi, asker ve köylülerin, yani halkın çoğunluğunun politikasıdır. Nitekim biz toprak sorununda da Bolşeviklerin programını uygulamıyoruz, çünkü burada da programımızı bütün olarak köylülerin toprak fermanından aldık.

Sosyalist-Devrimciler ile Menşeviklerin gitmiş olmaları bizim kabahatimiz değil. Biz onlara siyasal iktidarı paylaşmak için davette bulunduk, ancak onlar Kerenski'ye karşı savaş nihayete erene kadar taraf tutmayıp ortada durmak istiyorlar.

Biz herkese hükümete katılma davetinde bulunduk. Sol Sosyalist-Devrimciler davete icabet ettiler ve Sovyet hükümetinin politikalarını desteklemek istediklerini açıkladılar. Yeni hükümetin programına ilişkin tek bir eleştiri bile dile getirmeye cesaret edemediler.

Taşradaki halk *Dyelo Naroda* gibi gazetelere itimat ediyor. Buradaysa herkes Sosyalist-Devrimciler ile Menşeviklerin azınlıkta kaldıkları için çekildiğini biliyor. Petrograd garnizonundaki askerler bunun farkındalar. Sovyetlerde bir koalisyon hükümeti teklif ettiğimizi biliyorlar. Kimseyi Sovyetlerden dışlamışlığımız yok. Bizimle birlikte çalışmak istemiyorlarsa, kendileri kaybederler. Asker ve köylü kitleleri Menşeviklerin ya da Sosyalist-Devrimcilerin peşinden gitmeyecekler. Nerede bir işçi ya da asker toplantısı olsa kitlenin onda dokuzunun bizim yanımızda olacağına eminim.

Kerenski'nin girişimi en az Kornilov'unki kadar acınaklı bir kumardır. Ama ortada güç bir durum var. İaşe sorununu hal yoluna koymak amacıyla ciddi çaba göstermek ve cephelerdeki sefalete bir son vermek zorundayız. Ne bekleyebiliriz

ne de Kerenski'nin isyanına bir gün olsun tahammül edebiliriz. Kornilov'cular başka bir saldırı daha düzenlemeleri durumunda, ellerine isyancı subay okulu öğrencilerinin eline ne geçtiyse o geçecektir. Subay okulu öğrencileri kabahati kendilerinde arasınlar. Biz iktidarı neredeyse hiç kan dökmeden aldık. Bir kayıp veren olduysa o da bizdik. Halkın tamamı yeni hükümetin yürüttüğü politikayı destekledi. Hükümet bu politikayı Bolşeviklerden değil, cephedeki askerlerden, köylerdeki köylülerden ve kentlerdeki işçilerden aldı.

İşçi Denetimi Kararnamesi hemen yayınlanmalıdır. Şunu bir kez daha ifade edeyim, bugün siyasal durum askeri soruna indirgenmiştir. Kerenski'nin kazanmasına izin veremeyiz; Kerenski kazanırsa kitleler ne barış ne özgürlük ne de toprak yüzü görebilirler. Daha yakın zaman önce muzaffer bir devrime imza atmış olan Petrograd askerleri ve işçilerinin Kornilov'cuları ezeceğinden şüphem yok. Elbette bizim kusurlarımız oldu, bunu inkâr etmenin gereği yok. Bunların bedelini ödedik, ödüyoruz. Ancak bunların önüne geçebiliriz. Bugünden tezi yok, tek bir dakika bile kaybetmeden örgütlenmeli ve bir karargâh kurmalıyız, üstelik bunu bugün yapmalıyız. Örgütlü olduğumuz takdirde, birkaç günde, hatta birkaç güne kalmadan zafere ulaşacağımız kesindir.

İşçi, köylü ve asker temsilcilerince kurulan hükümet Kornilov'cuların saçmalıklarına tahammül etmeyecektir.

Siyasal ve askeri görevimiz bir karargâh kurmak, güçlerimizi biraraya toplamak ve askerlere ihtiyaç duydukları her şeyi temin etmektir. Eğer başarıdan başarıya koşmak istiyorsak, tek bir saat, hatta tek bir dakika bile kaybetmemeliyiz.

Pravda, Sayı: 174, 13 Kasım (31 Ekim) 1917;
Collected Works, Cilt 26, s. 270-271.

RSDİP (B) PETERSBURG KOMİTESİ OTURUMU

14 (1) Kasım 1917*

Ben burada bir rapor sunamıyorum, ama hepimiz için son derece önemi haiz bir sorun hakkında bazı bilgiler vereceğim. Partinin halihazırda iktidarda olduğu bir dönemde partide [açıktan] gelişen kriz sorunundan bahsediyorum.

*) Bu belge, Bolşeviklerin 14 (1) Kasım 1917'de toplanan tarihi oturumunun tutanaklarından alınmıştır. Lenin'in ölümünün ardından, Troçki'nin devrimdeki rolünü yok saymak için mücadele yürüten Stalinist bürokrasi, diğer birçok tahrifatın yanı sıra, Petrograd Komitesi tutanaklarının yer aldığı *Bolşeviklerin 1917'deki İlk Yasal Petrograd Komitesi* başlıklı derlemenin 1927'deki baskısından söz konusu oturumun tutanaklarını da çıkarmıştır. Troçki, hem parti içindeki mücadeleyi hem de Lenin'in Troçki'yle ilişkilerini göstermesi açısından büyük önem taşıyan bu belgeyi, tıpkıbasımıyla birlikte, 1931'de *Stalin Tahrifat Okulu* adlı kitabında yayınlamıştır. Daha fazlası için bkz. *The Stalin School of Falsification*, New York: Pathfinder Press, 2004, s. 125-147

Raboçi Put'un* yürüttüğü polemik ve Kamenev'le Zinovyev aleyhindeki konuşmalarım parti içi hayatı takip edenler nezdinde yeni bir gelişme değildir. Eskiden *Delo Naroda* [S-R'lerin yayın organı] Bolşeviklerin iktidarı almaktan korktuğunu söylerdi. Bu yüzden Sosyalist-Devrimcilerin iflasını ve uçsuz bucaksız aptallığını göstermek için kaleme sarılmak zorunda kalmış ve "Bolşevikler İktidarı Koruyabilecekler mi?" başlıklı yazımı yazmıştım. Silahlı ayaklanma sorunu Merkez Komite'nin 1 Ekim tarihli oturumunda gündeme geldi. Enternasyonalist Birlikçilerin** oportünistlik yapabileceklerinden korkuyordum, ama bu korkularım boş çıktı. Fakat Merkez Komite'nin bazı [eski] üyeleri muhalefet ettiler. Bu beni derinden üzmüştü. Dolayısıyla iktidar sorunu uzunca bir süredir gündemdedir. Zinovyev ve Kamenev'in muhalefeti yüzünden şimdi reddedemez miyiz bunu? Ayaklanma [nesnel açıdan] zorunluydu. Zinovyev ve Kamenev yoldaşlar ayaklanma aleyhinde ajitasyona başlamışlardı ve biz de onlara grev kırıcı gözüyle bakmaya başlamıştık. Öyle ki Merkez Komite'ye onları partiden ihraç etmeyi öneren bir mektup bile yollamıştım.

Kamenev Tüm-Rusya Sovyetleri Merkez Yürütme Kurulu'nda konuşmasını yaptığında basında kendisi aleyhine sert sözler sarf etmiştim.*** [Şimdi, zaferin ardından] kendilerine

---

*) *Raboçi*'nin kapatılması üzerine, Bolşeviklerin 3 Eylül-26 Ekim 1917 arasında yayınlanan merkez yayın organı. Lenin'in kastettiği polemik, Zinovyev ve Kamenev'in parti disiplinini bozarak, Gorki'nin gazetesinde ayaklanma planına saldırmalarıydı.

**) Mezhrayontsi: İçinde Lunaçarski, Volodarski, Uritski, Joffe ve sonradan Troçki'nin de bulunduğu ve devrim öncesinde Bolşeviklere katılan örgüt. 10 Mayıs 1917'de Bolşeviklerle birleşme kongresi toplanmış, Troçki'nin 'örgütün geri kalan kesimlerini partiye katılmaya ikna etmesi' için birleşme Temmuz ayına kadar ertelenmişti.

***) 17 (4) Ağustos 1917'de Kamenev MK kararını çiğneyerek Stockholm Konferansı'na katılma lehinde görüş belirtmişti [Lev Troçki].

karşı sert bir tutum almak istemiyorum. Kamenev'in Merkez Yürütme Kurulu'nda uzlaşma amaçlı müzakereler yürütmesini olumlu karşılıyorum, çünkü biz koalisyon hükümetine ilkesel olarak karşı değiliz.*

Fakat Sosyalist-Devrimciler hükümete katılmayı reddettiklerinde, Kerenski'nin [silahlı] muhalefet için ayaklanmasından sonra bu kararı aldıklarını anlamıştım. Moskova'da [iktidarın alınmasında] biraz gecikme oldu. Bizim [sağ kanat] karamsarlığa kapıldı. Moskova, duyun da inanmayın, iktidarı almaktan acizmiş, vs. Böylece uzlaşma sorununu gündeme getirdiler.

Ayaklanma yeni görevleri gündeme getiriyor. Başka güçlere, başka vasıflara ihtiyaç var. Sözgelimi Moskova'da junker mezalimi, tutsak askerlerin vurulması, vs. söz konusuydu. Junkerler, burjuvazinin mahdumları, halk egemenliğinin doğuşuyla burjuvazinin egemenliğinin sona erdiğini anlamışlardı, zira Konferans'ta bile bankalara el konması, vs. gibi bazı önlemleri ana hatlarıyla hazırlamıştık. Oysa Bolşevikler genelde çok yumuşaklardı. Adını koyalım, burjuvazi galip gelseydi, 1848'de ve 1871'de davrandığı gibi davranacaktı. O dönemde burjuvazi cephesinden sabotajla karşılaşmayacağımızı kim söyleyebilirdi? Bunu çocuklar bile bilir. Biz de zora başvurmak zorundayız. Banka müdürlerini ve diğerlerini tutuklamalıyız. Bu insanları kısa süreliğine tutuklamak bile çok iyi sonuçlar verecektir.

Bu beni hiç şaşırtmıyor, zira kendi başlarına mücadele etmek konusunda ne kadar beceriksiz olduklarını biliyorum.

---

*) Başlangıçta Menşevikler ve Sosyalist-Devrimcilerle koalisyon hükümeti kurulmasına Lenin de ben de karşı çıkmadık. Fakat Bolşeviklerin sağlam bir çoğunluğa sahip olmaları, bu partilerin Sovyet devletini, toprak kararnamelerini, barış kararnamesini, vs. tanımalarını şart koştuk. Müzakerelerden hiçbir sonuç alınamayacağına emindik. Ama somut, nesnel bir ders gerekiyordu [Lev Troçki].

Onlar açısından en önemli şey sıcak koltuklarını korumak. Paris'te devrimciler giyotin kullandılar, bizse yalnızca sendikalardan gıda karnelerini alamamış olanların gıda karnelerini ellerinden alacağız. Böylece görevimizi yerine getirmiş olacağız. Oysa şimdi, böyle bir anda, iktidar bizim elimizdeyken, bölünmeyle karşı karşıyayız. Zinovyev ve Kamenev [bütün ülkede] iktidarı ele geçiremeyeceğimizi söylüyorlar. Ben bunları sessiz sakin dinleyecek değilim. Benim gözümde bu bir ihanettir. Ne istiyorlar? Bizi [kendiliğinden] çatışmaya sürüklemek mi? Ancak proletarya ülkeye önderlik edebilir...

Uzlaşmaya [Menşeviklerle ve Sosyalist-Devrimcilerle uzlaşmaya] gelince, bunu ciddiye almam söz konusu bile olamaz. Troçki birleşmenin imkânsız olduğunu uzun zaman önce söyledi. Troçki bunu anladı ve o zamandan beri Troçki'den daha iyi bir Bolşevik olmamıştır.

Zinovyev bizim Sovyet iktidarı olmadığımızı söylüyor. Müsaade buyurun ama, Sosyalist-Devrimcilerle Menşevikler, vs. ayrıldığından bu yana Bolşevikler olarak biz Sovyetler'de yalnızız. Onların çekip gitmiş olmasından biz sorumlu değiliz. Bizi Sovyetler Kongresi seçti. Bu örgüt yeni bir şeydir. Mücadele etmek isteyen bu örgütün içinde yerini alıyor. Bu örgüt halkı değil, kitlelerin takip ettiği öncüyü kapsıyor. Biz kitlelerle birlikte -aktif ve yorgun olmayan kitlelerle birlikte- ilerliyoruz. Bugün ayaklanmayı yaygınlaştırmaktan uzak durmak yorgun kitlelere [teslim olmaktır], oysa biz öncünün yanındayız. Sovyetler [mücadele içinde] şekilleniyor. Sovyetler proleter kitlelerin öncüsüdür. Ama şimdi birileri kalkmış bizi Kent Duma'sıyla baş göz etmek istiyor. Ne saçmalık!

Sosyalizmi 'getirmek' istediğimiz söyleniyor. Çok saçma! Bizim köylü sosyalizmi kurmak gibi bir niyetimiz yok. 'Dur-

mamız' gerektiği söyleniyor. Böyle bir şey mümkün değil. Hatta bizim Sovyet iktidarı olmadığımızı söyleyenler bile var. Peki, o halde kimiz biz? Duma'yla birleşmek isteyenler olmadığımız kesin. Bir sonraki adımda, *Rumçerod*'la* ve *Vikjel*'le** kaynaşmamız teklif edilecek. Siyasal bezirgânlık, at pazarlığı. Belki de General Kaledin'le de birleşmemiz gerekiyordur? Önce uzlaşmacılarla uzlaşalım, ardından onlar da tekerimize çomak soksunlar. Buna Sovyet iktidarı denmez, alçakça bir at pazarlığı denir. Konferans'ta sorunu tam da bu şekilde ortaya koymamız gerekiyor. İşçilerin yüzde 99'u bizi destekliyor.

Bölünme istiyorsanız, buyrun, sizi tutan yok. Çoğunluğu alırsanız Merkez Yürütme Kurulu'nda güç sizindir, o zaman istediğinizi yaparsınız. Biz de bahriyelilere gideriz.

Biz iktidardayız. Şu an kim *Novaya Jizn*'e intisap edebilir? [Yalnızca] ilkesiz, omurgasız insanlar, bugün bizle olup, yarın Menşeviklere yanaşacak olanlar. Tek başımıza iktidarı koruyamayacağımızı, vs. söylüyorlar. İyi de yalnız değiliz ki! Bütün Avrupa bizi bekliyor. Biz başlangıcı yapmalıyız. Şu an yalnızca bir sosyalist devrim mümkündür. Bütün bu yalpalamalar ve kuşkular [uzlaşmalar] saçmalıktan başka bir şey değil. [Bir kitle toplantısında] konuşurken, [sabotajcılara karşı] gıda kartlarıyla savaşalım dediğimde, askerlerin yüzü ışıldadı. [Sağ kanat] askerlerin kavga yürütmekten aciz olduğunu söylüyor. Ama [kitlelere hitap eden] konuşmacılardan gelen haberler, daha önce hiç böyle bir coşku görmedikleri yönündedir. Ancak biz bir devrimci çalışma planı çıkarabiliriz. Ancak biz gerektiği gibi mücadele yürütebiliriz. Menşeviklere gelin-

*) *Rumçerod*: Romanya Cephesi, Karadeniz Kıyısı ve Odessa Garnizonu Askerleri Sovyeti'nin Ortak Yürütme Kurulu.
**) Vikjel: Tüm-Rusya Demiryolu İşçileri Sendikası Merkez Yürütme Kurulu. İkisi de Menşeviklerle Sosyalist-Devrimcilerin elindeydi.

ce, onlar bizi takip etmeyecekler. Önümüzdeki Konferans'ta sosyalist devrimin gelecekte izleyeceği yol sorununu gündeme taşımalıyız. Karşımızda Kaledin var, henüz [kesin olarak] zafere ulaşamadık. [*Vikjel*, sabotajcılar ve diğerleri] bize '[merkezi] bir güç' olmadığını söylediklerinde, onları gözaltına almalıyız ve bunu yapacağız da. O zaman proletarya diktatörlüğünün dehşetinden istedikleri kadar bahsedebilirler. Şimdi, eğer *Vikjel* üyelerini tutuklamamız gerekiyorsa, bunu anlayabilirim. Varsın tutuklamalar konusunda bağırıp çağırsınlar. Tver'den gelen delege Sovyetler Kongresi'nde, "Hepsini tutuklayın gitsin," dedi. İşte anlayabileceğim bir şey. İşte size proletarya diktatörlüğünün ne anlama geldiğini anlayan biri. Bugünkü sloganımız şu olmalıdır: Uzlaşma yok, yaşasın birleşik Bolşevik Hükümeti.

The Stalin School of Falsification, s. 132-136.

RSDİP (B) MERKEZ KOMİTESİ'NİN MERKEZ KOMİTE İÇİNDEKİ MUHALEFETE İLİŞKİN KARARI

15 (2) Kasım 1917

Merkez Komite mevcut toplantının tarihi önem taşıdığı ve dolayısıyla burada ortaya çıkan iki tutumu kayda geçirmenin zorunlu olduğu kanaatindedir.

1) Merkez Komite, Merkez Komite içinde ortaya çıkan muhalefetin, Rusya'da sosyalist devrimin imkânsız olduğu ve Sovyet örgütü içindeki bariz azınlığın ültimatomlarına ve istifa tehditlerine boyun eğmek gerektiği şeklinde Marksizme tümüyle aykırı lafları tekrarlayarak Bolşevizmin ve genel olarak proleter sınıf mücadelesinin tüm temel ilkelerini toptan terk ettiğini ve böylece İkinci Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi'nin iradesini ve

kararını çiğneyip, proletaryanın ve yoksul köylülerin hayata gözlerini yeni açan diktatörlüğünü sabote ettiklerini düşünmektedir.

2) Merkez Komite, devrimci faaliyetin engellenmesi ve yalpalamalar gibi şu anda büyük suç teşkil eden olayların bütün sorumluluğunu bu muhalefete yüklemekte ve muhalefeti gerek tartışmalarını gerekse şüpheciliklerini basına aksettirmeye ve inanmadıkları pratik faaliyetten uzak durmaya davet etmektedir. Zira bu muhalefet, burjuvazinin tehditlerinden ve nüfusun yorgun (ve devrimci olmayan) kesimlerinin duygularından başka bir şeyi yansıtmamaktadır.

3) Merkez Komite, tamamen Bolşevik bir hükümet talebinin Sovyet iktidarı sloganına ihanet etmeden reddedilemeyeceğini, zira İkinci Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi'nin çoğunluğunun kimseyi kongreden dışlamadan iktidarı bu hükümete teslim ettiğini doğrular.

4) Merkez Komite, Sovyet türünde olmayan örgütlerin, yani toprak sahipleriyle kapitalistlerin devrilmesi için savaşan kitlelerin devrimci öncüsünün gönüllü birlikleri olmayan örgütlerin Sovyetlere iltihak etmeleri etrafında dönen küçük pazarlıklara girmenin İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri iktidarına ihanet etmeden mümkün olamayacağını doğrular.

5) Merkez Komite, Sovyetlerdeki azınlığın ültimatomlarına ve tehditlerine boyun eğmenin yalnızca Sovyet iktidarının değil, demokrasinin de tamamen terk edilmesi anlamına geleceğini kabul eder, zira bu tür tavizler çoğunluğun kendi çoğunluğundan yararlanmaktan kork-

ması, anarşiye boyun eğilmesi ve her türlü azınlığın tekrar tekrar ültimatomlarda bulunmasına davetiye çıkartılması anlamına gelecektir.

6) Merkez Komite, İkinci Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi'nden kimseyi dışlamadığından, şimdi bile Sovyetleri terk edenlerin geri dönmesine izin vermeye ve Sovyetlerden ayrılmış olanlarla Sovyetler içinde bir koalisyon yapmaya tümüyle hazır olduğunu ve dolayısıyla Bolşeviklerin iktidarı kimseyle paylaşmak istemediği laflarının tamamen yalan olduğunu doğrular.

7) Merkez Komite, mevcut hükümetin kurulduğu gün, kuruluşundan birkaç saat önce, Merkez Komite'nin Sol Sosyalist-Devrimcilerin üç temsilcisini toplantısına davet edip, hükümete katılmalarını resmen teklif ettiğini doğrular. Geçici ve koşullu nitelikte olmasına karşın bu teklifi reddetmeleri, Sol S-R'lerle bir anlaşmaya varılamamış olmasının bütün sorumluluğunun kendilerinde olduğunu gösterir.

8) Merkez Komite, Bolşevik grubunun teklif ettiği ve Sovyetleri hem siperlerdeki askerlerle hem de yerellerde, köylerdeki köylülerle güçlendirmeye hazır olduğunu ifade eden bir kararın İkinci Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi tarafından benimsendiğini ve dolayısıyla Bolşevik hükümetin köylülerle koalisyona karşı olduğu iddiasının tamamen asılsız olduğunu hatırlatır. Tersine, Merkez Komite, hükümetimizin Sosyalist-Devrimcilerin programından aynen kopyaladığı toprak yasasının, Bolşeviklerin Rusya nüfusunun ezici çoğunluğuyla bir koalisyon yapma konusundaki istekliliğinin samimi ve tam olduğunun somut kanıtı olarak görür.

9) Merkez Komite, son olarak, bütün zorluklara karşın, gerek Rusya'da gerekse Avrupa'da sosyalizmin zaferini sağlama almanın yegâne yolunun, mevcut hükümetin politikalarının hiç şaşmadan sürdürülmesi olduğunu doğrular. Merkez Komite, sosyalist devrimin zaferine olan sarsılmaz inancını ifade eder ve bütün şüphecilere ve yalpalayanlara tereddüdü bırakmaları, ellerinden gelen çabayı göstererek bütün samimiyetleriyle bu hükümetin icraatlarını desteklemeleri çağrısında bulunur.

Lenin

İlk kez ilk üç madde olmadan 17 (4) Kasım 1917'de
Pravda'nın 180. sayısında yayınlandı;
tam metin halinde ilk kez 1932'de
Rusça *Toplu Eserler*'in ikinci baskısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 26, s. 277-279.

TÜM-RUSYA MERKEZ YÜRÜTME KURULU TOPLANTISI

17 (4) Kasım 1917

1
BASIN ÜZERİNE KONUŞMA

Karelin yoldaş sosyalizm yolunda ilerlediğine dair garanti verdi, ama korkarım bu yol bizi ters istikametten, geri geri sosyalizme götürecektir. Troçki yoldaş haklıydı: Subay okulu öğrencileri kendi ayaklanmalarını gerçekleştirdiler ve Petrograd ile Moskova'da basın özgürlüğü için savaş ilan edildi. Sosyalist-Devrimciler bu kez sosyalist ya da devrimci gibi hareket etmediler. Bu hafta bütün telgraf daireleri Kerenski'nin elindeydi. *Vikjel* onların yanındaydı. Ama askerleri yoktu. Ordunun bizim yanımızda olduğu anlaşıldı. İç savaşı bir avuç adam başlattı. Bu savaş halen sürüyor. Kaledin'in askerleri Mosko-

va'ya yürüyorlar, hücum kıtaları Petrograd'a yaklaşıyor. Biz iç savaş istemiyoruz. Askerlerimiz fazla tutuk davrandılar. Silaha sarılmadılar ve her şey üç adamımız öldürüldüğünde başladı. Krasnov'a sert muamelede bulunulmadı. Ev hapsine alındı. Biz iç savaşa karşıyız. Peki, her şeye rağmen iç savaş patlak verirse ne yapmamız gerekiyor? Troçki kimin adına konuştuğunuzu sorarken haklıydı. Krasnov'a, Kaledin'in savaşa devam etmeyeceği konusunda onun adına güvence verip veremeyeceğini sorduk. Elbette veremeyeceğini söyledi. Bu düşmanca operasyonlara dur demeyen düşmana karşı misilleme amaçlı önlemler almamak olur mu?

Bize barış teklifi geldiğinde elbette müzakere ederiz. Ama bu zamana kadar barış teklifi yalnızca barışa gücü yetmeyecek kesimlerden geldi. Bu durumda barış yalnızca güzel sözlerden ibarettir. Neticede *Rech*, Kaledin'cilerin organıdır. Sosyalist-Devrimcilerin samimi olduğuna inanabiliriz, fakat arkalarında Kaledin ve Milyukov'un olduğu da bir gerçektir.

Askerler ve işçiler, ne kadar sağlam durursanız, kazancımız o kadar çok olur. Aksi takdirde, 'Milyukov'u salıverdiklerine göre, demek ki güçlü değiller' diyeceklerdir. İktidarı aldığımız gün burjuva gazetelerini kapatacağımızı söylemiştik. Bu gazetelerin varlığına tahammül eden biri sosyalist değildir. "Burjuva gazetelerine özgürlük" diye bağıranlar, bizim son sürat sosyalizme ilerlediğimizi anlamıyorlar. Sonuçta, Çarlığın devrilmesinden sonra da Çarlık yanlısı gazeteler yasaklanmıştı. Şimdi biz burjuvazinin boyunduruğunu koparıp attık. Toplumsal devrimi biz kafamızdan uydurmadık: Devrim, Sovyetler Kongresi tarafından ilan edildi ve hiç kimse sesini çıkarmadı, devrimi ilan eden kararname oybirliğiyle kabul edildi. Burjuvazi özgürlük, eşitlik, kardeşlik vaat etti. İşçilerse, "Biz baş-

ka bir şey istiyoruz," diyorlar. Geri çekildiğimizi söyleyenler var. Hayır, yoldaşlar, Kerenski'ye geri dönenler bizzat Sosyalist-Devrimcilerdir. Kararımızda yeni maddeler olduğu söyleniyor. Elbette var, çünkü biz sosyalizme ilerliyoruz. Unutmayın, Sosyalist-Devrimciler Birinci ve İkinci Duma'da konuşmalar yaptıklarında, yeni bir şeyler söyledikleri için onlarla da alay edilmişti.

Özel reklamlar tekel altına alınmalıdır. Matbaacılar birliği üyeleri meseleye gelir açısından bakıyorlar. İstediklerini alacaklar, ama başka bir biçimde. Göz göre göre burjuvaziye iftiralar atması için fırsat veremeyiz. Bankalarla burjuva gazeteleri arasındaki bağları araştırmak üzere hemen bir komisyon atamalıyız. Bu gazeteler ne tür bir özgürlük istiyorlar? Tomar tomar gazete kâğıdı satın alıp, kalemşorlar kiralama özgürlüğü mü? Sermayeye bağımlı bir basın özgürlüğünden kurtulmak zorundayız. Bu ilkesel bir sorundur. Sosyalizme ilerlemek istiyorsak, Kaledin'in bombalarının yalan bombardımanlarıyla güçlendirilmesine izin vermemeliyiz.

Elbette yasa taslağımız kusursuz değildir. Ama neticede Sovyetler bu yasaları her yerde yerel koşulları göz önüne alarak hayata geçirecekler. Biz bürokrat değiliz, eski hükümet dairelerinde olduğu gibi her yerde yasanın lafzında diretmek istemiyoruz. Hatırlıyorum da, Sosyalist-Devrimciler kırsalda yaşayan halkın çok az şey bildiğini söylerlerdi. Onlar bilgilerini *Russkoye Slovo*'dan alıyorlardı. Gazeteleri burjuvazinin elinden almadığımız için kabahati kendimizde aramalıyız. İlerlemek, yeni bir topluma doğru ilerlemek zorundayız ve Şubat-Mart aylarında aşırı gerici gazetelere karşı nasıl tavır aldıysak, burjuva gazetelerine karşı da aynı tavrı takınmalıyız.

2
SOL SOSYALİST-DEVRİMCİLERDEN GELEN BİR SORUYA CEVAP

Sol Sosyalist-Devrimcilerin sorusunu Lenin cevapladı.* Devrimin ilk günlerinde Bolşeviklerin Sol Sosyalist-Devrimcileri yeni hükümete katılmaları için davet ettiğini, ama Sol Sosyalist-Devrimciler grubunun, soldaki komşularının bu zor günlerinde, ölüm kalım zamanında sorumluluğu paylaşmayı reddederek Bolşeviklerle işbirliğinden uzak durduklarını hatırlattı.

Yeni rejim faaliyetlerinde bütün formalitelere müşkülpesentçe uyduğu takdirde, önüne çıkabilecek engellere takılmaktan kurtulamaz. Durum çok ciddiydi ve sürüncemede bırakılamazdı. Yeni önlemlerin özüne dokunmadan yalnızca dış görünüşünü değiştirecek olan sivri uçları törpüleme işiyle kaybedecek vaktimiz yoktu. Neticede, İkinci Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi biçimsel mahiyetteki bütün zorlukları bir kenara atarak, uzun bir oturumda dünya çapında öneme sahip iki yasayı karara bağladı. Bu yasalar burjuva toplumunun bakış açısından biçimsel kusurlar taşıyor olabilir, ama neticede iktidar Sovyetlerin elindedir ve gerekli düzeltmeleri ne zaman isterse yapabilir. Kerenski hükümetinin icraata geçmeyerek

*) Halk Komiserleri Konseyi başkanı olarak Lenin'e Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu'nun 17 (4) 1917 tarihli bir toplantısında, Halk Komiserleri Konseyi'nin Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu'nun onayı olmadan birkaç kararname yayınlamasıyla ilgili bir soru soruldu. Sol Sosyalist-Devrimciler Lenin'in açıklamalarının tatmin edici olmadığını söylediler. Uritski Bolşevik grubu adına hükümete tam güven ifade eden bir kararı oya sundu. Sol Sosyalist-Devrimciler, Halk Komiserleri'nin taraf olmaları nedeniyle oylamada yer almamaları gerektiğini söylediler. Sonuçta, Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu'nun çoğunluğu hükümetin icraatını onaylayan bir karara imza attı.

işlediği suç, ülkeyi ve devrimi felaketin kıyısına getirdi: Gecikmek gerçekten ölümcül olabilir, ama neyse ki yeni rejim kitlelerin umutları ve isteklerini karşılayacak yeni yasalar çıkararak yeni yaşam biçimlerinin gelişiminde önemli kilometre taşları döşüyor. Yereldeki Sovyetler, zamana ve mekâna bağlı olarak, hükümetin geliştirdiği temel hükümleri değiştirebilir, geliştirebilir, düzeltebilir. Tabandan yaratıcı faaliyet yeni kamusal hayatın temel öğesidir. İşçiler fabrikalarda işçi denetimine geçmeliler. Köylere tahıl karşılığında mamul mal yollamalılar. Tek tek her kalemin, her gram tahılın hesabını tutmak zorundayız, çünkü sosyalizm demek, öncelikle her şeyin muhasebesini yapmak demektir. Sosyalizm yukarıdan kararnamelerle dayatılamaz. Sosyalizmin ruhu mekanik bürokratik yaklaşımı reddeder; canlı, yaratıcı sosyalizm bizzat kitlelerin ürünüdür.

3
SOL SOSYALİST-DEVRİMCİLERİN SORUSUNA İLİŞKİN KONUŞMALAR

I.

Lenin, Halk Komiserleri Konseyi'ne yönelik somut suçlamaları ele aldı. Muravyov'un emrini ilk kez basından öğrendiğini, çünkü başkomutanın olağanüstü durumlarda kendi başına emir verme yetkisi bulunduğunu söyledi. Emrin yeni iktidarın ruhuyla çelişen bir yanı olmamasına karşın, istenmeyen yanlış anlaşılmalara sebebiyet verecek şekilde ifade edilmiş olduğundan, Merkez Yürütme Kurulu emri iptal etti. Öte yandan, siz Toprak Kararnamesi'ni de eleştiriyorsunuz. Oysa bu kararname halkın taleplerini karşılıyor. Bizi şematik olmakla

suçluyorsunuz. Peki, o halde nerede sizin taslaklarınız, değişiklik önerileriniz, kararlarınız? Yasama faaliyetinizin sonuçları nerede? Elinizi tutan yoktu, ama siz bu konuda hiçbir şey yapmadınız. Bizim aşırılıkçı olduğumuzu söylüyorsunuz, peki siz nesiniz? Siz de eskiden kriz mühendisleri diye bilinen parlamenter yol tıkayıcılığının savunucularısınız. Eğer memnun olmadığınız bir şey varsa, neden yeni bir kongre toplayıp icraata geçmiyorsunuz da iktidarın çöktüğünden bahsedip duruyorsunuz? İktidar partinin ellerinde, parti de geniş kitlelerin desteğini arkasına almış durumda. Bazı yoldaşlarımız Bolşevizmle alakası olmayan bir platformu benimsemiş olabilirler. Ama Moskovalı işçi kitleleri Rikov ve Nogin'in peşinden gitmeyecekler. Proşyan yoldaş, Sol Sosyalist-Devrimcilerin kitlelerle temas içinde olduğu Finlandiya'da, devrimci sosyalizmin bütün sol kanadının en sıkı işbirliği içinde olması gerektiğine inandığını söyledi. Sol Sosyalist-Devrimcilerin burada bizimle dirsek teması içinde olmamaları, kendi öncüleri olan savunmacıların yoluna revan olduklarını gösteriyor. Kitlelerle bağlarını kaybettiler.

II.

Lenin ve Troçki parti kongreleri örneğine ve parti disiplinine boyun eğmelerinin gerekliliğine işaret ederek, oylamaya katılacaklarını açıkladılar.

İzvestiya, Sayı 218;
7 (20) Kasım 1917;
Collected Works, Cilt 26, s. 285-291.

ÇALIŞMA KOMİSERLERİ İKİNCİ TÜM-RUSYA KONGRESİ'NDE KONUŞMA

22 Mayıs 1918

Yoldaşlar, müsaade ederseniz öncelikle Halk Komiserleri Konseyi adına Çalışma Komiserleri Kongresi'ni selamlamak istiyorum. (*coşkulu alkışlar*)

Halk Komiserleri Konseyi'nin dünkü oturumunda Şlyapnikov yoldaş, sendikaların çalışma disiplini ve üretim oranlarına ilişkin kararının kongrenizce onandığını bildirdi. Yoldaşlar, yalnızca emek üretkenliğini ve üretim koşullarını ele almakla kalmayıp, aynı zamanda genel durum açısından da önemli bir ilkesel adım olan bu kararı almakla önemli bir adım attığınıza inanıyorum. Geniş işçi kitleleriyle sürekli temas halindesiniz, üstelik gelip geçici değil, iş temelli bir tema-

sa sahipsiniz ve devrimimizin gelişiminde en önemli ve kritik anlardan birini yaşadığımızı biliyorsunuz.

Düşmanlarımızın, Batılı emperyalistlerin üzerimize atlamak için fırsat kolladığının ve bir gün gelip sürülerini üzerimize salabileceklerinin tamamen farkındasınız. Bu dış düşmana bugün başka bir tehlikeli düşman olan iç düşman da eşlik ediyor. Bu iç düşman genel olarak burjuvazi, özel olarak da küçük burjuvazi tarafından ve burjuvazinin çeşitli yalakaları ve evet efendimcileri tarafından şiddetlendirilen örgütsüzlük, kaos ve dağınıklıktır. Yoldaşlar, biliyorsunuz ki Çarlık rejiminin ve Kerenski'nin başını çektiği uzlaşmacıların bizi içine ittiği en korkunç savaştan geriye kala kala dağınıklık ve müthiş bir ekonomik enkaz kaldı. Şimdi açlık ve işsizliğin artan sayıda işçinin kapısını çaldığı, yüzlerce ve binlerce işçinin açlıktan kıvrandığı, ekmek yiyebilecekken ekmeksizlikten ötürü durumun daha da kötüleştiği ve dolayısıyla ekmeğin düzgün paylaşımının tahılın düzgün paylaşımına dayalı olduğu en kritik anla yüzleşmek zorundayız. Zengin yakıt bölgeleriyle bağımızın kopmasından kaynaklanan yakıt sıkıntısı, demiryollarında trafiğin durmasına yol açabilecek korkunç koşullar –işte devrim için zorluklar doğuran, her türden ve her renkten Kornilov'cuları sevince gark eden koşullar bunlardır. Bu kesimler her gün, her saat Sovyet Cumhuriyeti'nin ve proleter iktidarının zorluklarından nasıl yararlanılacağını, tahta yeniden bir Kornilov'un nasıl çıkartılabileceğini tartışıyorlar. Şu an yeni tartışma konusu, yeni Kornilov'un hangi milletten olması gerektiğidir. Bu Kornilov'un ister tacı olsun ister cumhuriyetçi olsun, sonuçta burjuvaziye uyan biri olmalıdır. İşçiler şimdi meselenin ne olduğunu biliyorlar ve Rusya Devrimi'nin Kerenski'den bu yana yaşadıklarından sonra, mevcut duruma

biraz olsun şaşırmıyorlar. Ama işçi sınıfının örgütlülüğünün, işçi sınıfı devriminin gücü gözümüzü gerçeklere kapamamızdan değil, gerçekleri kabul etmemizden gelir.

Savaşın boyutu ve inanılmaz vahşeti düşünüldüğünde, Avrupa medeniyetini tümüyle yok etmekle tehdit ettiğini hep söyledik. Mümkün olan tek kurtuluş, işçilerin iktidarı alarak sıkı bir nizam ve intizam kurmalarıdır. Rusya proletaryası 1905'ten bu yana, Rusya Devrimi'nin izlediği seyir ve özel bir tarihsel durumdan ötürü bir süreliğine proletaryanın diğer enternasyonal ordularının önüne geçmiştir. Şimdi devrimin bütün Batı Avrupa ülkelerinde olgunlaştığı, Alman işçilerinden oluşan orduların durumunun umutsuz hale geldiğinin açıkça görülebildiği bir aşamaya ulaştık. Batı'da emekçi kitlelerin Romanov'un çürümüş rejimiyle ve boş atıp dolu tutan palavracılarla değil, tümüyle örgütlü olan ve çağdaş medeniyetin ve mühendisliğin bütün başarılarına yaslanabilen bir burjuvaziyle karşı karşıya olduğunu biliyoruz. İşte bu yüzden bizim devrime başlamamız bu kadar kolayken, devam ettirmemiz daha zor oldu ve işte bu yüzden Batı'da başlamak daha zor, devam ettirmek daha kolay olacaktır. Bizim zorluğumuz her şeyi yalnızca Rusya proletaryasının çabalarıyla yapmak ve müttefikimiz, bütün ülkelerin enternasyonal proletaryası yeterince güçlenene kadar mevzimizi korumak zorunda olmamızdır. Her geçen gün başka bir çıkış yolu olmadığını daha iyi anlıyoruz. Konumumuz daha da zorlaşıyor, çünkü takviye güç olmadan demiryollarında dağınıklıkla, ulaşım ve iaşe alanında karmaşayla boğuşuyoruz. Bu sorun herkesin anlayabileceği bir netlikte ortaya koyulmalıdır.

Umarım, işçilerle herkesten daha fazla doğrudan temasta olan Çalışma Komiserleri Kongresi, sosyalizmin temeli haline

getirmek zorunda olduğumuz ilgili çalışma mevzuatında doğrudan bir ilerleme aşaması olmakla kalmayıp, aynı zamanda şu an yaşamakta olduğumuz duruma ilişkin olarak işçilerin aydınlatılmasına da hizmet edecektir. İşçi sınıfı Rusya'da (ve belki diğer ülkelerde de) sosyalizmin kaderinin bağlı olduğu zor ama onurlu bir görevle karşı karşıyadır. İşte bu yüzden çalışma disiplini kararnamesi bu kadar önemlidir.

İşçiler artık iktidarı sımsıkı ellerinde tutuklarına göre, her şey proleter disiplinine ve proleter örgütlülüğüne bağlıdır. Sorun proleter disiplini ve proletarya diktatörlüğü sorunudur, sorun demirden bir yönetim sorunudur. Yoksulların en içten teveccühünü kazanmış, kararlı desteğini arkasına almış bir hükümet demir kadar güçlü olmalıdır, çünkü inanılmaz sorunlarla boğuşuyoruz. İşçilerin önemli bir kesimi eskinin etkisi altında yaşıyorlar ve mevcut durumdan bir şekilde kurtulacağımızı umuyorlar.

Ama neyse ki bu yanılsamalar her gün bir bir dağılıyor ve işçi sınıfı örgütsel becerisiyle ekonomik yıkımın üstesinden gelmediği takdirde dünya savaşının bütün ülkelere kıtlık ve çürüme getireceği giderek daha da açık hale geliyor. Bütün faaliyetini yeni yoldaşça disiplini her şeyin temeli yapmaya vakfetmiş olan işçi sınıfının siyasal bilinçli kesimiyle yan yana, her şeye kendi dar çıkarları açısından bakan milyonlarca küçük mülk sahibini, küçük burjuva unsuru görüyoruz. Yaklaşan kıtlık ve felaketle ancak siyasal bilinçli işçilerin demir disipliniyle savaşabiliriz, bu olmadan hiçbir şey yapamayız. Rusya'nın devasa boyutu nedeniyle, ülkenin bir ucunda bol miktarda ekmek varken, diğer ucunda hiç ekmeğin bulunmadığı bir durumda yaşıyoruz. Zorla bir savunma savaşma çekilmemizin mümkün olmayacağını düşünerek teselli aramanın

kimseye yararı yok. Düzenli iaşe tedariki sağlanamadığı takdirde kentlerin ve devasa sanayi merkezlerinin beslenebileceğini düşünmek hata olur. Bir avuç tahılın bile ziyan olmasını engellemek için her *pud** tahılı kayda geçirmek zorundayız. Fakat böyle bir kaydın gerçekten yapılmadığını, ancak kâğıt üzerinde kaldığını biliyoruz. Gerçek hayatta küçük vurguncular bireysel ticaretle sıkıntılarını aşabileceklerini söyleyerek yoksul köylüleri yozlaştırıyorlar. Bu koşullar altında krizden çıkamayız. Rusya'da hem halk için yeterli ekmek hem de sanayi için yeterli ekmek (yani, yakıt) sağlamanın yegâne yolu, her şeyin yurttaşlar arasında sıkı sıkıya paylaştırılması ve böylece kimsenin fazladan bir dilim ekmek bile alamaması ve kullanılmayan yarım litre benzinin bile kalmamasıdır. Ülkeyi kıtlıktan kurtarmanın yegâne yolu budur. Bu ders her şeyin hesabının tutulduğu komünist paylaşımla ilgili bir derstir ve bu dersi kitaplardan değil, acı deneyimler yaşayarak öğrendiğimizi unutmayalım. Ancak bu sayede kitlelere yeterli ekmek, sanayiye de yeterli yakıt sağlanabilir

Geniş işçi kitleleri felaketle karşı karşıya olduğumuzu hemen fark edemeyebilirler. Bugün ihtiyaç duyulan şey işçilerin dağınıklığa ve tahıl saklanmasına karşı bir seferberlik başlatmalarıdır. Sizin de kararnameyle kabul ettiğiniz ve fabrikaların sınırları dâhilinde bahsettiğiniz çalışma disiplinini bütün ülkede yerleştirmek için bir seferberliğe ihtiyaç var; kitlelere başka bir çıkış yolunun olmadığını anlatmak gerekiyor. Devrimin tarihinde siyasal bilinçli işçilerin gücü her zaman en acı ve tehlikeli gerçekle hiç korkmadan yüzleşebilmeleri, yanılsamalara kapılmadan güçlerini doğru bir şekilde hesaplayabilmeleri olmuştur. Yalnızca siyasal bilinçli işçilere güvenebili-

*) 1 *pud*: 16,4 kilogram. (ç.n.)

riz; geri kalan kitle, burjuvazi ve küçük mülk sahipleri bize karşıdır. Onlar yeni düzene inanmıyorlar ve kitlelerin kötü durumunu daha da kötüleştirmek için her fırsattan yararlanıyorlar. Ukrayna ve Finlandiya'da gördüklerimiz ibretlik bir örnek olabilir: Burjuvazinin ve onun destekçilerinin (Kadetlerden Sosyalist-Devrimcilere kadar), müttefiklerinin yardımlarıyla ele geçirdikleri kentleri kana boğduklarını ve inanılmaz bir mezalime giriştiklerini görüyoruz. Bütün bunlar proletarya tarihî görevini yerine getirmediği takdirde ileride kendisini nelerin beklediğini gösteriyor. Rusya'da ileri ve siyasal açıdan bilinçli işçilerin sayıca ne kadar küçük bir kesimi oluşturduğunu biliyoruz. Keza kitlelerin içinde bulunduğu kötü durumu ve geniş kitlelerin durumdan orta yolcu önlemlerle kurtulamayacağımızı, bir proleter devriminin şart olduğunu anladıklarını da biliyoruz. Birçok ülkenin enkaza dönüştüğü ve milyonlarca insanın mahvolmaya ya da askeri köleliğe mahkûm edildiği bir dönemde yaşıyoruz. İşte, bireylerin kötü niyetinden ötürü değil, bütün kapitalist düzen parçalandığı için, temellerinden sarsıldığı için tarihin bize dayattığı devrimin kaynağında bu vardır.

Yoldaşlar! Çalışma Komiserleri! Fabrikalardaki bütün toplantılarınızdan, işçi heyetleriyle konuşmalarınızdan durumu açıklamak için yararlanın. Elinize geçen her fırsattan yararlanın ki işçiler iki seçenekle karşı karşıya olduğumuzu bilsinler: ya yok oluş ya da öz disiplin, örgütlülük ve kendimizi savunma imkânı. Eğer siyasal bilinçli işçiler bütün yoksullara önderlik ederek küçük burjuvazinin her yerde şiddetlendirdiği ve bizim bastırmak zorunda olduğumuz kaosa ve dağınıklığa karşı seferberlik ilan etmezlerse, Kornilov'ların (Rus, Alman ya da Japon Kornilov'larının) geri dönmesi tehlikesiyle karşı

karşıya olduğumuzu ve Kornilov'ların günde bir dilim tayın uygulamasıyla birlikte geleceğini bilsinler. Sorun her siyasal bilinçli işçinin yalnızca kendi fabrikasında efendi olduğunu değil, aynı zamanda ülkenin temsilcisi olduğunu da hissetmesi, kendi sorumluluğunu bilmesi sorunudur. Siyasal bilinçli işçiler kendi sınıflarını temsil ettiklerini bilmek zorundalar. Burjuvaziye ve vurgunculara karşı hareketin başını bizzat çektikleri takdirde kazanacaklarını bilmek zorundalar. Siyasal bilinçli işçiler sosyalizmin temel görevinin ne olduğunu anladıkları gün zafer bizim olacaktır. İşte o zaman gerekli güçlere kavuşacağız ve savaşabileceğiz. (*uzun ve şiddetli alkışlar*)

İlk kez 23 Mayıs 1918'de *İzvestiya VtsIK*'ın 102. sayısında ve 24 Mayıs 1918'de *Pravda*'nın 101. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 27, s. 399-403.

TÜM-RUSYA MERKEZ YÜRÜTME KURULU, MOSKOVA SOVYETİ, MOSKOVA SENDİKALARI VE FABRİKA KOMİTELERİ'NİN ORTAK OTURUMUNDA YAPILAN KONUŞMA

29 Temmuz 1918

(*alkışlar ve coşkulu sloganlar*) Yoldaşlar, yeni hasada kadarki dönemin Rusya'da başlayan sosyalist devrimin en zor, en meşakkatli ve en kritik aşaması olacağına parti basınında, Sovyet kurumlarında ve halk arasındaki ajitasyon faaliyetimizde ilk kez dikkat çekmiyoruz. Kanaatimce bugün bu kritik durumun tepe noktasına ulaştığını söylememiz gerekiyor, zira artık kimin emperyalist dünyayı, emperyalist ülkeleri desteklediği, kimin Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ni desteklediği ayan beyan ortadadır. Öncelikle, askeri açıdan Sovyet Cumhuriyeti'nin konumunun ancak şimdi çok açık hale

geldiğini söylemek gerekiyor. Çekoslovak ayaklanması birçok insan tarafından ilk başta karşı-devrimci ayaklanmalar zincirindeki halkalardan yalnızca biri olarak görüldü. Bu ayaklanmada İngiliz ve Fransız sermayesinin, İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin de yer aldığına dair gazetelerde çıkan haberleri yeterince dikkate almadık. Şimdi Murmansk'ta, Sibirya'daki askerler arasında ve Kuban'da olayların nasıl geliştiğini, İngiliz ve Fransızların Çeklerle el ele vererek İngiliz burjuvazisiyle en sıkı işbirliği içinde Sovyetleri devirmeye çabaladığını hatırlatmak zorundayız. Bugün bu gerçekler, Çekoslovak hareketinin, İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin Sovyet Rusya'yı boğazlayarak Rusya'yı tekrardan emperyalist savaş tuzağına çekme amacı taşıyan sistemli politikanın uzun zaman önce oluşturduğu zincirin bir halkası olduğunu göstermektedir. Bu kriz artık Sovyet Rusya'nın geniş halk kitleleri tarafından çözüme kavuşturulmalıdır, zira bugün yalnızca Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ni karşı-devrimci taarruzun bir parçası olarak Çek saldırılarından, hatta genel olarak karşı-devrimci taarruzlardan koruma mücadelesiyle değil, bütün emperyalist dünyanın saldırılarına karşı bir mücadeleyle karşı karşıyayız.

Öncelikle size şunu hatırlatmak istiyorum. İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin Çekoslovak ayaklanmasında doğrudan yer aldıkları uzun zaman önce kanıtlanmıştır. Çekoslovak Komünist Partisi merkez yayın organı *Prukopnik Svobodi*'nin 28 Haziran'da yayınladığı ve bizim basınımızda da yer alan bir makaleyi hatırlatmak istiyorum:

> 7 Mart'ta Ulusal Konsey Dairesi Fransız konsolosundan üç milyon ruble tutarındaki ilk taksiti aldı.
>
> Bu para Ulusal Konsey Dairesi'de çalışan Mr. Sip'e verildi.

Aynı kişi 9 Mart'ta iki milyon, 25 Mart'ta bir milyon daha aldı ve 26 Mart'ta da Ulusal Konsey Başkan Yardımcısı Mr. Bohumil-Cermak bir milyon aldı; 3 Nisan'da ise Mr. Sip bir milyon daha aldı.

Toplamda, 7 Mart'tan 4 Nisan'a kadar Fransız Konsolosluğu Ulusal Konsey Dairesi'ne 8 milyon ruble hibe etti.

Sonraki ödemeler için herhangi bir tarih belirtilmiyor: Mr. Sip bir milyon, Mr. Bohumil-Cermak bir milyon ve Mr. Sip bir milyon daha.

Ayrıca meçhul bir şahsa 188.000 ruble ödendi. Toplam: 3.188.000 ruble. Yukarıda bahsi geçen 8 milyonla birlikte Fransız hükümetinden Ulusal Konsey Dairesi'ne toplam 11.188.000 ruble ödenmiştir.

İngiliz konsolosluğundan ise 80 bin sterlin alınmıştır. Böylece 7 Mart'tan saldırı tarihine kadar Çek Ulusal Konseyi'nin liderleri Fransız ve İngiliz hükümetlerinden yaklaşık 15 milyon ruble almıştır ve Çekoslovak ordusu bu para karşılığında Fransız ve İngiliz emperyalistlerine satılmıştır.

Elbette çoğunuz bu haberi yayınlandığı tarihte gazetelerde okudunuz. İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin ve para babalarının Sovyet hükümetini yıkmak ve önüne her türlü engeli çıkarmak için ellerinden gelen çabayı göstereceklerinden hiçbir zaman şüphe duymadık. Fakat o saldırının Sovyet Cumhuriyeti'ne karşı sistemli, yöntemli ve uzun zamandan beridir planlandığı açık olan bir karşı-devrimci askeri ve mali seferberlik olduğunu görmemizi sağlayacak parçalar o dönemde henüz eksikti, oysa bu seferberlik İngiliz ve Fransız emperyalizminin bütün temsilcileri tarafından besbelli ki aylar öncesinden planlanmıştı. Bugün olayları bir bütün olarak değerlendirdiğimizde, Çekoslovak karşı-devrimci hareketini Murmansk çıkarmasıyla karşılaştırdığımızda -biliyoruz ki

Murmansk'a İngilizler on bin askerle çıkarma yaptılar ve Murmansk'ı savunma bahanesiyle içerilere doğru ilerlemeye başladılar, Kem ve Soroki'yi işgal ettiler, Soroki'nin doğusuna ilerlediler ve Sovyet memurlarımızı vurmaya başladılar ve gazetelerde binlerce demiryolu işçisinin ve kuzey uç bölgelerindeki diğer işçilerin bu kurtarıcılardan ve özgürleştiricilerden ya da gerçek adlarıyla, Rusya'yı başka bir ucundan parçalamaya çalışan bu yeni emperyalist haydutlardan kaçtığını okuduğumuzda olayların genel seyri açık hale gelmektedir. Keza daha yakın zaman önce, Rusya'ya karşı İngiliz-Fransız saldırılarının niteliğine ilişkin yeni kanıtlara ulaştığımızı da hatırlatalım.

Yalnızca coğrafi gerekçelerle bile, Rusya'ya karşı bu emperyalist saldırının biçiminin Almanya örneğiyle aynı olamayacağı açıktır. Almanya'nın aksine Rusya'yla ortak sınırları yok; asker gücü daha az. Britanya askeri gücünün özünde sömürgeci ve donanma tabanlı niteliğinden ötürü on yıllar boyunca farklı saldırı yöntemlerinden yararlanmak, kurbanının ikmal kaynaklarını kesmeye çalışmak ve açık, pervasızca ve doğrudan askeri güç kullanmak yerine yardım bahanesiyle boğazlama yöntemini tercih etmek zorunda kalmıştır. Son dönem gelen bilgilere göre, Rusya askerleri ve işçileri arasında kötü bir şöhreti olan ve yakın dönemde Tikhoretskaya köyünü ele geçirmiş olan Alekseyev'in İngiliz ve Fransız emperyalizminin yardımından yararlandığı muhakkaktır. Burada ayaklanma daha belirgindi, zira işin içinde yine İngiliz ve Fransız emperyalizminin parmağı bulunuyordu.

Son olarak, dün Bakü'de İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin çok etkili bir hamlede bulunduklarına dair bir haber aldık. Bakü Sovyeti'nde partimizden, Bolşeviklerden ve Mosko-

va'daki Sol Sosyalist-Devrimciler* gibi iğrenç oyunlara ve ihanetlere bulaşmamış ve emperyalizme ve savaşa karşı mücadelede Sovyet hükümetine sadık kalan Sol Sosyalist-Devrimcilerden -ki maalesef bunların sayıları çok azdı- 30 oy fazla almayı başardılar. Bakû Sovyeti'nde Sovyet hükümetine sadık olan ve bu zamana kadar çoğunluğu oluşturmuş olan bu çekirdek karşısında İngiliz ve Fransız emperyalistleri şimdi 30 oy fazla almayı başardılar, çünkü Ermenistan'daki sözde sosyalistlerin oluşturduğu Daşnaksütyun Partisi'nin çoğunluğu bize karşı onların yanında saf tuttu. (*Lenin telgrafı okur*)

Kendisine sosyalist diyen, ama burjuvaziyle ilişkilerini hiçbir zaman koparmamış olan buradaki gruplara oldukça benzer şekilde, orada da bu kişiler Bakû'yu savunmak üzere İngiliz askerlerini davet etmeyi tercih ettiler. Sovyet Cumhuriyeti'ni savunmak için emperyalist orduların davet edilmesinin ne anlama geldiğini biz çok iyi biliyoruz. Burjuvazinin, Sosyalist-Devrimcilerin bir kesiminin ve Menşeviklerin yaptığı bu davetin anlamını biliyoruz. Tiflis'teki Gürcü Menşeviklerin yaptığı bu davetin anlamını biliyoruz.

Artık şunu söyleyebiliriz ki hiçbir zaman emperyalistlere kucak açmamış, onlarla zorbaca bir ittifaka girmemiş, iyiden iyiye bastırdıklarında bile bu caniler önünde geri çekilmekten öteye gitmemiş olan tek parti Bolşeviklerdir, Komünist Parti'dir. (*alkışlar*) Kafkaslar'daki komünist yoldaşlarımızın çok zor durumda olduklarını biliyoruz, çünkü Menşevikler güya Gürcistan'ın bağımsızlığını savunmak adına Alman emperyalistleriyle doğrudan ittifak yaparak onlara ihanet ettiler.

---

*) Sol Sosyalist-Devrimcilerin 6-7 Temmuz 1918'de Moskova'da Beşinci Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi toplanırken, Alman elçisi Mirbach'ı öldürerek başlattıkları karşı-devrimci ayaklanma.

Gürcistan'ın bağımsızlığının tam bir aldatmaca olduğunun hepiniz farkındasınız. Aslında bunun anlamı Gürcistan'ın Alman emperyalistleri tarafından işgali ve tümüyle ele geçirilmesi, Alman silahlarıyla Menşevik hükümetinin Bolşevik işçilere ve köylülere karşı ittifak yapmasıdır. Dolayısıyla, Bakû'lu yoldaşlarımız tehlikeye gözlerini kapamayı reddedip şunu söylerken haklıydılar: Bir emperyalist güçle topraklarımızın bir kısmını bırakma pahasına barış antlaşması yapmaya her zaman hazırız, yeter ki bu bize zarar vermesin, yeter ki askerlerimizi saldırganların silahlarıyla ittifaka sürüklemesin ve bizi sosyalist yeniden inşamızı yürütmekten alıkoymasın.

Fakat sorunu mevcut haliyle değerlendirdiğimizde, Menşevikler güya Bakû'yu savunmak adına İngilizleri davet ederek, aslında şu an bütün İran'ı ele geçirdiler ve uzun zamandan beri Kuzey Kafkasya'yı ele geçirmek için güçlerini yukarı tarafa kaydıran bir gücü davet ettiklerinden -yani kendilerini İngiliz ve Fransız emperyalizmine teslim ettiklerinden-, biz bir an bile şüphe etmeden ya da tereddüde düşmeden diyebiliriz ki Bakû'lu yoldaşlarımız, ne kadar zor durumda olurlarsa olsunlar, bu tür bir antlaşmaya imza atmayı reddetmekle gerçek sosyalistlere yakışan tek doğru tutumu aldılar. İngiliz ve Fransız emperyalistleriyle her türlü anlaşmanın böyle kararlı bir şekilde reddedilmesi Bakû'lu yoldaşlarımız için tek doğru yoldu, zira parçalanmış bir toprak parçası üzerinde de olsa, emperyalistleri davet ettiğinizde bağımsız sosyalist hükümetinizi emperyalist savaşın kölesine dönüştürmekten kurtulamazsınız.

Dolayısıyla, olayların genel çerçevesi içinde Bakü olaylarının önemi hakkında en ufak bir şüphe duymuyoruz. Dün, Orta Asya'nın bazı kentlerinde Hindistan'a mevzilenmiş İngiliz-

lerin açıktan işbirliğiyle karşı-devrimci ayaklanmaların patlak verdiği haberini aldık. Afganistan'ı tümüyle boyunduruk altına alan İngilizler sömürgelerini artırmak, ulusları boğazlamak ve Sovyet Rusya'ya saldırmak için uzun zaman önce bir üs yarattılar. Bu ayrı bağların bizim için çok açık hale geldiği bugün, cumhuriyetimizin mevcut askeri ve genel stratejik konumu ayan beyan ortadadır. Kuzeyde Murmansk, Doğu'da Çekoslovak cephesi, Güneydoğu'da Türkistan, Bakû ve Astrahan: İngiliz ve Fransız emperyalizminin oluşturduğu zincirdeki bütün halkaların pratikte birleştirildiğini görüyoruz.

Şimdi açıkça gördüğümüz gibi, toprak sahipleri, kapitalistler ve *kulak*'lar, hepsi de elbette gayet doğal sebeplerle Sovyet hükümetine müthiş bir nefret duyan bu kesimler, burada da Ukrayna'daki ve Rusya'dan kopmuş diğer bölgelerdeki toprak sahiplerine, kapitalistlere ve *kulak*'lara oldukça benzer bir tarzda hareket ediyorlar. İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin uşağı olan bu kesimler Sovyet hükümetini ne pahasına olursa olsun çökertmek için ellerinden gelen her şeyi yaptılar. Bu işi yalnızca Rusya içindeki güçlerle yapamayacaklarını anladıkları noktada, Martov ve şürekâsı gibi çağrılarla ya da sözlerle değil, daha etkili mücadele yöntemlerine başvurarak hareket etmeye karar verdiler: askeri düşmanlıklar. Dikkatimizi esasen bu konuya vermeliyiz; bütün ajitasyon ve propagandamızı bu işe yoğunlaştırmalıyız ve bütün Sovyet çalışmamızın merkezini buna göre değiştirmeliyiz.

Bugün diğer koalisyonun emperyalist güçleri işbaşındadır, temel gerçek budur: Almanlar değil, İngiliz-Fransız ortak yapımı, topraklarımızın bir kısmını ele geçirmiş ve şu an bir üs olarak kullanmaktadır. Bu zamana kadar coğrafi konumları nedeniyle Rusya'ya doğrudan bir saldırı gerçekleştirememiş-

lerdi, ama şimdi, dört yıldır uluslararası egemenliği ele geçirmek için bütün dünyayı kana boğan İngiliz ve Fransız emperyalizmi, kendine dolaylı bir güzergâh bularak Rusya'ya çok yaklaşmıştır ve Sovyet Rusya'yı boğazlayıp Rusya'yı bir kez daha emperyalist savaşın içine atmak için fırsat kollamaktadır. Yoldaşlar, Ekim Devrimi'nin ilk gününden beri başlıca amacımızın emperyalist savaşa son vermek olduğunu hepiniz çok iyi biliyorsunuz. Fakat ne kadar kahraman, ne kadar örgütlü ve ne kadar disiplinli olurlarsa olsunlar, tek bir ülkedeki proleter güçlerin ve devrimci kitlelerin uluslararası emperyalizmi devirebilecekleri gibi bir yanılsamaya hiçbir zaman kapılmadık. Bu görev ancak dünya işçilerinin ortak çabalarıyla yerine getirilebilir.

Bizim yaptığımız şey, tek bir ülkede bütün dünyanın kapitalistleriyle bütün bağları koparmak oldu. Hükümetimiz hiçbir emperyaliste bağlı değildir ve devrimimizin bundan sonraki seyri ne olursa olsun asla olmayacaktır. Egemenliğimizin sekiz ayı boyunca emperyalizm-karşıtı devrimci hareket muazzam atılımlar kaydetti. Nitekim emperyalizmin başlıca merkezlerinden biri olan Almanya'da olaylar Ocak 1918'de silahlı bir çatışmaya dönüştü ve hareket kanlı bir şekilde bastırıldı. Biz dünya ölçeğinde daha önce başka hiçbir ülkenin devrimci hükümetinin yapmadığı şekilde devrimci görevimizi yerine getirdik. Fakat bu işin yalnızca tek bir ülkenin çabalarıyla yapılabileceğine hiçbir zaman inanmadık. Çabalarımızın kaçınılmaz olarak dünya çapında bir devrime ilerlediğini ve emperyalist hükümetlerin başlattığı savaşın bu hükümetler tarafından durdurulamayacağını biliyorduk. Savaş ancak bütün işçilerin çabalarıyla durdurulabilir ve biz de iktidara geldiğimizde, işçi sınıfının Komünist Partisi olarak, diğer ülkelerde

kapitalist burjuva egemenliğinin hâlâ devam ettiği bir dönemde, görevimiz, tekrarlıyorum, acil görevimiz bu iktidarı, sosyalizmin bu fenerini korumak ve böylece sosyalist devrimin yükselen alevlerine olabildiğince fazla kıvılcım eklemekti.

Bu her yerde aşırı derecede zor bir görevdi ve bu görevi başarmamızı sağlayan şey proletaryanın sosyalist cumhuriyetin kazanımlarını savunmak üzere biraraya gelmiş olmasıydı. Bu görev özellikle zorlu ve kritik bir durum yaratmıştır, zira sosyalist devrim İtalya ve Avusturya gibi ülkelerde daha yakın olsa da, sözcüğün doğrudan anlamında diğer ülkelerde henüz başlamamıştır. Devrim henüz başlamadığından, İngiliz ve Fransız emperyalizmi ve dolayısıyla dünya emperyalizmi açısından yeni bir başarı söz konusudur. Batıda Alman emperyalizmi askeri, ilhakçı ve emperyalist bir güç olmaya devam ederken, Rusya'nın kuzeydoğusunda ve güneyinde de İngiliz ve Fransız emperyalizmi kendisine yer edinmiş ve bu gücün bir kez daha Rusya'yı emperyalist savaşa sokmaya hazır olduğunu, dünyanın başka bir yerinde bu zamana kadar görülmedik bir ölçüde sosyalist çalışmasına ve propagandasına devam eden bağımsız bir sosyalist devlet olan Rusya'yı ezmeye hazır olduğunu gözümüze soka soka göstermektedir. Öte yandan, İngiliz ve Fransız emperyalizmi büyük bir zafer kazanmıştır ve bizi dört bir taraftan sararak, Sovyet Rusya'yı ezmek için elinden geleni yapmaktadır. İngiliz ve Fransız emperyalizminin zaferinin sınıf mücadelesine kopmaz şekilde bağlı olduğunun tümüyle farkındayız.

Sömürücülerin ekonomik iktidarının temeli, yani on milyonlarca işçi ve köylüyü el altında tutmalarını ve toprak sahipleriyle kapitalistlerin zenginleşmesini sağlayan mülkleri tehlikede olduğunda, tekrarlayacak olursam, kapitalistlerin

ve toprak sahiplerinin özel mülkiyeti tehlikeye düştüğünde, kendi ülkeleri ve bağımsızlıklarına duydukları sevgiden bahsetmez olduklarını her zaman söyledik ve devrimler de bunu kanıtlamaktadır. Kadetlerin, Sağ Sosyalist-Devrimcilerin ve Menşeviklerin emperyalist güçlerle ittifaklar yapma, yıkıcı anlaşmalara imza atma ve ülkeyi İngiliz-Fransız emperyalizmine satma konusunda rekorları altüst ettiklerini biliyoruz. Ukrayna ve Tiflis iyi birer örnektir. Menşevikler ve Sağ Sosyalist-Devrimcilerin Çeklerle yaptığı ittifak bunun için yeterli bir kanıttır. Rusya Cumhuriyeti'ni Yaroslavlı beyaz muhafızların çıkarları adına savaşa sokmaya çalışan Sol Sosyalist-Devrimcilerin tutumu, sınıf kârları söz konusu olduğunda burjuvazinin ülkesini satacağını ve kendi halkına karşı yabancılarla pazarlığa tutuşmaktan geri durmayacağını gayet açık bir şekilde göstermektedir. Rusya devriminin tarihi bu hakikati defalarca kanıtlamıştır, ki zaten ondan da önce yüzyılı aşkın süredir devrimler tarihi her ülkede ve her zaman bunun burjuvazinin sınıf çıkarlarını, sınıf siyasetini ifade eden bir yasa olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, Sovyet Cumhuriyeti'nin uluslararası konumunun bugün kötüleşmiş olmasının, içeride sınıf mücadelesinin kızışmasıyla bağlantılı olması hiç de şaşırtıcı değildir.

Bu bakımdan, iaşe krizinin şiddetlenmesiyle bağlantılı olarak yeni hasada kadarki dönemin en zor dönem olacağını sık sık söyledik. Bugün emperyalist soyguncuların planı tam da Rusya'nın tahıl depolarıyla bağlarını koparmak olduğundan muazzam boyutlara ulaşmış olan kıtlık belasıyla boğuşuyoruz. Emperyalistlerin hesapları sağlam temellere dayanmakta ve merkezden uzaktaki tahıl üreticisi bölgelerde toplumsal ve sınıfsal destek almayı amaçlamaktadır; *kulak*'ların (savaşla yo-

lunu bulan ve başkalarının emeğiyle, yani yoksulların emeğiyle geçinen zengin köylülerin) üstün olduğu bölgeler arıyorlar. Bu insanların yüz binlerce ruble biriktirdiğini ve epeyce tahıl stokları olduğunu biliyorsunuz. Bu insanların tam da ülkenin başına gelen talihsizliklerden nemalandığını ve başkent nüfusu sıkıntı çektikçe soygunculuk yapmak ve kârlarını artırmak için daha fazla fırsat bulduklarını biliyorsunuz. Rusya'da karşı-devrimci hareketin en sağlam ve esas kalesini bu *kulak*'lar oluşturuyor. Burada sınıf mücadelesi en derin kaynağına ulaşmıştır. Bir avuç sefil *kulak* ile kendi emeğiyle geçinen çoğunluk (tahıl artıları olmayan, bunları uzun süre önce tüketmiş ve vurgunculuğa bulaşmayan yoksul ve orta köylüler) arasındaki sınıf mücadelesinin kızışmadığı tek bir ülke yoktur. Bu sınıf mücadelesi her köye sızmıştır.

Siyasal planlarımızı belirleyip kararnamelerimizi yayınlarken -burada hazır bulunanların ezici çoğunluğu elbette bunlardan haberdardır- tekrarlıyorum, yoksul köylülerin örgütlenmesi üzerine kararnameler hazırlayıp imzalarken, bütün devrimin en belirleyici ve temel sorunuyla, en belirleyici ve temel sorunla, yani iktidar sorunuyla karşı karşıya olduğumuzu biliyorduk: İktidar işçilerin elinde kalacak mı? İşçiler aralarında hiçbir fark bulunmayan yoksul köylülerin tamamının desteğini alabildiler mi? Hiçbir alıp veremedikleri olmayan köylüleri kazanıp köylere yayılmış, dağınık ve örgütsüz ve bu bakımdan kent işçilerinden geride olan köylüleri kazanmayı başaracaklar mı? Onları diğer kampa, toprak sahipleri, emperyalistler ve *kulak*'lar kampına karşı birleştirebilecekler mi?

Yoksul köylüler gözümüzün önünde çok çabuk bir şekilde birleşmeye başladılar. Devrim öğretir derler. Gerçekten de sınıf mücadelesi bir partinin attığı yanlış bir adımın onu hemen

hak ettiği yere yolladığını pratikte öğretmektedir. İaşe sorununun tepe noktasında olduğu bir dönemde ilkesizlikleri ve aptallıkları nedeniyle yalpalamaya başlayan Sol Sosyalist-Devrimci Parti'nin tutumunu açıkça gördük. Sol S-R'ler bir parti olarak silinip gittiler ve Yaroslavllı beyaz muhafızların elinde oyuncak oldular. (*alkışlar*)

Yoldaşlar, yeni hasadın iyi olduğunu ama henüz toplanamadığını bildiğimiz ve Petrograd'la Moskova'nın açlıktan kırılan nüfusunun, 'ya şimdi ya hiç' diye bağırarak son çırpınışlarını gerçekleştiren *kulak*'lar ve burjuvazi tarafından isyana sürüklendiği bir dönemde, Rusya'yı kasıp kavuran isyan dalgasını sınıf mücadelesinin iaşe krizi ekseninde kızışması olarak anlamak kolaydır. Yaroslavl'daki isyanı ele alalım. İngilizlerle Fransızların etkisini görebiliyoruz; karşı-devrimci toprak sahipleriyle burjuvazinin hesaplarını görüyoruz. Tahıl sorununun ortaya çıktığı her yerde tahıl tekelini engellediler, ki bu tekel olmadan sosyalizm de olmaz. Burjuvazinin tam da birleşmek zorunda olduğu yer burasıdır; burada burjuvazi kırdaki bön kafalılardan daha güçlü bir desteğe sahiptir. Sosyalist güçlerle burjuva toplum arasındaki son kavganın patlak vermesi kaçınılmazdır, bugün olmasa yarın, şu meselede olmasa bu meselede, ama kaçınılmazdır. Yalnızca bizim Sol Sosyalist-Devrimciler gibi sahte sosyalistler yalpalayabilirler. Bu sorunda, bu temel sorunda yalpalayan bir sosyalist sahte sosyalisttir ve kimseye hayrı dokunmaz. Devrimin fiili sonuçlarından biri bu sosyalistleri Fransız generallerinin elinde piyona dönüştürmek olmuştur; bu piyonların rolü sabık Sol Sosyalist-Devrimci Parti'nin sabık Merkez Komitesi tarafından dosta düşmana gösterilmiştir.

Yoldaşlar, karşı-devrimci Rus burjuvazisiyle İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin bu ortak çabalarının sonucu, ülkemizde

lç Savaş'ın şu anda hepimizin beklemediği ve gelebileceğini hepimizin açıkça fark edemediği bir köşeden geliyor olmasıdır. İç savaş bugün dışarıdan gelen savaşla ayrılmaz bir bütün haline gelmiştir. *Kulak* isyanı, Çekoslovak ayaklanması ve Murmansk hareketi –hepsi de bugün Rusya'nın başına çökmüş olan aynı savaşın parçasıdır. Bir taraftaki savaştan muazzam kayıplar vererek ve akıl almaz derecede ağır bir barış antlaşması imzalayarak kurtulduk; yıkıcı bir barış antlaşması yaptığımızı biliyorduk, ama bu şekilde, propagandamıza ve inşa çalışmamıza devam edebileceğimizi ve böylece emperyalist dünyanın parçalanmasına neden olabileceğimizi söyledik. Bunu yapmayı başardık. Almanya şu anda bizimle Brest-Litovsk Barışı temelinde Rusya'dan kaç milyar koparacağını müzakere ediyor, ama 28 Haziran kararnamesiyle ilan ettiğimiz devletleştirme adımlarının hepsini tanımıştır. Almanya, Sovyet cumhuriyetinde özel toprak sahipliği sorununu gündeme getirmemiştir; bu husus Spiridonova ve benzeri Sol Sosyalist-Devrimcilerin yaydığı inanılmaz yalanlara karşı cevap olarak vurgulanmalıdır. Bu yalanlar toprak sahiplerinin değirmenine su taşımıştır ve şu anda da en cahil ve geri Kara-Yüz üyeleri tarafından tekrarlanmaktadır. Bu yalanları teşhir etmek zorundayız.

Meselenin özü şu ki, barış antlaşmasının şartları ağır olsa da, içeride sosyalist inşayı sürdürme özgürlüğünü elde ettik ve bu yönde önemli adımlar attık. Bu adımların bugün Batı Avrupa'da yankı bulmaya başladığını ve daha önce görülmedik derecede en etkili propaganda araçları olduğunu görüyoruz.

Dolayısıyla, bir taraftaki savaştan bir koalisyonla kurtulduktan sonra, başka bir taraftan emperyalist taarruza maruz kaldık. Emperyalizm dünya çapında bir olgudur; bütün dünyanın, bütün yeryüzünün şu ya da bu soyguncular grubunun

egemenliği için paylaşılması mücadelesidir. Şimdi başka bir akbabalar grubu (İngiliz ve Fransızlar) üzerimize atlıyor ve bizi yeniden savaşa sürükleme tehdidinde bulunuyor. Bu savaş İç Savaş'la birleştiğinde sürekliliğe sahip tek bir bütün haline geliyor. Nitekim devrimin ana ve temel sorunu olarak savaş sorununun, askeri husumetler sorununun yeniden öne çıktığı bir dönemde, yaşadığımız zorlukların başlıca kaynağı budur. Bütün zorluk burada yatmaktadır, zira halk savaştan yorulmuş, bitkin düşmüştür. Rusya halkı savaş yorgunluğu ve tükenmişliğiyle, ölesiye dayak yemiş ve kılını kıpırdatamaz hale gelmiş bir insanı andırmaktadır. Aynı şekilde neredeyse dört yıl süren bu savaş, Çarlık tarafından, otokrasi tarafından, burjuvazi ve Kerenski tarafından yağmalanmış, eziyet edilmiş ve kirletilmiş bir ülkeyi ezerek Rusya halkında pek çok nedenle bir nefret hissine yol açmıştır ve şu an yaşadığımız müthiş zorlukların başlıca kaynaklarından biridir.

Savaşın bu olaylara kapı aralayacağı açıktı. Yeniden savaşa sürüklendik, bir savaş durumu içindeyiz. Bu savaşı yalnızca bir iç savaş olarak, bize karşı birleşmiş olan *kulak*'lara, toprak sahiplerine ve kapitalistlere karşı bir savaş olarak göremeyiz, zira şu anda İngiliz ve Fransız emperyalizmiyle de karşı karşıyayız. Emperyalistler hâlâ ordularını Rusya'nın üzerine salacak konumda değiller, coğrafi koşullar buna engel oluyor, ama yine de düşmanlarımıza yardım etmek için ellerinden gelen her şeyi yapıyor, milyonlarını, diplomatik bağlantılarını ve güçlerini ortaya seriyorlar. Şu an bir savaş durumundayız ve bu savaştan zaferle çıkabiliriz. Fakat burada güçlü bir düşmanla, başa çıkılması en zor düşmanlardan biriyle karşı karşıyayız: Savaş yorgunluğu, savaştan duyulan nefret ve tiksinti. Bu düşmanı alt etmek zorundayız, aksi takdirde bizim irademize bağlı ol-

mayan sorunla (savaş sorunuyla) başa çıkmayı başaramayız. Ülkemiz bir kez daha savaşa sürüklendi ve devrimin kaderini tümüyle kimin galip çıkacağı belirleyecektir. Başrol oyuncuları Çeklerdir, ama perde arkasından oyunu yöneten, gerçek saik ve harekete geçirici güç İngiliz ve Fransız emperyalistleridir. Rusya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Federasyonu'nun varlığı sorunu, Rusya'daki sosyalist devrim sorunu bugün tümüyle savaş sorununa indirgenmiştir. Kitlelerin emperyalist savaştan nasıl bir durumda çıktığını düşündüğümüzde, burada bizi muazzam zorlukların beklediğini anlayabiliriz. Şu an görevimiz tamamen açıktır. Her türlü dalavere muazzam zararlı olacaktır; bu acı gerçeği işçi ve köylülerden saklamak bizim gözümüzde suçtur. Aksine, hakikati kitlelere olabildiğince açık ve anlaşılır bir şekilde anlatmak zorundayız.

Askerlerimizin suç teşkil edecek derecede zayıflık sergilediği örnekler olduğu doğrudur (mesela güçlerimiz geri çekildiğinde Çeklerin Simbirsk'i ele geçirmeleri). Askerlerin savaştan yorulduğunu ve savaşa nefretle yaklaştığını biliyoruz; ama uluslararası alanda alt edilene kadar emperyalizmin Rusya'yı emperyalist savaşa sürüklemeye çalışacağı, Rusya'yı bir enkaz yığınına çevirmeye çabalayacağının doğal ve kaçınılmaz olduğunu da biliyoruz. Hoşumuza gitsin ya da gitmesin meselenin özü şudur: Bir savaşın içindeyiz ve bu savaşın sonucu devrimin kaderini belirleyecek. Propaganda faaliyetimizde, siyasal, devrimci ve inşa faaliyetimizde ilk ve son söz bu olmalıdır. Kısa zamanda çok şey başardık, ama işimiz henüz bitmedi. Bütün faaliyetlerimiz tamamen ve münhasıran bu soruna bağlı olmalıdır, zira devrimin kaderi ve sonucu, Rusya Devrimi'nin ve dünya devriminin kaderi şu anda buna bağlıdır. Elbette dünya emperyalizminin şimdiki savaştan bir dizi devrim ol-

madan yakasını sıyırması mümkün değildir; bu savaş ancak sosyalizmin nihai zaferiyle sonlanabilir. Fakat bizim şu anki görevimiz sosyalizmin bu kalesini, sosyalizmin bu fenerini, tüm dünyayı böyle güçlü bir şekilde etkileyen sosyalizmin bu kaynağını korumak, kollamak ve ayakta tutmaktır. Bugünkü koşullar gereği, bu görev askeri bir görevdir.

Böyle bir durumla ilk defa karşılaşmıyoruz ve barış için ödememiz gereken bedel ne kadar ağır olursa olsun, bizden talep ettiği fedakârlıklar ne kadar büyük olursa olsun, düşman bizi ne kadar fazla toprak parçasından mahrum bırakmaya çabalarsa çabalasın, Rusya'nın şu ana kadar her türlü tersliğe karşın barışın nimetlerinden yararlandığını ve sosyalist kazanımlarını sağlamlaştıracak konumda olduğunu birçoğumuz söyledi. Bu yönde çoğumuzun beklediğinden bile daha ileri gittik. Örneğin üretimde işçi denetimi ilk biçimlerinden çok ileri gitti ve bugün devlet yönetiminin sosyalist sisteme dönüştüğüne şahit olmak üzereyiz. Pratik işlerimizde büyük atılımlar kaydettik. Şu an bütün sanayiyi işçiler çekip çeviriyor. Fakat koşullar bizi bu işi barış ortamında devam ettirmekten alıkoymuştur; bir kez daha bizi savaşın içine çektiler ve biz de elimizden gelen bütün çabayı göstermeli ve herkesi silah başına çağırmalıyız. Bir komünistin bu konuda ikilemde kalması utanç vericidir.

Köylüler arasındaki yalpalama bizi şaşırtmıyor. Köylüler, onyıllardır kapitalistlere sınıf düşmanı olarak bakmaya alışmış ve güçlerini ona karşı mücadele için birleştirmeyi öğrenmiş olan işçilerle aynı hayat okulundan geçmediler. Köylüler bu tür bir yüksek okul okumadılar. Bir dönem işçilerle birlikte saf tuttular, ama bugün köylülerin bir yalpalama döneminden geçtiğine ve bölünme yaşadıklarına şahit oluyo-

ruz. Köylülerin çıkarlarını savundukları izlenimini yaratmak için, *kulak*'ların köylülere narhlı fiyatların altında tahıl sattıkları birçok örnek biliyoruz. Bunların hiçbiri bizi şaşırtmıyor. Ama komünist işçiler yalpalamayacak, işçi sınıfı sağlam duracak. Köylüler arasında *kulak* ruhu egemen olsa bile, bu gayet anlaşılabilir. Çeklerin egemen olduğu, Bolşeviklerinse artık olmadığı koşullarda, şöyle bir tablo ortaya çıkıyor: İlkin Çekler pratikte kurtarıcı olarak selamlanıyorlar, ama bu burjuva egemenliğinden birkaç hafta sonra, Çeklere karşı çıkan, Sovyet hükümetiniyse destekleyen muazzam bir hareket gelişiyor, çünkü köylüler ticaret özgürlüğü ve Kurucu Meclis hakkında edilen bütün lafların yalnızca tek bir anlamı olduğunu fark etmeye başlıyorlar: Kurucu Meclis, toprak sahipleri ile kapitalistlerin egemenliğidir.

Görevimiz işçileri biraraya getirmek ve önümüzdeki birkaç hafta içinde her şeyin savaş meselesinin çözümüne adanacağı bir örgütlenme yaratmaktır. Şu anda İngiliz ve Fransız emperyalizmiyle, Rusya'daki burjuva ve kapitalist olan her şeyle, sosyalist devrimi boğazlayıp bizi yeniden savaşa sürüklemek isteyen herkesle savaş halindeyiz. İşçilerin ve köylülerin bütün kazanımlarının söz konusu olduğu bir durumdayız. Proletaryanın geniş desteğini ve sevgisini kazanacağımıza, o zaman tehlikenin tümüyle savuşturulmuş olacağına ve proletaryanın yeni katmanlarının ileri atılıp sınıflarını savunacaklarına ve sosyalist devrimi kurtaracaklarına emin olabiliriz. Olayların bugünkü çerçevesi içinde, mücadele iki büyük sorun etrafında dönüyor ve partiler arasındaki diğer temel farklılıklar devrimin ateşi içinde eriyip gitmiştir. Bize durmadan solda olduğunu söyleyen ve kendisini devrimci lafların arkasına gizleyen, ama gerçekte Sovyet hükümetine

karşı ayaklanan bir Sol Sosyalist-Devrimci, Yaroslavllı beyaz muhafızların paralı uşaklarından farksızdır. Böyle birinin tarihteki ve devrimci mücadeledeki yeri budur! Bugün yalnızca iki sınıf savaş alanında karşı karşıya duruyor: Sınıf mücadelesi işçi sınıfının çıkarlarını koruyan proletarya ile toprak sahipleri ve kapitalistlerin çıkarlarını koruyanlar arasında yürüyor. Kurucu Meclis hakkında, bağımsız bir devlet hakkında, vs. edilen bütün laflar bilinçsiz kitleleri aldatmak için kullanılıyor olsa da, bunların esas niteliği hem Çek hareketi deneyimiyle hem de Kafkasya'daki Menşevik hareketin deneyimiyle teşhir olmuştur. Ayrıca Çek isyanı beraberinde toprak sahipleriyle kapitalistlerin egemenliğini getiriyor, tıpkı Alman işgali gibi. İşte savaşın amacı budur!

Yoldaşlar, işçiler saflarını hiç olmadığı kadar sıklaştırmalı ve bu mücadelede örgütlülüğü ve disipliniyle örnek olmalıdırlar. Rusya emperyalistlerle bağını koparmış tek ülke olma özelliğini koruyor. Ağır yaralarımızın kanadığı doğrudur. Emperyalist haydutlar karşısında geri çekilmek zorunda kaldık, vurkaç taktikleriyle zamana oynadık. Ama Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti olarak bağımsızlığımızı koruduk. Sosyalist çalışmamızı yerine getirerek tüm dünya emperyalizmine karşı çıktık ve bu mücadele dünya işçileri açısından her geçen gün daha açık hale geliyor ve artan öfkeleri onları giderek devrime daha da yakınlaştırıyor. Mücadele bu sorun etrafında dönüyor, çünkü cumhuriyetimiz dünyada emperyalizmle kol kola yürümeyen ve 'Fransızlar mı yoksa Almanlar mı dünyaya hükmedecek' diye milyonlarca insanın katledilmesine izin vermeyen tek ülkedir. Cumhuriyetimiz emperyalist dünya savaşından zor yoluyla, devrimci yollardan kopmuş ve sosyalist devrim bayrağını dalgalandırmış tek ülkedir. Fakat Rusya şimdi

emperyalist savaşa sürükleniyor ve zorla siperlere sokuluyor. Bırakalım Çekler Almanlarla savaşsınlar, bırakalım Rus burjuvazisi tercihini yapsın, bırakalım Milyukov, belki de Spiridonova ve Kamkov'la el ele verip hangi emperyalistle birlikte saf tutacağına karar versin. Biz bu sorunu onların karara bağlamalarını engellemek için hayatımızı vermeye hazır olmamız gerektiğini ilan ediyoruz, zira bütün sosyalist devrimin geleceği söz konusudur. (*alkışlar*) Saratov, Samara ve Simbirsk eyaletlerindeki köylülerin ruh halinde bir değişiklik olduğunu, yorgunluk ön plana çıkarken askeri taarruza hazırlığın en alt düzeyde olduğunu biliyorum. Bu köylüler Kazakların ve Çeklerin yol açtığı yıkımı yaşadıktan sonra, Kurucu Meclis ve "Kahrolsun Brest Barış Antlaşması!" çığlıklarının ne anlama geldiğinin tadına baktıktan sonra, bütün bunların yalnızca toprak sahiplerinin geri dönüşüne, kapitalistlerin yeniden tahta kurulmasına yol açtığını fark ettiler ve şimdi Sovyet iktidarının en ateşli savunucuları haline geliyorlar. Devrimin başını çeken Petrograd ve Moskova işçilerinin durumu anlayacağına, mevcut durumun vahametini anlayıp hiç olmadığı kadar büyük bir kararlılıkla hareket edeceğine ve proletaryanın sosyalist devrimin çıkarları adına hem İngiliz-Fransız saldırısını hem de Çek saldırısını ezeceğine en ufak bir şüphem yok. (*alkışlar*)

1919'da *Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu.*
Beşinci Toplantı Tutanakları (Moskova) adlı kitapta yayınlandı;
Collected Works, Cilt 28, s. 17-33.

KIZIL SUBAYLAR GÜNÜ'NDE YAPILAN KONUŞMA

24 Kasım 1918

(*şiddetli alkışların ardından "Enternasyonal" marşı söylenir*)

Sizleri Halk Komiserleri adına selamlıyorum. Ne zaman ordumuzun ve Kızıl subaylarımızın görevleri hakkında düşünsem, aklıma yakın zaman önce Finlandiya Demiryolları'ndaki bir trende yaşadığım olay geliyor.

Yolcuların Finlandiyalı yaşlı bir kadının söylediklerine gülümsediğini fark edince, birinden kadının sözlerini tercüme etmesini istemiştim. Kadın devimci askerlerle eski askerleri karşılaştırıyor ve yenilerin yoksulları koruduğunu, oysa eskilerin burjuvazinin ve toprak sahiplerinin çıkarlarını koruduğunu söylüyordu. "Eskiden yoksullar izinsiz aldığı her odunun bedelini misliyle öderlerdi. Oysa şimdi ormanda bir

askerle karşılaştığınızda, yükünüze el attıkları bile oluyor. Artık silahlı adamlardan korkmaya gerek yok." Yaşlı kadın böyle diyordu.

Sanırım Kızıl Ordu'ya bundan daha büyük bir övgü olamaz.

Eski subayların çoğu kapitalistlerin el bebek gül bebek büyüttükleri şımarık, terbiyesiz çocuklardı ve bunların sıradan askerlerle hiçbir ortak yanı yoktu. Bu yüzden, yeni ordumuzu kurarken subaylarımızı yalnızca halkın arasından seçmeliyiz. Yalnızca Kızıl subaylar askerler arasında saygı uyandırabilir ve ordumuzda sosyalizmi güçlendirebilir. Böyle bir ordu yenilmez olacaktır.

İlk kez 26 Kasım 1918'de *İzvestiya*'nın 258. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt 28, s. 195.

PETROGRAD SOVYETİ OTURUMU – YAZILI SORULARA CEVAPLAR

12 Mart 1919

Yoldaşlar, şimdi de yazılı sorulara cevap vermek istiyorum, ama sorulardan ikisinin çok açık olmadığını söylemeliyim. Yine de bunlardan biri iki temel görüş içeriyor. Birincisi, soru sahibi işleri aceleye getiren Bolşeviklere kin güderken, aşama aşama gitmeyi seven Menşeviklere yakınlık duyuyor. İkinci olaraksa, köylü ayaklanmalarını soruyor.

İlk soruya ilişkin olarak şunu söyleyebilirim: Eğer bu tür bir suçlama yöneltiyorsanız, Bolşeviklerin neyi aceleye getirdiklerini ve aşama aşama iş yapmanın neden iyi olduğunu söylemek zorundasınız. Bizi Menşeviklerden ayıran temel özellik, bütün iktidarın Sovyetlere devrinde ısrarcı olmamızdı ve işleri o kadar aceleye getirdik ki önceki yılın Ekim ayın-

da iktidarı ele geçirdik. Menşeviklerse ağırdan almayı, sürüncemede bırakmayı savunuyorlardı, zira iktidarın el değiştirmesini istemiyorlardı. Mesela Menşeviklere yakınlık duyan ünlü sosyalist Kautsky, Ağustos 1918'deki bir makalesinde, Bolşeviklerin iktidarı almamaları gerektiğini, çünkü alsalar bile iktidarı koruyamayacaklarını, kendi sonlarını hazırlayacaklarını ve böylece bütün partinin sonunu getireceklerini yazıyordu. Ben olayların akışının bu görüşü çürüttüğü kanısındayım ve özellikle de açıktan bir itiraz olmadığı için bu konuda zaman harcamayı yersiz buluyorum. Almanya'da Kautsky 'demokrasi' diye, 'Kurucu Meclis' diye diretti. Alman Menşevikleri ve bizim Menşevikler iktidarın Sovyetlere devredilmemesi gerektiğini savundular. Sonuçta Almanya'da Kurucu Meclis toplandı, ama Ocak'ta ve Mart'ta birkaç büyük işçi ayaklanması ve bir iç savaş yaşandı. Bunun sonucunda Hilferding'in başını çektiği Alman Menşevikleri son yazılarında Kurucu Meclis'le İşçi Konseyleri'ni birleştirmeyi ve Konseyler Yürütme Komitesi'ne Kurucu Meclis'in aldığı kararları durdurma ve gerekli gördüğü takdirde halk oylamasına sunma hakkı tanımayı teklif ediyorlar. Bu da gösteriyor ki Alman Menşevikleri, hatta en iyileri bile tam bir kafa karışıklığıyla maluldür. Kurucu Meclis'le İşçi Konseyleri'ni, burjuvazinin diktatörlüğüyle proletarya diktatörlüğünü birleştirme fikri alaydan başka bir şeyi hak etmiyor.

Köylü ayaklanmalarına gelince, bu konuda da bir soru var. Elbette bazı *kulak* ayaklanmaları yaşandı ve halen de yaşanıyor. Geçen yaz bir sürü ayaklanma oldu. *Kulak*'lar bizim amansız düşmanımızdır. Onları ezmediğimiz takdirde hiçbir şey elde edemeyiz. Orta köylülük içinse durum farklıdır, orta köylü bizim düşmanımız değildir. Rusya'da *kulak* olmayan köylüle-

rin kitleler halinde katıldıkları köylü isyanlarının yaşandığı doğru değildir. Tek tük köylerin ya da bucakların *kulak*'lara katıldığı oluyor, ama Sovyet iktidarı altında Rusya'daki bütün köylülerin katıldığı tek bir köylü ayaklanması olmamıştır. *Kulak* isyanları yaşanmıştır ve tahıl fazlasının aç insanlara narhlı fiyatlarla satılmasını savunan bir hükümet olduğu sürece daha da yaşanacaktır. Bu tür isyanlar kaçınılmazdır, çünkü büyük bir tahıl stoku olan *kulak*'lar bir *pud* tahılı birkaç yüz rubleye satabiliyorlar; iaşe vurgunculanının istedikleri fiyatların ne olduğunu hepimiz biliyoruz. Eğer *kulak*'lara bu kadar özgürlük verirsek, Kerenski paralarıyla* dolu gizli bir yeri olan zenginler keselerini dolduracak, fakat yastık altında hiçbir şeyi olmayan çoğunluk ise aç kalacaktır. Dolayısıyla Sovyet iktidarına karşı *kulak* isyanlarının kaçınılmaz olduğunu reddetmiyoruz. Kapitalistlerin iktidarda olduğu dönemde kapitalistlere karşı işçi isyanları, toprak sahiplerine karşı da köylü isyanları kaçınılmazdı. Şimdi toprak sahipleriyle kapitalistler darmaduman edildiğine göre, *kulak* isyanlarının sayısı giderek azalacaktır. Tercihinizi yapmak zorundasınız. Eğer her şeyin pürüzsüz bir şekilde, tek bir isyan bile olmadan ilerlemesini isteyen, zenginlerin bize gümüş tepside sevgi ve saygılarını sunmasını ve bütün tahıl fazlalarını güzellikle teslim etmelerini isteyen biri varsa, böyle birini ciddiye alabileceğimizi düşünmüyorum.

Diğer zor anlaşılan nottaysa şunlar yazıyor: Eğer işçiler Sosyalist-Devrimcilerin çağrılarıyla yönlerini şaşırır, çalışmama kararı alarak greve gider ve iaşe sıkıntısından ötürü Sovyet iktidarına karşı gelirlerse ne olacak? Elbette bütün işçilerin Sovyet iktidarını desteklemelerini bekleyemeyiz. Parisli işçiler 1871'de ayaklandıklarında, diğer kentlerdeki birçok iş-

*) 1917 yazında geçici hükümetin bastığı paralar kastediliyor

çi beyaz muhafız birliklerinin saflarında Parisli işçilere karşı savaşmış ve ayaklanmayı bastırmışlardı. Bu durum siyasal bilinçli sosyalistleri Parisli Komünarların bütün proletaryayı, yani en iyi ve dürüst proleterlerin hepsini temsil ettiğini iddia etmekten alıkoymamıştı –işçilerin sadece geri kesimleri beyaz muhafızların hizmetine girmişti. Bizde de siyasal açıdan bilinçli olmayan ve henüz Sovyet iktidarını anlamamış olan geri bilinçli işçiler var, onları aydınlatmak için elimizden geleni yapıyoruz. Başka hiçbir hükümet işçilerin kalıcı temsilî organları olması talebini Sovyetler kadar karşılamamıştır, öyle ki hükümetimiz her fabrika temsilcisine hükümette bir yer vermeye hazırdır. Biz işçileri mümkün olduğu kadarıyla devlet politikalarının uygulanması sürecine çekmeye çalışıyoruz. İşçiler kapitalizmde, hatta cumhuriyetlerde bile devlet işlerinden uzak tutulmuşlardır, Sovyet iktidarıysa işçileri bu işlere çekmek için elinden geleni yapmaktadır, ama yine de bazı işçilerin daha uzunca bir süre eskinin cazibesine kapılmaya devam edecekleri kesindir.

Aranızda serfliği hatırlayan çok az insan var, belki bir, bilemedin iki kişi. O dönemi ancak çok yaşlı insanlar hatırlıyorlar, ancak yine de otuz-kırk yıl önce işlerin nasıl olduğunu hatırlayanlar var. O dönemde kırsal bölgelerde yaşayan biri, yaklaşık otuz yıl önce köylerde birçok ihtiyarın şöyle dediğini bilir: "Serflik döneminde işler daha iyiydi, daha fazla düzen vardı, işler sıkıydı, kadınlar öyle açık saçık giyinmezlerdi." Eğer Gleb Uspenski okursanız -köylü hayatını konu alan en iyi yazarlardan biri olarak bugün onun anısına bir anıt dikiyoruz- 1880'lerde ve 1890'larda bazı dürüst yaşlı köylülerin ve bazen sadece sıradan yaşlıların serflik döneminde işlerin daha iyi olduğunu söylediklerine ilişkin tasvirlere denk gelebilirsiniz. Eski bir top-

lumsal düzen yıkılırken, insanların zihninde hemen yıkılmaz, eskinin çekiciliğine kapılan birileri her zaman olacaktır.

Bazı işçiler, örneğin matbaacılar "kapitalizm iyiydi" diyorlar, o dönemde birçok gazete vardı, ama şimdi çok az gazete var, o dönemde iyi ücret alıyorlardı, şimdi alamıyorlar ve bu yüzden sosyalizm falan istemiyorlar. Zengin sınıflara ya da lüks malların üretimine dayalı birçok sanayi dalı vardı. Kapitalizmde büyük şehirlerde pek çok işçi lüks mallar üreterek yaşıyordu. Sovyet Cumhuriyeti'ndeyse bu işçilerin bir süre işsiz kalmaları gerekiyor. Onlara 'yararlı başka bir iş yapın' diyeceğiz. O işçilerse, 'Benim harika bir işim vardı, kuyumcuydum, temiz işti, çalıştığım insanlar haza beyefendiydi; şimdiyse *mujik*'ler iktidarda, beyefendiler dört bir tarafa dağıldılar ve ben kapitalizme geri dönmek istiyorum' diyeceklerdir. Bu tür insanlar kapitalizme geri dönmeyi ya da Menşeviklerin dediği gibi sağlıklı kapitalizme ve sağlam demokrasiye ilerlemeyi vaaz edeceklerdir. 'Sağlıklı bir kapitalizmde mutlu mesut yaşıyorduk' diyen birkaç yüz işçiye elbette rastlayabilirsiniz. Kapitalizmde iyi bir hayat süren insanlar önemsiz bir azınlıktı; biz kapitalizmde kötü bir hayat yaşayan çoğunluğun çıkarlarını savunuyoruz. (*alkışlar*) 'Sağlıklı kapitalizm' en fazla özgürlüğün olduğu ülkelerde uluslararası bir katliama yol açtı. Sağlıklı kapitalizm diye bir şey olamaz; Amerikan cumhuriyeti gibi en özgür cumhuriyetlerde görüldüğü türde bir kapitalizm, kültürlü, zengin, teknik açıdan gelişmiş bir kapitalizm olabilir, fakat bu demokratik ve en cumhuriyetçi kapitalizm de bütün dünyanın yağmalanması için dünya çapında en vahşi katliama yol açmıştır. 15 milyon işçi içinde 'kapitalizmde iyi bir hayat sürüyordum' diyen işçi sayısı birkaç bini ancak bulur. Zengin ülkelerde bu tür işçilerin sayısı daha fazla, çünkü onlarda daha çok milyoner ve milyar-

der var. Bu işçiler bu bir avuç kapitaliste hizmet ettiler ve onlardan özellikle yüksek ücretler aldılar. Yüzlerce İngiliz milyonerini düşünün. Birikimleri milyarları buluyor, çünkü Hindistan'ı ve bir dizi sömürgeyi yağmaladılar. 10-20 bin işçiye hediyeler vermek, daha iyi çalışmalarını sağlamak için iki kat, üç kat fazla ücret dağıtmak onları sarsmazdı. Bir keresinde Amerikalı bir berberin anılarını okumuştum. Bir milyarder her gün kendisini tıraş etmesi için adama bir dolar veriyormuş, o berber de kalkmış bu milyarderi ve kendi harikulade hayatını öven bir kitap yazmış. Para babası efendisini günde yalnızca bir saat ziyaret ederek bir dolar alıyormuş ve halinden memnun olduğu için kapitalizmden başka bir şey istemiyormuş. Bu tür görüşlere karşı tetikte olmamız gerekiyor. İşçilerin ezici çoğunluğu böyle bir konumda değillerdi. Biz bütün dünyanın komünistleri olarak emekçi kitlelerin ezici çoğunluğunun çıkarlarını savunuyoruz. Kapitalistlerin yüksek ücretlerle satın aldıkları ve sermayenin sadık uşakları haline getirdikleri emekçiler küçük bir azınlıktı. Serflik döneminde toprak sahiplerine, 'biz sizin köleniziz (serfliğin kaldırılmasından sonrasını kastediyorum), sizi bırakmayacağız' diyen insanlar, köylüler vardı. Bunların sayısı çok muydu? Hayır, önemsiz bir azınlıktı. Peki, bunlara bakarak o dönemde serfliğe karşı bir mücadele yürütülmediğini söyleyebilir misiniz? Elbette söyleyemezsiniz. Bugün de, eskiden burjuva gazeteleri sayesinde ya da lüks mallar üreterek, milyarderlerin maiyetinde bulunarak iyi para kazanan az sayıda işçiye bakıp komünizm yok sayılamaz.

Şimdi de anlaşılır şekilde sorulmuş soruları ele alacağım. İlkin genel olarak imtiyazlar-tavizler, özel olarak da Büyük Kuzey Demiryolu sorunuyla ilgili soruya bakalım. Bunun yağmacılara ülkenin zenginliğini yağmalama hakkı vermek anlamına

geleceği söyleniyor. Bence bu sorun burjuva uzmanlarla ve dünya emperyalizmi sorunuyla yakından bağlantılıdır. Bugün dünya emperyalizmini ezebilir miyiz? Elimizden gelse bunu yapmak zorundayız, ama sizin de bildiğiniz gibi, nasıl Mart 1917'de Kerenski'yi devirmemiz mümkün değildiyse, aynı şekilde bugün de dünya emperyalizmini ezmemiz mümkün değildir. O dönemde, Sovyet örgütlerinin gelişimini beklemek zorundaydık, çalışmamızı Kerenski'ye karşı derhal bir ayaklanma gerçekleştirmeye değil, buna yoğunlaştırmalıydık. Bugüne gelirsek, bugün dünya emperyalizmine karşı bir taarruz mümkün müdür? Elbette değildir. Eğer yeterince güçlü olsaydık, eğer çabucak bol miktarda tahıl, makine, vs. edinebiliyor olsaydık, Scheidemann ve yandaşlarının Spartakistleri katletmesine izin vermez, onların canına okurduk. Ama bugün buna girişmek yersiz bir fantezi olur, bugün ülkemiz tek başına dünya emperyalizmini deviremez; diğer ülkeler bir Sovyet çoğunluğunun bulunmadığı bir dönemden geçiyorlar, birçok ülkedeyse Sovyetler daha yeni yeni ortaya çıkmaya başlıyor ve dolayısıyla emperyalizme tavizlerde bulunmak zorundayız. Bugün büyük ölçekli demiryolu inşasına girişemeyiz, elimizde olanlara sahip çıkabildiğimize şükredelim. Tahıl ve yakıt sıkıntımız var, yeterince lokomotifimiz yok, birkaç milyon *pud* tahıl Volga-Bugulma Demiryolu'nda yatıyor ve biz bunları gerekli yerlere nakledemiyoruz. Birkaç gün önce Halk Komiserleri Konseyi'nde, bu tahılları kaldırmak üzere bölgeye geniş yetkilerle donatılmış temsilciler gönderme kararı aldık. Petrograd ve Moskova'da insanlar açlıktan kırılıyor, ama milyonlarca *pud* tahıl orada öylece yatıyor ve biz yeterince lokomotifimiz ve yakıtımız olmadığı için bunları taşıyamıyoruz. Bu yüzden de diyoruz ki demiryolları inşa ettikleri sürece kapitalistlere haraç

ödemek evladır. Bu haracı ödediğimiz için ölmeyiz, ama demiryolu ulaşımını örgütleyemezsek ölebiliriz, çünkü insanlar açlıktan kırılıyor; Rusya işçisinin metaneti dillere destan olsa da, onun da bir sınırı var. Dolayısıyla, demiryolu ulaşımını kapitalizme haraç ödeme pahasına da olsa ilerletmek için gerekli önlemleri almak mecburiyetindeyiz. İyi ya da kötü, sonuçta tercih yapılacak bir şeyden bahsetmiyoruz. Biz kesin olarak alt edene kadar dünya kapitalizmine haraç ödemekle Sovyet iktidarını mahvetmiş olmayız. Alman emperyalistlerine altın verdik, Brest Antlaşması gereği vermek zorundaydık ve şimdi de İtilaf devletleri bu altını Almanya'dan alıyorlar: Galebe çalan haydut, yenilen haydudun malına el koyuyor. Bugün biz diyoruz ki proletaryanın dünya çapındaki hareketi zafere ulaşana kadar ya savaşacağız ya da bu haydutları satın almak adına elimizi cebimize atacağız, bunda kötü bir yan görmemeliyiz. Alman haydutlarını birkaç milyonluk ödemeyle satın alarak, biz Kızıl Ordumuzu güçlendirdik, oysa Alman haydutlarının elinde bugün hiçbir şey kalmadı. Diğer emperyalist haydutların başına gelecek olan da budur. (*alkışlar*)

Yoldaşımız orta köylülerin yıkıma uğratılmasına karşı çıktığı için dört gün tutuklu kaldığını söylüyor. Orta köylünün ne olduğunu soruyor ve birkaç köylü isyanına işaret ediyor. Eğer yoldaş orta köylülerin yıkıma uğramasına karşı çıktığı için tutuklandıysa, elbette bu yanlıştır ve kendisinin çarçabuk salıverilmiş olmasına bakarak, sanırım, ya kendisini tutuklayan kişi ya da Sovyet iktidarının başka bir temsilcisi bu hareketin yanlış olduğunu görmüştür. Orta köylünün ne olduğuna gelirsek. Orta köylü başkalarının emeğini sömürmüyor olması bakımından *kulak*'lardan ayrılmaktadır. *Kulak*'lar başka insanların parasını ve emeğini çalıyorlar. Yoksul köylüler,

nam-ı diğer yarı-proleterler bizzat sömürülen kişilerdir; orta köylülükse başkalarının emeğini sömürmez, hayatını kendi toprağında çalışarak kazanır, az çok yeterli tahılı vardır, *kulak* değildir, ama yoksul diye de sınıflandırılamaz. Bu tür köylüler bizimle *kulak*'lar arasında yalpalarlar. İçlerinde şanslı olan birkaç tanesi *kulak* haline gelebilir, zaten bu nedenle *kulak*'ların cazibesine kapılırlar, oysa çoğunluğu hiçbir zaman *kulak* olamayacaktır. Sosyalistler ve komünistler orta köylülerle akıllıca ilişki kurabildikleri takdirde, onlara Sovyet hükümetinin diğer hükümetlerden daha yararlı olduğunu kanıtlayabilirler. Sovyet hükümeti daha yararlıdır, çünkü diğer hükümetler orta köylülüğü baskı altına alır ve ezerler. Gelgelelim, orta köylülük yalpalar. Bugün bizim yammızdayken, yarın başka bir güce iltihak edecektir; bir yarısıyla bizimledir, diğer yarısıyla burjuvazinin yanındadır. Birkaç gün sonra resmiyete kavuşturacağımız programımızda orta köylülüğe karşı zora başvurulmasına kesinlikle karşı olduğumuzu belirtiyoruz. Partimiz bu beyanda bulunuyor. Eğer tutuklamalar varsa, bunları kınıyoruz ve yanlışları düzelteceğiz. *Kulak*'lara karşı zora başvurulmasından yanayız, ama orta köylülüğe karşı zora başvurulmasına karşıyız. Orta köylülüğe diyoruz ki: 'Eğer Sovyet iktidarının yanında yer alırsanız, sizi zorla bir komüne sokmaya çalışmayacağız. Biz asla köylüleri zorla komüne dahil etmeye çalışmadık, bu yönde tek bir kararname bile bulamazsınız. Yerellerde böyle şeyler görürseniz, bu bir görev suistimalidir ve ilgili kişilerin görevden alınıp yargılanacağına emin olabilirsiniz. Bu büyük bir sorundur. Orta köylülük iki kamp arasında durur. Ama yoldaşlar, bu örnekte izlememiz gereken politika açıktır: Biz orta köylülere karşı zora başvurulmasına karşıyız, onlarla anlaşmadan yanayız, onlara tavizlerde bulunmayı sa-

vunuyoruz. Orta köylü komünizme yavaş bir yolculuğun ardından gelebilir ve gelecektir. En özgür burjuva cumhuriyetlerinde orta köylülük kendisini baskı altına alan ve şu ya da bu şekilde ezen sermayenin tehdidi altındadır.

Bir sonraki notta, Baltık Donanması'yla ilgili görüşüm soruluyor. Ben Baltık Donanması sorununu incelemediğim için şu an bu soruya cevap veremeyeceğim; donanmadan gelen yoldaşın konuşması sanırım yeterince doyurucuydu.

Bir sonraki soru, yerellerde güçlenen bürokrasi, küflenme, paslanma ve buna karşı mücadele ihtiyacıyla alakalıdır. Bu kesinlikle doğru. Ekim Devrimi eski bürokratları defetti, çünkü Sovyetlerin yaratılmış olması onları gereksiz hale getirmişti. Eski hakimleri kapı dışarı ettik ve mahkemeleri birer halk mahkemesi haline getirdik. Mahkemeler basitleştirilebilirdi; bunun için eski yasaları bilmeye gerek yoktu, adalet hissiyle hareket etmek yeterliydi. Mahkemelerdeki bürokratik yöntemlerden kurtulmak kolaydı. Diğer alanlardaysa durum çok daha zordu. Eski bürokratları kovduk, fakat geri geldiler. Bunlar komünist demeyi yediremedikleri için kendilerine 'komünizan' diyorlar, yakalarında kızıl kurdeleler taşıyorlar ve nerede sıcak bir köşe varsa oraya geçip yerleşiyorlar. Bu konuda ne yapabiliriz? Bu cerahatle bıkıp usanmadan mücadele etmeli, geri dönüp tekrar üstümüze yapışırsa onu tekrar tekrar temizlemeli, peşine düşmeli, en az bir aydır tanıdığımız komünist işçilerin ve en az bir yıldır tanıyıp güvendiğimiz köylülerin bu pisliği göz hapsinde tutmalarını sağlamalıyız.

Başka bir sorun daha var. Elimdeki notta, "parti üyelerine ayrıcalık tanınması kötü bir şeydir, çünkü bu şekilde it kopuk partiye doluşacaktır" diyor. Biz buna karşı mücadele yürütüyoruz ve bundan sonra da yürütmeye devam edeceğiz, yoldaşlar;

partide henüz bir yılını doldurmamış üyelerin parti kongrelerine delege olarak katılmalarını yasaklayan bir karar aldık. Bu tür önlemler almaya devam edeceğiz. İktidara gelen bir parti üyelerine öncelik tanımalıdır. Diyelim ki iki adam başvuruda bulunuyor, biri parti üyesi kartına sahip, diğerininse üye kartı yok ve ikisini de tanımıyoruz. Tercihin parti üyesinden, parti üyesi kartı olan kişiden yana kullanılması doğaldır. Peki, bir insanın partide görüşlerinden ötürü mü yoksa menfaatleri gereği mi bulunduğunu nasıl anlayabiliriz? Partiye katıldığı tarihin parti kartında yazıyor olması gerekir, hiç kimse yeterince sınanmadan, deneme süresinden geçmeden, vs. partiye alınmamalıdır.

Devrimci verginin orta köylülüğe yük oluşturduğuna dair de bir not var. Bu konuda özel bir oturum yapıldı, birçok itiraz dile getirildi ve biz de bunların doğruluğunu araştırmak için şöyle yaptık. Elimizde Rusya'daki en iyi istatistik uzmanlarının çalıştırıldığı ve çoğu da Sağ Sosyalist-Devrimcilerden, Menşeviklerden, hatta Kadetlerden oluşan Merkezi İstatistik Dairesi var. İçinde çok az komünist, Bolşevik var, zira onlar pratik çalışmadan ziyade Çarlığa karşı mücadeleyle uğraşıyorlardı. Görebildiğim kadarıyla bu uzmanlar işlerinin hakkını vererek çalışıyorlar, ama elbette bu, bazı bireylere karşı mücadele etmeyeceğimiz anlamına gelmiyor. Bu memurlara, köylülerin devrimci vergiyi nasıl bölüştürdüğünü görmek için birkaç bucakta araştırma yapma görevi verdik. Ortada çok fazla şikâyet var, fakat bütün ülkede şikâyetlerin sayısının bini bulduğunu fark edince, bunun Rusya açısından önemsiz bir sayı olduğunu anlıyoruz: Birkaç milyon çiftlikten toplam bin şikâyet geliyorsa, bunun esamisi okunmaz; sonuçta, Merkez Yürütme Kurulu'na her gün üç şikâyetçi gelse, ayda doksan şikâyet yapar, ama bu durum şikâyet yağmuruna tutulduğumuz izlenimi yaratır. Biz

meseleyi anlamak için birkaç bucakta soruşturma yapmaya karar verdik ve Merkez Yürütme Kurulu'nun bir oturumunda işçilerin huzurunda da okunan Popov'un raporuyla net bir cevap almış olduk. Raporda köylülerin çoğunlukla vergileri hakkaniyetli paylaştırdıkları görülüyordu. Sovyet iktidarı yoksulların hiç vergi ödememesini, orta köylülerin cüzi bir miktar ödemesini, zengin köylülerinse çok ödemesini talep eder, ama elbette kimin zengin, kimin yoksul, kimin orta halli olduğunu tam olarak belirlemek imkânsızdır ve hatalar yapılmıştır. Yine de bütüne bakıldığında köylüler vergiyi doğru paylaştırmışlardır. Tam da olması gerektiği gibi. (*alkışlar*)

Elbette hatalar oldu. Mesela, demiryollarında komitenin kendisine adaletsiz bir vergi kestiğini söyleyen küçük bir memur vardı. Adam Sovyet yetkililerini durumdan haberdar etmiş. Yetkililer de, "Evini araştırın, vurguncu olduğunu görürsünüz," demişler. Hakikaten de evinde Kerenski paralarından 1 milyon ruble içeren birkaç çuval bulmuşlar. Biz bütün eski banknotları yenileriyle değiştirmenin bir yolunu bulana kadar bu bir süre böyle devam edecek. Ama bu banknotları yenileriyle değiştirdiğimiz gün, vurguncuların hepsi teşhir olmuş olacak. Hepsi de eskilerini yenileriyle değiştirmek zorunda kalacaklar. (*şiddetli alkışlar*) Bir emekçi için lazım olan cüzi miktarda parayı getiren biri, bir ruble karşılığında bir ruble alır, bir-iki bin ruble getiren kişi getirdiği kadarını alır. Daha fazla para getiren biriyse, karşılığında eski paranın birazını alır, geri kalanı kasaya gider, bu işler böyle! (*alkışlar*) Bunu yapabilmek için, yeni banknotları hazır etmemiz gerekiyor. Eski paradan yaklaşık 60 milyar var. Yeni paradan bu kadar büyük bir meblağa ihtiyacımız yok, ama uzmanlar en az 20 milyar rubleye ihtiyacımız olacağını söylüyorlar. Şimdiden 17 milyarı bulduk.

(*alkışlar*) Halk Komiserleri Konseyi'nde vurgunculara darbe vuracak olan bu önlem için yakın gelecekte son hazırlıkların yapılması gerektiği tartışıldı. Bu önlem Kerenski banknotlarını gizleyenleri teşhir edecektir. Fakat bu önlem hiç de kolay olmadığından epeyce örgütsel çalışma gerekecek.

Bir de ekim işlemlerinin nasıl ilerlediği sorunu var, zira yeterince tohuma ulaşmakta zorlanıyoruz. Bu elbette doğrudur. İşlenebilir Topraklar Kurulu kuruldu. Tarım Komiserliği'nde, bir Sovyet kararnamesi uyarınca bir Çalışma Kurulu oluşturuldu ve bu kurulun çalışmalarını sendikalarla ortak örgütlemesi kararlaştırıldı. Toprakların boş kalmamasını ve toprak sahipleri tarafından boş bırakılan toprakların işçilere devredilmesini sağlamak kurulun başlıca görevi olacaktır. Köylüler toprağa el koymadıkları takdirde, hükümetin bunu kendi ihtiyaçları için kullanacağına dair bir emir var. Tohum sıkıntısı yaşandığı muhakkak. Bu noktada yoksul köylüler fazla tahılını saklayan ve bunları tohum için vermeyen *kulak*'ları açığa çıkarmalıdırlar. *Kulak*'lar için bu tahıl fazlasını saklamak önemlidir, çünkü açlık sıkıntısı çekilen aylarda bunların bir *pud*'u bin ruble edecektir; elindeki fazlayı saklamakla tahıl ekimini engelleyecek ve bu şekilde binlerce işçiye zarar verecek olması *kulak*'ların umurunda değildir. *Kulak*'lar halk düşmanıdır ve teşhir edilmeleri şarttır.

Bir sonraki soru ücretlerle ilgili; uzmanlar üç bin kazanıyorlar, oradan oraya dolaşıyorlar ve yakalanmaları kolay değil. Uzmanlarla ilgili olarak şunu söylemek istiyorum: Bu insanlar burjuva bilimi ve mühendisliği hakkında işçi ve köylülerin ezici çoğunluğundan daha fazla bilgi sahibidir. Bizim bu tür uzmanlara ihtiyacımız var, şu anda eşit ücret uygulamasına geçemeyeceğimizi ve onlara üç binden fazla ücret vermek zorunda

olduğumuzu açıkça söylüyoruz. Yılda ücretlere birkaç milyon gitse bile, uzmanların yardımıyla doğru düzgün çalışmayı öğrendiğimiz sürece bu çok büyük bir meblağ olmayacaktır. Döve döve çalıştırmadığımız sürece bu işi halletmenin başka bir yolu yok, az sayıda uzman olduğu sürece yüksek ücretler vermeye mecburuz. Geçenlerde Çalışma Komiseri Schmidt'le bu soruna ilişkin konuşma fırsatı buldum. Kendisi politikalarımızı doğru bulduğunu söyledi ve şuna dikkat çekti: Eskiden, kapitalizm döneminde, vasıfsız bir işçinin aylık ücreti 25 rubleyken, iyi bir uzmanın ücreti en az 500 rubleydi, yani 20'ye 1'lik bir oran vardı, oysa şimdi en düşük ücret 600 rubleyken, uzmanlar 3000 ruble alıyorlar, yani oran 5'e 1'dir. Dolayısıyla düşük ve yüksek ücretleri eşitlemek için epeyce şey yaptık ve aynı doğrultuda yola devam edeceğiz. Şu anda ücretleri eşitleyemeyiz ve uzman sayısı az olduğu sürece yüksek ücret ödemek zorundayız. Bütün uzmanları çalıştırabildiğimiz müddetçe fazladan bir milyon ya da bir milyar ödemenin daha iyi olduğunu söylüyoruz, zira bu uzmanların işçi ve köylülerimize öğretecekleri şeyler bu bir milyardan daha değerlidir.

Tarım komünleriyle ve eski toprak sahiplerinin komünlerde kalmalarına izin verilip verilemeyeceğiyle ilgili de bir soru var. Bu durum toprak sahibinin nasıl biri olduğuna bağlıdır. Toprak sahiplerinin komüne girmelerini yasaklayan bir kararname yok. Elbette toprak sahipleri güven vermiyorlar, çünkü yüzyıllardır köylüleri baskı altında tutuyorlar ve köylüler de ondan nefret ediyorlar, ama köylülerin işe yarar diye gördükleri toprak sahipleri varsa, onları kabul etmekten başka çare yok. Bu tür uzmanlardan yararlanmak zorundayız, zira bu insanlar büyük çiftliklerin örgütlenmesine alışıklar ve köylülere olsun tarım işçilerine olsun öğretecekleri birçok şey var.

Bir sonraki soruysa, orta köylülerin kamuya ait ekilebilir arazilere girmelerine izin verilmesinin doğru olup olmadığıyla ilgilidir. Elbette verilmelidir. Yakın dönem önce bütün ilçeler kolektif arazilere geçme kararı aldı; bunun ne dereceye kadar uygulanacağını bilmiyorum. Bu yolda orta köylülüğü yanımıza çekmek önemlidir, çünkü yoksul köylüler zaten yanımızda, ama aynısı orta köylüler için her zaman geçerli değildir ve onları da kazanmak zorundayız. Biz kapitalistlere ve toprak sahiplerine karşı zora başvurulmasından yanayız, hatta zora başvurmakla kalmayıp, aynı zamanda biriktirdikleri her şeye el koymaktan yanayız. Keza *kulak*'lara karşı da zora başvurulmasından yanayız, ama onların tümüyle mülksüzleştirilmeleri gerektiğini savunmuyoruz, çünkü *kulak*'lar toprağı işliyor ve biriktirdiklerinin yarısını kendi emekleriyle kazanıyorlar. Bu farkı tümüyle kavramamız gerekiyor. Toprak sahipleriyle kapitalistler tamamen mülksüzleştirilmeli, ama *kulak*'ların bütün mülkiyetine el konmamalı, böyle bir düzen yok; biz orta köylüyü inandırmak ve onu örnek yoluyla, ikna ederek yanımıza çekmek istiyoruz. Bu bizim programımız. Yerellerde bu programdan sapmalar görülse de, bunlar Sovyet iktidarının kararnamelerini hayata geçirmek istemeyen ya da anlamayan insanlar tarafından gerçekleştirilen ihlaller olarak görülmelidir.

Bir sonraki soru da demiryolu işçilerine nasıl çekidüzen verileceği ve demiryollarındaki trafiğin durmasıyla ilgilidir. Bu sorun Halk Komiserleri Konseyi'nde ateşli tartışmalara yol açtı ve birçok önlem alındı. Bu temel bir sorundur. Milyonlarca *pud* tahıl Volga-Bugulma Demiryolu üzerinde yatıyor ve bu tahıllar mahvolabilir, çünkü bazı yerlerde tahıl karın içinde yatıyor ve buzlar çözüldüğü gün tahıl mahvolacak. Şimdiden tahılların bir kısmı ıslanmış (yüzde yirmi civarında nemli). Bu ta-

hılı ya taşıyacağız ya da mahvolacak. Meselenin can alıcı noktası, bizzat demiryolu işçilerinin feci halde tahıla ihtiyaç duyuyor olmalarıdır. Bu yüzden, Demiryolu Komiserliği'ndeki yoldaşlarımızın hesaplarına göre, 18 Mart-10 Nisan arasında yolcu ulaşımını durdurmak zorunludur. Yolcu ulaşımını bu şekilde durdurarak, hafif yolcu vagonlarıyla bile taşınabilecek üç buçuk milyon *pud* tahıl elde edebiliriz. Bu trenlerde vurgunculer tahıl taşıyacak olsa, en fazla yarım milyon *pud* tahıl getirebilirler. Yolcu ulaşımının durdurulmasından yakınanlar haksızdır. Vurgunculer en fazla yarım milyon *pud* taşıyabilirler, oysa biz vagonları tahılla doldurursak ve demiryolu işçileri bize yardım ederlerse üç buçuk milyon *pud* taşıyacağız ve bu şekilde iaşe durumunu epeyce düzelteceğiz. İşte bu yüzden daha ileri ve daha örgütlü olan yoldaşlarımızın savaş ve iaşe sorunu için uğraşmaları gerektiğini söylüyoruz. Ne kadar zor olursa olsun bize yeni yeni adamlar verin. Petrograd'ın Rusya'daki bütün şehirlerden daha fazla adam devşirdiğini biliyoruz, çünkü en ileri ve en örgütlü işçiler Petrograd'dadır. Fakat önümüzdeki altı ay zorlu geçecek. 1918'in ilk altı ayında 27 milyon *pud*, ikinci yarısındaysa 67 milyon *pud* ürettik. Mart, Nisan, Mayıs ve Haziran zorlu aylar olacak. Bunu engellemek için elimizden gelen bütün çabayı göstermeliyiz. Yerini bir kadın işçinin doldurmasıyla demiryolu atölyesinde çalışmaya yollanabilecek bir erkek işçinin olup olmadığı bütün fabrikalarda ve çalışma gruplarında gündeme getirilmeli ve eğer varsa, bu kişi derhal bu işe atanmalıdır. Her çalışma grubunda, her birimde ve her örgütte bu konuya kafa yorulmalı, bu zorlu altı ayı aşmak için sürekli yeni işçiler devşirilmelidir. (*alkışlar*)

İlk kez Rusça *Toplu Eserler*'in dördüncü baskısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt 29, s. 26-37

SOVYET HÜKÜMETİNİN BAŞARILARI VE ZORLUKLARI

Bugün Komünist Enternasyonal'in şahsında devrimci Enternasyonal'i yeniden kurmayı başardığımıza göre, hareketin Sovyet biçimi bütün Üçüncü Enternasyonal'in hem teorik hem de pratik programı haline geldiğine göre, Sovyetlerin genel gelişim çizgisini değerlendirmek için en uygun zamandır. Nedir Sovyetler? Kitleler tarafından yaratılan ve herhangi bir insanın bireysel icadı olmayan bu biçimin önemi nedir?

Bugün, iktidarı ele geçirmiş proletarya olarak önümüzdeki görevlerin ancak bu açıdan değerlendirilebileceğini düşünüyorum. Nitekim bu görevleri ne ölçüde yerine getirmeye çalıştığımızı ve Rusya'da proletarya diktatörlüğüyle geçen bu son

yılda ne ölçüde başarılı olduğumuzu da ancak bu açıdan değerlendirebiliriz.

İçinde bulunduğumuz durumu, neden başka bir şekilde değil de bu şekilde hareket etmek zorunda kaldığımızı ve attığımız adımların doğruluğunu ya da yanlışlığını nasıl incelememiz gerektiğini ancak Sovyetlerin genel rolü, Sovyetlerin genel anlam ve önemi, dünya tarihinde işgal ettiği yer ışığında anlamak mümkündür.

Bugün böylesine daha genel, kapsamlı ve uzun erimli bir bakış açısına daha da çok ihtiyaç duyuyoruz, çünkü Rusya'da kimi zaman partililerin hataları ve kusurlarını görmeleri canlarını sıkıyor ve çalışmalarından memnuniyetsizlik duymalarına yol açıyor, çünkü bu zamana kadar Sovyet yetkililerinin payına düşen ve bundan sonra da düşecek olan acil, dolaysız, çözüm bekleyen, günlük idari görevlerin pratikte yerine getirilmesi çoğu zaman dikkati dağıtmakta, bizi kendimize rağmen - çalışma koşullarımıza isyan etmenin hiçbir yararı yoktur- devlet yönetiminin küçük ayrıntılarına çok fazla dikkat göstermeye zorlamaktadır. Bu yüzden, proletarya diktatörlüğünün dünya çapındaki gelişiminin genel seyrini, Sovyet iktidarı, daha doğrusu Sovyet hareketi yoluyla, Sovyetler içindeki proleter kitlelerinin el yordamıyla aramasıyla -hepimizin yaşadığı ama unuttuğu bir şey bu- ve Sovyetler içinde diktatörlüğü kurma girişimi yoluyla yaşadığı evrimini unutmamıza yol açmaktadır.

Bu zamana kadar karşılaştığımız zorluklar ve yereldeki pratik hükümet işleriyle ilgilenen herkesin kendisini kaptırdığı devlet yönetiminin küçük ayrıntılarından olabildiğince uzaklaşmak ve dünya proleter ordusunun bir birliği olarak daha gidecek çok uzun bir yolumuz olduğunu anlayabilmemiz için dikkatimizi yoğunlaştırmak zorunda olduğumuz genel görevler kanaatimce bunlardır.

Dünya ölçeğinde tam ve nihai zafere tek başına Rusya'da ulaşmak mümkün değildir; bu zafer ancak proletarya en azından bütün ileri ülkelerde ya da hiç olmazsa, ileri ülkelerin en büyüklerinde zafere ulaştığında elde edilebilir. Ancak o zaman proletaryanın davasının zafere ulaştığını, ilk hedefimizin (kapitalizmi devirmek) gerçekleştiğini mutlak bir güvenle söyleyebiliriz.

Biz bu ilk amacı tek ülkede başardık ve bu yüzden bugün ikinci görevle karşı karşıyayız. Sovyet iktidarı kurulduğuna göre, burjuvazi tek ülkede devrildiğine göre, ikinci görev mücadeleyi dünya ölçeğinde, farklı bir düzlemde yürütmektir. Bu mücadele, kapitalist devletler tarafından çevrili olan proleter devletinin mücadelesidir.

Bu tümüyle yeni ve zorlu bir durumdur.

Diğer yandan burjuvazinin egemenliği devrildiğine göre, esas görev ülkenin gelişimini örgütlemektir.

Bern'de biraraya gelmiş olan ve bugün saygıdeğer yabancıların ziyaretiyle bizi onurlandırmayı düşünen sarı sosyalistler, 'Bolşevikler şiddetin gücünün her şeye kadir olduğuna inanıyorlar' lafını tekrarlamaktan çok hoşlanıyorlar. Bu söz, onu ağzına dolayanların, devrimci mücadelenin ateşi içinde, burjuvazinin şiddeti nedeniyle tamamen ezildikleri bir sırada -Almanya'da olanlara bakın- kendi proleterlerine *zorunlu şiddet* taktiklerini öğretmekten aciz olduklarını gösteriyor.

Belli koşullar altında şiddet hem zorunlu hem de yararlıdır, ama öyle koşullar da vardır ki şiddet sonuç vermez. Gelgelelim bazı durumlarda herkes bu farkı kabul etmediğinden, konunun tartışılması zorunludur. Ekim'de şiddet -burjuvazinin Sovyet iktidarı yoluyla devrilmesi, eski hükümetin ortadan kaldırılması, devrimci şiddet- parlak bir başarıyla sonuçlandı.

Neden? Birincisi, kitleler Sovyetlerde örgütlenmişlerdi, ikincisi Şubat'tan Ekim'e uzanan uzun siyasal dönemde düşman (burjuvazi) baharda eriyen buz kütlesi gibi zayıflatıldı, çökertildi ve içeride güç kaynaklarından mahrum bırakıldı; Ekim'deki hareket, sözgelimi Almanya'daki mevcut devrimci hareketle karşılaştırıldığında, devrimci şiddetten yana böyle tam ve parlak bir zafer getirdi.

Bu tür bir yolun, bu tür bir mücadele biçiminin, devrimci şiddet için böylesi kolay bir zaferin bu koşullar olmasa da mümkün olduğunu varsayabilir miyiz?

Böyle düşünmek çok büyük bir hata olur. Belli özgül koşullarda elde edilen devrimci zaferler ne kadar büyük olursa, bu tür zaferlerin büyüsüne kapılıp bunları mümkün kılan koşullar hakkında sakin, soğukkanlı ve dikkatli bir şekilde düşünmeyi bırakma tehlikesi o kadar sık karşımıza çıkacaktır.

Kerenski hükümetini ve Milyukov'un koalisyon hükümetini, deyim yerindeyse, paramparça ettiğimizde, kabinelerini tekrar tekrar kurmaya zorladığımızda, sağdan sola, soldan sağa, aşağıdan yukarıya ve yukarıdan aşağıya bakanlar arası yer değişikliklerine zorladığımızda, hangi düzende otururlarsa otursunlar birlik içinde çalışamayacakları anlaşıldı ve sonra saman tozu gibi dağıldılar.

Dünya emperyalizmi karşısındaki pratik görevlerimiz açısından bakıldığında bugünkü durum buna benzetilebilir mi? Elbette hayır.

Zaten bu yüzden Brest Antlaşması dış siyaset alanında ciddi zorluklara yol açtı, ama hareketin kitlesel niteliği sayesinde bu zorlukları aşabildik.

Peki, bazı yoldaşlarımızı korkunç bir suç işlediğimizi düşünmeye iten hataların kaynağı nedir? Bugün eli kalem tuttu-

ğu için kendini bir şey zanneden, deneyim sahibi olduğu, başkalarını eğitebileceği, vs. zehabına kapılan birkaç aklıevvel hâlâ var. Bunlar bu adımımızın Alman emperyalizmiyle uzlaşma olduğunu bile iddia ediyorlar.

Evet, iğrenç, gerici Duma'ya girip, onu içeriden çökerterek Çarla 'uzlaştığımızda' da benzer bir uzlaşmada bulunmuştuk.

Emperyalist ülkelerdeki proletarya zorunlu gelişim aşamasına ulaşmadan önce dünya emperyalizminin devrilmesini bekleyebilir miyiz?

Sorun bu şekilde ortaya konduğunda -nitekim biz Marksistler olarak sorunu ortaya koymanın yegâne doğru yolunun bu olduğunu her zaman söyledik- bu koşullar altında şiddet politikasına başvurmanın çok abes ve aptalca olacağını ve hangi koşullarda şiddet politikasının başarılı olabileceğinin hiçbir şekilde anlaşılmadığını kabul etmemiz gerekir.

Bugün bunu anlıyoruz, gerekli deneyimi kazanmış durumdayız.

Biz Brest Antlaşması döneminde bütün güçlerimizi birarayа toplamak ve başka hiçbir ülkede olmadığı kadar savaşta harap ve bitap düşmüş bir ülkede en olağanüstü zorluklar karşısında yeni bir ordunun, Kızıl Ordu'nun temellerini atmak zorunda kalmıştık, oysa 1918'in ilk yarısında ve ikinci yarısının başlangıcında adım adım gerçek bir sosyalist Kızıl Ordu'nun temellerini döşerken, diğer ülkelerin emperyalizmi iç çözülme ve artan huzursuzluk nedeniyle sapır sapır dökülüyor ve zayıflıyordu.

Almanya'da devrimci şiddet ancak aylarca süren mücadele Alman emperyalizminin gücünü tükettiğinde zafere ulaştı; bugün aynı şey belli bir oranda -belli bir oranda, ama tümüyle değil- İtilaf devletlerinin topraklarında tekrarlanıyor.

Batı Avrupa ülkelerindeki olayları çok yakından, ilk elden ve önyargısız izlemiş bir Amerikalı bana geçenlerde şöyle dedi: "Kuşkusuz Fransa yanılsamaların paramparça olacağı büyük bir hayal kırıklığının arifesindedir. Fransız halkı vaatlerle uyutuluyor: Siz zafer kazanmış bir halksınız deniyor." Burjuvazi bütün Fransız ulusunun eski yurtsever duygularından, 1870'de ezilmiş olmalarına duydukları kızgınlıktan ve dört yıllık savaşta ülke nüfusunun azaltılmasına, kana bulanmasına ve tüketilmesine duydukları öfkeden yararlanıyor. Burjuvazi bu duyguları şovenist bir mahrece akıtmak için bütün bunları istismar ediyor; 'Almanları yendik; şimdi ceplerimizi doldurma ve rahat bir nefes alma zamanı' diyor. Olaylara bir işadamı gibi duygularını karıştırmadan yaklaşan bir Amerikalıysa başka bir şey söylüyor: 'Almanlar ödeme yapmayacak, çünkü ellerinde tek kuruş yok.'

İşte bu yüzden Fransız halkı barış hakkında, nihai zafere az kaldığı hakkında masallar ve vaatlerle kandırılıyor. Oysa barış bütün bu kanlı bataklıktan en azından yarı canlı olarak -kırık kol ve bacaklarla, ama en azından canlı olarak- sürüne sürüne çıkma umutlarının tümden çökmesi anlamına gelmektir. Eski kapitalist düzen ayakta kaldığı sürece bu barıştan sağ çıkmak mümkün değildir, çünkü savaş bütün kapitalist dünyada öylesine derin bir borç batağı yaratmış, öyle büyük bir yıkıma yol açmıştır ki bütün istifi yıkıp bir çığa yol açmadan kurtuluş mümkün değildir.

Devrimci olmayanlar, devrime inancı olmayanlar ve devrimden korkanlar bile devrimi teorik olarak tartışıyorlar ve olayların akışı, emperyalist savaşın sonuçları onları bu pisliklten tek çıkış yolunun devrim olduğuna ikna edecektir.

Tekrarlayacak olursam, elbette sınıf mücadelesi teorisini incelememiş ve bütün samimiyetiyle bunun bir saçmalık olduğunu düşünen, ama milyonlarla ve milyarlarla ilgilenip sa-

yı saymayı bildiğinden, 'Ödeyecekler mi ödemeyecekler mi?' diye soran ve yine aynı kurnaz işadamının bakış açısından 'Ödeyecek hiçbir şeyleri yok! Tek bir kuruş bile alamayacaksınız!' diyen bir işadamının bakış açısından sunulan durum değerlendirmesi beni özellikle şaşırttı.

İşte bütün İtilaf ülkelerinde böyle bir durumda işçilerin Sovyet biçimine duydukları sempatinin harekete geçirdiği derin ve büyük huzursuzluğu görüyoruz.

Örneğin Parisli bir kalabalık belki de diğer bütün ülkelerdeki bir kalabalıktan daha duyarlıdır, çünkü Paris'teki insanlar çok iyi bir tedrisattan geçmişler, bir dizi devrim gerçekleştirmişlerdir; orada, bir konuşmacının yanlış telden çalmasına asla izin vermeyecek olan bu duyarlı kitle, şimdi Bolşevikler aleyhinde bir şey söylemeye cesaret eden herkesin sözünü kesiyor. Oysa daha birkaç ay önce biri Bolşeviklerden yana olduğunu ima bile etse, aynı kalabalık tarafından yuhalanıyordu.

Bu arada Paris burjuvazisi Bolşeviklere karşı bütün yalan, iftira ve aldatmaca makinesini harekete geçirmiştir. Ama biz bugün bunun ne anlama geldiğini biliyoruz, zira Bolşevikler olarak 1917'de de bütün burjuva basınının saldırılarına maruz kaldık. Fakat Rus burjuvazisi yanlış hesap yaptı ve Bolşevikleri iftira ağlarına düşürebileceğini zannetti; bu o kadar yanlış bir hesaptı ve burjuvazi saldırılarında o kadar ileri gitti ki bedavaya reklamımızı yapmış oldu ve böylece en geri işçiler bile kendi kendilerine şöyle dediler: 'Güzel, madem kapitalistler Bolşeviklere bu kadar hakaret ediyorlar, demek ki bu Bolşevikler kapitalistlerle nasıl savaşılması gerektiğini biliyorlar!'

İşte bu yüzden en acımasız, zorba ve aşağılayıcı barış olan Brest Barışı döneminde izlediğimiz siyasal çizginin mümkün olanın en iyisi olduğu kanıtlandı.

Kanaatim o ki İtilaf ülkelerinde benzer bir durumun ortaya çıkmakta olduğu, bu ülkelerde de burjuvazinin borçlarını, yoksulluğu ve yıkıntılarını Rusya'nın üzerine yıkmak, emekçi kitlelerin artan öfkesini kendinden uzaklaştırmak amacıyla Rusya'yı yağmalayıp ezmek için çılgınca bir arzuyla dolup taştığı bugün bu siyasal çizgiyi bir kez daha hatırlamakta yarar var.

Olaylara duygularımızı karıştırmadan bakacak olursak, eğer kendimizi ve başkalarını kandırmak istemiyorsak -ki bu devrimciler açısından çok tehlikeli bir şeydir- askeri güç söz konusu olduğu kadarıyla İtilaf devletlerinin bizden daha güçlü olduğunu hiç eğip bükmeden kabul etmek zorundayız. Fakat olayları kendi gelişimi içinde değerlendirecek olursak, yine çok kesin bir dille ve dahası yalnızca devrimci görüşlerimize değil, aynı zamanda deneyimlerimize dayanarak şunu da söyleyebiliriz: İtilaf devletlerinin gücü uzun ömürlü değildir, kitlelerin ruh halinde büyük ve ani değişikliklere hazır olsunlar.

İtilaf devletleri hem Fransız hem de İngiliz işçilerini vaatlerle besliyorlar. Diyorlar ki, 'Yakında bütün dünyayı yağmalamış olacağız ve buradan sizin payınıza da yeterince yiyecek şey düşecek'. İşte burjuva basını bilinçsiz kitlelere bağıra bağıra ve tekrar tekrar bu sözlerle seslenmektedir.

Büyük ihtimalle birkaç ay içinde bir barış imzalayacaklar, tabii bu arada birbirlerine girmezlerse, ki bunun olabileceğine dair bazı ciddi emareler var. Fakat gırtlak gırtlağa gelmeden bir barış antlaşması imzalamayı başarsalar bile, bu barış doğrudan bir çöküşün başlangıcı olacaktır, çünkü bu görülmedik borçların ödenmesi mümkün değildir ve Fransa'da buğday üretimi yarıdan fazla düşüş göstermiş, her yerde kıtlık kapıya dayanmışken ve üretici güçler harap olmuşken bu ümitsiz enkaz halini biraz olsun düzeltme noktasında hiçbir şey yapamıyorlar.

Durumu soğukkanlılıkla değerlendirecek olursak, Rusya Devrimi'ni değerlendirmede doğru olduğu kanıtlanmış olan olayları değerlendirme yönteminin, günden güne, dünya devriminin yaklaştığına işaret ettiğini kabul etmemiz gerekir. Beraberinde İtilaf devletleri, kapitalizm ve emperyalizm buzdağını da sürükleyip götürecek olan akıntıların her geçen gün daha güçlendiğini görüyoruz.

İtilaf devletlerinin bizden daha güçlü oldukları doğrudur, ama diğer yandan, ülke içinde yaşadıkları sorunlardan ötürü uzun süre direnebilmeleri mümkün değildir.

Uluslararası siyasetin karmaşık görevlerini belirleyen işte bu durumdur. Çok yakın gelecekte bu görevlerle karşı karşıya gelebiliriz ve muhtemelen de geleceğiz; bu görevleri bütün ayrıntılarıyla bilmiyor olsam da, geneli hakkında bir değerlendirme yapabilirim. Hem böylelikle siz yoldaşlara Halk Komiserleri Konseyi'nin çalışmalarının, dış siyaset alanındaki çalışmaların deneyimine ilişkin açık ve ilgi çekici bir tablo sunulmuş olacaktır.

En önemli deneyimimiz Brest Barışı'dır. Halk Komiserleri Konseyi'nin dış siyasetinin en önemli sonucu bu antlaşmadır. O dönemde zamana oynamak, geri çekilmek, manevralar yapmak ve en aşağılayıcı barış antlaşmalarından birini imzalamak ve bu sayede yeni bir sosyalist ordunun temellerini atma yolunda fırsat elde etmek zorundaydık. Biz bu temelleri attık, oysa bir zamanlar güçlü ve her şeye kadir olan düşmanımız daha şimdiden gücünü kaybetmiştir.

Bütün dünyada olaylar aynı doğrultuda ilerliyor ve Halk Komiserleri Konseyi'nin, Merkez Yürütme Kurulu'nun ve bir bütün olarak Sovyet iktidarının dış siyasette her an karşı karşıya gelebileceği son derece karmaşık, son derece zor ve son

derece kapsamlı sorunlar karşısında büyük hatalar yapmaktan kaçınabilmek için öğrenmemiz ve olabildiğince net bir şekilde kavramamız gereken temel ve başlıca ders budur.

Böylece dış siyasete ilişkin görüşlerimi tamamladıktan sonra, yine son derece önemli olan diğer sorunlara geçmek istiyorum.

Yoldaşlar, askeri alandaki faaliyetlerimize baktığımızda, bir yıl önce Şubat ve Mart 1918'de ordumuz yoktu. Belki eski orduyu oluşturan on milyon silahlı işçi ve köylümüz vardı, ama bu ordu tamamen çökmüştü ve bedeli ne olursa olsun kaçmayı, kirişi kırmayı ve her şeyi bırakıp gitmeyi kafaya koymuş askerlerden oluşuyordu.

O dönemde bu tamamen Rusya'ya özgü bir olay olarak görülmüştü. Rusların tipik tezcanlılığından ya da örgütsüzlüğünden ötürü tutunamayacakları, oysa Almanların böyle bir sorun yaşamayacağı düşünülüyordu.

Bize söylenen buydu. Bugün üzerinden birkaç ay geçti ve aynı şeyin kültür, donanım ve disiplin bakımından, hasta ve yaralılara sağlıklı koşullar sağlama imkânı bakımından, ev izni bakımından, vs. bizden mukayese kabul etmez derecede üstün olan Alman ordusunda da yaşandığını görüyoruz. En kültürlü ve disiplinli kitleler bile katliama, yıllarca süren katliama dayanamadılar ve böylece en ileri Alman ordusunun bile darmadağın olduğu mutlak bir dağılma dönemi başladı.

Çok açık ki yalnızca Rusya için değil, bütün ülkeler için belli bir sınır vardır. Her ülkede sınırlar farklıdır, ama neticede bütün ülkelerde kapitalistlerin çıkarları adına savaşa devam etmenin imkânsız hale geldiği belli bir sınır vardır. Bugün gördüğümüz budur.

Alman emperyalizmi saldırgan ve yıkıcı bir devlet olduğunu dosta düşmana kanıtlamıştır. İşin en önemli yanı, Amerika

ve Fransa'da, yani bu meşum demokrasilerde (sosyalizme ihanet etmiş olan Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler, kendilerini sosyalist zanneden bu bahtsız adamlar demokrasi konusunda atıp tutmaktan çok hoşlanıyorlar), dünyanın bu en ileri demokrasilerinde, bu cumhuriyetlerde bile emperyalizm her geçen gün daha da küstahlaşıyor ve bu ülkelerde başka hiçbir yerde olmadığı kadar yırtıcı av hayvanlarına rastlıyoruz. Bu emperyalist güçler dünyayı yağmalıyor, birbirleriyle savaşıyor ve yine birbirlerine karşı silahlanıyorlar. Bunu uzun süre saklamaları mümkün değildir. Savaşın ateşinin en çok yükseldiği dönemde bu durum saklanabilirdi. Ama ateş düşüyor, barış yaklaşıyor ve kitleler duydukları bütün yalanlara rağmen tam da bu demokrasilerde savaşın yeni yağmacılık eylemlerine yol açtığını, en demokratik cumhuriyetin bile borçları ödemek, yani işçilerin birbirlerinin boğazını kesmelerine izin verecek kadar yücegönüllü olmaları karşılığında emperyalist beyzadelere, kapitalistlere ödeme yapmak için yüz milyonlarca insanın hayatını karartmaya hazır olan en vahşi ve insanlığa düşman gücü gizleyen bir maskeden başka bir şey olmadığını görüyorlar. Kitleler bu gerçeği her geçen gün daha iyi anlıyorlar.

Siyasal açıdan en deneyimli ve en zengin burjuvaziye ait bir gazete olan Londra'daki *Times*'ın askeri muhabirinin yazdığı makale türünde siyasal bildirileri mümkün kılan tam da bu durumdur. Yazar olaylara ilişkin değerlendirmesinde, bütün dünyada orduların dağıldığını ve ordusunu kurmakta olan yalnızca tek bir ülke olduğunu, bu ülkenin de Rusya olduğunu söylüyor.

Askeri açıdan Sovyet Bolşevizminden çok daha güçlü olan burjuvazi bu gerçeği kabul etmek zorunda kalıyor. Bu olgu Sovyetler olarak geçen yılki faaliyetlerimiz sırasında başardıklarımızın bir kıstasıdır.

On milyon askerden çoğunun savaşın dehşetine dayanamayarak ve bunun cinai bir savaş olduğunu fark ederek firar ettiği bir ordu yerine; yüz binlerle birlikte, ne için savaştığını bilen ve Çarlık döneminde olduğundan daha büyük fedakârlıklar yapmaya ve daha fazla sıkıntı çekmeye hazır olan sosyalist bir ordu kurmaya başladık. Bu ordu kendi davası için, kendi toprağı için, fabrikalarda kendi iktidarını kurmak için savaştığını, emekçi kitlelerin iktidarını savunduğunu ve diğer ülkelerin emekçi kitlelerinin yavaş yavaş ve büyük zorluklarla da olsa her şeye rağmen uyandığını biliyor.

Bir yıllık Sovyet iktidarı deneyimini özetleyen durum budur.

Savaş Sovyet Rusya için inanılmaz bir zorluktur, savaş dört yıldır emperyalist savaşın dehşetine katlanmış olan bir halk için inanılmaz bir zorluktur. Sovyet Rusya için savaş inanılmaz derecede ağır bir yüktür. Fakat şu anda güçlü düşmanlarımız bile ordularının parçalanmakta olduğunu, oysa bizim bir ordu kurduğumuzu, kurabildiğimizi kabul ediyorlar. Tarihte ilk kez Sovyetlerle ordunun en yakın teması, birliği, denebilir ki, kaynaşmışlığı temelinde bir ordu kuruluyor. Sovyetler bütün emekçi kitleleri, bütün sömürülenleri birleştiriyor ve ordu sosyalist savunma amacıyla ve sınıf bilinci temelinde inşa ediliyor.

On sekizinci yüzyılda bir Prusya kralı şöyle zekice bir söz söylemişti: "Askerlerimiz ne uğruna savaştıklarını bilselerdi, tek bir savaş bile yapamazdık." Bu yaşlı Prusya kralı aptal değildi. Fakat biz kendi konumumuzu bu kralın konumuyla karşılaştırarak, savaş verebilecek konumda olduğumuzu söyleyebiliriz, çünkü Rusya'da kitleler ne uğruna savaştıklarını biliyorlar; inanılmaz yüklere -tekrarlıyorum, Çarlık döneminde olduğundan çok daha ağır yüklere- rağmen savaşmak istiyorlar, zira bu inanılmaz derecede büyük fedakârlıkları kendi sos-

yalist davalarını savunmak adına yaptıklarını, 'dağılmakta olan' ve nasıl bir konuma sahip olduğumuzu anlamaya başlayan diğer ülkelerin işçileriyle omuz omuza savaştıklarını biliyorlar.

Bazı ahmaklar 'kızıl militarizm' diye bağırıp duruyorlar. Bunlar bu saçmalığa inanıyormuş gibi yapıp sağa sola bu tür suçlamalarda bulunarak, inandırıcı argümanlar icat etme ve kitlelerin gözünü boyama konusundaki avukatlık yeteneklerini sergileyen siyaset madrabazlarıdır. Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler şöyle bağırıyorlar: "Bakın, sosyalizm yerine size kızıl militarizm veriyorlar!"

Gerçekten de ne 'korkunç' bir suç! Bütün dünyadaki emperyalistler Rusya Cumhuriyeti'ni ezmek için saldırıya geçtiler ve biz de, tarihte ilk kez ne uğruna savaştığını, hangi amaçla fedakârlık yaptığını bilen, kendisinden sayıca daha üstün bir güce karşı başarıyla mücadele edebilen ve eşi görülmedik bir direnişle geçen her ay dünya devrimini daha da yakınlaştıran bir ordu kurmaya başladık ve şimdi birileri çıkıp buna 'kızıl militarizm' diyor!

Tekrarlıyorum, bunu söyleyen biri ya siyasal değerlendirmeye konu olamayacak kadar ahmaktır ya da bir siyaset madrabazıdır.

Bu savaşın bize zorla dayatıldığını herkes biliyor. Biz eski savaşı 1918'in başında sonlandırdık ve yeni bir savaş başlatmadık. Tam da sağa sola milyonlar saçan İtilaf devletlerinin yardımı sayesinde Beyaz muhafızların Batı'dan, Doğu'dan ve Güney'den üzerimize saldırdığını herkes biliyor. Bu ileri ülkeler emperyalist savaştan kalma muazzam miktarda savaş malzemesini ve mühimmatı toplayıp beyaz muhafızlara verdiler, zira bu baylar, milyonerler ve milyarderler, burada kendi kaderlerinin tayin edildiğini, bizi hemen ezmedikleri takdirde yok olacaklarını biliyorlar.

Sosyalist cumhuriyet elinden gelen bütün çabayı harcıyor, fedakârlıklar yapıyor ve zaferler kazanıyor. Bir yıllık iç savaşın ardından haritaya bakıp Sovyet Rusya'nın Mart 1918'deki konumu ile Temmuz 1918'deki konumunu karşılaştırdığımızda -Batı'dan Alman emperyalistleri Brest Antlaşması'yla belirlenen sınırı aşıp işgale girişmişler, Ukrayna Alman emperyalistlerince boyunduruk altına alınmış, Fransız ve İngilizlerin satın aldığı Çekoslovaklar Doğu'da Kazan ve Simbirsk'e kadar egemenliği ele geçirmişlerdi- eğer bugün haritaya bakarsanız, müthiş ilerleme kaydettiğimizi, muazzam zaferler elde ettiğimizi görürsünüz.

Bu durumda, ancak adi, aşağılık siyaset madrabazları ağır sözler edip, bizi 'kızıl militarizm'le suçlayabilirler.

Tarihte tek bir devrim yoktur ki devrimi yapanlar zaferden sonra silahlarını bırakıp, bu kadarı yeter diyerek arkalarına yaslanmış olsunlar. Bu tür devrimlerin olabileceğini düşünen biri devrimci değildir, dahası işçi sınıfının en büyük düşmanıdır. Tarihte tek bir devrim yoktur ki iktidarın mülk sahibi bir azınlıktan diğerine devredilmesinden ibaret olsun; ikinci sınıf bir devrim, burjuva devrimleri bile böyle olmamıştır. Elimizde örnekler var! Eskinin temsilcisi olan güçlerin on dokuzuncu yüzyılın başında saldırıp ezmeye çalıştıkları Fransız Devrimi'ne büyük bir devrim diyoruz, çünkü Fransız Devrimi devrimin kazanımlarını savunmak adına geniş halk kitlelerini uyandırmayı başarmış ve kitleler tüm dünyaya direnmişti; Fransız Devrimi'nin en büyük başarılarından biri buydu.

Devrimler en ciddi sınavlarını savaşın ateşi içinde verirler. Eğer ezilip sömürülüyor ve sömürücülerin iktidarını devirmeyi düşünüyorsanız, eğer bunu mantıksal sonucuna kadar götürmeye kararlıysanız, dünyanın bütün sömürücülerinin sal-

dırılarına karşı direnmek zorunda olduğunuzu anlamak zorundasınız. Eğer mücadeleyi sürdürmek adına direnmeye ve daha fazla fedakârlıkta bulunmaya hazırsanız, devrimcisiniz demektir; yok eğer değilseniz, ezilirsiniz.

Bütün devrimlerin tarihi sorunu bu şekilde ortaya koymaktadır.

Devrimimizin geçmekte olduğu asıl sınav, bizim geri bir ülkede diğerlerinden önce iktidarı ele geçirmeyi, Sovyet hükümetini, işçi ve sömürülen kitlelerin iktidarını kurmayı başarmış olmamızla alakalıdır. Diğer ülkelerdeki kitleler en azından bir hamlede bulunana kadar direnebilecek miyiz? Eğer yeni fedakârlıklarda bulunmaya hazır değilsek ve direnmezsek, devrimimizin tarihsel meşruiyetinin olmadığı söylenecektir. Fakat tepeden tırnağa silahlı olan medeni ülkelerdeki demokratlar yüz milyonluk nüfusa sahip özgür bir cumhuriyette, örneğin Amerika'da, yüz küsur Bolşeviğin varlığından korkuyorlarsa, o zaman Bolşevizm hakikaten epey bulaşıcı demektir! Belli ki demokratlar açlıktan kırılan, enkaz halindeki Rusya'dan gelen ve Bolşevizm hakkında konuşması muhtemel olan yüz göçmenle başa çıkamıyorlar! Kitleler bize yakınlık duyuyorlar! Burjuvazinin tek bir kurtuluş yolu var, o da elleri hâlâ kılıç tutarken, silahlar hâlâ elinin altındayken, bu silahları Sovyet Rusya'ya doğrultmak ve birkaç ay içinde onu ezmektir, çünkü sonradan onu hiçbir kuvvet ezemeyecektir. İşte içinde bulunduğumuz durum budur, işte Halk Komiserleri Konseyi'nin geçen yılki askeri politikasını belirleyen budur ve işte bu yüzden, olgulara, sonuçlara işaret ederek, şunu söylemekte haklıyız: Sınavı geçtiysek bunun tek sebebi işçi ve köylülerin savaşta tümüyle tükenmiş olmalarına karşın, çok daha çetin koşullar altında yeni bir ordu yaratmaları ve yeni kahramanlıklar sergilemeleridir.

Sovyet hükümetinin askeri alandaki politikasının kısa bir özeti budur. Müsaadenizle, askeri politikanın başka bir alandaki politikayla (yani ekonomi politikasıyla) bir nebze örtüştüğü bir konuda birkaç söz daha söylemek istiyorum. Askeri uzmanlardan söz ediyorum.

Sanırım bu sorunda tartışma çıktığını ve en özverili ve inançlı Bolşevik komünistler olan bazı yoldaşların, sosyalist Kızıl Ordumuzu örgütlerken, sicilleri Çarlığa olan hizmetleriyle, bir kısmı da işçi ve köylülere karşı kanlı bastırma eylemleriyle lekeli olan eski askeri uzmanlardan, Çarlık generallerinden ve subaylarından yararlanıyor olmamıza karşı sık sık şiddetli protestolarda bulunduklarını biliyorsunuz.

Buradaki çelişki hemen göze çarpmaktadır ve denebilir ki, öfke kendiliğinden yükselmektedir. Nasıl olur da Çarlık uzmanlarının yardımıyla sosyalist bir ordu kurabiliriz?!

Oysa ordu kurmamızın yegâne yolunun bu olduğu kanıtlandı. Payımıza düşmüş olan göreve biraz kafa yorarsak, bir ordu kurabilmemizin yegâne yolunun bu olduğunu anlamak güç olmayacaktır. Burada yalnızca askeri bir mesele değil, gündelik hayatın ve ülke ekonomisinin tüm alanlarında karşımıza çıkan bir görev söz konusudur.

Eskinin ütopyacı sosyalistleri, sosyalizmin yeni türde insanlar tarafından kurulabileceğini, kendilerinin önce iyi, pürüpak ve göz kamaştırıcı bir biçimde eğitilmiş insanlar yetiştireceklerini ve bunların sosyalizmi inşa edeceklerini hayal ediyorlardı. Biz buna her zaman güldük ve bunun ciddi siyaset olmadığını, oyun oynamak olduğunu, hanımefendilere yaraşır eğlencelik bir sosyalizm olduğunu söyledik.

Biz sosyalizmi kapitalist düzende yetişmiş, kapitalizm tarafından yoldan çıkarılıp yozlaştırılmış, fakat kapitalizmin müca-

dele için çelikleştirdiği erkek ve kadınların yardımıyla kurmak istiyoruz. Öyle proleterler var ki herhangi bir ordudan katbekat daha büyük zorlukları göğüsleyecek kadar sertleşmişlerdir. Bilgisiz ve dağınık olsalar da, ustaca taktiklere başvurulması durumunda mücadele içinde proletaryanın etrafında birleşebilecek milyonlarca ezilmiş köylü vardır. Keza burjuva dünya görüşü iliklerine kadar işlemiş bilimsel ve teknik uzmanlar, burjuva koşullarda yetişmiş askeri uzmanlar vardır –yalnızca burjuva olsalar belki neyse diyebilirdik, ama toprak sahipliği, serflik ve sopa koşulları da vardı. Ekonomi söz konusu olduğunda, bütün tarım uzmanları, mühendisler ve öğretmenler mülk sahibi sınıflardan devşirilmişti; bunlar gökten düşmediler. Tezgâh başındaki mülksüz proleterler ve sabanının başındaki köylüler ne Çar Nikola döneminde ne de cumhuriyetçi başkan Wilson döneminde üniversite eğitimi alabildiler. Bilim ve teknoloji yalnızca zenginler, mülk sahibi sınıflar için vardır; kapitalizm yalnızca bir azınlığa kültür sağlamaktadır. Sosyalizmi bu kültürü kullanarak inşa etmeliyiz, zira elimizde başka bir malzeme yok. Biz sosyalizmi, peri masalını ciddiye aldığımızı varsayarak, seralarda yetişmiş insanlarla değil, kapitalizmin bize bugün, tam şu anda kullanılmak üzere bıraktığı malzemeyi kullanarak, bir an önce kurmaya başlamak istiyoruz. Burjuva uzmanlarımız var, başka da bir şeyimiz yok. İnşa yapmak için elimizde başka bir tuğla yok. Sosyalizm zafere ulaşmak zorundadır ve biz sosyalistler ve komünistler, sosyalizmi bu tuğlalarla, bu malzemeyle kurabileceğimizi, sosyalist toplumu kültürün meyvelerinden sınırlı ölçüde yararlanmış olan proleterlerin ve de burjuva uzmanların yardımıyla kurabileceğimizi kanıtlamalıyız.

Komünist toplumu bu malzemeyle kuramazsanız, lafazanlardan ve çenebazlardan başka bir şey değilsiniz demektir.

İşte dünya kapitalizminin tarihsel mirası sorunu bu şekilde ortaya koymaktadır! İktidarı aldığımızda, Sovyet devlet mekanizmasını kurduğumuzda somut olarak karşımıza çıkan zorluk budur!

Bu bahsettiğimiz, görevin yalnızca yarısıdır, ama daha büyük olan yarısıdır. Sovyet devlet mekanizması, emekçi kitlelerin, kapitalizmi kendi kitle örgütlülüğünün ağırlığıyla ezecek şekilde birleşmesi demektir. Kitleler bunu yaptılar. Ancak bu, kapitalizmi ezmek için yeterli değildir. Kapitalizmin geride bıraktığı kültürü tümüyle almalı ve sosyalizmi onunla inşa etmeliyiz. Kapitalizmin bütün bilimi, teknolojisi, bilgisi ve sanatını devralmalıyız. Bunlar olmadan komünist toplumu kuramayız. Fakat bu bilim, teknoloji ve sanat, uzmanların ellerinde ve kafalarındadır.

Bütün alanlarda bizi bekleyen görev budur. Bir bütün olarak kapitalizmin kaçınılmaz çelişkileri olduğu gibi bu görevin de kendi kaçınılmaz çelişkileri vardır. En zor görevlerden biridir, ama üstesinden gelinmeyecek kadar zor bir görev değildir. Saf komünist uzmanlar yetiştirinceye, kusursuz ve lekesiz ilk komünist kuşağı yetiştirinceye dek yirmi yıl bekleyemeyiz. Hayır, kusura bakmayın ama burjuvaziye karşı savaşabilmemiz, bütün dünyanın burjuva bilim ve teknolojisine karşı çıkabilmemiz için yirmi yılda değil, hemen şimdi, iki ay içinde bu işi yapmalıyız. Bu noktada zafere ulaşmamız şarttır. Kitlelerimizin ağırlığıyla burjuva uzmanların bize hizmet etmelerini sağlamak zordur, ama imkânsız değildir ve bunu yaparsak zaferi ulaşmamız kesindir.

Geçenlerde Troçki yoldaş bana, Savaş Dairemizde çalışan eski subayların sayısının on binleri bulduğunu söylediğinde, düşmandan yararlanmanın sırrı nerede saklıdır, komünizme

karşı çıkmış olanları komünizmi inşa etmeye nasıl zorlarız, somut bir şekilde anladım: Komünizmi kapitalistlerin bize fırlattıkları tuğlalarla inşa edeceğiz, zira başka hiç tuğlamız yok! Dolayısıyla burjuva uzmanları, proletaryanın önderliğinde bu tuğlalarla bizim yapımızı inşa etmeye zorlamalıyız. Zor olan budur, ama zaferin güvencesi de budur.

Tabiatıyla, bu yeni ve zorlu yolda bazı hatalarımız oldu; bu yolda bazı tersliklerle karşılaştık. Herkesin bildiği gibi bazı uzmanlar bize sistemli bir biçimde ihanet ettiler. Fabrikalardaki uzmanlar arasında, tarımdaki ve devlet yönetimindeki uzmanlar arasında, işe karşı art niyetli bir tavır alan ve işi sabote edenler olduğunu her adımda gördük ve hâlâ da görüyoruz.

Bütün bunların devasa zorluklara yol açtığını ve zafere yalnızca şiddet yoluyla varamayacağımızı biliyoruz. Elbette biz şiddete karşı değiliz. Proletarya diktatörlüğüne karşı olanlara gülüyoruz ve gülmekle kalmayıp, onların proletarya diktatörlüğü ya da burjuva diktatörlüğü dışında başka bir seçeneğin olmadığını anlamayan ahmaklar olduğunu söylüyoruz. Başka türlü düşünenler ya aptaldır, ya da siyasal açıdan öylesine cahildir ki, kürsüye çıkarılmaları şöyle dursun, bir toplantı mahalline yaklaştırılmaları bile rezillik olur. Tek alternatif ya Liebknecht ve Luxemburg'a karşı şiddet uygulanması, işçilerin en iyi önderlerinin katledilmesi ya da sömürücülerin şiddetle bastırılmasıdır; bir orta yolun hayalini kuranlar bizim en zararlı ve tehlikeli düşmanımızdır. Şu anda durum budur. Dolayısıyla uzmanların hizmetlerinden yararlanmaktan bahsettiğimizde, geçen yılki Sovyet politikalarının öğrettiği dersleri aklımızda tutmalıyız. Geride bıraktığımız yılda sömürücülerin belini kırdık, onları dize getirdik ve şimdi de burjuva uzmanlardan yararlanma sorununu çözmek zorundayız. Bu noktada, tekrarlayacak olur-

sam, yalnızca şiddetle hiçbir yere varamayız. Bu noktada şiddete ek olarak, şiddetin başarıyla kullanılmasından sonra, örgütlenmeye, disipline ve bütün burjuva uzmanları kendi iradesine tabi kılacak ve onları kendi işi için çalıştıracak olan muzaffer proletaryanın moral üstünlüğüne ihtiyacımız var.

Şimdi birileri çıkıp, 'Lenin şiddet yerine moral bakımdan iknayı salık veriyor' diyebilir! Ne var ki, komünist toplumun gelişimi lehine yeni bir bilim ve teknolojinin örgütlenmesi sorununu yalnızca şiddetle çözebileceğimizi düşünmek ahmaklıktır. Böyle bir saçmalık olamaz! Biz bir parti olarak, Sovyet faaliyetinin bu bir yılı boyunca bir şeyler öğrenmiş insanlar olarak, böyle düşünecek kadar ahmak olmayacağız ve kitleleri de böyle düşünmemeleri konusunda uyaracağız. Burjuva kapitalist toplumun bütün kurumlarının çalıştırılması yalnızca şiddetin doğru yerde ve doğru zamanda kullanılmasını değil, örgütlenmeyi, disiplini, kitleler arasında yoldaşça disiplini, proletaryanın toplumun geri kalanı üzerinde örgütlü bir nüfuza sahip olmasını ve burjuva uzmanları başka bir alternatifleri olmadığına, eski topluma dönüşün söz konusu olamayacağına, işlerini yalnızca, yanı başlarında çalışan, kitlelere önderlik eden, kitlelerin mutlak güvenini kazanmış ve amacı, burjuva bilim ve teknolojisinin meyvelerinden, medeniyetin binlerce yıllık gelişiminin meyvelerinden yalnızca bir avuç insanın kendilerini ilerletmek ve servet biriktirmek için yararlanmasını değil, gerçekten bütün emekçi halkın yararlanmasını sağlamak olan komünistlerle birlikte yapabileceklerine inandıracak, yeni, kitlesel bir ortamın yaratılmasını da gerektirmektedir.

Son derece zor ve yerine getirilmesi onyıllar alacak bir görevden bahsediyoruz! Ama bu görevi gerçekleştirmek için, karşı-devrimci burjuvaziyi fiziksel olarak ezmekle kalmayıp,

tümüyle kuşatacak, bizim irademize tabi kılacak, bizim yolumuzdan yürümeye, bizim davamıza hizmet etmeye zorlayacak bir güç, bir disiplin, proleter disiplini, yoldaşça disiplin, Sovyet disiplini yaratmalıyız.

Tekrarlayayım, bu sorunla her gün, askeri güçlerimizin örgütlenmesi işinde, ekonomik kalkınma işinde, her ekonomi konseyinin çalışmasında, her fabrika komitesinin ve her devletleştirilmiş fabrikanın çalışmasında karşılaşıyoruz. Geçen yıl boyunca Halk Komiserleri Konseyi'nin bu sorunu tartışıp şu ya da bu şekilde çözüme bağlamadığı çok az hafta olmuştur. Geçen yılki Sovyet faaliyeti süresince, Rusya'da bu sorunla onlarca kez karşılaşmamış tek bir fabrika komitesi, tek bir tarım komünü, tek bir devlet çiftliği, tek bir ilçe toprak departmanı olmadığına eminim.

Bu görevi böylesine zorlaştıran budur, ama aynı zamanda gerçekten ödüllendirici hale getiren de budur. Şimdi, proleter ayaklanmasının gücüyle sömürücülerin ezilmesinin ardından yapılması gereken budur. Sömürücülerin direnişini bastırdık; bunu yapmak şarttı. Fakat yapılması gereken tek şey bu değildir. Yeni örgütlenmenin, emekçi kitlelerin yoldaşça örgütlenmesinin gücüyle, onları bize hizmet etmek zorunda bırakmalıyız. Onları eski kötülüklerinden arındırıp tedavi etmeli ve sömürücü uygulamalarına yeniden sapmalarını önlemeliyiz. Bunlar hâlâ birer burjuvadır ve ordumuzda komutan ve kurmay subay olarak, mühendis ve tarım uzmanı olarak belli mevkilerde bulunuyorlar ve bu eskiden kalma, burjuva insanlar kendilerine Menşevik ve Sosyalist-Devrimci diyorlar. Kendilerine ne dediklerinin bir önemi yok. Bunlar hayat görüşleri ve alışkanlıklarıyla tepeden tırnağa burjuvadır.

Peki, ne yapacağız bunları, tutup bir kenara mı atacağız? Yüz binleri dışarı atamazsınız! Dahası, böyle yapmakla ancak

kendimize zarar vermiş oluruz. Elimizde komünizmi inşa etmek için kapitalizmin yarattıkları dışında başka hiçbir malzeme yok. Onları fırlatıp atmak yerine, direnişlerini kırmalı, gözümüzü üzerlerinden ayırmamalı ve ilkesiz kişilerin her an vermeye teşne oldukları siyasal tavizleri tamamen unutmalıyız. Eğitim görmüş insanlar burjuva politikaları ve nüfuzundan kurtulamıyorlar, çünkü bütün eğitimlerini burjuva bir ortamda ve o ortamdan edindiler. Her adımda tökezlemelerinin ve karşı-devrimci burjuvaziye siyasal tavizler vermelerinin sebebi budur.

Ellerini kirleteceği bir duruma düşmemesi gerektiğini, temiz ve komünist elleri olması gerektiğini ve komünist toplumu temiz komünist ellerle inşa edeceğini söyleyen ve aşağılık, karşı-devrimci burjuva ortakların hizmetlerini küçümseyen bir komünist gerçekte sadece bir lafazandır, çünkü onların hizmetlerinden yararlanmadan ayakta kalamayız.

Şimdi karşımıza çıkan pratik görev, kapitalizmin bize muhalefet etmek üzere yetiştirmiş olduğu herkesi işe katmak, onları günbegün izlemek, komünist bir örgütlenme ortamında başlarına işçi komiserler dikmek, karşı-devrimci planlarını günbegün bozmak, ama aynı zamanda onlardan öğrenmektir.

Bizim elimizde bulunan bilim olsa olsa ajitatör ve propagandacının, fabrika işçisinin payına düşen cehennem ateşinde çelikleşmiş insanın ya da açlık çeken köylünün bilimidir, bu bilim bize uzun süre dayanmayı ve mücadelede azimli olmayı öğreten bir bilimdir ve nitekim bizi şimdiye kadar kurtaran bu olmuştur. Bütün bunlar gereklidir, ama yeterli değildir. Yalnızca bununla zafere ulaşamayız. Zaferimizin kesin ve tam olması için kapitalizmden değerli her şeyi, bilimini ve kültürünü almalıyız.

Nasıl alabiliriz? Onlardan, düşmanlarımızdan öğrenmek zorundayız. İleri köylülerimiz, fabrikalarındaki sınıf bilinçli

işçilerimiz, ilçe toprak departmanlarındaki memurlarımız, burjuva tarım uzmanlarından, mühendislerden ve diğerlerinden o kültürün meyvelerini edinecek şekilde öğrenmelidirler.

Bu konuyla ilgili olarak geçen yıl partimizde alevlenen mücadele son derece yararlıydı. Bu mücadele çok sayıda sert fikir çatışmasına yol açtı, ama sert fikir çatışmaları olmadan mücadele olmaz. Bu sayede daha önce hiç karşılaşmadığımız, ama komünizme varabilmemiz için vazgeçilmez olan bir meselede pratik deneyim kazandık. Tekrarlayacak olursam, muzaffer proleter devrimini, şimdiye dek çok az sayıda insanın erişebildiği burjuva kültürüyle, burjuva bilim ve teknolojisiyle birleştirme görevi zor bir görevdir. Bu noktada her şey, emekçi kitlelerin ileri kesimlerinin örgütlülüğü ve disiplinine bağlıdır. Rusya'da yüzyıllar boyu toprak sahiplerince baskı altında tutulmuş ve bağımsız gelişim sergilemekten tümüyle aciz olan milyonlarca ezilmiş ve bilgisiz köylünün başında ve yanında, anladıkları, yakınlığa sahip oldukları, güvendikleri, işçi arkadaşları olarak inandıkları kent işçilerinin ileri kesimi olmasaydı, emekçi halk kitlelerini biraraya getirebilen, onları etkileyebilen, burjuva kültürünün bütününü ele geçirme görevinin önemini açıklayıp onları bu konuda ikna edebilen bu örgüt olmasaydı, komünizm davası umutsuz bir dava olurdu.

Bunu soyut bakış açısından değil, bütün bir yılın günlük deneyimleri açısından söylüyorum. Bu bazen sıkıcı ve nahoş nitelikteki bir dolu küçük ayrıntıyı kapsıyor olmasına karşın, biz bu ayrıntıların içinde daha derin bir şeyler görmeyi öğrenmeliyiz. Bu küçük ayrıntıların, sözgelimi bir fabrika komitesi ile bir mühendis, bir Kızıl Ordulu ile bazı burjuva subayları, bir köylü ile bir burjuva tarım uzmanı arasındaki bu çatışmaların, bu sürtüşmenin, bu küçük ayrıntıların ölçülmez derin-

likte pek çok şey içerdiğini anlamak zorundayız. Burjuva uzmanlarını bir kenara atmak gerektiği önyargısını dize getirdik. Bu arabayı devraldık, hâlâ kötü çalışıyor, bu konuda hiçbir yanılsamamız yok; bu araba sürekli duruyor, ikide bir hata yapıyor, hendeklere yuvarlanıyor, sonra biz yine çıkarıyoruz, ama sonuçta ilerliyor ve biz onu doğru yolda tutmaya devam edeceğiz. Savaşın bizi sürüklemiş olduğu ve bütün ülkelerin emperyalistlerinin bizi itmeye ve orada tutmaya çalıştıkları bu yıkım batağından, korkutucu güçlüklerden, enkazdan, barbarlıktan, yoksulluk ve açlıktan kurtulabilmemizin tek yolu budur.

Neyse ki bu çukurdan çıkmaya başladık, halihazırda ilk adımları attık.

Sovyet faaliyetinin bu yılı, fabrikalardaki ve köylüler arasındaki tek tek her örnekte söz konusu görevin ne olduğunu anlamayı bize açıkça öğretti ve bu görevin hakkından geldik. Sovyet iktidarı geçtiğimiz yıl bundan çok büyük kazançlar elde etti ve bir yıl harcamamıza değdi. Burjuva uzmanların ve proleter örgütlerinin önemini eski günlerde yaptığımız gibi teorik olarak ve genel terimlerle tartışmak yerine, attığımız her adımda, her fabrika komitesinde ve her toprak komitesinde kazandığımız deneyimlerden yararlanacağız. Kızıl Ordumuzun temelini attık, artık küçük de olsa bir temelimiz var, işçilerimizin görevlerini anladıkları, burjuva uzmanların (onlar her adımda eskiye dönmeye çalışırken, işçilerin kitle örgütleri onları Sovyet iktidarıyla uygun adım ileriye yürümek zorunda bırakıyor) yardımıyla emek verimliliğini artırmaya başladıkları devletleştirilmiş fabrikalarımız var. Bütün bunlar Sovyet iktidarı lehine büyük bir kazançtır. Bu göze çarpmayan bir çalışmadır, parlak bir yanı yoktur, gerçek değerini anlamak güçtür, fakat sömürücülerin yalnızca bastırılması aşamasından, kapitalist tuğlalarla komü-

nizmin nasıl kurulacağını ve kapitalist burjuva uzmanların bizim için çalışmaya nasıl zorlanacaklarını bizzat öğrendiğimiz ve kitlelere öğrettiğimiz bir aşamaya gelmiş olmamız, hareketimiz için ileriye doğru bir adımdır. Zafere ancak bu yoldan ulaşacağız. Ve bugün biliyoruz ki eğer bu zamana kadar olduğu gibi ilerlersek, zafere ulaşmamız kesindir.

Yoldaşlar, değinmek istediğim son bir konu daha var, ama kısa tutacağım, zira zaten epeyce konuştum. Kırla ilişkilerimizi kastediyorum.

Şimdiye kadar askeri alandaki faaliyetlerimizden, diktatörlükten ve burjuva uzmanların hizmetlerinden yararlanmaktan bahsettik. Şimdi de komünist inşa çalışmamızda karşılaştığımız bir diğer büyük zorluğu ele almak istiyorum.

Kent proletaryasının nüfusun bir azınlığını oluşturduğu ve köylülerin kendi başlarına çalışmaya alışkın oldukları ve tarımsal üretimde bireysel alışkanlıkların derinlere kök salmış olduğu bir ülkede proletarya iktidarı ele geçirirse ne yapmak gerekir?

Şunu da unutmadan cevap vermeliyiz: Bu köylülerin çoğunluğu toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin baskısı sonucu o kadar yıkıma uğramış, yoksullaşmış ve tarumar olmuştur ki proletaryaya kendi isteğiyle yardımda bulunmaktadır. Kentteki bir işçi köylüye makul bir şekilde, suyuna giderek, yani köylülerde haklı bir nefret uyandıran tavırla patronluk taslayarak değil, iki eşit insan gibi yaklaşırsa, köylünün yoldaşça güvenini ve tam desteğini kazanır. Biz bunun somut bir gerçek olduğunu biliyoruz, köylerdeki Sovyet iktidarı bu temel üzerinde yükselmektedir. Sovyet iktidarı ayakta kalabildiyse bunun tek sebebi, emekçi kitlelerin çoğunluğunun samimi desteğini arkasına alabilmiş olmasıdır. Bu desteği arkamıza almayı başardık, çünkü kentteki işçiler kır yoksullarıyla bizim hiç bilmediğimiz bin bir farklı yoldan bağ kurmayı başardılar.

Devlet eskiden bu tür bağların kurulmasını engellerken, şimdi bu bağların kurulmasını kolaylaştırmak için elinden geleni yapıyor. Tek başına bu durum Sovyet iktidarının bu zamana kadar ayakta kalabilmiş olmasını açıkladığı gibi, aynı zamanda zaferin de tek gerçek garantisidir.

Bahsettiğim muazzam zorluklar köylülerin tek başlarına çalışmaya ve tahıllarını serbestçe satmaya alışmış olmalarından kaynaklanıyor. Köylüler bunun gayet meşru olduğuna inanıyorlar. Şöyle düşünüyorlar: 'Tahıl üretmek için çalışıp kan ter içinde kaldıktan sonra, nasıl oluyor da ürünümüzü istediğimiz gibi satma hakkımız olmuyor?' Köylüler kendilerini mağdur taraf olarak görüyorlar.

Oysa Rusya'nın bütün gelişimine baktığımızda, ticaret özgürlüğünün kapitalistleri özgürce beslemek anlamına geldiğini görüyoruz; açlık yüzünden tarumar olmuş, açlıktan kıvranan halkın bir lokma ekmek için her şeyini satmaya, köle olmaya bile hazır olduğu bir ülkede ticaret özgürlüğü, azınlığın özgürce servet biriktirmesi, çoğunluğunsa yıkıma sürüklenmesi demektir.

Açlıktan tükenmiş bir ülkede köylülüğe yardım eli uzatmanın temel bir görev olduğunu kanıtlamak zorundayız; ama köylülüğe ancak faaliyetlerini birleştirerek, kitleleri birleştirerek yardımcı olabiliriz, zira köylüler dağınık, örgütsüz ve birbirlerinden kopuk bir şekilde yaşamaya ve çalışmaya alışmışlardır.

Bu zor görevin yerine getirilmesinin önünde herhangi bir nesnel engel yoktur. Zor yoluyla yapılacak her şey yapıldı; biz zora başvurmayı reddetmiyoruz, zira köylüler arasında bize aktif bir şekilde direnen ve beyaz muhafız isyanları örgütleyecek kadar ileri giden *kulak*'lar olduğunu biliyoruz. Fakat bu söyledi-

ğimiz köydeki kitleler için geçerli değildir. *Kulak*'lar bir azınlık oluşturuyorlar. *Kulak*'lar söz konusu olduğunda, yapılacak tek şey onlarla savaşmak, bıkıp usanmadan savaşmaktır. *Kulak*'ların ezilmesi gerekiyor, biz de eziyoruz. Fakat kırdaki sömürücüleri ezme görevini başarıyla yerine getirdikten sonra, karşımıza zora başvurarak halledilemeyecek sorunlar çıkmaktadır. Diğer alanlarda olduğu gibi, bu alanda da görevimizi ancak kitle örgütlenmesi yoluyla, kent proletaryasının köylülük karşısındaki uzun süreli eğitime dayalı nüfuzuyla yerine getirebiliriz.

Bu görevlerin altından kalkabilecek miyiz? Evet, bunu başaracağımızı deneyimlerimizden biliyoruz ve ancak köylülerin büyük çoğunluğu işçi hükümetine güven duyduğu takdirde ve işçilere duyulan bu güven temelinde kurmaya başladığımız ve kurmaya devam etmek zorunda olduğumuz, ama ancak yoldaşça nüfuz ve disiplin yoluyla kurabileceğimiz temeli güçlendirebiliriz.

Şu an bizi bekleyen pratik görev budur.

Köy Yoksulları Komiteleri'ni kurarken, kırsal bölgelerle trampa sistemini yürürlüğe koyarken, bunu zengin köylüler mal biriktirsin diye değil, esasen yoksul köylüler şehirlerin tedarik edebildiği küçük miktarda ürüne ulaşabilsinler ve biz de yoksullara yardım ederek onların desteğiyle *kulak*'ları dize getirip ellerindeki artı tahılı alabilelim diye yaptık.

Ulaşım imkânlarının çok kötü, köylülüğün dağınık olduğu devasa bir ülkenin nüfusuna tahıl tedarikinde bulunmak son derece zor bir görev olmuş ve başımıza çok büyük belalar sarmıştır. Halk Komiserleri Konseyi'nin bütün toplantılarını hatırlıyorum ve Sovyet hükümetinin bu konuya başka hiçbir konuda olmadığı kadar ısrarlı bir şekilde eğildiğini söylemeliyim. Köylülerimiz son derece dağınık ve örgütsüzdür. Kırsal

bölgelerde cehalet ve bireysel çalışma alışkanlığı başka hiçbir yerde olmadığı kadar derinlere kök salmıştır. Kır nüfusu tahılda ticaret özgürlüğü olmadığı için hoşnutsuzdur. İşte bu koşullarda, siyaset madrabazları, envai çeşit Sosyalist-Devrimci ve Menşevik çıkıp, köylülere "Sizi yoluyorlar!" diyerek kargaşa çıkarmaktadır.

Bir yıllık Sovyet faaliyetinin ardından, iaşe yetkilileri, tesadüf eseri son birkaç ayda kırsal bölgelere 42 bin vagon ürün yollayıp, karşılığında yalnızca 39 bin vagon tahıl aldığımıza işaret ettiklerinde, bunu duyup, "Ey köylüler! Sovyet hükümeti sizi yoluyor!" diye bağıran alçaklar var.

Kentlerdeki işçiler tükenmenin eşiğine geldikleri -Rusya'da açlığın en korkunç boyutlara ulaştığı yerler kentler ve tarımın olmadığı bölgelerdir- köylülerin eskiden toprak sahiplerine ait olan bütün toprağı ve tahılı aldıkları ve köylülerin çoğunluğunun, bildiğimiz gibi, Sovyet iktidarının ilk yılında toprak sahipleri ve tüccarlar için değil, kendileri için çalıştıkları ve bugün eskiye nazaran daha iyi beslendikleri, kentlerdeki ve tarımın olmadığı bölgelerdeki nüfusun açlıktan kırıldığı ve bütün kapitalistlerin bizi kıtlıkla ezmeye çalıştıkları bir dönemde, Menşevik, Sosyalist-Devrimci ya da benzeri şaklaban kıyafetleri giyenler "Sizi yoluyorlar!" diye bağırma küstahlığını gösteriyorlar. Bunu söyleyenler kapitalizmin ajanlarıdır ve bu şekilde muamele edilmeyi hak etmektedirler, başka türlü değil!

Sovyet hükümetinin önündeki başlıca zorluğun kıtlık olduğu bir dönemde, elindeki bütün tahıl fazlasını kıtlık yaşayan bölgelere yollamak her Sovyet yurttaşının görevidir. Her emekçi açısından bu o kadar açık ve anlaşılır bir şeydir ki kimse itiraz edemez. Bu yalın, açık ve anlaşılır doğruyu karartmaya ça-

lışmak, anlaşılmaz hale getirmek ya da çarpıtmak için bir insanın alçak olması, bir siyaset madrabazı olması gerekir!

Kentteki işçiler bu hakikate güveniyorlar. Bu hakikat çok aşikâr olduğu içindir ki son derece zor işlerinin altından kalkabiliyorlar. Bu zamana kadar yoksul köylülere Sovyet iktidarının gerçek dayanağını işçilerle onların oluşturduğunu, zaten bu yüzden işçi sınıfının Köy Yoksulları Komiteleri'ni kurduğunu, trampayı örgütlediğini ve kooperatiflerin bütün nüfusu kapmamasını zorunlu hale getirdiğini anlattılar. Bu zamana kadar çıkartılan bütün tarım kararnamelerinin temel düşüncesi bu olmuştur. Nitekim kentteki işçilere her seslenişimizde, "Kır yoksullarıyla birleşin, zira bunu yapmadığınız takdirde, en önemli ve en zor sorunu, yani ekmek sorununu çözemeyeceksiniz," dedik. Köylülereyse, "Ya kentteki işçilerle birleşirsiniz ve böylece zafere ulaşırız ya da 'kentlerin sizi soymasına izin vermeyin, istediğiniz gibi alıp satın, zenginler daha da zenginleşsin, insanlar açlıktan ölürse ölsün, size ne' diyen kapitalistlerin ve onların Menşevik esvaba bürünmüş uşaklarının ve yalakalarının uyarıları ve teşviklerine aldanırsınız ve böylece kendi sonunuzu hazırlarsınız, kapitalistlerin kölesi olduğunuz gibi Sovyet Rusya'nın da yıkılmasına sebep olursunuz, dedik. İnsanlar ancak kapitalizmde, "Ticaret yapacağım, daha da zenginleşeceğim. Herkesin tuttuğu kendine; ver Allahın verdiğine, vur Allahın vurduğuna" gibi şeyleri savunuyorlardı. Bu ilke kapitalizmin ilkesiydi ve savaşı doğuran da bu oldu. İşte bu yüzden işçiler ve köylüler yoksulken, az sayıda insan milyarderdi.

Meselenin düğüm noktası şudur: Pratik çalışma sırasında köylülere nasıl yaklaşacağız, yoksul ve orta köylülüğü yüzlerini geçmişe dönme eğilimleriyle, serbest ticaret faaliyetlerine geri dönme girişimleriyle, 'özgür' üreticiler olma çabalarıyla

her adımda savaşacak şekilde nasıl örgütleyeceğiz? 'Özgürlük' hoş bir sözdür. Attığımız her adımda bu sözü duyuyoruz: Ticaret özgürlüğü, alıp satma özgürlüğü, insanın kendisini satma özgürlüğü, vs. Ama bir de, bu güzel 'özgürlük' sözünü her gazetede ve her konuşmada çarpıtıp tahrif eden serseriler var: Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler. Bunların hepsi düzenbazdır, kitleleri sürükleye sürükleye geçmişe götürmeye çalışan kapitalizmin fahişeleridir.

Son olarak, Halk Komiserleri Konseyi'nin olduğu gibi Savunma Konseyi'nin de dikkati ve faaliyetlerinin odak noktasında son birkaç ay ve haftadır kıtlığa karşı savaş yer alıyor.

Kıtlık bizim açımızdan, özellikle de baharın gelmek üzere olduğu şu anda çok korkunç sonuçlara gebedir; bahar çok şiddetli geçeceğe benziyor. Nasıl geçen yıl en zorlu dönem kış sonu, bahar ve yaz başı olduysa, aynı şekilde bu yıl da şu an zorlu bir dönemin eşiğindeyiz. Beyaz muhafızlar, toprak sahipleri ve kapitalistler açıktan mücadele yürüterek yapamadıkları şeyi şimdi kıtlığı kullanarak yapma ve bu sorunu istismar ederek Sovyet iktidarını ezme umutları taşıyorlar.

Kendilerine Menşevik ve Sağ ya da Sol Sosyalist-Devrimci adını verenler o kadar alçaldılar ki bir yandan emekçi kitlelerin yanında olduklarını söylüyorlar, ama diğer yandan iaşe sorunu kızışıp kıtlık yaklaştığında bu durumdan yararlanmaya ve halk kitlelerini işçi-köylü hükümetine karşı kışkırtmaya çalışıyorlar. Bugün böyle bir politikanın, bu kışkırtmanın ve Sol Sosyalist-Devrimcilerin kıtlıktan güya işçilerin çıkarı için yararlanma girişimlerinin beyaz muhafızlara doğrudan yardım etmek anlamına geldiğini ve Sol Sosyalist-Devrimci Muravyov'un geçen yıl on binlerce işçi ve köylünün ölümüne yol açan Doğu Cephesi'ndeki ihanetinden farksız olduğunu anlamıyorlar. Bu tür bir

ajitasyon beyaz muhafızlara karşı savaşta binlerce hayata mal olacaktır. Hatırlayalım, Muravyov geçen yıl bu ihaneti gerçekleştirdiğinde, neredeyse bütün cepheyi düşmana açmış ve bir dizi acı yenilgi yaşamamamıza sebep olmuştu.

İşte bu yüzden temel gerçekleri kısaca da olsa ele almak istiyorum.

Bugün iaşe sorunumuz tıpkı geçen baharda olduğu gibi daha da kötüleşmiş olmasına karşın, bu zorluğun üstesinden gelmekle kalmayıp, geçen yıla göre çok daha başarılı olacağımızı umut etmememiz için hiçbir sebep yok. Bu umut Rusya'nın tahıl deposu olan Doğu'da ve Güney'de muazzam ilerleme kaydetmiş olmamızdan kaynaklanıyor. Savunma Konseyi ile Halk Komiserleri Konseyi'nin son birkaç günde yaptığı toplantılarda, Kazan ile Saratov arasındaki demiryollarında ve Samara'nın doğusunda, Volga'nın öte tarafında Volga-Bugulma hattı üzerinde yaklaşık 150 bin ton tahılın yattığını kesin olarak belirledik.

Esas zorluk ve esas tehlike şudur: Demiryollarımızın harap vaziyette olması ve lokomotif sıkıntısının çok ileri boyutlara varması nedeniyle bütün bu tahılı taşıyıp taşıyamayacağımızı bilmiyoruz. Son birkaç gündür esas dikkatimizi ve faaliyetlerimizi bu konuya yoğunlaştırdık ve yine bu yüzden 18 Mart-10 Nisan arasında bütün yolcu trafiğini durdurma gibi bir önleme başvurduk.

Bunun sert bir önlem olduğunu biliyoruz. Beyaz muhafızlara yardımcı olan ajitatörler kuşkusuz atılıp, 'Bakın, insanlar açlıktan kıvranıyor, ama tahıl taşımayı imkânsız hale getirmek için yolcu trafiğini durduruyorlar' diye bağıracaklardır. Bu tür ajitatörlerin çıkacağına kuşku yoktur. Ama biz, her türlü zorlukta dürüst işçilerin sınıf bilincine güvendiğimizi ve onların bizim yanımızda yer alacaklarını söylüyoruz.

Uzmanların hesaplamalarına göre, yolcu taşımacılığının geçici süreliğine durdurulmasıyla 220 lokomotif boşa çıkacak. Bu yolcu lokomotifleri yük vagonları kadar güçlü değil, yük vagonları kadar taşıyamıyorlar, fakat hesaplamalarımıza göre, bu dönemde 60 bin tona yakın tahıl taşıyabilecekler. Bireysel tahıl vurguncuları ve açlıktan kıvranarak tahıl peşinde bütün ülkeyi karış karış dolaşan halk ise bu dönemde en fazla 8-10 bin ton taşıyabilecektir. Deneyimli her demiryolu işçisi, Trans-Volga hattında bulunmuş ve bazen tahılların çıplak karın üstünde yığılı kaldığını görmüş olan herkes bu söylediğimizi doğrulayacaktır. Tahıl çuvalları zarar görebilir; tahıl şimdiden nemlenmiştir ve baharda buzlar erimeye başladığında durum daha da kötüleşecektir. Bu yüzden bu sert önleme başvurduk, gerçeğin geniş işçi kitlelerinden saklanamayacağından, Sol Sosyalist-Devrimcilerin onları yanlış yöne sürüklemeyi başaramayacağından, doğrunun mutlaka galip geleceğinden kuşkumuz yok.

Bu sert önlem, yani yolcu taşımacılığının geçici süreliğine durdurulması bize birkaç milyon *pud* buğday sağlayacaktır. Yolcu taşımacılığını durdurmanın zararlı olduğu şeklindeki yalanları, iftiraları ve masalları bir kenara bırakmalı ve şu an güneye gönderilmekte olan Petrograd, Moskova ve İvanovo-Voznesensk işçilerinin yardımıyla yeterli miktarda tahıl tedarikinde bulunulacağını söylemeliyiz. Bu arada yeri gelmişken hatırlatayım, iaşe sevkiyatlarının örgütlenmesi işinde hiçbir şehir Petrograd kadar çaba harcamamıştır. Şehirdeki bütün vasıflı unsurlar şimdiden bu iş için biraraya geldiler ve diğer ileri şehirlerdeki işçilerin de yapması gereken budur.

Sosyalist devrim işçi sınıfı olmadan gerçekleştirilemez. İşçi sınıfı kapitalizmin ezip parçaladığı perişan, eğitimsiz ve dağınık

on milyonlarca köylü kitlesine önderlik edecek kadar güç biriktirmediği takdirde sosyalist devrim başarıya ulaşamaz. Bu kesimlere ancak ileri işçiler önderlik edebilir. Fakat en iyi güçlerimizi şimdiden kullandık, hepsi de yorgun ve tükenmiş durumda. Onların yerini ortalama insanların ve genç kuvvetlerin doldurması gerekiyor. Muhtemelen hatalar yapacaklar, ama işçilerin davasına bağlı oldukları sürece, proleter mücadelesi çevresinde yetiştirilmiş insanlar oldukları sürece bunun önemi yok.

En iyi güçlerimizi Volga-Bugulma Demiryolu'na göndermek üzere şimdiden gerekli önlemleri aldık. Bryuhanov yoldaş bölgeye beraberinde bir grup işçiyle gitti. Diğer hatlara da işçilerin eşlik ettiği ordu birlikleri yollandı ve tekrarlayacak olursam, tahıl elde edeceğimizi umut etmek için sağlam gerekçelerimiz var. Önümüzde sert geçecek bir yarım yıl var, ama bu zor geçen son yarım yılımız olacak, çünkü Sovyet hareketinin bütün ülkelerde büyümesine paralel olarak, önümüzde gittikçe güçlenen değil, dağılmakta olan bir düşman var.

Konuyu çok dikkatli bir şekilde tartıştıktan ve hesaplarımızı tekrar tekrar doğruladıktan sonra, yolcu taşımacılığını durdurmanın bize birkaç milyon *pud* tahıl tedarik etme ve Doğu ve Güney'in son derece zengin tahıl depolarından yararlanma fırsatı sağlayacağını söylememiz için gerekçelerimiz bunlardır. Bu zorlu yarım yıl içinde başlıca düşmanımız olan kıtlığı alt edeceğiz. Ayrıca bugünkü konumumuz geçen yıla nazaran çok daha iyi, çünkü artık rezervlerimiz var.

Geçen yıl Çekoslovaklar Kazan ve Simbirsk'e girmişlerdi, Ukrayna Alman çizmeleri altındaydı, Krasnov Almanların mali desteğiyle askerlerini Don bölgesine yığıyordu ve Güney'le olan bağımız kopmuştu. Bugün Ukrayna Alman emperyalistlerinden temizleniyor. Alman emperyalistleri Almanya'ya 60

milyon *pud* tahıl yollamayı düşünüyorlardı, ama 9 milyon *pud*'a razı gelmek zorunda kaldılar, üstelik tahılın yanı sıra hazmedemedikleri bir şey de gönderdiler: Bolşevizm. Alman emperyalistlerini bozguna uğratan budur ve Rusya'da daha da ilerlemeleri mümkün olduğu takdirde Fransız ve İngiliz emperyalistlerini bozguna uğratacak olan budur.

Şu anda bir Sovyet Ukrayna var. Sıra bize tahıl tedarikinde bulunmaya geldiğinde, Ukrayna'daki Sovyet hükümeti, "Açlıktan geberenler bana *pud* başına bir ruble verecekler. Devlet tekelinin canı cehenneme. Benim tek istediğim zengin olmak. İnsanlar açlıktan ölürse ölsün, daha iyi, hem böylece daha çok para verirler" diyen bir *mujik* gibi, fırsatçı bir bezirgân gibi ya da bir spekülatör gibi fiyat narhı koymayacaktır. Kır burjuvazisi, *kulak*'lar, spekülatörler böyle akıl yürütüyorlar ve devletin tahıl tekeli aleyhinde ajitasyon yürütenlerden, ticaret 'özgürlüğü'nü, yani zengin *mujik*'lerin servet yapma özgürlüğünü ve eline hiçbir şey geçmeyen işçilerin ölme özgürlüğünü savunanlardan yardım alıyorlar. Fakat Ukrayna Hükümeti, "İlk görevimiz açlıktan kırılan Kuzey'e yardım etmektir. Kıtlıktan ötürü tükenmiş vaziyette olan Kuzey bölgesi ayakta kalamazsa Ukrayna da ayakta kalamaz. Ukrayna açlıktan kırılan Kuzey'e yardım ettiği takdirde ayakta kalacak ve kesinlikle zafere ulaşacaktır," dedi.

Ukrayna'da muazzam tahıl stokları var. Bunların hepsini bir çırpıda getiremeyiz. En iyi Sovyet güçlerini Ukrayna'ya yolladık ve şimdiden gelen raporların hepsinde, tahıl stoklarının muazzam boyutta olduğu, ama hepsinin bir çırpıda gönderilemeyeceği, bunun için gerekli mekanizmadan yoksun olduğumuz söyleniyor. Almanlar Ukrayna'yı öylesine perişan ettiler ki yönetim mekanizmasının yeni baştan kurulması gerekiyor ve bu süreç henüz yeni başladı. Ukrayna'da tam bir kaos hâkimdir. En

kötü dönemimiz olan Ekim Devrimi'nin ardından Smolni'de kaosun üstesinden gelmeye çalıştığımız ilk birkaç hafta, şu an Ukrayna'da yaşananlarla kıyaslandığında bir hiçtir. Ukraynalı yoldaşlar Sovyet hükümeti kurmak için gerekli insan malzemesinden, gerekli güçlerden yoksun olduklarından yakınıyorlar. Yönetim aygıtı tamamen dağılmış durumda, Petrograd ya da Moskova gibi bir proleter merkezi yok, zira Ukrayna'daki proleter merkezleri düşman işgali altındadır. Kiev bir proleter merkezi değildir. Kıtlığın vurduğu Donets Havzası henüz Kazaklardan temizlenemedi. Ukraynalı yoldaşlarımız, "Kuzey'deki işçiler, yardımımıza koşun!" diye haykırıyorlar.

İşte bu yüzden biz Ukraynalı yoldaşlarımız adına, Petrogradlı işçilere, diğer bütün şehirlerdeki işçilerden daha fazla çaba göstermiş olduklarını bilerek, diyoruz ki: "Biraz daha, biraz daha çaba gösterin!" Bugün Ukraynalı yoldaşlarımızın yardımına yetişebiliriz ve yetişmemiz de gerekir, çünkü yaşanan sıkıntılardan ötürü başka hiçbir yerde görülmediği kadar dağılmış, mahvolmuş bir bölgede bir Sovyet devlet aygıtı kurmak zorundalar.

Biz bu durumu partimizin Merkez Komitesi'nde ele aldık ve Ukrayna'da bir yönetim mekanizması kurulmasına yardımcı olma görevine öncelik verilmesi ve bunun karşılığında, bu mekanizma işler hale geldiğinde, 1 Haziran'a kadar 50 milyon *pud* tahıl temininde bulunmak üzere çalıştırılması talimatını verdik.

Bunun yapılacağını iddia etmiyorum. Giriştiğimiz görevlerin hiçbirini belirlenen tarihte tamamlayamadığımızı hepimiz biliyoruz. Diyelim ki bu görevin de yarısı tamamlandı; her halükarda işler daha kötüye gittiğinde, buradaki kıtlık daha şiddetli boyutlara ulaştığında ve iaşe sevkiyatı mekanizması Doğu'da ve Güney'de azami hızla çalışmaya başladığında, Gü-

ney'den acil yardım alabileceğimizi ve durumumuzu ilerletebileceğimizi kesin olarak bileceğiz.

Ukrayna'nın yanı sıra başka bir tahıl depomuz daha var: Don bölgesi. Kızıl Ordu'nun zaferleri orada şimdiden mucizeler yaratmıştır. Birkaç hafta önce Don'daki durum, Krasnov'a karşı, esas düşmana karşı, önce Alınanlardan, sonra İngiliz ve Fransızlardan milyonlarca ruble rüşvet alan ve hâlâ da almaya devam eden subaylara ve Kazaklara karşı savaşta –birkaç hafta önce durumumuz çok ciddiydi. Ama şimdi muazzam bir hızla, yalnızca Çariçin'e kadar olan toprakları değil, daha güneyini de geri almayı başardık. Krasnov'un güçleri ve Don'daki karşı-devrimciler emperyalistlerden aldıkları desteğe rağmen püskürtüldüler.

Bu ne anlama geliyor? Kömüre ve tahıla, yani yokluğuyla bizi felakete sürükleyen maddelere (kömür sıkıntısından ötürü demiryolları ve fabrikalar durma noktasına geliyor, tahıl sıkıntısından ötürü kentlerdeki ve genel olarak tarımın olmadığı bölgelerdeki işçiler açlıktan kıvranıyorlar) giderek daha da yaklaştığımız anlamına geliyor.

Don bölgesinde, tıpkı Ukrayna'da olduğu gibi, muazzam tahıl stokları bulunuyor. Ayrıca Don bölgesinde yönetim aygıtının olmadığından da söz edilemez. Her askeri birimde bir komünist grubu, işçi komiserleri ve iaşe temininden sorumlu işçi grupları bulunmaktadır. Burada en büyük zorluk, iki ana demiryolu hattının da kullanılamıyor olmasıdır, zira beyaz muhafızlar geri çekilirken köprüleri havaya uçurdular.

Savunma Konseyi ve Halk Komiserleri Konseyi'nin son toplantısına uzmanlar da katıldılar ve kendilerinden hatları tamir etmek için gerekli malzemelerin nasıl elde edilebileceğine ve en azından birini onarıp onaramayacağımıza dair bilgi aldık.

vunma Konseyi'nin son toplantısından şu güvenle ayrıldık: muazzam bir çaba göstermiş olmamız sayesinde malzemeleri tedarik etmekle kalmadık, aynı zamanda bölgedeki yoldaşlar baharda buzlar çözülmeden önce her iki hattın da tamir edileceğine dair neredeyse kesin güvence verdiler. Bu iki hatta ulaşımın yeniden başlaması belki de Kazaklara karşı elde edilen onlarca zaferden daha değerlidir ve bize 'zorlu birkaç ay daha dişimizi sıkmalı, direnmeli, elimizden gelen çabayı göstermeli, Petrograd, Moskova ve İvanovo-Voznesensk işçilerinin yardımını elde etmeliyiz' deme gücünü vermektedir. Bir şeyler getirmenin zor olduğu Doğu'nun yanı sıra, muazzam tahıl stoklarına rağmen yönetim mekanizmasının işlemediği Ukrayna'nın yanı sıra, Kızıl Ordu'nun yeniden fethettiği Don bölgesi var. İşte bu yüzden biz ihtiyatlı bir şekilde, soğukkanlı bir hesaplamanın ardından, bütün bunları bölgedeki kişilerden gelen mükerrer raporlarla ve haberlerle doğruladıktan ve iaşe sevkiyatı verilerini ve demiryolu uzmanlarının söylediklerini dinledikten sonra, geçen yıl olduğu gibi bu yıl da ayakta kalmayı başarmakla kalmayıp, koşullarımızı fevkalade ilerleteceğimize de inanmak için çok sağlam gerekçelerimiz bulunduğunu söylüyoruz.

İçerideki düşman dağılıyor, dış düşmansa muhtemelen fazla direnemeyecek. Yoldaşlar, buraya gelmiş olan ve yakın zaman önce birlikte Moskova'da Komünist Enternasyonal'i kurma şerefine nail olduğumuz yabancı yoldaşlarımızın söylediklerini işittikten sonra buna özellikle ikna olduk. Paris'te mitinglerde Bolşevizme saldıran konuşmacılar kürsüden indiriliyormuş. Evet, zafer bizim olacak. Emperyalistler binlerce, on binlerce işçinin kanını dökebilirler, Rosa Luxemburg ile Karl Liebknecht'i ve Enternasyonal'in yüzlerce nitelikli temsilcisini öldürebilirler, İngiltere'de, Almanya'da, Fransa'da ve İtalya'da ha-

pishaneleri sosyalistlerle doldurabilirler, ama hiçbiri para etmeyecek! Zafer bizim olacak! Zira bize yönelik bütün yalanlara, hakaretlere ve galiz iftiralara karşın, şu an bütün ülkelerin işçileri Sovyetler derken, Sovyetler iktidarı derken ne kastedildiğini anlıyorlar. Kapitalistlere hiçbir ülkede kurtuluş yok. Tekrar söylüyorum, barış antlaşmasını imzalamakla başları beladan kurtulmayacak. Fransa İtalya'nın üzerine atlamak için bekliyor, ganimetin nasıl paylaşılacağı konusunda anlaşamıyorlar. Japonya Amerika'ya karşı silahlanıyor. Halklara muazzam bir savaş tazminatı yükü dayattılar, savaş borçları milyonlarla hesaplanıyor. Ama savaş her yerde kitleleri tüketmiştir, her yerde iaşe kıtlığı var, sanayi durma noktasına geldi ve açlık kol geziyor. Sağda solda karşı-devrimcilere yardım vaadinde bulunan İtilaf devletleri kendi ülkelerini besleyemiyorlar. Paris, Londra ve New York'taki işçi kitleleri 'Sovyet' sözcüğünü kendi dillerine çevirdiler, her işçi için anlaşılabilir hale getirdiler, zira eski burjuva cumhuriyetinin işlerine yaramayacağını, davalarına ancak bir işçi hükümetinin yardımcı olabileceğini biliyorlar.

Sovyet Rusya muazzam güçlüklerle boğuşuyor, çünkü dünya üzerindeki en iyi silahlanmış ve en güçlü ülkelerin çoğu askeri güçleriyle Sovyet Rusya'nın üzerine çökmüş durumdadır. Buna rağmen, Rusya'daki Sovyet iktidarı dünya işçilerinin teveccühü, dikkati ve moral desteğini kazanmayı başarmıştır. Bu gerçekler temelinde, hiç abartmadan ve Almanya'da ve diğer ülkelerde işçilerin kanının su gibi akıtıldığı ve birçok nitelikli sosyalist önderin hunharca öldürüldüğü gerçeğine gözlerimizi kapamadan -elbette bunları biliyoruz ve gözlerimizi bu gerçeklere kapamıyoruz- zaferin, kesin zaferin bizim olacağını iddia ediyoruz, çünkü diğer ülkelerdeki emperyalistlerin iktidarı sarsılmıştır, oysa işçiler akıl

tutulması ve yanılsamalar dönemini geride bırakıyorlar. Sovyet iktidarı şimdiden diğer ülkelerin işçilerinin onayını almıştır. Sovyetler ve iktidarın bizzat işçiler tarafından ele geçirilmesi her yerde tek umut olarak görülüyor.

İşçiler azgelişmiş ve geri kalmış bir ülkede bile birleşen işçilerin iktidarı ele geçirip bütün dünyanın emperyalistlerine karşı direnen bir güç yaratmayı başardığını öğrendiklerinde, bu işçilerin fabrikaları kapitalistlerin elinden almayı ve eskiden toprak sahiplerine ait olan toprakları köylülere vermeyi başardıklarını öğrendiklerinde –bu hakikat bütün ülkelerin işçi kitlelerine ulaştığında, bir kez daha yüksek sesle ve kendimizden emin bir şekilde, dünya çapında zaferimizin kesin olduğunu söyleyebileceğiz, zira burjuvazinin iktidarı bir kez sarsılmıştır, artık işçileri aldatmayı başaramayacaktır, zira Sovyet hareketi her yerde cemalini göstermiştir. Nasıl ki 25 Ekim 1917'de Sovyet Hükümeti'nin doğuşuna ve birkaç gün önce Moskova'da Üçüncü, Komünist Enternasyonal'in kuruluşuna şahit olduysak, yakında Dünya Sovyet Cumhuriyeti'nin doğuşuna da şahit olacağız. (*konuşma alkışlarla kesilir, coşkulu alkış ve sloganlarla sonlanır*)

Petrogradlı yoldaşların aşağıdaki satırları küçük puntoyla da olsa konuşmama bir *önsöz* ya da *sonsöz* şeklinde eklemelerini önemle rica ediyorum.

17 Nisan, Lenin

SONSÖZ

Konuşmamın tam metnini düzeltmek için epey bir çaba harcadıktan sonra, konuşmalarımı basın organlarında

yayınlamak isteyen yoldaşlardan acilen şu ricada bulunmak zorundayım.

Kendilerinden ricam, asla konuşmalarımın steno kayıtlarına ya da diğer birebir kayıtlarına güvenmeyin, asla bu tür kayıtlara ulaşmaya çalışmayın ve asla konuşmalarımı bu şekilde yayınlamayın.

Konuşmalarımın steno kayıtlarını yayınlamak yerine, gerek duyulduğu takdirde, lütfen özet şeklini yayınlayın. Birkaç defa gazetede konuşmalarımın özetini okudum ve beğendim, oysa konuşmalarımın tam metinlerinden bir tanesini bile beğendiğim olmadı. Hızlı konuştuğum için mi yoksa cümlelerimi düzgün kurmadığım için mi ya da başka bir sebepten ötürü mü, bilemeyeceğim; ama neticede konuşmalarımı tatmin edici bulduğum tek bir steno kaydını ya da başka bir birebir kaydını görmediğimi biliyorum.

Konuşmanın iyi bir özeti kötü bir tam kaydından daha iyidir. Bu nedenle konuşmalarımın tam metninin asla yayınlanmamasını rica ediyorum.

17 Nisan 1919
N. Lenin

Mart-Nisan 1919'da Petrograd İşçi ve
Kızıl Ordu Temsilcileri Sovyeti tarafından
broşür şeklinde basıldı; "Sonsöz" ilk kez 1922'de yayınlandı;
Collected Works, Cilt 29, s. 55-88.

[Lenin'in sonsözdeki ricası yerine getirilmez. 1921'de iki eski makalesinin "Yeni Ekonomi Politikası Sorunu" başlığıyla broşür halinde yayınlanması gündeme gelir. Lenin, "İki Eski Makale ve Daha da Eski Bir Ek" altbaşlığını koyduğu broşüre, aşağıdaki notu düşme gereği duyar.]

Bu eki [sonsözü] Petrograd'a şöyle bir notla göndermiştim: "Petrogradlı yoldaşların aşağıdaki satırları en küçük puntoyla da olsa konuşmama bir *önsöz* ya da *sonsöz* şeklinde eklemelerini önemle rica ediyorum. 17 Nisan. Lenin."

Petrogradlı yoldaşlardan bu birkaç satırı 'en küçük puntoyla da olsa' yayınlamalarını rica ettiğim bu nottaki kibar, hatta neredeyse yalvaran ton okurun dikkatini çekecektir. Çoğu zaman olduğu gibi, Zinovyev yoldaşın başını çektiği Petrogradlı yoldaşlar, aklıma gelen en hafif sözcükleri kullanacak olursam, beni 'hayal kırıklığına uğrattılar' Çoğu zaman olduğu gibi, Petrogradlı yoldaşlar özgüvenleri ve bağımsızlıklarını sergileme konusunda ellerinden gelen bütün çabayı sergilemekten büyük keyif alıyorlar. Öyle ki bütün insanlar, yoldaşlar ve yurttaşlar tarafından bütün ülkelerde ve bütün cumhuriyetlerde -ki buna Sovyet cumhuriyetleri bile dahildir (bağımsız Petrograd hariç)- zorunlu bir görev olarak görülen bir yazarın ricasını yerine getirmeyecek kadar ileri gidebiliyorlar. Petrogradlı yoldaşların ricamı yerine getirmediklerini öğrendiğimde, Zinovyev yoldaşa veryansın ettim, ama kendisi her zamanki gibi bir cevap verdi: "Artık olan olmuş, elden bir şey gelmez. Ayrıca sizin kendi broşürünüzü *kötülediğiniz* bir eki nasıl yayınlayabiliriz ki?" Böylece 'bağımsızlığa' kurnazlık da eklenmiş ve kendimi aptal gibi hissetmem de sağlanmış oluyordu.

Son dönemde kötü tebliğ edilmiş veya (belki de 've' demeliyim) kötü kayda geçirilmiş başka konuşmalarım da oldu. Bunlar Siyasi Eğitim Departmanları İkinci Tüm-Rusya Kongresi'ndeki ve Moskova Eyaleti Parti Konferansı'nda yaptığım konuşmalardı. Acı deneyimlerden ders çıkartarak bu sefer daha az 'yalvaran' bir tarzda davranmaya karar verdim. Dosyala-

rım arasında 17 Nisan 1919 tarihli eski önsözümü bulup çıkardım ve şimdi bunu iki makaleme önsöz olarak yayınlıyorum. Bahsettiğim iki konuşmayı ise belirttiğim sebeplerle yayınlamıyorum.

Bırakalım hakikat üstün gelsin, geç olsun da güç olmasın. Zaten hakikat birçok açıdan üstün gelecek. Şöyle ki Petrogradlı yoldaşlar aşırı 'bağımsızlıkları' ve kurnazlıklarından ötürü suçları düşünüldüğünde küçük bir ceza olsa da- cezalandırılacaklar; keza okur kitlesi en sonunda konuşmalarımın birebir kayıtlarının ne kadar kötü olduğunu en açık, canlı ve elle tutulur şekilde görecek ve Yeni Ekonomi Politikası alanındaki güncel görevlerin en önemlilerinden biri hakkındaki görüşümü merak edenler ne söylemek isteyip, ne söylemek istemediğimi anlayabilecekleri bir tam metne kavuşmuş olacaklar.

16 Kasım 1921;
Collected Works, Cilt 33, s. 122-123.

MEVCUT DURUM VE SOVYET İKTİDARININ ACİL GÖREVLERİ – TÜM-RUSYA MERKEZ YÜRÜTME KURULU, MOSKOVA İŞÇİ VE KIZIL ORDU TEMSİLCİLERİ SOVYETİ, TÜM-RUSYA SENDİKALAR KONSEYİ VE MOSKOVA FABRİKA KOMİTELERİ TEMSİLCİLERİNİN ORTAK TOPLANTISINA SUNULAN RAPOR

4 Mart 1919

Yoldaşlar, insan şimdi olduğu gibi genel durumumuzu değerlendirme göreviyle karşı karşıya geldiğinde, ister istemez Temmuz 1919'daki durumumuzu Temmuz 1918'le karşılaştırma gereği duyuyor. Bize bu yeni zorluklarla ilgili en doğru kavrayışı, kanaatimce, insanın aklına kendiliğinden gelen bu tür bir karşılaştırma sunabilir, zira bu zorluklar belli bir ölçüde eskiden kalmadır ve büyüyüp durumumuz açısından yeni bir çaba gerektiren sıkıntılı bir döneme kapı aralamıştır. Diğer yandan böyle bir karşılaştırma bize bu yıl içinde dünya devriminin kaydettiği muazzam ilerlemeyi gösterecek ve durumu en ağırbaşlı, hatta en şüpheci tarzda bile değerlendirdiğimiz-

de, neden tam ve nihai zafere ilerlediğimize emin olabildiğimizi ortaya koyacaktır.

Yoldaşlar, bir yıl önceki durumu hatırlayın. Temmuz 1918'de Sovyet Cumhuriyeti'nin üstünde kara bulutlar toplanmıştı ve cumhuriyetimizi görünüşte aşılmaz zorluklar tehdit ediyordu. laşe durumu, tıpkı bugün olduğu gibi, hasat mevsiminin sonunda daha da kötüleşmiş, stoklar azalmış ve yeni hasat toplanamamıştı. Geçen yıl durum çok daha kötüydü. O dönemde, tıpkı bugün olduğu gibi, hem içeride hem de dışarıda iaşe zorluklarına ciddi siyasal zorluklar ve savaş badireleri eklenmişti. Geçen yılki Sovyetler Kongresi döneminde, Moskova'da Sol Sosyalist-Devrimcilerin isyanına ve o dönemde ordunun başında olan Sol Sosyalist-Devrimci Muravyov'un cepheyi neredeyse tamamen açarak gerçekleştirdiği ihanetine şahit olunmuştu. 1918 yazında Yaroslavl'daki büyük komplo yaşandı. Bugün kanıtlandığı ve katılımcıların bizzat kabul ettiği üzere, her şey Fransız elçisi Noulens'in başının altından çıkmıştı. Noulens Arhangelsk'teki Fransız askerlerinin Yaroslavl'ın yardımına geleceğine ve Yaroslavl'daki en güç durumda kentin Arhangelsk'le ve İtilaf devletleriyle birleşmeyi ve dolayısıyla Moskova'nın erkenden düşmesini bekleyebileceğine dair garanti vererek Savinkov'u bir komplo tertiplemeye ikna etmişti. O dönemde düşman Güney'de Samara'yı, Kazan'ı, Simbirsk'i, Sizran'ı ve Saratov'u ele geçirmeyi başarmıştı. Güney'de Kazak askerleri Alman emperyalizminden gelen destekle -nitekim bu da tamamen kanıtlanmıştır- para ve mühimmat elde etmişlerdi. Düşman bir saldırı düzenlemiş, iki taraftan da etrafımızı sarmış ve bizimle dalga geçmeye başlamıştı. Alman emperyalist çevrelerinde, daha Çekoslovakları yenilgiye uğratamazken onları yenmemizin

hiç mümkün olmadığı konuşuluyordu. Emperyalistler işte böyle küstah bir ton tutturmuşlardı.

İşte Sovyet Cumhuriyeti benzersiz bir iaşe sıkıntısı yaşadığımız ve ordumuzu daha yeni yeni kurduğumuz bir dönemde görünüşte böyle ümitsiz bir durumdaydı. Ordumuz örgütlülükten ve deneyimden yoksundu ve orduyu alelacele, bölük bölük örgütlemek zorundaydık, zira sistemli, bütünlüklü bir çalışma söz konusu olamazdı. O yılı atlatmayı başardık ve elde ettiğimiz deneyime güvenerek ve geçmişi bir an olsun unutmadan, bugün şunu söyleyebiliriz: Yine güç bir durumda olmamıza karşın, geçen yıl yaşadıklarımızı mevcut durumla kıyaslarsak -kendi ruh haline göre karar vermek yerine, dikkatli bir inceleme ve gözlem yapmaya hazır olan birinin şundan şüphesi olmayacaktır- mevcut durumumuzun basit iç güç dengeleri açısından bile, geçici güçlüklerimizle alakalı gerçeklerle kıyaslandığında bile çok daha sağlam olduğunu ve panik yapmanın çok daha büyük bir suç olacağını görürüz. Bir yıl önce çok daha zor durumdaydık, ama bu zorlukların üstesinden gelmeyi başardık. Böylece bugün mutlak bir güvenle ve güçlerimizi abartmadan ya da zorluklarımızı hafife almadan, mevcut zorlukların da üstesinden geleceğimizi söyleyebiliriz. Ben size temel karşılaştırmalı rakamları vereceğim, benden sonraki konuşmacılar sorunu daha ayrıntılı olarak ele alacaklardır.

Geçen yaz iaşe durumu o kadar kötüleşmişti ki Temmuz-Ağustos'ta İaşe Komiserliği'nin, yani iaşe sevkiyatıyla ilgilenen örgütün depoları gerçekten tamtakırdı, kentlerdeki ve tarımla geçinmeyen bölgelerdeki en savaş yorgunu, en fazla eziyet görmüş ve en aç durumdaki kitlelere verilebilecek hiçbir şey yoktu. Bu yıl iaşe dağıtım mekanizmamız muazzam bir ilerleme kaydetmiştir. 1 Ağustos 1917'den 1 Ağustos 1918'e kadar-

ki bir yılda yalnızca 30 milyon *pud* tahıl tedarik edebilmiştik, oysa 1 Ağustos 1918 ile 1 Mayıs 1919 arasında 100 milyon *pud* tahıl tedarik ettik. İhtiyacımızla karşılaştırıldığında bu çok azdır ve iaşe mücadelesinde zafere ulaşmak için aşılması gereken milyonlarca örgütsel engel olduğunu göstermektedir; tahıl fazlası olan ve serbest pazarda alışverişe alışmış, tahılını serbest fiyattan satmayı kutsal hakkı olarak gören her köylü önümüze bu tür engeller dikmektedir. Bu düşüncedeki köylüler, ülkenin Rus sermayesine ve uluslararası sermayeye karşı mücadele yürüttüğü böylesi bir dönemde tahıl ticaretinin devlete karşı en ciddi suç olduğunu anlayamamaktadır. Bunu savunmak yoksullarla ve açlarla alay etmek olduğu gibi, aynı zamanda kapitalistlere ve vurgunculara yapılacak en büyük iyiliktir. Geçimini kendi emeğiyle, alnının teriyle sağlayan her köylünün, kapitalizmin ne olduğunu anladığını biliyoruz. Bu köylüler belli belirsiz, içgüdüsel olarak olsa bile proletaryaya yakınlık duyuyor, çünkü proletaryanın kendisini tümüyle sermayeyi devirmeye adadığını ve bu uğurda canından vazgeçtiğini görüyorlar. Fakat sosyalist devletin çıkarlarını korumak ve bu çıkarları tahılını eşi görülmedik fiyatlara satma fırsatı varken hemen kâr etmek isteyen vurguncunun çıkarlarının önüne koyabilmek için muazzam bir ilerleme kaydetmeleri gerekiyor. Şimdi durum değerlendirmesi yapmaya başlıyoruz. İşin kabasını aldık ve bu yüzden yol ne kadar uzun ve meşakkatli olursa olsun, zorlukların üstesinden gelebileceğimizi biliyoruz. Geçen yıla kıyasla büyük ilerleme kaydettik, ama henüz bütün sorunları çözemedik. Derhal bir iyileşme vaat edemeyiz, ama durumun çok daha büyük umutlar sunduğunu biliyoruz; her halükarda, geçen yıl güneydoğuda Kazak çeteleri, güneybatıda Alman emperyalizmi ve tahıl üreticisi doğu böl-

gelerindeyse Çekoslovaklar kaynaklarımıza erişimimizi engellemişlerdi, oysa bugün böyle bir durum yok. Durumumuz çok daha iyi ve dolayısıyla yeni yükler getireceğine kuşku olmayan ve yeni fedakârlıklar talep edecek olan önümüzdeki birkaç haftanın üstesinden geleceğimize eminiz, çünkü geçen yıl aynı zorlukları aştığımızı, bugün durumumuzun daha iyi olduğunu ve her türlü sosyalist devrimin başlıca zorluğu olan iaşe sorununa dair pratik deneyimi şimdiden edindiğimizi biliyoruz. Varsayımlara ve umutlara yaslanmadan, aksine pratik deneyimlerimiz temelinde şunu söyleyebiliriz: Bu zorlukla boğuşmayı öğrendik ve üstesinden gelmeyi de öğreneceğiz.

Eğer İtilaf devletlerinin Almanların ardından Ukrayna'yı ele geçirdiklerinde ve Odessa'yla Sivastopol'a sahip olduklarında çöktükleri mevcut savaş durumunu ele alırsak, küçük burjuva kitlelere ve korkmuş dar kafalılara değişmez görünen tehdidin boş bir tehdit olduğunu, bu devin çamur ayaklı olduğunu görürüz. Beyaz muhafızlara, toprak sahiplerine ve kapitalistlere silah ve mühimmatla yardım etmek için ellerinden geleni yaptılar. İngiliz gazeteleri -ve ayrıca İngiliz bakanlar- Denikin'e takviye kuvvet göndermiş olmakla açıkça övündüler. 250 bin adam için teçhizat yolladıklarına ve bütün silahları tedarik ettiklerine dair bilgiye sahibiz. Ayrıca onlarca tank gönderdikleri şeklinde bir bilgi de aldık ve bu bilgi doğrulanmıştır. Bu sayede, düşmanın doğudan bastırdığı bir dönemde Denikin şiddetli saldırılar düzenleyebildi. Geçen Temmuz'da yaşadığımız zorlukları biliyoruz. Tehlikeyi hiçbir şekilde küçümsemiyoruz ve kitlelere açıkyüreklilikle gitmemiz, durumun ne olduğunu, bütün gerçeği anlatmamız ve gözlerini açmamız gerektiğini biliyoruz. Elbette işçiler ve özellikle de köylüler bu gerçeği ne kadar öğrenirlerse -köylüleri bu haki-

kate ikna etmek çok zordur- o kadar kararlı, sağlam ve sınıf bilinçli bir şekilde bizim safımıza geçeceklerdir. (*alkışlar*)

Yoldaşlar, dün Merkez Komite'de savaş durumu üzerine raporu Troçki yoldaşın sunmasına karar vermiştik. Maalesef bugün doktorlardan bu konuda kesin yasak geldi. Bu yüzden durumu ben birkaç sözcükle özetlemeye çalışacağım, ama bu meselelerde raportör rolüne soyunamayacağımı söylemeliyim; yalnızca, güney cephesini gezmiş olan Troçki yoldaştan dün duyduklarımızı kısaca özetleyebilirim.

Orada durum gerçekten vahim, düşman son derece ciddi saldırılar düzenliyor ve büyük kayıplar veriyoruz. Başarısızlıklarımızın iki sebebi var. Evet, yalnızca iki sebebi var: Birincisi, çok sayıda askerimizi geri çekmek ve Kolçak'ın saldırdığı bir dönemde takviye kuvvet olarak doğuya nakletmek zorunda kaldık. Tam da bu dönemde Denikin genel seferberliğe girişti. Güney Cephesi Devrimci Konseyi'nin uzun zamandır o bölgede bulunan üyelerinden birinin bize söylediği gibi, genel seferberlik Kolçak'ın olduğu gibi Denikin'in de sonu olacaktır; sosyalizmden nefret eden sınıf temelli bir gönüllüler ordusuna sahip olduğu sürece ordusu güçlü ve sağlamdı, ama genel seferberliğe geçer geçmez elbette daha çabuk bir şekilde bir ordu topladı, fakat ordu giderek zayıfladı ve sınıfsal niteliğini kaybetmeye başladı. Denikin'in ordusuna alınan köylüler de Kolçak'ın ordusuna alınan Sibiryalı köylülerin yaptığının aynısını yapacaklar, yani ordunun tamamen dağılmasına yol açacaklar.

Denikin'in asker sayısındaki muazzam artışa karşın gelen başarısızlıkların bir diğeri de güney cephesinde gerilla yöntemlerinin gelişimiydi. Troçki yoldaş da dün bunu ayrıntılarıyla anlattı. Makno'nun haydutluğundan kaynaklı olarak Grigoriyev'in macerasının ordularımıza neler yaşattığını ve Hetman'ın ege-

menliği döneminde Ukraynalı köylülerin ve bütün Ukrayna proletaryasının neler yaşadığını hepiniz biliyorsunuz. Ukrayna'da proleter sınıf bilincinin geriliğinden ötürü, zayıflık ve örgütsüzlükten ötürü, Petliyura'nın örgütlülüğü kırıcı taktikleri ve Alman emperyalizminin baskısından ötürü, bu temellerde husumet ve gerilla taktikleri kendiliğinden ortaya çıktı. Her grupta köylüler silahlara sarılıyor, kendi atamanlarını ('ataları'nı) seçiyor ve böylece hemen orada bir otorite oluşturuyorlardı. Merkezi otoriteleri hiç umursamıyorlardı ve her 'ata' kendisini bulunduğu yerin kralı zannediyor, merkezde yapılanları umursamadan Ukrayna'nın bütün sorunlarını kendi başına çözebileceğini düşünüyordu. Bugün mevcut koşullar altında köylüleri yalnızca şevkle yanımıza çekemeyeceğimizi biliyoruz; elbette bu tür bir yönteme güvenilemez. Milyonların katıldığı bir kitle hareketi söz konusu olduğunda sözlerin yeterli olmayacağını Ukraynalı yoldaşlara binlerce kez söyledik; günlük hayatın içinde bizzat kendi deneyimleri olması gerekir ki insanlar verilen talimatları bizzat doğrulayabilsinler ya da kendi deneyimlerine inansınlar. Bu deneyim Ukraynalı köylülere çok pahalıya mal olmuştur. Alman işgali sırasında inanılmaz talihsizlikler yaşadılar, inanılmaz fedakârlıklar yaptılar, hepsi de bizim yaşadıklarımızdan katbekat fazlaydı. Ne var ki bir örgütlenme yaratmayı ve bağımsızlıklarını kazanıp kendi devletlerini kurmayı nasıl becereceklerini hâlâ bilmiyorlar. Alman emperyalizmine karşı bağımsızlıklarını kazandıktan sonra, Denikin'in çetelerinin güç kazanmaya başladığı ilk dönemde, askerlerimiz bu çeteleri her zaman gerektiği gibi püskürtmeyi başaramadılar ve baharda nehirlerin kabarmasının askerlerimize engel çıkardığı, ilerlemenin imkânsız olduğu ve takviye gücün gelmediği bir dönemde, ilk darbenin tüm Ukraynalı köylüleri ve Ukrayna'yla Don sınırın-

daki bölgede yaşayan köylüleri vurduğu o felaket ânı geldi, ama neyse ki bu darbeler kaosun ve gerilla taktiklerinin yol açtığı sakatlıkları görmelerini sağlayacaktır. Ukraynalı köylülerin Denikin'in güçlerini yenecek kadar güçlü olduklarını çok iyi biliyoruz. Keza aldıkları darbenin çok ciddi olduğunu, bu darbelerin yeni bir sınıf bilincinin uyanmasına ve tekrardan güç kazanmalarına yol açacağını biliyoruz. Troçki yoldaş orada verilen inanılmaz kayıpları bizzat görmüş biri olarak, Ukraynalıların deneyiminin mutlaka geride bir iz bırakacağına, Ukraynalı köylülerin bütün psikolojisinde köklü bir değişikliğe yol açacağına dair kesin konuştu –bizim yaşadığımız da bu değil mi? Durumumuzun geçen yıl daha iyi olmadığını biliyoruz. Bazı ülkelerin bize, çiçeği burnunda Rusya Cumhuriyeti'ne küçümseyerek yaklaştığını, ama bugün birçok ülkede aynı şeyin başladığını, aynı olaylara şahit olunduğunu biliyoruz.

Ukrayna bizden daha büyük zorluklar yaşayarak kendine geliyor, ama sonuçta geliyor. Çöküşün dersleri, gerilla taktiklerinin dersleri bilince çıkartılmıştır. Bu dönem bütün Ukrayna devriminde bir dönüm noktası olacak ve bu da Ukrayna'nın bütün gelişimini etkileyecektir. Gerilla taktiklerine ve devrimci lafların bol keseden savrulmasına (bizden hiçbir şey kaçmaz!) sırtımızı dönüp, sağlam, istikrarlı, sebatkâr ve zorlu örgütlenme faaliyetlerine ihtiyaç olduğunu anlamaya başladığımız benzer bir değişim dönemini biz de yaşadık. Ekim Devrimi'nden aylar sonra girdiğimiz ve önemli başarılar elde ettiğimiz yol buydu. Bütün zorlukların üstesinden geleceğimizi biliyor ve geleceğe güvenle bakıyoruz.

Troçki yoldaşın değişimin bariz kanıtı olarak bahsettiği koşullardan biri, kaçaklara ilişkin olarak gözlemleridir. Troçki yoldaş ordudan firarları engellemeleri için gönderdiğimiz yol-

daşlarm hiçbir başarı elde edemedikleri birçok eyaleti ziyaret etti. Bizzat toplantılarda konuştu ve bu ülkedeki on binlerce kaçağın ya paniğe kapıldığını ya da burjuvazinin peşine çok kolay takıldığını gördü. Ama yine de umutsuzluk anlamına gelebilecek sonuçlar çıkarmaya hazırdık. Kursk'u ve Ryazan'ı dolaşmış olan Troçki ise, birkaç kentte gördüğü örnekler temelinde, bu alanda yaşanan değişimin tarifsiz olduğuna kanaat getirdi. Bazı komiserler, artık Kızıl Ordu'ya akın eden kaçaklarla ordu saflarının dolup taştığını söylediler. Kaçaklar Kızıl Ordu'ya öyle kalabalık kitleler halinde katılıyorlar ki ordu safları eski kaçaklarla dolu oldüğundan şimdilik seferberlikleri durdurabiliriz.

Köylüler Kazaklar ve Denikin tarafından yürütülen harekâtların ne anlama geldiğini gördüler ve çifte sınıf bilinci sergilemeye başladılar –derhal barış olmasını talep etmiş ve İç Savaş'ın bize dayatıldığını anlayamamışlardı. Köylüler orduya katılmamak için ellerinden geleni yaptılar; ormanlara saklandılar ya da yeşil çetelere* katıldılar ve başka hiçbir şeyle ilgilenmemeye çalıştılar. Ukrayna'da çöküşe götüren koşullar bunlardır; bize binlerce kaçağa yol açan koşullar bunlardı. Troçki kaçaklara geri dönmeleri için daha uzun bir dönem tanıdığımızda, soruna daha cesurca yaklaştığımızda yaşanan değişikliklerden bahsetti. Ryazan eyaletinde yüzlerce yoldaş işbaşı yaptı ve değişim gerçekleşti. Toplantıya katıldılar ve kaçaklar Kızıl Ordu'ya akın ettiler. Yereldeki komiserler askerlerin hızına yetişemediklerini söylüyorlar. Kursk ve Voronezh'deki durumumuzu güçlendiren Liski demiryolu istasyonunun yeniden ele geçirilmesiyle bağlantılı koşul budur. Troçki buna dayanarak Güney'deki durumun ciddi olduğu ve

*) Ukrayna'da İç savaş sırasında hem Kızıllara hem de Beyazlara karşı olduğunu iddia ederek yağmacılık yapan çeteler.

elimizden gelen çabayı göstermemiz gerektiği sonucuna vardı. Fakat ben *durumun felaket olmadığını* düşünüyorum. Dün vardığımız sonuç buydu. (*alkışlar*)

Bu sonuçta şüpheye mahal yoktur, elimizden gelen çabayı göstermek için her şeyi yapacağız. Biz emekçi kitlelerin sınıf bilincinin üstün geleceğine eminiz, zira Ukrayna deneyimi şunu gösteriyor: Denikin yaklaştıkça ve onun, kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin ne getirdiği anlaşıldıkça, kaçaklarla savaşmamız daha kolay olacak ve kaçaklara geri dönmeleri için ek bir hafta vermek için daha cesurca davranabileceğiz. Dünden önceki gün Savunma Konseyi süreyi bir hafta daha uzattı, çünkü önümüzdeki birkaç hafta içinde bütün çabalarımızı savaş faaliyetine ayırmamız gerektiğini hatırlarsak Kızıl Ordu'nun büyümeye devam edeceğinden ve Denikin'in onlara kazandırdığı sınıf bilincinin heba olmayacağından kesinlikle eminiz. Şimdi Güney'e yardım edeceğimizi ve Doğu'da olduğu şekilde orada da zafere ulaşacağımızı söylüyoruz. Yoldaşlar, ümitsizliğe kapılanlar olabilir, paniğe en meyilli olan bu kimseler, esas dikkatimizi Güney'e çevirdiğimiz takdirde Doğu'da kazandıklarımızı kaybedip kaybetmeyeceğimizi sorabilirler. Böyle bir şey söz konusu olduğu oranda, askerlerimizin Doğu'da elde ettiği kazanımların Sibirya devrimiyle birleşeceğini söyleyebiliriz. (*alkışlar*)

Dün bir Menşevik Moskova'da bir konuşma yaptı. Golosov yurttaşın söylediklerinin özetini *İzvestiya*'da okuyabilirsiniz; Menşeviklerin Sibirya'da bir Kurucu Meclis ve halk iktidarı kurulduğu, genel oy hakkının ve halk egemenliğinin var olduğu, bir sınıfın diktatörlüğünün, gasp ve şiddet eylemlerinin (Sovyet iktidarını bu şekilde nitelendiriyorlar) olmadığı inancıyla Sibirya'ya gitmiş olduklarını söyledi. Sekiz ay boyunca Kerenski'yle flört eden ve sonra her şeyi Kornilov'a terk eden,

ama bunlardan hiçbir ders çıkarmayıp bu kez gidip Kolçak'a sığınan bu insanların deneyimi göstermiştir ki Bolşevikler değil, Bolşeviklerin düşmanları, bütün faaliyetlerini Bolşeviklere karşı mücadeleye adayan ve bunu yapmak için yüzlerce kilometre yol giden ve sonuçta bugün duyduğumuz ve halkın da Menşeviklerin raporlarından öğrendiği şu sonuçları çıkarmışlardır: Menşevikler yalnızca işçileri, yalnızca köylüleri değil, *kulak*'ları da kendilerinden kaçırıyorlar. *Kulak*'lar bile Kolçak'a karşı isyan ediyorlar! (*alkışlar*) Kolçak'ın egemenliğine karşı isyanlarla ilgili bu anlatılanların hiçbirinde en ufak bir abartı yoktur. Kolçak yalnızca işçileri ve köylüleri değil, aynı zamanda eskiden çalışmalarımızı sabote eden ve İtilaf devletleriyle ittifak yapan yurtsever görüşlü aydınları da canlarından bezdirmiştir. Şu an Urallar'da bir isyanın başladığı, gerçek bir işçi ayaklanmasıyla karşı karşıya olduğumuz söyleniyor ve biz bir kez daha diyoruz ki, Urallar'daki zaferin bütün Sibirya halkının Kolçak hükümetine karşı tam zaferine giden yolda bir dönüş olmaması için ve bunun önümüzdeki birkaç ay içinde gerçekleşeceğini düşünmemek için hiçbir sebep yok.

Yoldaşlar, dünkü gazetelerde Motovilika'nın ele geçirildiğini okudunuz; Motovilika, Urallar'daki fabrikalar bölgesinin başladığı yerdir. Perm'in ele geçirilmesine ilişkin ayrıntılar (burada birkaç bölük bizim tarafımıza geçti) bunu doğruluyor ve her gün, Urallar'da bir dönüm noktasına geldiğimizi doğrulayan telgraflar alıyoruz. Bugün Ufa'dan aldığım 2 Temmuz tarihli bir telgraf da bunu destekliyor. Urallar'da kesin bir dönüm noktasına gelindiğini ve zafere ulaşacağımızı iddia etmek için bize sağlam gerekçeler sunan daha ayrıntılı bilgilere sahibiz. Önce Perm'in, ardından Motovilika'nın ele geçirilmesiyle çok büyük iş başardık; bunlar işçilerin örgütlendiği, yüzler halinde bizim

tarafımıza geçtikleri ve düşmanın cephe gerisinde demiryolu hatlarını kestikleri büyük fabrika merkezleridir. Muhtemelen çok azınız Kolçak'ın egemen olduğu bölgeden gelen işçi ve köylüleri görme fırsatı buldu, ama Moskova'dan daha fazla insanın o bölgeden gelenlerle konuşması iyi olur. Perm'deki ve Sibirya'daki köylüler bir yıl önce Bolşeviklere sırt çevirmeye hazır değiller miydi? Bolşevikler kendilerinden güç bir savaşta yardım istedikleri için ve 'toprak sahipleriyle kapitalistlere karşı zafer kolay elde edilmiyor ve size savaş açmaları halinde, devrimin kazanımlarını savunmak için her türlü fedakârlığı yapmanız gerekir. Devrimler kolay olmuyor ve bu fedakârlıkların size fazla geldiğini düşünüyorsanız, bu fedakârlıkları yapacak dermanınız kalmadıysa, devrimin ipini çekmiş olursunuz' dedikleri için Bolşeviklere kızıyorlardı. Köylüler bu söylenenlere kulak vermek istemiyorlardı, bunun devrimci ajitasyondan başka bir şey olmadığını düşünüyorlardı. Diğer taraf barış ve İtilaf devletlerinden yardım vaadiyle gelince, onları tercih ettiler. Sibiryalı köylülerin hiçbir zaman serflik yaşamadıklarını biliyorsunuz. Onlar Rusya'daki en iyi beslenmiş köylülerdir, Rusya'dan sürgün edilenleri sömürmeye alışmışlar; bu köylüler devrimden elde edecekleri bir kazancın olmadığını düşünüyorlardı ve önderlerini bütün Rus burjuvazisinden, Menşeviklerden ve Sosyalist-Devrimcilerden seçtiler –orada bunlardan yüzlerce, binlerce vardı. Bazıları sözgelimi Omsk'ta 900 bin burjuva olduğunu, bazılarıysa 500 bin burjuva olduğunu söylüyorlar. Kelimenin gerçek anlamıyla bütün burjuvazi orada toplanmıştı; bilgiye ve kültüre sahip oldukları ve yönetme alışkanlıkları olduğu için halka önderlik etme hakları olduğunu iddia eden herkes, Menşeviklerden Sosyalist-Devrimcilere kadar bütün partilerden insanlar orada biraraya gelmişti. Ellerinin altında besili köylüler,

sosyalizme meyilli olmayan gürbüz adamlar vardı; bütün İtilaf devletlerinden, dünya üzerinde iktidarı elinde tutan güçlü devletlerden yardım alıyorlardı. Denize serbest erişimi olan demiryolu hatlarına sahiplerdi ve bu tam hâkimiyet anlamına geliyordu, zira İtilaf devletlerinin bayrağının dünyanın hiçbir yerinde rakibi yoktur ve bütün dünyaya hükmetmektedir. İnsan daha ne ister? Bolşeviklere karşı sahip olmak istedikleri her şeye (güçlü, gürbüz köylüleri olan bir ülke ve İtilaf devletlerinin yardımı) sahip olan bu adamlar neden iki yıllık deneyimin ardından bu denli feci bir çöküş yaşadılar ve 'halk iktidarı'nın yerine, geride yalnızca kapitalistlerle toprak sahiplerinin mahdumlarının barbarca egemenliği kaldı? Kolçak hükümranlığının olduğu yerler tamamen çöktü ve Kızıl Ordumuz Urallar'a kurtarıcı olarak yaklaşırken bunu bilfiil anlamak mümkündür Bir yıl önce köylüler, 'Kahrolsun Bolşevikler, onlar yükü köylünün sırtına bindiriyorlar' diye bağırıyorlardı ve bu yüzden toprak sahipleriyle kapitalistlerin tarafına geçmişlerdi. O dönemde söylediklerimize inanmıyorlardı, ama şimdi kendileri yaşayıp gördüler, Bolşeviklerin köylüden bir at aldığını, oysa Kolçak'ın her şeyi, atları ve geri kalan her şeyi aldığını ve Çarlık disiplinine geri döndürdüğünü gördüler. Köylüler artık geçmişin deneyimine sahip oldukları için, Kızıl Ordu'yu kurtarıcı olarak selamlıyorlar ve Bolşeviklerin Sibirya'ya gerçek ve tam bir özgürlük getireceğini söylüyorlar. (*alkışlar*)

Bu Kolçak hükümranlığı deneyimi bizim için son derece değerlidir; bize bütün dünyada yaşananları küçük bir ölçekte sunuyor, Bolşeviklerin gücünün gerçek kaynaklarını -yenilmez, yok edilemez kaynakları- gösteriyor. Sibirya düşmanlarımızın elindeyken çaresiz görünüyorduk. Ama şimdi bu devasa güç çöktü. Neden? Çünkü emperyalist savaşı ve sonuçlarını doğru

tahlil ettik, insanlığın bu savaştan diğer savaşlardan olduğu gibi çıkamayacağını söylerken haklıydık –insanlar öyle büyük sıkıntılar çekmiş, öyle eziyetler yaşamış, kapitalizme karşı öyle bir öfke biriktirmişlerdi ki işçi sınıfının egemenliği ve sosyalizmin kurulması kaçınılmazdı. Burada 'orta yol'dan bahsedildi ve Sağ Sosyalist-Devrimcilerle Menşeviklerin bu orta yolun hayallerini kurduklarını, bu orta yolcu partilerdeki en iyi unsurların orta yol hayallerinde çok samimi olduklarını çok iyi biliyorum, ama bütün ülkelerin ve halkların deneyimlerinden bunun boş bir hayal olduğunu da biliyoruz, çünkü Çernov'larla Maiski'lerin bakanlık kariyerlerine kaldıkları yerden devam ettikleri ve tam bir fiyaskoya yol açtıkları Kurucu Meclis krallığında orta yol diye bir şey yoktur. Bu bir tesadüf mü yoksa Bolşevik iftirası mı? Böyle olduğuna kimseleri inandıramazsınız! Eğer Kurucu Meclis'e böyle bir inançla başlayıp böylesine bir fiyaskoyla sona geldilerse, bu bir kez daha Bolşeviklerin şu iddialarında haklı olduklarını göstermektedir: Ya proletarya diktatörlüğü, yani bütün emekçi kitlelerin diktatörlüğü ve kapitalizme karşı zafer ya da burjuvazinin Sibirya'da olduğu gibi Kolçak'ın kurduğu bir monarşiye kadar varabilecek olan en iğrenç ve kanlı egemenliği. Şimdi, Sibirya'dan çıkarılan dersler ve sonuçlardan uluslararası duruma dair kısa bir özete geçebilirim.

Yoldaşlar, iç politikamızda muazzam bir ilerleme kaydettik; bir yıl önce çevrelerinde olup bitenler hakkında tamamen bilinçsiz olan, Kurucu Meclis hakkındaki bütün palavralara inanan, Bolşeviklerin dayattığı yükler karşısında cesaretleri kırılan, mücadele çağrısını her duyduklarında kaçacak delik arayan milyonlarca Rus köylüsü, o zamandan beri bu köylüler Güney'de Almanların elinde öyle ağır ve kanlı deneyimler yaşadılar ki çok şey öğrendiler. Milyonlarca insan Kolçak'ın ne

olduğunu anladığı için müthiş güç kazandık; Sibirya'daki köylüler milyonlar halinde Bolşevizmi tercih ettiler; bu milyonlarca köylü, kelimenin gerçek anlamıyla hepsi Bolşevikleri bekliyor, ama vaazlarımız ve doktrinlerimizden ötürü değil, kendi deneyimlerinden ötürü. Sosyalist-Devrimcileri çağırdılar ve iktidarı onlara verdiler, ama Sosyalist-Devrimcilerle Menşevikleri başa geçirmekle eski Rus monarşisine, ülkeye 'demokrasi'yle birlikte muazzam bir hukuksuzluk da getiren eski Rus polisine geri döndüklerini gördüler. Zaman her şeyin ilacı diye boşuna dememişler. (*alkışlar*)

Dünyadaki duruma şöyle bir bakın. Geçen yıl bu açıdan bir yıl öncesine kıyasla muazzam bir ilerleme kaydetmedik mi? O dönemde devrime sadık olan insanlar bile bize cephe almamışlar mıydı, Bolşeviklerin Rusya'yı Alman emperyalistlerine sattığını, Brest Barışı'nın çok ciddi bir hata yapıldığının kanıtı olduğunu ve yalnızca demokratik Fransa ve İngiltere'yle ittifakın Rusya'yı kurtarabileceğini söylemiyorlar mıydı? Peki, ne oldu? Geçen yılki krizden birkaç ay sonra Brest Barışı hükmünü yitirdi. Almanya'nın yenildiği 9 Kasım 1918'den sonra altı ay geçti ve barış imzalamak için Fransız ve İngiliz emperyalistlerinin bu altı aylık çabası yetti. Peki, barış ne getirdi? Tek bir şey: O zamana dek zafere kadar savaştan bahseden Fransız ve İngiliz emperyalistlerine şakşakçılık yapanların hepsi şimdi gün gün değil, saat saat bizim tarafımıza geçiyorlar; dört yıldır savaşa sürüklenmekle kandırıldıklarını bizzat söylüyorlar. Kitlelere Almanya'nın yenilgisinin özgürlük adına, özgürlük ve eşitliğin zaferi adına, demokrasinin zaferi adına gerekli olduğunu söylediler, ama bu vaatlerin yerine Versay Barışı'nı, talan ve kâr amacıyla dayatılmış alçakça bir barış antlaşmasını verdiler. O yıl, dünya devriminin zaferi için yoğun bir mücadele yürütmüştük.

Bizim durumumuzla düşmanlarımızın durumunu karşılaştırırsanız, attığımız her adımla bütün dünyada müttefikler kazandığımızı görürsünüz. Şimdi emperyalistlerin bakış açısından, Almanların yenilgiden ne anladıklarını, Fransız ve İngilizlerin tam zaferden ne anladıklarını görebiliyoruz; bunun Fransız ve İngiliz emperyalistleri için sonun başlangıcı olduğunu görüyoruz. İşçi sınıfı hareketi her geçen gün daha hızlı büyüyor. İşçiler yabancı askerlerin Rusya'dan çekilmesini ve Versay Antlaşması'nın feshedilmesini talep ediyorlar. Brest Antlaşması döneminde yalnızdık; şimdi bu antlaşma tarihin derinliklerine gömüldü ve yerini Almanya'yı boğazlayan Versay Antlaşması aldı.

Geçen yılın deneyimlerini değerlendirirken, bütün zorlukları dürüstçe kabul ederek, şunu güvenle, soğukkanlılıkla ve abartmadan söyleyebiliriz: Yoldaşlar, size birçok kez gelip genel durumu anlattık ve Moskova'nın ileri işçilerine tekrar karşı karşıya geldiğimiz zorlukları göstermeye çalıştık; bu zorlu dönemden çıkardığımız dersleri biraz düşünmenizi ve bu düşünme süreciniz ve değerlendirmeleriniz temelinde, bu deneyim temelinde, bizimle birlikte, şu sağlam ve sarsılmaz inanca varmanızı bekliyoruz: Yalnızca Rusya'da değil, bütün dünyada zafer bizim olacak. Güney'de yaşadığımız yenilgileri telafi etmek için tekrar tekrar güçlerimizi biraraya toplayacağız. Örgütsel becerimizin denenmiş ve sınamış silahlarını, disiplinimizi ve bağlılığımızı ortaya koyacağız ve o zaman Denikin'in dağılacağına ve onun da, tıpkı Kolçak gibi, tıpkı Fransız ve İngiliz emperyalistleri gibi, çökeceğine eminiz. (*coşkulu alkışlar*)

İlk kez kısa haber olarak 5 Temmuz 1919'da
Pravda'nın 145. sayısında yayınlandı;
tam metin halinde ilk kez 1932'de yayınlandı;
Collected Works, Cilt 29, s. 456-469.

SOVYET İKTİDARININ İKİ YILI

Bednota gazetesi çoğunlukla köylüler tarafından okunmaktadır. Sovyet iktidarının kuruluşunun bu ikinci yıldönümünde, toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin baskısından kurtarılmış olan milyonlarca emekçi köylüye selamlarımı sunmak ve bu kurtuluş konusunda birkaç söz söylemek istiyorum.

Sermayenin egemenliğini yıkan ve iktidarı emekçi kitlelere veren Sovyet iktidarı, benzersiz ve inanılmaz güçlüklerle boğuşmak zorundadır.

Şu anda bütün dünyanın kapitalistleri ve toprak sahipleriyle el ele vermiş olan Rus toprak sahipleri ve kapitalistleri, Sovyet iktidarını yok etmek için hâlâ çılgınca girişimlerde bulu-

nuyorlar. Sovyet iktidarının oluşturduğu örnekten korkuyorlar; onun bütün dünyanın işçilerinin sevgisi ve desteğini kazanacağından korkuyorlar.

Ülke içindeki tertipler, Çekoslovak kuvvetlerinin satın alınması, Sibirya'ya, Arhangelsk'e, Kafkasya'ya, Güney Rusya ve Petrograd yakınlarına yabancı birliklerin çıkarılması, Kolçak'a, Denikin'e, Yudeniç'e ve öteki Çarlık generallerine yardım için harcanan yüz milyonlarca ruble gibi, akla gelebilecek her yöntem, savaş ihalelerinden milyarlar kazanmış olan bütün ülkelerin kapitalistleri tarafından Sovyet hükümetini devirmek için kullanılmaktadır.

Ama hepsi boşuna. Sovyet hükümeti, savaşın sebep olduğu ölçüsüz acılara, ablukaya, kıtlığa, yokluğa, ulaşım sisteminin çökmüş olmasına ve genel ekonomik dağınıklığa karşın, bütün bu eşi görülmedik ve akıl almaz güçlüklerin üstesinden gelerek dimdik ayakta durmaktadır.

Rusya'daki Sovyet iktidarı şimdiden bütün dünya işçilerinin desteğini kazanmış bulunuyor. Kitlelerin Bolşevizmden ve Sovyet iktidarından bahsetmedikleri tek bir ülke yoktur.

Kapitalistler sonu gelmez bir biçimde iftiralarda ve karalamalarda bulunarak, Sovyet iktidarından nefretle ve kudurmuş bir kinle bahsediyorlar. Ama bu kin onları ele veriyor ve işçi kitleleri eski önderlere sırt çevirip Sovyet iktidarını desteklediklerini beyan ediyorlar.

Düşmanın Rusya üzerine saldırısından kaynaklanan ezici ve acılı yüke karşın Sovyet iktidarı bütün dünyada zafer kazanmıştır, zira her yerde daha şimdiden emekçi halkın tevecc ühünü kazanmış olmamız bir zaferdir.

Sovyet iktidarının dünya çapındaki zaferi kesindir. Yalnızca zamana ihtiyaç vardır.

Savaşın ve ekonomik altüst oluşun yarattığı akıl almaz sıkıntılara, korkunç kıtlığa ve güçlüklere karşın Sovyet iktidarı neden böylesine sağlam ve dayanıklıdır?

Çünkü Sovyet iktidarı bizzat emekçi halkın, milyonlarca işçi ve köylünün iktidarıdır.

İşçiler devlet iktidarını ellerinde tutuyorlar. İşçiler milyonlarca emekçi köylüye yardım ediyorlar.

Sovyet hükümeti toprak sahiplerini ve kapitalistleri alaşağı etmiştir ve egemenliklerini yeniden kurma girişimlerine karşı halkı kararlı bir biçimde savunmaktadır.

Sovyet hükümeti, büyük çoğunluğu oluşturan *emekçi köylülere, yoksul ve orta köylüye elinden gelen her türlü yardımı yapmaktadır.*

Sovyet hükümeti, *kulak*'ların, köylerdeki para babalarının, mülk sahiplerinin, vurguncunun, çalışmadan zengin olmak isteyen herkesin, halkın sefaleti ve açlığı üzerinde semirmek isteyen herkesin dizginlerini sımsıkı elinde tutmaktadır.

Sovyet hükümeti emekçi halkın *yanında*, vurguncuların, mülk sahiplerinin, kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin *karşısındadır.*

Sovyet iktidarının dünya ölçüsündeki gücü, istikrarı ve yenilmezliğinin kaynağı da budur.

Bütün dünyada yüz milyonlarca işçi ve köylü, toprak sahipleri ve kapitalistler tarafından eziliyor, horlanıyor ve soyuluyor. Eski devlet aygıtı, ister krallık, ister 'demokratik' (sözde demokratik) cumhuriyet olsun, sömürücülere yardım edip, işçileri baskı altında tutmaktadır.

Bütün ülkelerde yüz milyonlarca işçi ve köylü bunu biliyor; bunu günlük hayatlarında yaşıyor ve görüyorlar.

Emperyalist savaş dört yıl sürdü; on milyonlarca insan öldürüldü ve sakat bırakıldı. Ne uğruna? Kapitalist ganimetin bölüşülmesi uğruna, pazarlar, kârlar, sömürgeler ve bankaların egemenliği uğruna.

İngiliz-Fransız emperyalist yağmacıları Alman emperyalist yağmacılarını yendiler. Her geçen gün ne mal oldukları daha iyi anlaşılıyor: Hırsız, yağmacı, halkın sefaletiyle palazlanan, zayıf uluslara zulmeden sömürücüler.

İşte bu yüzden dünya işçileri ve köylüleri arasında Sovyet iktidarına destek her geçen gün artmaktadır.

Sermayeye karşı şiddetli ve çetin mücadele Rusya'daki zaferle başladı. Şimdi de bütün ülkelere yayılıyor.

Bu mücadele, Dünya Sovyet Cumhuriyeti'nin zaferiyle son bulacaktır.

Bednota, 7 Kasım 1919, Sayı: 478;
Collected Works, Cilt 30, s. 124-126.

KOMÜNİST ENTERNASYONAL ÜÇÜNCÜ KONGRESİ

22 Haziran - 12 Temmuz 1921

RKP'NİN TAKTİKLERİ ÜZERİNE RAPOR İÇİN TEZLER

1) RSSCF'nin Uluslararası Konumu

RSSCF'nin uluslararası konumunun şu anda belirleyici özelliği, oldukça istikrarsız olmasına karşın yine de dünya siyasetinde özgül bir duruma yol açacak şekilde belli bir dengeye kavuşmuş olmasıdır.

Bu özgül nitelik şudur. Bir yandan uluslararası burjuvazi Sovyet Rusya'ya karşı müthiş bir nefret ve düşmanlıkla doludur ve onu boğazlamak üzere her an tepesine binmenin hesaplarını yapmaktadır. Diğer yandan, uluslararası burjuvaziye

yüz milyonlarca franka mal olan bütün askeri müdahale girişimleri, o dönemde Sovyet iktidarı şimdikinden daha güçsüz olmasına ve Rus toprak sahipleriyle kapitalistlerinin RSSCF topraklarında tam teşekküllü orduları bulunmasına karşın tamamen başarısızlıkla sonuçlandı. Sovyet Rusya'ya karşı savaşa muhalefet, proletaryanın devrimci hareketini güçlendirip peşine küçük burjuva demokratlarının geniş kesimlerini de katarak bütün kapitalist ülkelerde ciddi bir yükseliş kaydetmiştir. Çeşitli emperyalist ülkeler arasındaki çıkar çatışmaları şiddetlenmiştir ve her geçen gün daha da şiddetlenmektedir. Doğu'nun yüz milyonlarca nüfusa sahip ezilen halkları arasındaki devrimci hareket kayda değer bir güçle büyüyor. Bütün bu koşullardan ötürü, uluslararası emperyalizm kendisinden çok daha güçsüz olan Sovyet Rusya'yı boğazlamayı başaramamış ve şimdilik onu tanımak ya da yarı yarıya tanımak ve onunla ticaret anlaşmaları yapmak zorunda kalmıştır.

Sonuç, son derece istikrarsız ve güvenilmez olsa da, Sovyet Cumhuriyeti'ne kapitalist devletlerle çevrili olarak -elbette uzun süreliğine değil, kısa süreliğine- yaşama olanağı sağlayan bir denge durumudur.

2) Sınıf Güçlerinin Uluslararası Alandaki Saflaşmaları

Bu durum uluslararası alanda sınıf güçlerinin şu şekilde saflaşmasına yol açmıştır.

Uluslararası burjuvazi Sovyet Rusya'ya karşı açıktan savaş yürütme fırsatından mahrum kaldığından, şimdi yeniden savaşa dönmesini sağlayacak koşulların oluşması için bekle-gör politikası izlemektedir.

Proletarya bütün ileri kapitalist ülkelerde şimdiden kendi öncüsünü, yani Komünist Partisi'ni kurmuştur. Komünist

partiler her ülkede büyüyor, proletaryanın çoğunluğunu kazanma yönünde dürmadan ilerleme kaydediyor ve gerek Amerika gerekse Avrupa emperyalist ayrıcalıklar nedeniyle yozlaşmış olan işçi sınıfının üst katmanları ve eski sendika bürokratlarının nüfuzunu yok ediyor.

Kapitalist ülkelerde, önde gelen kesimleri İkinci ve İki-buçukuncu Enternasyonal tarafından temsil edilen küçük burjuva demokratları, bugün kapitalizmin başlıca dayanağı konumundadırlar, zira bu kesimler devrim olduğunda emperyalizmin sağladığı ayrıcalıklar sayesinde edindikleri göreli küçük burjuva refahlarını kaybetmekten korkan sanayi ve ticaret işçileriyle büro çalışanlarının çoğunluğu ya da kayda değer bir kesimi üzerinde hâlâ nüfuza sahip bulunuyorlar. Fakat derinleşen ekonomik kriz her yerde halkın geniş kesimlerinin hayat koşullarını kötüleştiriyor ve bu durum, kapitalizm ortadan kaldırılmadığı takdirde patlak vermesi kaçınılmaz olan yeni emperyalist savaşlarla birlikte bu dayanağı her geçen gün zayıflatıyor.

Dünya nüfusunun ezici çoğunluğunu oluşturan sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki emekçi halk kitleleri, yirminci yüzyılın başında özellikle de Rusya, Türkiye, İran ve Çin'deki devrimlerle siyasal hayata gözlerini açmış oldular. 1914-1918 emperyalist savaşı ve Rusya'daki Sovyet iktidarı bu kitleleri dünya siyasetinde ve emperyalizmin devrimci yollarla yok edilmesi mücadelesinde aktif bir etken haline getirme sürecini tamamlıyor, oysa aralarında İkinci ve İki-buçukuncu Enternasyonal önderlerinin de olduğu Avrupa ve Amerika'nın eğitimli hamkafaları bunu görmeyi inatla reddediyorlar. Bu ülkelerin başını İngiliz Hindistan'ı çekiyor; bu ülkede bir yandan sanayi ve demiryolu proletaryasının sayıca büyümesine, diğer

yandan katliamları (Amritsar), meydanda kırbaçlama cezalarını, vs. giderek daha da sıklaştıran İngiltere'nin vahşi terörizminin şiddetlenmesine paralel olarak devrim olgunlaşıyor.

3) Sınıf Güçlerinin Rusya'daki Saflaşmaları

Sovyet Rusya'nın içerideki siyasal durumunu belirleyen şey, birkaç yıldır burada tarihte ilk kez yalnızca iki sınıfın var olmasıdır: onyıllar boyunca çok yeni, ama modern ve büyük ölçekli makineli sanayinin tezgâhından geçmiş olan proletarya ile nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan küçük köylülük.

Rusya'da büyük toprak sahipleri ve kapitalistler yok olmadılar, ama bir sınıf olarak tamamen mülksüzleştirildiler ve siyasal bakımdan ezildiler. Bu sınıftan geriye kalanlar Sovyet hükümeti çalışanları arasına yuvalanmıştır. Yurtdışında sayıları 1,5-2 milyonu bulan mülteciler olarak, bütün burjuva ve 'sosyalist' (yani, küçük burjuva) partilerine ait elliden fazla günlük gazete, ordunun geri kalan unsurları ve uluslararası burjuvaziyle çeşitli bağlar sayesinde sınıfsal örgütlülüklerini koruyorlar. Bu mülteciler bütün güçleriyle Sovyet iktidarını yıkmaya ve Rusya'da kapitalizmi yeniden kurmaya çalışıyorlar.

4) Rusya'da Proletarya ve Köylülük

Rusya'da iç durum buyken, şu an egemen sınıf olarak proletaryanın önündeki başlıca görev köylülüğe önderlik etmek, onlarla sağlam bir ittifak kurmak ve bir dizi ara aşamanın ardından büyük ölçekli, toplumsallaşmış, makineli tarıma geçişi başarmak için gerekli önlemleri belirlemek ve hayata geçirmektir. Rusya'da gerek ülkenin geri kalmışlığı gerekse yedi yıl süren emperyalist ve iç savaş yüzünden yaşanan aşırı yıkımdan ötürü bu görev özellikle zordur. Fakat bu özgül koşullar

haricinde, bu sorun, belki bir tek İngiltere hariç bütün kapitalist ülkelerin karşılaşacağı sosyalist inşanın en zor görevlerinden biridir. Diğer yandan İngiltere'de bile, unutmamak gerekir ki küçük kiracı çiftçiler çok küçük bir sınıf oluştursa da, küçük burjuva bir hayat standardına sahip olan işçilerle büro çalışanlarının yüzdesi İngiltere'nin sömürgelerindeki yüz milyonlarca insanın bilfiil sömürgeleştirilmesinden ötürü olağanüstü derecede yüksektir.

Dolayısıyla, tek bir süreç olarak proleter dünya devriminin gelişimi açısından Rusya'nın geçmekte olduğu aşama, iktidardaki proletaryanın küçük burjuva kitlelere karşı politikasının pratikte sınanması ve doğrulanması yönünden kayda değerdir.

5) RSSCF'de Proletarya ile Köylülük Arasındaki Askeri İttifak

Sovyet Rusya'da proletarya ile köylülük arasında düzgün ilişkilerin temeli 1917-1921 döneminde, bütün dünya burjuvazisi ve bütün küçük burjuva demokrat partileri (Sosyalist-Devrimciler ve Menşevikler) tarafından desteklenen kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin işgali, proletarya ve köylülüğe Sovyet iktidarını savunmak için bir askeri ittifak oluşturmak, imzalamak ve mühür altına almak zorunda bıraktığında yaratılmıştı. İç savaş sınıf mücadelesinin en yoğun biçimidir ve mücadele ne kadar yoğunlaşırsa, bütün küçük burjuva yanılsamalarıyla önyargılarını da o kadar hızlı bir şekilde yutmakta ve köylülüğün en geri katmanlarına yalnızca proletarya diktatörlüğünün onu kurtarabileceğini ve Sosyalist-Devrimcilerle Menşeviklerin gerçekte toprak sahipleriyle kapitalistlerin uşağı olduğunu deneyimler o kadar açık bir şekilde kanıtlamaktadır.

Fakat proletaryayla köylülük arasındaki askeri ittifak bu iki sınıf arasındaki sağlam ittifakın esas biçimiyken ve öyle de olmak zorundayken, aralarında bir ekonomik ittifak olmadan birkaç hafta bile sürdürülemezdi. İşçi devleti köylülere bütün toprağı verdi ve toprak sahipleriyle *kulak*'lara karşı korunma sağladı; köylülerse işçilere büyük sanayi yeniden ayakları üzerine dikilene kadar borç olarak iaşe temininde bulunuyorlar.

6) Proletaryayla Köylülük Arasında Düzgün Ekonomik İlişkilere Geçiş

Küçük köylülerle proletarya arasındaki ittifak ancak ulaşımın ve büyük sanayinin yeniden işler hale gelmesiyle proletaryanın köylülere iaşe karşılığında kendi kullanımları için ve çiftliklerini iyileştirmek için gerekli bütün malları sağlayabildiğinde sosyalizm açısından doğru ve istikrarlı bir ittifak olabilir. Ülke enkaz yığınıyken bunu bir çırpıda başarmak mümkün olamazdı. Artıya el koyma sistemi yeterince örgütlü olmayan devletin toprak sahiplerine karşı inanılmaz derecede zorlu savaşı yürütebilmesi için alabileceği en iyi önlemdi. 1920'de kötü hasat ve hayvan yemi sıkıntısı zaten zor durumda olan köylülüğün sıkıntılarını daha da arttırdı ve aynî vergiye geçişi zorunlu hale getirdi.

Cüzi düzeyde belirlenmiş aynî vergi köylülüğün koşullarında derhal büyük bir iyileşme sağlayacak ve aynı zamanda onları ekim alanlarını genişletmeye ve çiftçilik yöntemlerini geliştirmeye teşvik edecektir.

Aynî vergi köylülerin bütün artı ürününe zorla el konmasından sanayiyle tarım arasında düzenli sosyalist ürün mübadelesine bir geçişe işaret etmektedir.

7) Sovyet Hükümetinin Kapitalizme ve İmtiyazlara İzin Verebileceği Koşullar ve Bunun Anlamı

Elbette aynî vergi, köylü için, vergiden sonra elinde kalan artı ürününü dilediği gibi değerlendirebilme özgürlüğü demektir. Devlet köylüye bütün artı ürünü karşılığında sosyalist fabrikalardan ürün tedarik edemediğinden, artı ürünle ticaret yapma özgürlüğü kaçınılmaz olarak kapitalizmin gelişimine özgürlük tanımak anlamına gelmektedir.

Fakat belirtilen sınırlar içinde, ulaşım ve büyük sanayi proletaryanın elinde kaldığı sürece bu durum sosyalizm açısından hiç de tehlikeli değildir. Tersine, proleter devletinin denetleyip düzenlediği kapitalizmin gelişimi (yani, sözcüğün ***bu*** anlamıyla 'devlet' kapitalizmi), aşırı derecede dağılmış ve geri kalmış bir küçük köylü ülkesinde yararlı ve zorunludur, zira köylü tarımının *derhal* canlandırılmasını hızlandırabilir. Bu dediğim imtiyazlar için daha da geçerlidir: İşçi devleti hiçbir işletmeyi elinden çıkarmadan, belli madenleri, ormanlık arazileri, petrol sahalarını, vs. Sovyet büyük sanayisini canlandırma sürecini hızlandırmak amacıyla fazladan teçhizat ve makine almak için yabancı kapitalistlere kiralamaktadır.

Son derece değerli ürünlerden belli bir pay biçiminde imtiyaz sahiplerine yapılan ödeme, kuşkusuz, işçi devletinin dünya burjuvazisine ödediği bir haraçtır; bu gerçeği göz ardı etmeden, bu haracı ödemekle kazançlı çıktığımızı açıkça kavramak zorundayız, zira bu önlem büyük sanayimizin canlanmasını hızlandırdığı gibi, işçi ve köylülerin koşullarını da ciddi ölçüde iyileştirmektedir.

8) Iaşe Politikamızın Başarısı

Sovyet Rusya'nın 1917-1921 dönemindeki iaşe politikası kuşkusuz çok kaba ve kusurluydu. Nitekim bu politika birçok suiistimale yol açmıştır. Bu politikayı hayata geçirirken birtakım hatalar yapıldı. Fakat bütünü bakımından, o dönemki koşullar altında mümkün olan tek yol buydu. Neticede, bu politika tarihi misyonunu yerine getirdi: Yıkılmış ve geri kalmış bir ülkede proletarya diktatörlüğünü kurtardı. Yavaş yavaş ilerleme kaydedildiği konusunda kimsenin kuşkusu olamaz. Tamamen iktidarda olduğumuz ilk yıl (1 Ağustos 1918-1 Ağustos 1919) devlet 110 milyon *pud* tahıl topladı, ikinci yıl 220 milyon *pud* topladı, üçüncü yıldaysa 285 milyon *pud*'dan daha fazla topladı.

Şimdi pratik deneyim edinmiş olarak 400 milyon *pud* toplamayı hedefliyoruz (aynî verginin 240 milyon *pud* getirmesi bekleniyor). İşçi devleti ancak yeterli iaşe stokuna sahip olduğunda ekonomik açıdan kendi ayakları üzerinde sapasağlam durabilecek, büyük sanayiyi yavaş ama sağlam adımlarla yeniden canlandırabilecek ve düzgün bir mali sistem kurabilecektir.

9) Sosyalizmin Maddi Temeli ve Rusya'nın Elektrifikasyonu Planı

Tarımın yeniden örgütlenmesini sağlayacak büyük ölçekli makineli sanayi sosyalizm adına mümkün olan yegâne maddi temeldir. Fakat kendimizi bu genel tezlerle sınırlayamayız. Daha somuta inmek gerekir. Teknolojinin en son kazanımlarına dayanan ve tarımı yeniden örgütleyebilecek olan büyük ölçekli sanayi için bütün ülkenin elektrifikasyonu gerekir. RSSCF'nin elektrifikasyonu için böyle bir bilimsel plan hazırlamaya girişmek zorundaydık ve bunu başardık. Rusya'nın sa-

yıları iki yüzü aşan en iyi bilimcileri, mühendisleri ve tarım uzmanlarının işbirliğiyle, bu çalışma tamamlandı, kalın bir kitap halinde yayınlandı ve Aralık 1920'de toplanan Sekizinci Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi tarafından tamamı onaylandı. Şimdiden, hükümetin nihai onayından önce bu planı ayrıntılarıyla incelemek üzere Ağustos 1921'de bütün Rusya çapında bir elektrik mühendisleri kongresi toplamak üzere düzenlemeler yapıldı. Elektrifikasyon planının ilk kısmının on yılda tamamlanacağı ve 370 milyon işgünü alacağı tahmin ediliyor.

1918'de toplam 4.757 kw kapasiteye sahip sekiz yeni elektrik santraline kavuştuk; 1918'da bu rakam 36'ya çıktı (toplam kapasite 1.648 kw), 1920'deyse 100'e (toplam kapasite 8.699 kw).

Bu devasa ülke için mütevazı bir başlangıç olmasına karşın, yine de bir başlangıç yapmış olduk, çalışma başladı ve sürekli ilerleme kaydediliyor. Emperyalist savaştan sonra, Almanya'daki bir milyon savaş tutsağı modern tekniklerle tanıştıktan sonra, üç yıllık zorlu ama çelikleştirici iç savaş deneyiminden sonra, Rusya köylüsü artık eski Rusya köylüsü değildir; küçük çiftçi kitlelerini kapitalist kölelikten sosyalizme götürebilecek yegâne rehberin proletarya olduğunu her geçen ay daha açık ve canlı bir şekilde görmektedir.

10) Sermayenin Müttefikleri Olarak 'Saf Demokrasi'nin, İkinci ve İki-buçukuncu Enternasyonal'in ve Sosyalist-Devrimciler ile Menşeviklerin Rolü

Proletarya diktatörlüğü sınıf mücadelesinin sona ermesi değil, aksine yeni bir biçim altında ve yeni silahlarla devam ettirilmesidir. Sınıflar var olduğu sürece, tek bir ülkede devrilmiş olan burjuvazi uluslararası ölçekte sosyalizme saldırıları-

m on misli yoğunlaştırdığı sürece, bu diktatörlük zorunludur. Geçiş döneminde, küçük çiftçi sınıfının belirli yalpalamalar sergilemesi kaçınılmazdır. Geçişin zorlukları ve burjuvazinin nüfuzu, bu kitlenin ruh halinin kaçınılmaz olarak günden güne değişmesine sebep olur. Bu noktada, çok zor ama tarihsel açıdan en önemli görev, kendisi için hayati bir temel olan büyük ölçekli sanayinin yıkımıyla zayıflayan ve bir bakıma sınıfsızlaşan proletaryaya düşmektedir: bu yalpalamalara rağmen direnmek ve emeği sermayenin boyunduruğundan kurtarma davasını zafere ulaştırmak zorundadır.

Küçük burjuva demokrat partiler, yani Rusya'da S-R'ler (Sosyalist-Devrimciler) ve Menşevikler tarafından temsil edilen İkinci ya da İki-buçukuncu Enternasyonal'e bağlı partilerce izlenen politika küçük burjuvazinin yalpalamalarının siyasal ifadesidir. Bugün bu partilerin karargâhları ve gazeteleri yurtdışındadır ve gerçekte bütün burjuva karşı-devrimiyle güçbirliği halinde olup sadakatle ona hizmet etmektedirler.

Başını Kadet Partisi (Meşrutiyetçi Demokratlar) lideri Milyukov'un çektiği Rus büyük burjuvazisinin kurnaz liderleri, küçük burjuva demokratlarının, yani Sosyalist-Devrimcilerin ve Menşeviklerin bu rolünü gayet açık, kesin ve net bir şekilde kavramışlardır. Menşeviklerin, Sosyalist-Devrimcilerin ve beyaz muhafızların güçlerini birleştirdiği Kronstadt isyanıyla bağlantılı olarak Milyukov, 'Bolşeviklersiz Sovyetler' sloganını benimsemiştir. Bu fikri geliştirerek, Sosyalist-Devrimcilere ve Menşeviklere, Bolşeviklerden iktidarı *alma* görevi *önce* onlara düştüğünden, "buyrun deneyin" (Paris *Poslednye Novosti*'den aktaran: *Pravda,* 64. sayı, 1921) diye yazmıştır. Büyük burjuvazinin önderi Milyukov, bütün devrimlerin öğrettiği dersi, yani küçük burjuva demokratlarının iktidarı ellerinde tutma

yeteneğinde olmadıklarını ve her zaman yalnızca burjuvazinin diktatörlüğü için bir perde ve onun bölünmemiş iktidarına giden yolda bir basamak hizmeti gördüklerini gayet iyi kavramıştır.

Rusya'da proleter devrimi, 1789-1994 ve 1848-1849 devrimlerinin bu dersini ve ayrıca Friedrich Engels'in Bebel'e 11 Aralık 1884 tarihli mektubunda söylediklerini tekrar tekrar doğrulamaktadır:

> Saf demokrasi devrim anı geldiğinde bütün burjuva, hatta feodal ekonominin son çapası olarak geçici bir önem kazanır. Bu yüzden 1848'in Mart ve Eylül ayları arasında bütün feodal-bürokratik kitle devrimci kitleleri bastırmak için liberalleri güçlendirdi. Her halükârda kriz gününde ve krizin ertesi gününde tek muarızımız, saf demokrasi etrafında toplanacak olan tüm gericilik olacaktır ve bence bu husus gözden kaçırılmamalıdır (Rusça'da *Kommunistiçeski Trud*'un 9 Haziran 1921 tarihli 360. sayısında V. Adoratski yoldaşın "Demokrasi Üzerine Marx ve Engels" başlıklı makalesinde yayınlandı; Almanca'da Friedrich Engels, *Politisches Vermächtnis*'te yayınlandı; *Internationale Jugend-Bibliothek*, Sayı: 12 Berlin, 1920, s. 19).

N. Lenin
Moskova, Kremlin, 13 Haziran 1921

İlk kez 1921'de Komintern tarafından broşür halinde yayınlandı; *Collected Works*, Cilt 32, s. 453-461.

KOMÜNİST ENTERNASYONAL DÖRDÜNCÜ KONGRESİ

5 Mart 1919 - 5 Aralık 1922

RUSYA DEVRİMİ'NİN BEŞ YILI VE DÜNYA DEVRİMİNİN OLASILIKLARI – KOMÜNİST ENTERNASYONAL DÖRDÜNCÜ KONGRESİ'NE RAPOR

13 Kasım 1922

(*Lenin yoldaş uzun süren şiddetli alkışlarla karşılanır, herkes ayağa kalkıp "Enternasyonal"i okur*)

Yoldaşlar, listede başlıca konuşmacı ben görünüyorum, ama uzun süren hastalığımdan sonra ayrıntılı bir rapor sunamayacağımı tahmin edersiniz. En önemli sorunlara ancak bir giriş yapabileceğim. Çok sınırlı bir konuyu işleyeceğim. "Rusya Devrimi'nin Beş Yılı ve Dünya Devriminin Olasılıkları" ko-

nusu, bir konuşmacının tek bir konuşmada bitiremeyeceği kadar kapsamlıdır. Dolayısıyla ben konunun yalnızca küçük bir bölümünü, yani Yeni Ekonomi Politikası'nı ele alacağım. Bu küçük kısmı sizi şu an en çok önem taşıyan (en azından benim açımdan en önemli, zira şu an bu konu üzerinde çalışıyorum) sorundan haberdar etmek istediğim için bilerek seçtim.

Dolayısıyla size Yeni Ekonomi Politikası'na nasıl başladığımızı ve bu politika sayesinde ne sonuçlar elde ettiğimizi anlatacağım. Kendimi yalnızca bu sorunla sınırlayarak, sanırım, size konu hakkında genel bir fikir vermeyi başarabileceğim.

Yeni Ekonomi Politikası'na nasıl geldiğimizi anlatabilmek için önce 1918 yılında yazmış olduğum bir makaleden alıntı yapmam gerekiyor. 1918 başlarında, kısa bir polemik yazısında, devlet kapitalizmine karşı almamız gereken tutum sorununu ele almış ve şöyle yazmıştım: "Sovyet Cumhuriyetimizde bugünkü duruma (yani, o dönemki duruma) kıyasla devlet kapitalizmi bir *ileri adım* olacaktır. Eğer yaklaşık altı ay sonra ülkemizde devlet kapitalizmi kurulmuş olursa, bu çok büyük bir başarı olacaktır ve bir yıl içinde sosyalizmin ülkemizde artık temelli, sapasağlam bir yer edineceğinin ve ülkemizde yenilmez duruma geleceğinin en büyük garantisi olacaktır."

Gerçi bu satırların yazıldığı dönemde bugünküne kıyasla daha akılsızdık, ama bu meseleleri inceleyemeyecek kadar da akılsız değildik.

Dolayısıyla 1918'de, Sovyet Cumhuriyeti'nin o dönemki ekonomik durumuna göre, devlet kapitalizminin bir ileri adım olacağı kanaatindeydim. Bu dediğim kulağa çok garip ve belki de saçma gelecektir, zira daha o dönemde ülkemiz sosyalist bir cumhuriyetti ve biz her gün harıl harıl -belki de fazla aceleci bir şekilde- açıkça sosyalist önlemler olarak tarif

edilmesi gereken birçok yeni ekonomik önlem alıyorduk. Buna rağ-men, Sovyet Cumhuriyeti'nin o dönemki ekonomik durumu dikkate alındığında, devlet kapitalizminin ileri bir adım olacağını savunuyordum. Bu düşünceyi açıklamak için Rusya'daki ekonomik sistemin öğelerini sıralamakla yetinmiştim. Bu öğeler bana göre şöyleydi: "1) ataerkil ekonomi, yani en ilkel tarım biçimi; 2) küçük meta üretimi (buna tahıl ticareti yapan köylülerin çoğunluğu da dahildir); 3) özel kapitalizm; 4) devlet kapitalizmi ve 5) sosyalizm." O dönemde Rusya'da bütün bu öğeler mevcuttu. Önüme bu öğeler arasındaki ilişkiyi açıklama görevini koymuştum ve sosyalist olmayan un-surlardan birinin, yani devlet kapitalizminin, sosyalizmden daha üstün tutulup tutulamayacağını mütalaa ediyordum. Tekrar ediyorum: Sosyalist olduğunu ilan eden bir cumhuriyette, sosyalist olmayan bir öğenin sosyalizmden üstün, sosyalizmin üstünde tutulması herkese çok garip gelecektir. Fakat Rusya'nın ekonomik sisteminin türdeş ve fevkalade gelişmiş bir sistem olarak görmediğimizi hatırlarsanız mesele anlaşılacaktır. Rusya'da ataerkil tarımın, yani en ilkel tarım biçiminin sosyalist biçimle yan yana olduğunun tamamen farkındaydık. Bu şartlarda devlet kapitalizminin rolü ne olabilirdi?

Daha sonra kendime bu öğelerden hangisinin baskın olduğunu soruyordum. Açık bir şekilde, küçük burjuva bir ortamda küçük burjuva öğeydi baskın olan. O zaman bu öğenin baskın geldiğini kabul etmiştim; zaten başka şekilde düşünmek imkânsızdı. İncelediğimiz sorunla hiçbir ilgisi olmayan bir polemik sırasında, kendime şu soruyu sormuştum: Devlet kapitalizmine karşı tutumumuz nedir? Verdiğim cevap şuydu: Devlet kapitalizmi sosyalist bir biçim olmamakla birlikte, bizim için ve Rusya için bugünkünden daha uygun bir biçim

olurdu. Bunun anlamı nedir? Toplumsal devrimi gerçekleştirmiş olmamıza karşın, sosyalist ekonominin ilkelerini ya da tohumlarını olduğundan büyük görmüyoruz. Aksine, o dönemde şu gerçeğin belli bir dereceye kadar bilincindeydik: Önce devlet kapitalizmine varıp, ancak ondan sonra sosyalizme geçmek daha iyi olacaktır.

Bu noktayı özellikle vurgulamam gerekiyor, çünkü ancak bu noktadan hareket ederek, ilkin bugünkü ekonomi politikasının ne olduğunu açıklayabiliriz, ikincisi de Komünist Enternasyonal için çok önemli pratik sonuçlar çıkarabiliriz. O dönemde elimizin altında hazır bir geri çekilme planı olduğunu söyleyemem. Bu doğru değil. Polemik amacıyla yazılmış bu birkaç satır kesinlikle bir geri çekilme planı değildi. Örneğin devlet kapitalizmi için temel önemi olan ticaret özgürlüğü gibi çok önemli bir sorun hakkında tek kelime edilmemişti. Ama belli belirsiz de olsa genel anlamda bir geri çekilme fikri orada belirtilmişti. Kanaatimce biz bu konuya yalnızca ekonomi sistemi geçmişte olduğu gibi bugün de geri olan bir ülke açısından değil, aynı zamanda Komünist Enternasyonal'in ve ileri Batı Avrupa ülkelerinin bakış açısından da yaklaşmalıyız. Örneğin şu an bir program hazırlamakla uğraşıyoruz. Bence şu an bütün programlar üzerine sadece genel bir tartışmayla yetinmek, deyim yerindeyse, bir ön okumalarını yapmak ve hemen bu yıl nihai bir karara varmaksızın bunları olduğu gibi yayınlamak en doğrusu olacaktır. Neden? Çünkü her şeyden önce bunları yeterince ayrıntılı bir şekilde incelemedik. Ayrıca, muhtemel bir geri çekilme ve bu geri çekilmenin hazırlıkları üzerine hiç düşünmedik. Oysa bu sorun, kapitalizmin yıkılması ve muazzam güçlükleriyle sosyalizmin inşası gibi bütün dünyada gerçekleşen köklü değişiklikler dikkate alındığında,

kesin olarak dikkatimizi yöneltmemiz gereken bir niteliğe sahiptir. Doğrudan saldırıya geçtiğimiz ve zafer elde ettiğimiz dönemde nasıl hareket etmemiz gerektiğini bilmek yetmez. Devrim dönemlerinde bu o kadar önemli değildir ve zaten o kadar zor da değildir; en azından en belirleyici şey değildir. Devrim dönemlerinde her zaman düşmanın aklını kaybettiği anlar vardır; böyle bir anda saldırdığımız takdirde, kolay bir zafer elde edebiliriz. Fakat bunun bir önemi yoktur, zira düşmanımız yeterince sebatkârsa, güçlerini öncesinde toparlayabilir, vs. Bizi kolayca saldırmaya kışkırtabilir ve ardından bizi yıllarca geriye savurabilir. Bu yüzden, kendimizi bir geri çekilme ihtimaline hazırlamamız gerektiği fikrinin çok önemli olduğunu düşünüyorum, üstelik yalnızca teorik açıdan değil. Pratik açıdan da, yakın gelecekte kapitalizme karşı doğrudan bir saldırıya geçmeye hazırlanan bütün partilerin, şimdiden muhtemel bir geri çekilmeye hazırlık sorununa kafa yormaları gerek. Kanaatimce devrimimizin sağladığı diğer bütün derslerle birlikte bu dersten gerekli sonuçları çıkarmamızın bize zararı dokunmayacaktır. Aksine, birçok durumda yararlı olabilir.

Daha 1918'de devlet kapitalizmini muhtemel bir geri çekiliş hattı olarak düşündüğümüzü vurguladığıma göre, şimdi Yeni Ekonomi Politikası'nın sonuçlarına geçebilirim. Tekrarlıyorum: O dönemde bu hâlâ çok belirsiz bir düşünceydi; ama 1921'de en önemli aşama olan İç Savaş'ı hem de zaferle atlattıktan sonra, Sovyet Rusya olarak içeride ciddi bir siyasal krizle karşı karşıya geldik, ki sanırım bu zamana kadar yaşadığımız en ciddi krizdi bu. Bu iç kriz yalnızca köylülerin önemli bir kısmının değil, aynı zamanda işçilerin de hoşnutsuzluğunu ortaya çıkardı. Sovyet Rusya tarihinde ilk kez -ve umarım son kez- geniş köylü kitlelerinin bilinçli olarak değil, içgüdüsel

olarak bize karşı cephe aldıklarını gördük. Bu özgül ve bizler için elbette son derece tatsız durum nasıl meydana geldi? Şöyle ki, ekonomi alanındaki saldırımızda çok ileri gitmiştik, elimizin altında yeterli kaynak yoktu, bizim o dönemde bilinçli olarak formüle edemediğimiz, ancak sonradan, haftalar sonra kabul ettiğimiz şeyi, yani saf sosyalist biçimlere ve tam bir sosyalist paylaşıma doğrudan geçmenin gücümüzü aştığını ve daha kolay görevler çerçevesinde bir geri çekilme gerçekleştirmediğimiz takdirde sonumuzun felaket olduğunu kitleler hissetmişti. Kriz sanırım Şubat 1921'de başladı. O yılın baharında, oybirliğiyle -bu konuda aramızda önemli bir görüş ayrılığı yoktu- Yeni Ekonomi Politikası'na geçmeye karar verdik. Bugün 1922 yılını bitirirken, on sekiz ayın ardından bazı kıyaslamalar yapabiliyoruz. Neler yaşandı? Bu on sekiz aylık dönemi nasıl geçirdik? Sonuç nedir? Bu geri çekilmenin bize bir yararı dokundu mu? Bizi gerçekten kurtardı mı, yoksa sonuç halen belirsiz midir? Kendime sorduğum temel soru budur ve kanaatimce bu soru bütün komünist partiler için de öncelikli bir öneme sahiptir. Zira cevap olumsuz olduğu takdirde, hepimiz mahvolduk demektir. Ben hepimizin bu soruya, vicdanımız rahat bir şekilde olumlu cevap verebileceğimizi düşünüyorum, yani geride bıraktığımız on sekiz ay sınavı başarıyla geçtiğimizi kesin olarak kanıtlamaktadır.

Şimdi bu dediğimi kanıtlamaya çalışacağım. Bunu yapabilmek için de ekonomimizi oluşturan bütün öğeleri kısaca sıralamam gerekiyor.

Önce mali sistemimizi ve meşhur Rus rublemizi ele alacağım. Bugün Rus rublesinin hiç değilse dolaşımdaki miktarı katrilyonu bulduğu için epeyce meşhur olduğunu söyleyebiliriz. (*gülüşmeler*) Bunu yabana atmamak lazım! Astronomik bir

rakamdan bahsediyoruz. Bu rakamın ne anlama geldiğini buradaki herkesin bilmediğine eminim. (*bütün salonda gülüşmeler*) Fakat iktisat bilimi açısından bile bu rakamların çok önemli olduğunu düşünmüyoruz, zira sıfırları atmak her zaman mümkündür. (*gülüşmeler*) Bu sanat dalında birkaç başarı elde etmedik değil, ama bunların da iktisat bilimi açısından fazla bir değeri yoktur. Yine de olayların akışı içinde ileride daha fazla başarı elde edeceğimize eminim. Sonuçta, esas önemli sorun rublenin istikrara kavuşturulmasıdır. Şu an bu sorunla boğuşuyoruz, elimizdeki en iyi unsurlar bu sorunla uğraşıyor ve bunun belirleyici öneme sahip olduğunu düşünüyoruz. Rubleyi önce uzun bir dönem için, daha sonra da temelli olarak istikrara kavuşturmayı başarırsak, kazandık demektir. O zaman, bütün bu rakamlar, trilyonlar, katrilyonlar hiçbir anlam ifade etmeyecektir. O zaman ekonomimizi sağlam bir temel üzerine oturtup, bu temel üzerinde daha da geliştirebileceğiz. Sanırım bu konuda sizlere oldukça önemli ve belirleyici veriler aktarabilirim. 1921'de kâğıt ruble kurunun istikrar dönemi üç aydan az sürmüştü. Henüz sonlanmamış olan içinde bulunduğumuz 1922 yılındaysa beş aydan fazla sürmüştür. Sanırım bu yeterli bir kanıttır. Elbette, bu sorunu kesin olarak çözeceğimize dair bilimsel bir kanıt istiyorsanız, bu söylediğim yetersizdir, ama genel olarak bakıldığında, bunu tümüyle ve kesin olarak kanıtlamanın mümkün olduğunu sanmıyorum. Aktardığım veriler, Yeni Ekonomi Politikası'nı yürürlüğe koyduğumuz geçen yıldan bugüne kadar şimdiden ilerleme kaydetmeyi öğrendiğimizi gösteriyor. Bunu yapmayı öğrendiğimize göre, ileride daha fazla başarı elde etmeyi öğreneceğimize eminim, yeter ki çok aptalca hatalar yapmaktan kaçınalım. Gelgelelim, en önemli olay ticarettir, yani bizim en çok ihtiyaç

duyduğumuz şey olan meta dolaşımıdır. Bu sorunu iki yıl boyunca savaş halinde olmamıza rağmen -bildiğiniz gibi ancak bir kaç hafta önce Vladivostok'u geri alabildik- başarıyla halledebildiğimize göre ve ekonomik faaliyetlerimizi ancak şimdi sistemli bir şekilde yürütebilmemize karşın, kâğıt ruble kurunun istikrarlı dönemini üç aydan beş aya çıkarabildiğimize göre, bence memnun olmamız için yeterince sebep bulunduğunu söyleyebiliriz. Neticede yalnızız. Bugüne dek hiç borç alamadık, şimdi de almıyoruz. Bugün hangi yöne gittiklerini bilemeyecek kadar 'parlak' bir şekilde ekonomilerini örgütleyen güçlü kapitalist ülkelerin hiçbirinden yardım görmedik. Versay Antlaşması'yla öyle bir mali sistem yarattılar ki kendileri bile içinden çıkamıyorlar. Bu büyük kapitalist ülkeler işlerini bu şekilde idare ediyorlarsa, sanırım geri kalmış ve eğitimsiz bir ülke olarak biz işin özünü (rublenin istikrara kavuşturulması için gerekli koşulları) kavramış olmaktan memnun olabiliriz. Bunun kanıtı teorik bir analiz değil, kanaatimce dünyadaki bütün teorik tartışmalardan daha önemli olan pratik deneyimdir. Pratik deneyimimiz bu alanda kesin sonuçlar elde ettiğimizi göstermektedir, yani ekonomimiz rublenin istikrara kavuşacağı yöne doğru ilerliyor, ki bunun gerçekleşmesi ticaret için, serbest meta mübadelesi için, köylüler için ve engin küçük üreticiler kitlesi için son derece önemlidir.

Şimdi toplumsal alandaki hedeflerimizi ele almak istiyorum. Elbette burada en önemli etken köylülüktür. 1921'de köylülerin çok geniş bir kesimi içinde kuşkusuz hoşnutsuzluk hâkimdi. Ayrıca kıtlık vardı. Köylüler için en ağır sınav bu oldu. Doğal olarak dışarıdaki bütün düşmanlarımız ortalığı ayağa kaldırdılar: "İşte, buyrun size sosyalist ekonominin sonuçları!" Elbette, gayet doğal bir şekilde, kıtlığın aslında İç Sa-

vaş'ın korkunç sonucu olduğu hakkında tek kelime etmiyorlardı. 1918'de bize karşı saldırıya geçmiş olan bütün toprak sahipleri ve kapitalistler, kıtlığın sosyalist ekonominin sonucu olduğunu göstermeye çalışıyorlardı. Kıtlık gerçekten de büyük ve ciddi bir felâketti, öyle ki bütün örgütlenme ve devrimci çalışmamızın sonuçlarını yok etmekle tehdit ediyordu.

Şimdi sormak istiyorum: Bu eşi görülmedik ve beklenmedik felaketin ardından, Yeni Ekonomi Politikası'na geçmemizin, köylülere ticaret özgürlüğü tanımamızın ardından bugünkü durum nedir? Cevap herkes için açık ve nettir; köylülük bir yılda kıtlığın üstesinden gelmekle kalmamış, aynı zamanda şimdiden milyonlarca *pud* tahıl değerinde aynî vergi ödemiştir ve üstelik bütün bunlar neredeyse hiç zor kullanılmadan gerçekleşmiştir. 1921'den önce, Rusya'da, deyim yerindeyse, sıradan bir hadise olan köylü ayaklanmaları neredeyse tamamen durmuştur. Köylülük bugünkü durumundan memnundur. Bunu hiç çekinmeden söyleyebiliriz. Bu kanıtın tonlarca istatistikî kanıttan daha önemli olduğunu düşünüyoruz. Köylülerin bizde belirleyici bir etken olduğunu kimse reddetmiyor. Köylülerin bugünkü durumuna bakarak, bize karşı harekete geçmeleri için korkmamıza yol açmadığını söyleyebiliriz. Bunu hiç abartmadan, gayet bilinçli bir şekilde söylüyoruz. Nitekim bunu zaten başarmış durumdayız. Köylülük, iktidarımızın şu ya da bu alandaki çalışmalarını beğenmeyebilir ve şikayetçi olabilir. Elbette bu mümkün, hatta kaçınılmazdır, çünkü devlet aygıtımız ve devlet kontrolündeki ekonomimiz henüz bunu önleyecek kadar güçlü değildir. Ama köylülük içinde bize karşı ciddi bir hoşnutsuzluğun olmadığı kesindir. Bu başarı bir yıllık bir süre zarfında elde edilmiştir. Bence bu şimdiden çok önemli bir adımdır.

Şimdi de hafif sanayimizi ele almak istiyorum. Hafif sanayi ile ağır sanayi arasında bir ayrım yapmak zorundayız, çünkü ikisinin durumu farklıdır. Hafif sanayide genel bir canlanma yaşandığını rahatlıkla söyleyebilirim. Ayrıntılara girmeyeceğim. İstatistikler vermeye de girişmeyeceğim. Fakat bu genel izlenimin olgulara dayandığını ve yanlış ya da hatalı bir bilgiye dayanmadığını garanti edebilirim. Hafif sanayide genel bir canlanmadan ve bunun sonucunda da, Petrograd ve Moskova işçilerinin durumunda kayda değer bir düzelmeden bahsedebiliriz. Diğer bölgelerde ağır sanayi hâkim olduğu için bu ilerleme daha azdır. Dolayısıyla, bu olguyu genelleştiremeyiz. Fakat hafif sanayinin kesinlikle gelişme içinde olduğunu, Moskova ve Petrograd işçilerinin koşullarının kesinlikle iyileşme kaydettiğini bir kez daha söylemek istiyorum. 1921 baharında bu iki şehrin işçileri arasında hoşnutsuzluk vardı. Bugün kesinlikle böyle bir durum yoktur. İşçilerin koşullarını ve ruh halini anbean takip ettiğimiz için, bü konuda yanılmamız söz konusu olamaz.

Üçüncü sorun ise ağır sanayidir. Bu alanda durumun hâlâ kritik olduğunu söylemek zorundayım. 1921-1922'de bir iyiye gidiş olmuştur. Bu yüzden yakın gelecekte durumda bir ilerleme olmasını bekleyebiliriz. Bunun için gerekli kaynakların bazılarını şimdiden toparlamış durumdayız. Kapitalist bir ülkede ağır sanayinin durumunu düzeltebilmek için yüz milyonlarca borç almak gerekir. Bu olmadan ilerleme kaydedilmesi mümkün değildir. Kapitalist ülkelerin iktisadi tarihi, geri kalmış ülkelerde ağır sanayinin ancak yüz milyonlarca dolar ya da altın ruble miktarında uzun vadeli borçlarla kalkındırılabileceğini göstermektedir. Biz bu tür borçlardan henüz yararlanamadık, hiçbir şey almadık. İmtiyazlar konusunda yazılanların hepsi lafı güzaftır. Son dönemde bu konuda ve özel-

likle de Urquhart imtiyazları konusunda çok şey yazdık. İmtiyazlar konusundaki politikamızın son derece doğru olduğu kanısındayım. Fakat henüz kârlı bir imtiyaz anlaşması elde etmiş değiliz. Bunu unutmamanızı rica ediyorum. Bu yüzden ağır sanayinin durumu geri kalmış ülkemiz için çok can sıkıcı bir sorundur, çünkü biz zengin ülkelerden gelecek borçlara güvenemiyoruz. Buna rağmen, elle tutulur bir ilerleme olduğunu ve ayrıca ticari faaliyetimizin bize şimdiden belli bir sermaye getirdiğini görüyoruz. Henüz çok mütevazı bir rakamdan bahsettiğimiz doğrudur: 20 milyon altın rubleden biraz fazla. Ama her halükarda bir başlangıç yaptık; ticari faaliyetlerimiz bize ağır sanayinin durumunu iyileştirmek için kullanabileceğimiz bir kaynak sağlıyor. Ağır sanayimiz hâlâ büyük zorluklarla boğuşuyor. Fakat kanımca belirleyici olan, şimdiden biraz tasarruf yapabilecek konumda olmamızdır. Bunu yapmaya devam edeceğiz. Çoğu zaman yük halkın sırtına binse de, tasarruf yapmak zorundayız. Bugün devlet bütçesini kısmaya, devlet aygıtımızı küçültmeye çalışıyoruz. Birazdan, devlet aygıtımız üzerine birkaç şey söyleyeceğim. Ne olursa olsun devlet aygıtımızı küçültmemiz gerekiyor, mümkün olduğu kadar tasarruf yapmak zorundayız. Her alanda, eğitim alanında bile tasarrufa gidiyoruz, çünkü ağır sanayiyi kurtarmadığımız takdirde, ağır sanayiyi yeniden ayakları üzerine dikmediğimiz takdirde, sanayiyi tümüyle unutmamız gerektiğini ve sanayi olmadan da bağımsız bir ülke olmaktan çıkacağımızı biliyoruz. Bunun pekâlâ farkındayız.

Rusya'nın kurtuluşu yalnızca köylü çiftliklerinden gelecek iyi bir hasatla olmayacaktır; tek başına bu yeterli değildir. Keza köylülere tüketim malları sağlayan hafif sanayinin iyi durumda olması da yeterli değildir. Bütün bunların yanında, bizim *ağır*

sanayiye de ihtiyacımız var ve ağır sanayinin durumunu düzeltebilmek için daha birkaç yıl çalışmamız gerekiyor.

Ağır sanayinin devlet sübvansiyonlarına ihtiyacı var. Eğer bu yardımları sağlayamazsak, değil sosyalist devlet, çağdaş bir devlet bile olamayız. Bu konuda kararlı bir adım atmış bulunuyoruz. Ağır sanayiyi yeniden ayakları üzerine dikmek için gerekli kaynakları biriktirmeye başladık. Bugüne kadar elde ettiğimiz miktarın 20 milyon altın rubleyi zar zor geçtiği doğrudur, ama ne olursa olsun böyle bir kaynak vardır ve kullanılacağı tek alan ağır sanayidir.

Genel olarak, ulusal ekonomimizin temel öğelerini, başta söz verdiğim gibi, kısaca anlattığımı düşünüyorum. Bütün bunlardan, Yeni Ekonomi Politikası'nın şimdiden iyi sonuç verdiği sonucunu çıkarabileceğimize inanıyorum. Devlet olarak ticaret yapabildiğimizi, tarımda ve sanayide güçlü konumumuzu sürdürebildiğimizi ve ilerleme kaydedebildiğimizi şimdiden kanıtladık. Pratik çalışmamız bunu açıkça gösteriyor. Bence bu kendi payımıza şimdilik yeterlidir. Daha öğreneceğimiz çok şey var ve neyse ki bunun farkındayız. Beş yıldır iktidardayız ve beş yılı da savaş halinde geçirdik. Demek ki başarılı olduk.

Bunu anlamak zor değil, zira köylüler bizim yanımızdaydı. Belki de hiç kimse onlar kadar bizi destekleyemezdi. Beyaz muhafızların arkasında toprak sahiplerinin olduğunu anlamışlardı ve dünyada toprak sahipleri kadar nefret ettikleri kimse yoktu. Tam da bu yüzden köylülük büyük bir şevkle ve sadakatle bizi destekledi. Köylülüğü beyaz muhafızlara karşı bizi savunmaya ikna etmek zor olmadı. Savaştan her zaman nefret etmiş olan köylüler beyaz muhafızlara karşı savaş, toprak sahiplerine karşı iç savaş söz konusu olduğunda ellerinden geleni yaptılar. Ama hepsi bununla sınırlı değildi, çünkü

özünde bir tek şey söz konusuydu: İktidar toprak sahiplerinin mi, yoksa köylülerin mi elinde kalacak? Oysa bizim için tek sorun bu değildi. Köylüler iktidarı işçiler için ele geçirdiğimizi ve hedefimizin bu güçten yararlanarak sosyalizmi kurmak olduğunu biliyorlar. Bu yüzden bizim için en önemlisi sosyalist düzenin ekonomik temelini döşemekti. Bunu doğrudan yapmamız mümkün değildi ve dolambaçlı yollardan yapmak zorunda kaldık. Ülkemizde kurduğumuz devlet kapitalizmi, özel türde bir devlet kapitalizmidir. Alışılagelmiş devlet kapitalizmi anlayışından farklıdır. Sonuçta bütün kilit mevkileri biz elimizde tutuyoruz. Toprak elimizde; toprak devlete ait. Muarızlarımız hiçbir anlam taşımadığını iddia etseler de, bu çok önemlidir. Yanılıyorlar. Toprağın devlete ait olması son derece önemlidir ve ekonomik açıdan, pratik değeri çok büyüktür. Biz bunu başardık ve ileriki faaliyetlerimizin hepsi bu çerçeve içinde gelişmelidir. Şimdiden köylülüğü memnun etmeyi ve hem sanayiyi hem de ticareti canlandırmayı başardık.

Daha önce söylediğim gibi, bizim devlet kapitalizmimiz kelimenin gerçek anlamıyla devlet kapitalizminden farklıdır, zira proleter devleti sadece toprağı değil, sanayinin en önemli dallarını da elinde bulundurmaktadır. Bir defa, küçük ve orta ölçekli işletmelerin yalnızca bir kısmını kiraya verdik, geriye kalanını hâlâ elimizde tutuyoruz. Ticarete gelince, karma şirketler kurmaya çalıştığımızı, hatta şimdiden kurmaya başladığımızı yeniden vurgulamak istiyorum. Bu şirketlerin özelliği, sermayenin bir kısmının özel kapitalistlere -üstelik yabancı kapitalistlere-, diğer kısmınınsa bize ait olmasıdır. Birincisi, bu yolla ticaret yapmayı öğreniyoruz ve ihtiyacımız olan da budur. İkincisi, gerekli gördüğümüz anda bu şirketleri feshedebilme hakkına sahibiz ve dolayısıyla

herhangi bir risk almış olmuyoruz. Ayrıca, özel kapitalistlerden bir şeyler öğreniyoruz ve kendimizi nasıl geliştirebileceğimizi, ne tür hatalar yaptığımızı görmeye çalışıyoruz. Sanırım söylediklerim yeterlidir.

İkinci planda kalan birkaç noktaya da değinmek istiyorum. Hiç kuşkusuz geçmişte birçok aptalca şey yaptık, hâlâ yapıyoruz, ileride de yapacağız. Bunu hiç kimse benden daha iyi göremez ve yargılayamaz. (*gülüşmeler*) Bu aptalca şeyleri neden yapıyoruz? Çok açık: Birincisi, geri bir ülkeyiz; ikincisi, ülkemizde eğitim seviyesi çok düşük; üçüncüsü de, dışarıdan hiçbir yardım almıyoruz. Bize yardım eden tek bir medeni ülke yok. Aksine, hepsi de bizim aleyhimize çalışıyor. Dördüncüsü, devlet aygıtımız sorunludur. Eski devlet aygıtını miras aldık ve bu bizim felaketimiz oldu. Bu aygıt çoğu zaman aleyhimize çalışıyor. Meseleyi şöyle özetleyebiliriz: 1917'de iktidarı ele geçirdiğimiz zaman, devlet memurları sabotajlara giriştiler. Çok korktuk ve onlara, "Lütfen geri dönün," dedik. Hepsi de geri döndü, ama felaket asıl o zaman başladı. Şimdi elimizde muazzam sayıda devlet memuru var, ancak bu personel üzerinde gerçek bir denetim sağlayacak eğitimli güçlerden yoksunuz. Genelde şöyle oluyor: Tepede, siyasal iktidarı elimizde bulundurduğumuz yerde, aygıt çoğu zaman iyi kötü işliyor, ama aşağılara doğru indiğimizde memurların keyfi bir denetime sahip olduklarını ve bu gücü çoğu zaman aldığımız önlemleri etkisizleştirmek amacıyla kullandıklarını görüyoruz. Tepede bizden tam olarak ne kadar bilmiyorum ama herhalde en az birkaç bin, hadi taş çatlasın on-yirmi bin kişi var. Oysa alt kademelerde, Çar'dan ve burjuva toplumundan miras aldığımız ve kısmen bilerek kısmen de bilmeyerek aleyhimize faaliyet yürüten yüz binlerce eski memur bulunuyor. Buna bir gecede çözüm getirilemeyeceği

açıktır. Aygıtı iyileştirmek, yeniden düzenlemek ve taze güçlerle donatmak için uzun yıllar sürecek sıkı bir çalışmaya ihtiyacımız var. Çok hızlı, hatta belki gereğinden de hızlı gidiyoruz. Sovyet okulları ve İşçi Fakülteleri kuruldu; buralarda birkaç yüz bin genç öğrenim görüyor. Belki gereğinden çabuk öğreniyorlar, ama ne olursa olsun bir başlangıç yapıldı ve bunun meyvelerini yakında toplarız. Çalışmamızı çok aceleye getirmediğimiz takdirde, birkaç yıl sonra devlet aygıtımıza köklü bir değişim getirebilecek bir genç- kitlemiz olacak.

Birçok aptalca şey yaptığımızı söyledim, ama bu konuda düşmanlarımız hakkında da birkaç söz söylemek gerekir. Düşmanlarımız bizi suçlayıp, "Bakın, Lenin bile Bolşeviklerin bir sürü aptallık yaptığını kabul ediyor," dediklerinde, kendilerine şu şekilde cevap veririm: Evet, ama siz de biliyorsunuz, bizim yaptığımız aptallıklar sizinkilerden çok farklı. Öğrenmeye henüz yeni başladık, fakat öyle yöntemli ilerliyoruz ki iyi sonuçlar alacağımızdan eminiz. Ama mademki düşmanlarımız, yani kapitalistler ve İkinci Enternasyonal kahramanları yaptığımız aptallıkları vurguluyorlar, ben de, kıyaslama olsun diye, meşhur bir Rus yazarının sözlerine başvuracağım. Sözleri aktarırken kendime biraz serbestlik tanıyacağım. Şöyle: Bolşevikler aptalca şeyler yaptıkları zaman, 'iki kere iki beş eder' diyorlar. Ama düşmanları, yani kapitalistler ve İkinci Enternasyonal kahramanları aptalca şeyler yaptıkları zaman, 'iki kere iki bir mum eder' demeye getiriyorlar.* Bunu ispatlamak zor değil. Örneğin

*) Turgenyev'in *Rudin* adlı romanındaki Pigasov'un kullandığı bir deyim. Kadınların mantıklı düşünemeyeceğini savunan Pigasov şöyle diyordu: "Mesela, bir erkek iki kere ikinin dört etmediğini, beş ya da üç buçuk ettiğini söyleyebilir; ama bir kadına sorun, iki kere ikinin bir ispermeçet mumu ettiğini söyleye-cektir.

ABD, İngiltere, Fransa ve Japonya'nın Kolçak'la imzaladıkları antlaşmayı ele alalım. Soruyorum size, dünyada bu devletlerden daha bilgili ve daha güçlü bir devlet var mı? Peki, ne yaptı bu devletler? Hiç hesap kitap yapmadan, hiç düşünmeden, ne olup bittiğini incelemeden Kolçak'a yardım vaat ettiler. Ama sonuçta insan havsalasının kavramakta zorlanacağı denli bir başarısızlık yaşadılar.

Ya da bize daha yakın ve daha önemli olan başka bir örneği alalım: Versay Barışı. Şimdi soruyorum: 'Anlı şanlı' o 'büyük' güçler ne yaptılar? Şimdi bu karışıklığa, keşmekeşe nasıl bir çare bulacaklar? Kapitalist devletlerin, kapitalist dünyanın ve İkinci Enternasyonal'in el ele verip yaptıklarıyla kıyaslandığında, bizim yaptığımız aptalca şeylerin bir hiç olduğunu söylersem abartmış olmam. Bu yüzden dünya devrimi perspektifinin -birazdan bu konuya kısaca değineceğim- elverişli olduğunu düşünüyorum. Ve belli bir koşul daha olduğunda, daha da elverişli olacağını düşünüyorum. Şimdi bunun hakkında birkaç söz söylemek istiyorum.

1921 yılında, Üçüncü Kongre'de, komünist partilerin örgütsel yapıları ve çalışma yöntemleriyle çalışmalarının içeriği hakkında bir karar almıştık. Bu mükemmel bir karar, ancak tamamen Rus işidir, çünkü içindeki her şey tamamen Rusya koşullarından alınmıştır. Metnin olumlu yanı da olumsuz yanı da buradadır. Olumsuz yanı diyorum çünkü bu kararı hiçbir yabancının okuyamayacağına eminim. Bunu söylemeden önce kararı tekrar okudum. Birincisi, gereğinden uzun bir metin, elli küsur madde var. Yabancılar genellikle bu tür şeyleri okuyamıyorlar. İkincisi, okusalar bile, fazla Rus olduğu için anlayamayacaklardır. Rusça yazılmış olduğu için değil -bütün dillere harikulade bir şekilde tercüme edildi- her yanına Rus düşünce

tarzı sınmiş olduğu için. Üçüncüsü de, hani olur da kazara bir yabancı bu metni anlasa bile, hayata geçiremez. Bu da üçüncü kusurudur. Yabancı delegelerden birkaçıyla görüştüm ve kongrede elimde olmayan sebeplerle maalesef oturumlara katılamayacak olsam da farklı ülkelerden gelen daha fazla delegeyle meseleleri enine boyuna tartışmayı umuyorum. Ben bu kararla önemli bir yanlış yaptığımızı düşünüyorum, zira daha fazla başarıya giden yolda kendi yolumuzu tıkadık. Dediğim gibi, bu karar çok iyi yazılmıştır ve elli küsur maddesinin altına hiç düşünmeden imzamı atarım. Fakat yabancılara Rus deneyimlerimizi nasıl aktaracağımızı öğrenemedik. Karardaki bütün sözler havada kalmış. Bunu anlamadığımız takdirde ilerlememiz mümkün olmayacak. Kanaatimce Rusya Devrimi'nin beş yılının ardından, hepimiz için, gerek biz Ruslar için gerekse de yabancı yoldaşlar için en önemli şey oturup çalışmaktır. Bunu yapacak fırsatı ancak şimdi elde edebildik. Bu fırsatın daha ne kadar süreceğini bilmiyorum. Kapitalist güçlerin bize daha ne kadar rahatça öğrenme fırsatı vereceklerini bilmiyorum. Ama savaştan, muharebelerden uzak geçirdiğimiz her ânı oturup çalışmak, en baştan tekrar tekrar öğrenmek için kullanmalıyız.

Partinin tamamı ve Rusya halkının bütün katmanları bilgiye olan açlıklarıyla bunu kanıtlamaktadır. Bu öğrenme arzusu bize bugün en önemli görevimizin çalışmak, daha sıkı çalışmak olduğunu göstermektedir. Yabancı yoldaşlarımız da çalışmak zorundalar, ama okuma-yazmayı ve okuduğunu anlamayı öğrenmek biçiminde değil, buna ihtiyacı olan biziz. Bunun proleter kültürüyle mi yoksa burjuva kültürüyle mi ilgili olduğu tartışılıyor. Ben bu sorunu şimdilik cevapsız bırakıyorum. Ama kesin olan bir şey var: Okuma-yazmayı ve okuduğumuzu anlamayı öğrenerek başlamamız gerekiyor. Yabancıların buna ihti-

yacı yok. Onların daha ileri şeylere ihtiyacı var: Öncelikle, diğer şeyler dışında, komünist partilerin örgütlenme yapılarıyla ilgili yazdıklarımızı ve yabancı yoldaşların okuyup anlamadan imzaladıkları şeyi anlamayı öğrenmeleri gerekiyor. İlk görevleri bu- olmalıdır. Bu kararı hayata geçirmek gerekiyor. Bu iş bir gecede yapılamaz. Bu karar fazla Rus kaçmış, açıkçası Rusya deneyimlerini yansıtıyor. Tam da bu yüzden karar yabancılar için fevkalade anlaşılmazdır ve bu kararı bir köşeye asıp da bir azizin resmine tapar gibi de tapmakla yetinemezler. Bu şekilde hiçbir yere varamayız. Rusya deneyimlerinin önemli bir kısmını özümsemeleri gerekiyor. Bu nasıl olacak, bilmiyorum. Örneğin İtalya'daki faşistler, İtalyanlara henüz yeterince aydınlanmamış olduklarını ve ülkelerinin Kara Yüzler'den henüz kurtulmuş olmadığını göstererek bize büyük bir yardımda bulunabilirler. Biz Ruslar da bu kararın ilkelerini yabancılara anlatmanın yollarını, yöntemlerini araştırmalıyız. Bunu yapmadığımız takdirde, yabancı yoldaşlarımızın bu kararı hayata geçirmeleri mümkün olmayacaktır. Bu bağlamda, yalnızca Ruslara değil, yabancı yoldaşlara da şu an girdiğimiz dönemde en önemli şeyin öğrenmek olduğunu söylememiz gerektiğine şüphem yok. Biz genel anlamda öğreniyoruz. Oysa yabancı yoldaşların özel bir anlamda, yani devrimci çalışmanın örgütlenmesini, yapısını, yöntemini ve içeriğini anlamak için öğrenmeleri gerekiyor. Bunu yaptıkları takdirde, dünya devrimi olasılığının yalnızca iyi değil, mükemmel olacağına eminim.

(*uzun ve şiddetli alkışlar, "Yaşasın Lenin yoldaş" sloganları yeniden coşkulu alkışlara yol açar*)

15 Kasım 1922'de *Pravda*'nın 258. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt 33, s. 418-432.

2. BÖLÜM

PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ VE DEMOKRASİ

KURUCU MECLİS SEÇİMLERİ VE PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ

Sosyalist-Devrimcilerin yayınladıkları *Rus Devriminin Bir Yılı, 1917-1918* (1918) adlı derleme, N.V Svyatitski'nin "Tüm-Rusya Kurucu Meclis Seçimleri Sonuçları (Önsöz)" adlı son derece ilginç bir makalesini de içeriyor. Yazar, toplam 79 seçim bölgesinden 54'ünün sonuçlarını aktarıyor.

Svyatitski'nin incelemesi Avrupa Rusya'sı ve Sibirya'nın hemen hemen bütün eyaletlerini kapsamaktadır, yalnızca şunlar atlanmıştır: Olonets, Estonya, Kaluga, Besarabya, Podolsk, Orenburg, Yakut ve Don eyaletleri.

Öncelikle Svyatitski'nin yayınladığı belli başlı sonuçları aktaracağım, sonra da bunlardan çıkarılması gereken siyasal sonuçları değerlendireceğim.

I.

Kasım 1917'de 54 seçim bölgesinde kullanılan toplam oy sayısı 36.262.560'dı. Yazar bu rakamı, yedi bölgeye (artı, ordu ve donanma) dağılmış şekilde 36.257.960 olarak veriyor, ama çeşitli partiler için verdiği rakamlar toplamda benim verdiğim rakamlara ulaşıyor.

Oyların partilere göre dağılımı şöyledir: Rus Sosyalist-Devrimciler 16,5 milyon oy almışlardır; buna diğer uluslardan (Ukraynalılar, Müslümanlar ve diğerleri) Sosyalist-Devrimcilerin aldıkları oyları da eklersek, toplam 20,9 milyona, yani yüzde 58 oy oranına ulaşıyoruz.

Menşevikler 668.064 oy almışlardır, eğer benzer gruplar olan Halkçı Sosyalistler (312.000), *Yedinstvo* [Plehanov'cu Birlik] (25.000), Zeminciler (51.000) Ukraynalı sosyal-demokratlar (95.000), Ukraynalı sosyalistler (507.000), Alman sosyalistleri (44.000) ve Finlandiyalı sosyalistlerin (14.000) oylarını da katınca toplam 1,7 milyon olacaktır.

Bolşevikler 9.023.963 oy almışlardır.

Kadetler ise 1.856.639 oy almışlardır. Bunlara Kır Mülk ve Toprak Sahipleri Birliği (215.000), Sağ gruplar (292.000), Eski Müminler (73.000), milliyetçiler-Yahudiler (550.000), Müslümanlar (576.000), Başkurtlar (195.000), Letonyalılar (67.000), Polonyalılar (150.000), Kazaklar (79.000), Almanlar (130.000), Belaruslar (12.000) ve 'liste halinde çeşitli grup ve örgütler' (418.000) eklenince, toprak sahibi ve burjuva partilerinin 4,6 milyon oya ulaştıklarını görüyoruz.

Sosyalist-Devrimciler ile Menşeviklerin Şubat 1917'den Ekim 1917'ye kadar uzanan bütün devrim dönemi boyunca güçbirliği yaptıklarını biliyoruz. Ayrıca bütün bu dönem boyunca ve sonrasında gelişen olaylar, İkinci Enternasyonal'in diğer bütün partileri gibi sosyalist oldukları zehabına kapılan

ve kendilerini öyle adlandıran bu iki partinin küçük burjuva demokrasisini temsil ettiğini kesin bir biçimde göstermiştir.

Kurucu Meclis seçimlerindeki üç ana grubu birleştirdiğimizde şu sonuçları elde ediyoruz:

Proletaryanın partisi (Bolşevikler)	9,02 milyon = yüzde 25
Küçük burjuva demokrat partileri (Sosyalist-Devrimciler, Menşevikler, vb.)	22,62 milyon = yüzde 62
Toprak sahiplerinin ve burjuvazinin partileri (Kadetler, vb.)	4,62 milyon = yüzde 13
Toplam	*36,26 milyon = yüzde 100*

N.V. Svyatitski'nin bölgelere göre sonuçlarıysa şöyledir:

Kullanılan Oylar (bin)

Bölgeler* (veayrı olarak silahlı kuvvetler)	Sosyalist-Devrimciler (Rus)	Yüzde	Bolşevikler	Yüzde	Kadetler	Yüzde	Toplam
Kuzey	1.140	38	1.177,2	10	393	13	2.975,1
Merkez-Sanayi bölgesi	1.987,9	38	2.305,6	44	550,2	10	5.242,5
Volga-Kara Toprak	4.733,9	70	1.115,6	16	267	4	6.764,3
Batı	1.242,1	43	1.282,2	44	48,1	2	2.961
Doğu-Uralllar	1.547,7	43(62)**	443,9	12	181,3	5	3.583,5
Sibirya	2.094,8		273,9	10	87,5	3	2,786.7
Ukrayna	1.878,1	25(77)***	754	10	277,5	4	7.581,3
Ordu ve Donanma	1.885.1	43	1.671,3	38	91,9	1	4.363,6

Bu rakamlardan anlaşıldığı üzere, Kurucu Meclis seçimlerinde Bolşevikler proletaryanın, Sosyalist-Devrimciler ise köylülüğün partisiydi. Tamamen köylülüğün hâkim olduğu bölgelerde -Büyük-Ruslar (Volga-Kara Toprak, Sibirya, Doğu-Urallar) ve Ukraynalılar- Sosyalist-Devrimciler yüzde 62-77 oy almışlardır. Sanayi merkezlerindeyse Bolşevikler Sosyalist-Devrimcilere karşı üstünlük sağlamışlardır. Bu çoğunluk Svyatitski'nin verdiği bölge rakamlarında olduğundan daha fazladır, zira Svyatitski ileri derecede sanayileşmiş bölgeleri, az sanayileşmiş ve hiç sanayileşmemiş bölgelerle bileştirmiştir. Örneğin Sosyalist-Devrimci, Bolşevik ve Kadet partilerinin ve 'ulusal ve öteki gruplar'ın aldıkları oyları gösteren eyalet rakamları şöyledir:

Kuzey Bölgesi'nde Bolşeviklerin çoğunluğu önemsiz gibi görünmektedir: yüzde 38'e karşı yüzde 40. Ama Sosyalist-Devrimcilerin egemen olduğu bu bölgede, sanayileşmemiş bölgeler (Arhangelsk, Vologda, Novgorod ve Pskov eyaletleri) sanayi bölgeleriyle birleştirilmiştir: Petrograd kentinde Bolşevikler (oyların) yüzde 45'ini, Sosyalist-Devrimciler yüzde 16'sını; Petrograd eyaletinde Bolşevikler yüzde 50'sini, Sosyalist-Devrimciler yüzde 26'sını almıştır; Baltık'ta ise

---

*) Yazar Rusya'yı pek de alışılmadık bir tarzda bölgelere ayırmaktadır: *Kuzey:* Arhangelsk, Vologda, Petrograd, Nogorod, Pskov, Baltık. *Merkez-Sanayi Bölgesi:* Vladimir, Kostroma, Moskova, Nijniy-Novgorod, Riyazan, Tula, Tver, Yaroslavl. *Volga-Kara Toprak:* Astrahan, Voronej, Kursk, Orel, Penza, Samara, Saratov, Simbirsk, Tambov. *Batı:* Vitebsk, Minsk, Mogilev, Smolensk. *Doğu-Urallar:* Vyatka, Kazan, Perm, Ufa. *Sibirya:* Tobolsk, Tomsk, Altay, Yenisey, İrkutsk, Transbaykal, Amur. *Ukrayna:* Volhina, Ekaterinoslav, Kiev, Poltava, Taurida, Harkov, Herson, Çernigov.

**) Svyatitski parantez içindeki yüzde 62 rakamını Müslüman ve Çuvaş Sosyalist-Devrimcilerini katarak elde ediyor.

***) Parantez içindeki yüzde 77 rakamı bana aittir. Ukraynalı Sosyalist-Devrimcilerin eklenmesiyle elde edilmiştir.

Bolşevikler yüzde 72 oy alırken, Sosyalist Devrimcilerin oy oranı yüzde sıfırdır.

Merkez-Sanayi bölgelerine bakacak olursak, Bolşevikler Moskova eyaletinde oyların yüzde 56'sını, Sosyalist-Devrimciler yüzde 25'ini; Moskova kentinde Bolşevikler yüzde 50'sini, Sosyalist-Devrimciler yüzde 8'ini; Tver eyaletinde Bolşevikler yüzde 54'ünü, Sosyalist-Devrimciler yüzde 39'unu; Vladimir eyaletindeyse Bolşevikler yüzde 56'sını, Sosyalist-Devrimciler de yüzde 32'sini almışlardır.

Bu olgular karşısında Bolşevikleri proletaryanın yalnızca bir 'azınlığı'nın desteklediği iddialarının ne denli gülünç olduğunu belirtmeden geçmek olmaz! Üstelik biz bu sözleri Menşeviklerden (Bolşeviklerin 9 milyon oyuna karşılık 668.000 ve bir de Transkafkasya'dan 700-800 bin oy aldılar) ve İkinci Enternasyonal'in sosyal-hainlerinden duyduğumuzu da unutmayalım.

II.

Böyle bir mucize nasıl olmuş olabilir? Oyların dörtte birini alan Bolşevikler, burjuvaziyle ittifak (koalisyon) içinde bulunan ve onunla birlikte oyların dörtte üçünü alan küçük burjuva demokratları karşısında nasıl oldu da zafer kazanabildi?

Şimdi, İtilaf devletlerinin -şu her şeye kadir İtilaf devletlerinin- iki yıldan beri Bolşevizmin düşmanlarına yaptığı yardımların ardından bu zaferi inkâr etmek tek kelimeyle gülünçtür.

Mesele şu ki, İkinci Enternasyonal'in bütün destekçileri de dahil olmak üzere yenilmiş olanların fanatiklik düzeyindeki siyasal nefretleri, bu kesimleri tarihsel ve siyasal açıdan son derece ilginç bir soru olan Bolşeviklerin neden başarılı olduğu soru-

sunu ciddi bir şekilde ortaya koymaktan bile alıkoymaktadır. Sorun şu ki, bu yalnızca kaba küçük burjuva demokrasisi açısından, bu soruyla ve bu sorunun yanıtıyla teşhir olmuş olan koyu cehalet ve köklü önyargılar açısından bir 'mucize'dir.

İkinci Enternasyonal'in terk ettiği sınıf mücadelesi ve sosyalizm açısından değerlendirildiğindeyse, bu sorunun cevabı tartışma götürmez.

Bolşevikler, her şeyden önce, proletaryanın büyük çoğunluğunu arkalarına aldıkları için başarıya ulaştılar, ki bu çoğunluğun içinde proletaryanın sınıf bilinci en yüksek, en canlı ve devrimci kesimi, proletaryanın gerçek öncüsü de vardır.

İki metropol kenti olan Petrograd ve Moskova'yı alalım. Kurucu Meclis seçimlerinde kullanılan toplam oy sayısı 1.765.100'dir ve bunun 218.000'ini Sosyalist-Devrimciler, 837.000'ini Bolşevikler, 515.400'ünüyse Kadetler almıştır.

Kendilerine sosyalist ve sosyal-demokrat diyen küçük burjuva demokratları (Çernov'lar, Martov'lar, Kautsky'ler, Longuet'ler, MacDonald'lar ve şürekâsı) kendilerini ne kadar paralarlarsa paralasınlar, 'eşitlik', 'genel oy', 'demokrasi', 'saf demokrasi' ya da 'tutarlı demokrasi' tanrıçaları önünde ne kadar eğilirlerse eğilsinler, kır ile kentin *eşitsizliği* konusundaki ekonomik ve siyasal gerçekliği yok edemezler.

Genel olarak kapitalizmde, özel olarak da kapitalizmden komünizme geçiş döneminde bu reddedilemez bir gerçektir.

Kır ile kent birbirine eşit olamaz. Bu çağın tarihsel koşulları altında kır kente eşit olamaz. Kent kaçınılmaz olarak kıra *önderlik eder*. Kır kaçınılmaz olarak *kenti takip eder*. Burada tek sorun 'kentli' sınıflardan *hangisinin* kıra önderlik etmeyi başaracağı, bu görevin üstesinden geleceği ve *kentin önderliğinin* hangi biçimlere bürüneceğidir.

1917 Kasım'ında Bolşevikler, proletaryanın büyük çoğunluğunu arkalarına almışlardı. O dönemde, proletarya içinde Bolşeviklerle rekabet eden parti sıfatıyla Menşevikler kesin bir yenilgi almışlardı: 9 milyon oya karşılık 668 bin oy ve Transkafkasya'daki 700-800 bin oyu eklersek toplam 1 milyon 400 bin oy. Ayrıca bu parti, proletaryanın öncüsünü *çelikleştiren,* aydınlatan ve örgütleyen ve onu gerçek bir devrimci öncü halinde pişiren on beş yıllık (1903-1917) mücadelede yenik düşmüştü. Üstelik ilk devrim (1905 devrimi) daha sonraki gelişmeyi hazırlamış, iki parti arasındaki ilişkileri *somut* bir tarzda belirlemiş ve 1917-1919'un büyük olaylarının genel provası olmuştu.

Kendilerini İkinci Enternasyonal sosyalistleri olarak adlandıran küçük burjuva demokratları, bu son derece önemli tarihsel sorunu, proletaryanın 'birliği'nin yararları konusunda tatlımtırak laflarla geçiştirmekten çok hoşlanıyorlar. Bu tatlımtırak lafları kullanırken 1871-1914 arasında işçi sınıfı hareketi içinde *gelişen oportünizmi* unutuyorlar; 1914 Ağustos'unda oportünizmin çöküşünün sebepleri üzerine, 1914-1917 arasında uluslararası sosyalizmdeki bölünmenin sebepleri üzerine *düşünmeyi* unutuyorlar ya da düşünmek işlerine gelmiyor.

Proletaryanın *devrimci* kanadı oportünizmin saf dışı edilmesi ve bastırılması için her yönüyle iyice hazırlanmadan, proletarya diktatörlüğü hakkında düşünmek bile yersizdir. Şu an proletarya diktatörlüğünü lafta kabul ederek bu konuyu geçiştirmeye çalışan 'bağımsız' Alman sosyal-demokratlarının, Fransız sosyalistlerinin, vs. Rusya Devrimi'nin üzerinde önemle kafa yormaları gereken dersidir bu.

Devam edelim. Bolşevikler yalnızca proletaryanın çoğunluğunu değil, yalnızca oportünizme karşı uzun ve kararlı mücadele içinde çelikleşmiş olan proletaryanın *devrimci* öncüsünü

değil, askeri bir terim kullanmak gerekirse, metropol kentlerinde güçlü bir 'vurucu gücü' de arkalarında bulmuşlardır.

Belirleyici anda belirleyici noktada kuvvetlerin ezici bir üstünlüğü: Askeri başarının bu 'yasası', siyasal başarı için, özellikle de devrim adı verilen şiddetli ve acımasız sınıf savaşı için de geçerlidir.

Başkentler, ya da genel olarak büyük ticaret ve sanayi merkezleri (Rusya'da bu ikisi iç içedir, ama her yerde iç içe değildir), bir ulusun siyasal kaderini büyük oranda belirler, ama elbette bu merkezlerin yerel, kırsal güçler tarafından yeterince desteklenmesi de şarttır (bu destek hemen gelmese de olur).

Başlıca iki kentte, Rusya'nın iki ticaret ve sanayi merkezinde Bolşevikler ezici, kesin bir üstünlük elde ettiler. Burada bizim kuvvetlerimiz, Sosyalist-Devrimcilerinkinden *hemen hemen dört kat* daha fazlaydı. *Sosyalist-Devrimcilerle Kadetlerin toplamından daha fazla* kuvvete sahiptik. Üstelik Kadetlerin Sosyalist-Devrimciler ve Menşeviklerle (Petrograd ve Moskova'da Menşevikler oyların yalnızca yüzde üçünü almışlardı) 'koalisyonu' emekçi halk arasında saygınlığını tümüyle yitirdiği için, muarızlarımız kendi aralarında bölünmüşlerdi. Bu sırada Sosyalist-Devrimciler, Menşevikler ve Kadetlerin bize karşı *gerçek* birliği söz konusu değildi.* Kasım 1917'de, Kadetlerle güçbirliği düşüncesine, Sosyalist-Devrimci ve Menşevik işçi ve köylülerle güçbirliği düşüncesine olduğundan yüz kat daha yakın olan Sosyalist-Devrimcilerin ve Menşeviklerin önderlerinin bile, Kadetler *olmadan*

*) Yukarıdaki rakamların aynı zamanda proletarya partisinin birliğini ve dayanışmasını, küçük burjuva ve burjuva partilerinin ise son derece dağınık halini gösterdiğini belirtmek ilginçtir.

Bolşeviklerle güçbirliği yapmayı düşündükleri (ve bizimle pazarlığa girdikleri) hatırlanacaktır!

1917 Ekim-Kasım'ında Petrograd ve Moskova'da kazanacağımızdan *emindik*, çünkü güç bakımından ezici bir üstünlüğü sahiptik ve hem Bolşevik 'orduları'nın toparlanması, birleştirilmesi, eğitilmesi, sınanması ve savaş güçlüklerine hazırlanması, hem de 'düşman' 'orduları'nın dağınıklığı, tükenmişliği, örgütsüzlüğü ve demoralizasyonu açısından bakıldığında en kapsamlı siyasal hazırlığı yapmış bulunuyorduk.

İki metropol kentini, kapitalist devlet mekanizmasının (siyasal ve ekonomik) bu iki merkezini çabuk ve kesin bir vuruşla kazanacağımızdan emin olduğumuz için, bürokrasinin ve entelijansiyanın şiddetli direnişine rağmen, sabotaj ve benzeri şeylere rağmen, proleter *olmayan* emekçi kitlelere, güvenebilecekleri biricik müttefik, dost ve önderin proletarya olduğunu merkezî devlet aygıtının da yardımıyla *fiilen kanıtlamayı* başarabildik.

III.

Ama bu en önemli soruna, yani proletaryanın proleter olmayan emekçi kitlelere karşı tutumu sorununa geçmeden önce, *silahlı kuvvetleri* ele almamız gerekiyor.

Halk kuvvetlerinin en seçkin unsurları emperyalist savaş sırasında askere gönderilmişti; İkinci Enternasyonal'in oportünist alçakları (yalnızca sosyal-şovenistler, yani doğrudan 'anavatan savunması' safına geçen Scheidemann'lar ve Renaudel'ler değil, merkezciler de) söz ve eylemleriyle silahlı kuvvetlerin hem Alman, hem de İngiliz-Fransız gruplarının emperyalist soyguncularının önderliğine bağımlılığını kuvvetlendirmişlerdi, ama gerçek proleter devrimciler Marx'ın

1870'te söylediği şu sözleri hiçbir zaman unutmamışlardı: "Bu sayede, proletaryanın silah talimini burjuvazi yaptırmış olacaktır!" Ancak sosyalizme ihanet eden Avusturya-Alman ve İngiliz-Fransız-Rus partileri emperyalist savaşta, yani her iki taraf için de yağmacılık amacı taşıyan bir savaşta 'anavatan savunması'ndan bahsedebilirdi; proleter devrimcilerse (1914 Ağustos'undan başlayarak) bütün dikkatlerini silahlı kuvvetlerin devrimcileştirilmesine, soyguncu emperyalist burjuvaziye *karşı* kullanılmasına, iki emperyalist yıkıcı grup arasındaki haksız ve yağmacı savaşın, proletaryanın ve ezilen emekçi kitlelerin her ülkede 'kendi', 'ulusal' burjuvazilerine karşı haklı ve meşru savaşma dönüştürülmesine çevirmişlerdi.

1914-1917 döneminde sosyalizme ihanet edenler, silahlı kuvvetlerin *her* ülkenin emperyalist hükümetine *karşı* kullanılması konusunda *hazırlık yapmamışlardı.*

Bolşevikler, 1914 Ağustos'undan sonra bütün propaganda, ajitasyon ve yeraltı örgütlenme çalışmalarında buna hazırlık yaptılar. Kuşkusuz, sosyalizme ihanet edenler, bütün ülkelerin Scheidemann'ları ve Kautsky'leri, silahlı kuvvetlerin Bolşevik ajitasyonuyla *moralinin bozulmasından* bahsederek bu işi geçiştirdiler, oysa biz, sınıf düşmanımızın güçlerinin moralini bozma, silahlı işçi ve köylü kitlelerinin sömürücülere karşı *mücadelesi uğruna onlardan uzaklaştırıp* yanımıza çekme görevini yerine getirmiş olmakla *gurur* duyuyoruz.

Çalışmamızın meyvelerini, her şey bir tarafa, Kasım 1917'de Rusya'da silahlı kuvvetlerin de katıldığı Kurucu Meclis seçimlerinde topladık.

N. V. Svyatitski'nin oylamaya dair aktardığı belli başlı sonuçlar şöyledir:

Kurucu Meclis Seçimlerinde Kullanılan Oy Sayısı, Kasım 1917 (Bin)

Ordu ve Donanma Birlikleri	Sosyalist-Devrimciler	Bolşevikler	Kadetler	Ulusal ve Öteki Gruplar	*Toplam*
Kuzey Cephesi	240	480		60**	780
Batı Cephesi	180.6			125.2	
Güneybatı Cephesi	402,9	300.1		290.6	1.007,4
Romanya Cephesi	679.4			260.7	
Kafkas Cephesi	360				
Baltık Donanması		(120)*			(120)*
Karadeniz Donanması					
Toplam	*1.885.1*	*1.671.3* +(120)*	51,8		*4.364,5* +(120)*
		1.791,3			+?

Özetlersek: Sosyalist-Devrimciler 1.885.100 oy, Bolşeviklerse 1.671.300 oy almışlardır. Eğer Baltık donanmasının aldığı (yaklaşık) 120.000 oyu da ekleyecek olursak, Bolşeviklerin oyu 1.791.300 olacaktır.

*) Rakamlar yaklaşıktır. İki Bolşevik seçilmişti. Svyatitski seçilen her kişi için ortalama 60.000 oy hesaplıyor. Bu nedenle 120.000 rakamını veriyorum. Karadeniz donanmasında 19.500 oyun hangi partiye verildiği konusunda bilgi verilmemiştir. Bu sütundaki öteki rakamlar belli ki hemen hemen tümüyle Ukraynalı sosyalistlere aittir, zira 10 Ukraynalı sosyalist ve bir sosyal-demokrat (yani Menşevik) seçilmiştir.

Bu yüzden, Bolşeviklerin oyu Sosyalist-Devrimcilerin oyundan *biraz daha azdır.*

Demek ki 1917'nin Ekim ve Kasım aylarında silahlı kuvvetler *yarı yarıya Bolşevikti.*

Eğer böyle olmasaydı zafere ulaşamazdık.

Bütünü bakımından silahlı kuvvetlerin hemen hemen yarısının oylarını aldık, *metropol kentlerine en yakın* olan cephelerde ve genel anlamda, çok uzak olmayan cephelerdeyse ezici bir çoğunluğa sahiptik. Kafkasya Cephesi'ni bir yana bırakırsak, Bolşevikler bir bütün olarak Sosyalist-Devrimciler karşısında çoğunluk elde etmişlerdi. Kuzey ve Batı cephelerine baktığımızdaysa, Sosyalist-Devrimcilerin aldığı 420.000 oya karşılık Bolşeviklerin aldıkları oy *1 milyondan fazladır.*

Dolayısıyla, silahlı kuvvetler içinde de, daha Kasım 1917'de, Bolşevikler kendilerine belirleyici anda belirleyici noktada ezici bir kuvvet üstünlüğü sağlayan *siyasi anlamda bir 'vurucu güce'* sahiplerdi. Bolşeviklerin Kuzey ve Batı cephelerinde çok büyük bir çoğunluğa sahip oldukları, merkezden çok uzak olan öteki cephelerdeyse *köylüleri Sosyalist-Devrimci Parti'den koparıp kendi yanlarına çekecek* zamanı ve fırsatı buldukları göz önüne alındığında, proletaryanın Ekim Devrimi'ne, proletaryanın siyasal iktidarı ele geçirmesine karşı silahlı kuvvetlerden herhangi bir direniş söz konusu değildi.

IV.

Kurucu Meclis seçimlerinin sonuçları temelinde Bolşevizmin zaferini belirleyen üç koşulu inceledik: 1) proletarya içinde ezici bir çoğunluk; 2) silahlı kuvvetlerin hemen hemen yarısı; 3) belirleyici anlarda belirleyici noktalarda, yani Petrog-

rad ve Moskova'da ve merkeze yakın savaş cephelerinde, ezici bir güç üstünlüğü.

Ama eğer Bolşevikler proleter *olmayan* emekçi kitlelerin çoğunluğunu kendi yanlarına çekememiş, onları Sosyalist-Devrimcilerden ve öteki küçük burjuva partilerinden koparıp alamamış olsalardı, bu koşullar ancak çok kısa ömürlü ve güvenilmez bir zafer sağlayabilirdi.

Aslolan budur.

İkinci Enternasyonal 'sosyalistler'inin (siz bunu küçük burjuva demokratları olarak anlayın) proletarya diktatörlüğünü anlayamamalarının başlıca sebebi, şunu anlayamamalarıdır:

Devlet iktidarı bir sınıfın (proletaryanın) elinde, proleter olmayan emekçi kitleleri proletaryanın safına çekmek için bir araç, bu kitlelerin burjuvaziden ve küçük burjuva partilerinden koparılıp alınması için bir araç haline gelebilir ve gelmek zorundadır.

Küçük burjuva önyargılarıyla dolu olan, Marx'ın öğretilerinde devlet konusundaki en önemli şeyi unutan İkinci Enternasyonal 'sosyalistleri', *devlet iktidarını* kutsal bir şey, bir put ya da biçimsel oylamanın sonucu, 'tutarlı demokrasi'nin (ya da bu zırvaya ne ad veriyorlarsa onun) mutlak sonucu olarak görüyorlar. Bunlar, devlet iktidarının yalnızca *farklı sınıfların kendi sınıfsal amaçları için* kullanabilecekleri ve kullanmak (ve nasıl kullanılacağını bilmek) zorunda oldukları bir *araç* olduğunu göremiyorlar.

Burjuvazi devlet iktidarını, proletaryaya karşı, bütün emekçi sınıflara karşı kapitalist sınıfın bir aracı olarak kullanmıştır. En demokratik burjuva cumhuriyetlerinde durum böyledir. Yalnızca Marksizme ihanet edenler bunu 'unutmuşlardır'

Proletarya (yeterince güçlü siyasal ve askeri 'vurucu güçleri' toparladıktan sonra) burjuvaziyi devirmeli ve devlet iktidarını ele geçirerek bu *aracı kendi* sınıfsal amaçları için kullanmalıdır.

Proletaryanın sınıfsal amaçları nelerdir?

- Burjuvazinin direnişini bastırmak;
  Köylülüğü tarafsızlaştırmak ve eğer mümkünse, onu - hiç olmazsa, emekçi, sömürücü olmayan kesiminin çoğunluğunu- proletaryanın safına çekmek;
  Burjuvazinin mülksüzleştirilmesiyle ele geçirilen fabrikaları ve genel olarak üretim araçlarını kullanarak büyük ölçekli üretimi örgütlemek;
  Kapitalizmin yıkıntıları üzerinde sosyalizmi örgütlemek.

Bu zatı muhteremler, Kautsky'cilerin de aralarında bulunduğu oportünistler, Marx'ın öğretileriyle alay ederek, kitlelere proletaryanın önce genel oyla bir çoğunluk sağlaması gerektiğini, sonra çoğunluğun oylarıyla devlet iktidarını ele geçirmesi gerektiğini ve ancak ondan sonra 'tutarlı' (bazıları buna 'saf' diyor) demokrasi temelinde sosyalizmi örgütlemeleri gerektiğini 'öğretiyorlar'

Oysa biz, Marx'ın öğretileri ve Rusya Devrimi'nin deneyimleri temelinde şöyle diyoruz:

Proletarya önce burjuvaziyi alaşağı etmeli ve devlet iktidarını *kendisi için* kazanmalı, sonra bu devlet iktidarını, yani proletarya diktatörlüğünü emekçi halkın çoğunluğunun sempatisini kazanmak amacıyla kendi sınıfının bir aracı olarak kullanmalıdır.

Proletaryanın elinde devlet iktidarı, proleter olmayan emekçi halk karşısında nüfuza sahip olma yolundaki sınıf mücadelesinin, onları kendi yanma çekme, davasına kazanma, burjuvaziden çekip alma mücadelesinin aracı haline nasıl gelebilir?

Birincisi, proletarya bunu eski devlet iktidarı aygıtını harekete geçirerek *değil,* (gözü korkmuş dar kafalıların iniltilerine ve sabotajcıların tehditlerine karşın) onu *paramparça* ederek, yerle yeksan ederek ve *yeni* bir devlet aygıtı kurarak başarır. Proletarya bu yeni devlet aygıtını, proletarya diktatörlüğüne ve proleter olmayan emekçi kitleleri *kazanmak* için burjuvaziye karşı yürüttüğü mücadeleye uygun hale getirir. Bu yeni aygıt herhangi bir kimsenin icadı değildir, proletaryanın sınıf mücadelesi yaygınlaştıkça ve şiddetlendikçe, bu aygıt bizatihi bu mücadelenin içinden *doğar.* Bu yeni devlet iktidarı aygıtı, bu yeni devlet iktidarı *türü Sovyet iktidarıdır.*

Rusya proletaryası, hemen, devlet iktidarını ele geçirdikten birkaç saat sonra, (Marx'ın da gösterdiği gibi, yüzyıllardan beri, en demokratik cumhuriyetlerde bile burjuvazinin sınıf çıkarlarına hizmet edecek hale getirilmiş olan) eski devlet aygıtının dağıtıldığını ve *bütün iktidarın Sovyetlere* devredildiğini ilan etti ve bu Sovyetlere yalnızca emekçi ve sömürülen kitlelerin girmesine izin verdi, bütün sömürücüleri dışarıda bıraktı.

Bu yolla, proletarya, bir anda, tek bir vuruşla devlet iktidarını ele geçirdikten hemen *sonra,* burjuvaziden onun küçük burjuva ve 'sosyalist' partiler içindeki destekçilerinin *geniş kitlesini koparıp aldı;* çünkü bu kitle, burjuvazinin (ve onun evet efendimcileri olan Çernov'lar, Kautsky'ler, Martov'lar ve şürekâsının) kandırdığı sömürülen kitleler, *Sovyet iktidarını ele geçirerek, ilk kez,* burjuvaziye karşı kendi çıkarları için bir kitle mücadelesi aracı kazandılar.

İkincisi, proletarya, burjuvaziden ve küçük burjuva demokratlardan bir anda, ya da her halükarda, çok çabuk bir şekilde *'onların' kitlelerini*, yani onları izlemekte olan kitleleri kendi yanma çekebilir ve çekmelidir *–toprak sahiplerini ve burjuvaziyi mülksüzleştirerek onların en yakıcı ekonomik ihtiyaçlarını devrimci bir tarzda karşılamak suretiyle* onları kazanabilir ve kazanmak zorundadır.

Burjuvazi elindeki devlet iktidarı ne denli 'güçlü' olursa olsun bunu *yapamaz*.

Proletarya ise, devlet iktidarını ele geçirişinin hemen ertesi günü bunu *yapabilir*, çünkü bunun için hem bir aygıta (Sovyetler) hem de ekonomik temele (toprak sahiplerinin ve burjuvazinin mülksüzleştirilmesi) sahiptir.

İşte Rusya proletaryası tam da bu şekilde *köylülüğü* Sosyalist-Devrimcilerden *koparıp aldı* ve devlet iktidarını ele geçirdikten yalnızca *birkaç saat sonra* kendi yanına çekmeyi başardı; muzaffer proletarya Petrograd'da burjuvaziye karşı kazandığı zaferden birkaç saat sonra bir 'toprak kararnamesi' yayınladı ve bu kararnamede, bir anda, devrimci bir sürat, enerji ve davaya adanmışlıkla, köylülerin *çoğunluğunun* en yakıcı ekonomik ihtiyaçlarını tümüyle *karşıladı*, toprak sahiplerini tümüyle ve tazminat ödemeksizin mülksüzleştirdi.

Köylülere, işçilerin onları ezip geçmek istemediğini, onlar üzerinde baskı kurmak istemediğini, aksine onlara yardım etmek ve onların dostu olmak istediğini kanıtlamak için, muzaffer Bolşevikler 'toprak kararnamesi'ne *kendilerinden tek bir kelime bile* eklemediler, noktasına virgülüne kadar, *Sosyalist-Devrimcilerin kendi* gazetelerinde yayınladıkları köylü fermanlarına (kuşkusuz bunların en devrimci olanlarına) sadık kaldılar.

Bu durum karşısında Sosyalist-Devrimciler öfkeden küplere bindiler, "Bolşevikler programımızı çaldılar" diye yaygara kopardılar. Ama bunu yapmakla sadece kendilerini gülünç duruma düşürmüş oldular. Gerçekten de, ne güzel bir parti: Programlarında devrimci nitelikte ve emekçi halkın yararına olan maddeleri hayata geçirebilmek için yenilgiye uğramaları ve hükümetten kovulmaları gerekiyormuş!

İkinci Enternasyonal'in hainleri, kalın kafalıları ve bilgiçleri bu diyalektiği hiçbir zaman anlayamadılar; proletarya nüfusun çoğunluğunu kendi yanma çekemediği takdirde zafere ulaşamaz. Ama zaferi, *burjuvazinin yönetimi altındaki* bir seçimde oy çoğunluğu sağlamakla ya da bunu kazanmanın bir koşulu yapmakla sınırlamak tam bir aptallıktır ya da işçileri aldatmaktan başka bir şey değildir. Proletarya nüfusun çoğunluğunu kendi yanına çekmek için, önce burjuvaziyi devirmek ve devlet iktidarını ele geçirmek zorundadır. İkincisi, Sovyet iktidarını kurmak ve eski devlet aygıtını tümüyle parçalamak zorundadır, zira bu şekilde burjuvazinin ve küçük burjuva uzlaşmacılarının, proleter olmayan emekçi kitleler üzerindeki egemenliğini, saygınlığını ve nüfuzunu yıkacaktır. Üçüncüsü de, burjuvazinin ve küçük burjuva uzlaşmacılarının, proleter olmayan kitlelerin *çoğunluğu* üzerindeki nüfuzunu *onların* ekonomik ihtiyaçlarını *sömürücüler aleyhine devrimci bir tarzda* karşılayarak *bütünüyle yok etmek* zorundadır.

Elbette bunu yapmak ancak kapitalizmin gelişimi belli bir düzeye ulaştığında mümkün olabilir. Bu temel koşul olmazsa, proletarya ne ayrı bir sınıf olarak gelişebilir ne de oportünistlerin gözden düşüp hareketin dışına atıldıkları uzun grev ve gösteri yıllarında sürdürülen mücadeledeki uzun soluklu eğitim, öğretim, yetiştirme ve sınama programında bir başarı sağ-

lanabilir. Bu temel koşul olmazsa, merkezler, proletaryanın devlet iktidarını fethetmesinin ardından onu bütünüyle ele geçirmesini, daha doğrusu onun can damarını, çekirdeğini, sinir merkezlerini ele geçirmesini imkânlı kılacak ekonomik ve siyasal rolü oynayamaz. Bu temel koşul olmazsa, proletaryanın konumu ile proleter olmayan emekçi kitlelerin konumu arasında, proletaryanın bu kitleleri nüfuzu altına alması için, onlar karşısındaki nüfuzunun etkili olabilmesi için gerekli olan yakınlık, benzerlik ve bağ da olamaz.

V.

Biraz daha ilerleyelim.

Proletarya devlet iktidarını ele geçirip, Sovyet sistemini kurarak, sömürücülerin aleyhine emekçi halkın çoğunluğunun ekonomik ihtiyaçlarını karşılayabilir.

Peki, tam ve kesin bir zafer için bu yeterli midir? Hayır, değildir.

Küçük burjuva demokratlar, onların bugünkü başlıca temsilcileri olan 'sosyalistler' ve 'sosyal-demokratlar', emekçi kitlelerin kapitalizm koşullarında, uzun bir mücadele deneyimi olmadan, belli bir sınıfı ya da belli bir partiyi izlemeye *salt oy vererek* karar verebilmelerini ya da en azından, *önceden karar verebilmelerini* sağlayacak yüksek bir sınıf bilincine, sağlam bir karaktere, algı gücüne ve geniş bir siyasal görüşe kavuşabileceklerini düşünerek kuruntuya kapılıyorlar.

Bu yalnızca bir yanılsamadır. Bu, Kautsky, Longuet ve MacDonald türü bilgiçlerin ve duygusal sosyalistlerin uydurdukları duygusal bir hikâyedir.

Eğer kapitalizm bir yandan *kitleleri* mağdur, ezilmiş ve dehşete kapılmış bir varoluş durumuna, dağınıklığa (kırsal

kesim!) ve cehalete mahkûm etmeseydi, diğer yandan kapitalizm burjuvazinin eline işçi ve köylü kitlelerinin gözlerini boyamak, zihinlerini köreltmek ve benzeri şeyler için büyük bir yalan ve aldatma aygıtı vermemiş olsaydı, kapitalizm kapitalizm olmazdı.

İşte bu yüzden yalnızca proletarya *emekçi kitleleri* kapitalizmden komünizme *götürebilir*. Küçük burjuva ya da yarı küçük burjuva kitlelerin 'işçi sınıfıyla mı, yoksa burjuvaziyle mi saf tutmak' gibi son derece karmaşık siyasi soruna önceden cevap verebileceğini düşünmek saflıktır. Emekçi kitlelerin proleter olmayan kesimlerinin *yalpalaması* kaçınılmazdır; aynı şekilde, burjuvazinin önderliğinin proletaryanın önderliğiyle *karşılaştırılmasını* mümkün kılacak kendi *pratik deneyimlerini* elde etmeleri de kaçınılmazdır.

İşte 'tutarlı demokrasi' hayranlarının ve bu son derece önemli siyasal sorunların oyla çözülebileceğini düşünenlerin sürekli gözden kaçırdıkları koşul budur. Bu tür sorunlar, mücadele içinde keskinleşip ilerlediği durumda, fiilen *iç savaş* ile çözümlenir ve proleter olmayan kitlelerin (esasen de köylülerin) *deneyimleri*, proletaryanın yönetimiyle burjuvazinin yönetimini karşılaştırarak elde edecekleri deneyim bu savaşta son derece büyük bir önem taşır.

Rusya'da Kasım 1917'deki Kurucu Meclis seçimleri, 1917-19 yılları arasındaki iki yıllık İç Savaş'la karşılaştırıldığında, bu açıdan oldukça öğreticidir.

Bolşevikleri en az destekleyen bölgelerin hangileri olduğuna bakalım. Birincisi, Bolşeviklerin yüzde 12 oy aldıkları Doğu Urallar ve yüzde 10 oy aldıkları Sibirya'dır. İkincisi, Bolşeviklerin yüzde 10 oy aldıkları Ukrayna'dır. Öteki bölgeler arasında, Bolşeviklerin yüzde olarak en az oy aldıkları

yerler, Büyük Rusya'nın köylü bölgesi olan Volga-Kara Toprak bölgesidir, ama buralarda bile Bolşevikler yüzde 16 oy oranına ulaşmışlardır.

Tam da Bolşeviklerin Kasım 1917'de en az oy aldıkları bölgelerde karşı-devrimci hareketler, karşı-devrimci kuvvetlerin isyanları ve örgütlenmeleri en büyük başarıyı kaydettiler. Tam da bu bölgelerde Kolçak ve Denikin'in egemenliği aylarca sürdü.

Küçük burjuva kitlelerin yalpalamaları, proletaryanın nüfuzunun en zayıf olduğu bu bölgelerde özellikle belirgindi. Yalpalama ilk başta Bolşeviklerden yanaydı, zira Bolşevikler köylülere toprak vermiş ve terhis edilen askerler evlerine barış konusunda haberler getirmişlerdi, ama sonra, Bolşevikler devrimin uluslararası gelişimini hızlandırmak ve Rusya'daki merkezini korumak için Brest Antlaşması'nı imzalamaya karar verdikleri ve böylece yurtseverlik duygularını, küçük burjuva duygularının bu en derinini 'gücendirdikleri' zaman Bolşevikler aleyhine döndüler. Proletarya diktatörlüğü fazla tahıl stoklarının en bol olduğu yerlerdeki köylülere özellikle itici gelmişti, zira Bolşevikler bu fazla stokların narhlı fiyatla devlete devredilmesini kesin ve kararlı bir biçimde takip edeceklerini göstermişlerdi. Urallar'daki, Sibirya'daki ve Ukrayna'daki köylüler Kolçak ve Denikin'in safına geçtiler.

Daha sonra, köylüler Kolçak ve Denikin'in egemenliği altındaki bütün kalemşorların beyaz muhafız gazetelerinin her sayısında yaygarasını kopardıkları Kolçak ve Denikin 'demokrasisi'nin ne olduğunu bizzat yaşayarak gördükten sonra, demokrasi ve 'Kurucu Meclis' konusundaki bu sözlerin, toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin diktatörlüğünü gizlemekten başka bir işe yaramadığını anladılar.

Böylece, Bolşevizme doğru yeni bir yöneliş başladı ve Kolçak ve Denikin'in cephe gerisinde köylü isyanları yaygınlaştı. Köylüler kurtarıcıları olarak gördükleri kızıl birlikleri bağırlarına bastılar.

Köylülerin, yani küçük burjuva emekçi kitlelerin esas kesiminin bu yönelişi uzun vadede hem Sovyet egemenliğinin hem de Kolçak ve Denikin yönetiminin kaderini belirledi. Ama bu 'uzun vade'nin öncesinde, şiddetli mücadelelerin ve acı deneyimlerin hâkim olduğu oldukça uzun bir dönem yaşamak gerekiyordu. Rusya'da iki yılın ardından bitmeyen, Sibirya ve Ukrayna'da hiç bitmemiş olan bu dönemin, bir ya da birkaç yıl içinde *tümüyle* biteceği konusunda da herhangi bir garanti yoktur.

'Tutarlı' demokrasi yandaşları bu tarihsel olgunun önemi üzerine kafa yormamayı tercih ediyorlar. Proletaryanın kapitalizm içinde emekçi kitlelerin çoğunluğunu oy sandığında 'ikna edebileceği' ve sağlam bir şekilde yanma çekebileceği şeklinde çocuk masalları uydurdular ve uydurmaya devam ediyorlar. Ama gerçekler, ancak uzun ve amansız bir mücadele içinde, *yalpalayan* küçük burjuvazinin sancılı deneyimlerinin *onu,* proletarya diktatörlüğünü kapitalistlerin diktatörlüğüyle kıyasladıktan sonra, ilkinin ikincisinden daha iyi olduğu sonucuna *götürdüğünü* göstermektedir.

Marksizmi incelemiş ve ileri ülkelerin on dokuzuncu yüzyıldaki siyasal tarihinin derslerini hesaba katmaya açık olan her sosyalist, küçük burjuvazinin proletarya ile kapitalistler arasında *yalpalamasının* kaçınılmaz olduğunu teoride kabul eder. Bu yalpalamanın ekonomik kökleri, iktisat bilimi tarafından açıkça ortaya koyulmuş olup, doğruluğu İkinci Enternasyonal sosyalistlerince yayınlanan gazetelerde, broşürlerde ve bildirilerde milyonlarca kez yinelenmiştir.

Ne var ki söz konusu kişiler, bu doğruları somutta proletarya diktatörlüğü çağına uygulamaya gelince yan çiziyorlar. *Sınıf mücadelesinin* yerine, (sınıflar arası 'eşitlik' konusundaki, 'tutarlı' ya da 'saf demokrasi' konusundaki, büyük tarihsel sorunların oy sandığında çözümleneceği konusundaki, vs.) küçük burjuva demokratik önyargıları ve yanılsamaları koyuyorlar. Proletaryanın iktidarı ele geçirmesiyle sınıf mücadelesinin sonlanmış olmayacağını, aksine farklı bir biçimde ve farklı araçlarla devam ettirileceğini anlamıyorlar. Proletarya diktatörlüğü, proletaryanın devlet iktidarı gibi bir aracın yardımıyla yürüttüğü sınıf mücadelesidir; bu sınıf mücadelesinin amaçlarından biri, emekçi kitlelerin proleter olmayan kesimlerine uzun deneyimleri ve bir dizi pratik örnek aracılığıyla proletarya diktatörlüğünden yana olmanın kendileri için burjuva diktatörlüğünden yana olmaktan daha yararlı olduğunu ve üçüncü bir yolun mümkün olmadığını göstermektir.

Kasım 1917'de yapılan Kurucu Meclis seçimlerinin sonuçları, bize bu seçimlerden bu yana iki yıldır devam eden İç Savaş'ın gelişiminin arka planını sunmaktadır. Bu savaştaki ana güçler *daha* Kurucu Meclis seçimleri sırasında açıkça saflarını almışlardı: Proleter ordusunun 'vurucu güç' rolü, yalpalayan köylülüğün rolü ve burjuvazinin rolü daha o zamandan açıkça görülüyordu. Svyatitski makalesinde şöyle yazıyor: "Bolşeviklerin en başarılı olduğu bölgelerde Kadetler de en başarılıydı: Kuzey ve Merkez-Sanayi bölgeleri" (s. 116). Proletarya ile burjuvazi arasında bulunan ara unsurların en zayıf olduğu yerler doğal olarak en gelişmiş kapitalist merkezlerdi. Bu merkezlerde sınıf mücadelesi doğal olarak en keskin biçimine bürünmüştü. Burjuvazinin ana kuvvetlerinin yoğunlaştığı yerler buralardı ve ancak buralarda proletarya burjuvaziyi yenebilir-

di. Burjuvaziyi ancak proletarya dize getirebilirdi ve ancak burjuvazinin dize getirilmesinden sonra proletarya devlet iktidarı gibi bir aracı kullanarak, halkın küçük burjuva katmanlarının sempatisini ve desteğini kesin olarak kazanabilirdi.

Kurucu Meclis seçimlerinin sonuçları doğru yorumlandığı ve yerli yerinde kullanıldığı takdirde, sınıf mücadelesinin Marksist öğretisinin temel doğrularını tekrar tekrar önümüze serecektir.

Yeri gelmişken belirtelim, bu sonuçlar ulusal sorunun rolünü ve önemini de ortaya koymaktadır. Ukrayna'yı ele alalım. Ukrayna sorununa ilişkin son konferanslarda bazı yoldaşlar bu satırların yazarını, Ukrayna'daki ulusal soruna çok fazla 'ağırlık' vermekle suçladılar. Kurucu Meclis seçimlerinin sonuçları Ukrayna'da daha Kasım 1917'de, *Ukraynalı* Sosyalist-Devrimcilerle sosyalistlerin oyların çoğunluğunu aldıklarını göstermektedir (Ukrayna'nın 7,6 milyonluk toplam oyundan Rus Sosyalist-Devrimcilerin aldığı 1,9 milyon oya karşılık 3,4 milyon oy + 0,5 = 3,9 milyon). Güneybatı ve Romanya cephelerinde bulunan orduda, Ukraynalı sosyalistler toplam oyların yüzde 30'unu ve 34'ünü aldılar (Rus Sosyalist-Devrimcileri ise yüzde 40 ve yüzde 59 oy aldılar).

Bu koşullar altında, Ukrayna'daki ulusal sorunun önemini görmezlikten gelmek -Büyük-Rusların sık sık işledikleri (Yahudilerinse belki de Büyük Ruslardan biraz daha az sıklıkta işledikleri) bu suç- büyük ve tehlikeli bir hatadır. Rus ve Ukraynalı Sosyalist-Devrimciler arasında daha 1917'de görülen bölünme tesadüfi olamazdı. Enternasyonalistler olarak bizim birinci görevimiz, Büyük Rus emperyalizminin ve şovenizminin 'Rus' komünistleri arasında (bazen bilinçsizce devam eden) kalıntılarıyla canla başla savaşmaktır; ikinci görevimizse, tam

da görece küçük bir sorun olan (çünkü bir enternasyonalist için devlet sınırları onuncu değilse bile, ikinci derecede bir sorundur) ulusal sorun konusunda tavizler vermektir. Daha önemli olan başka sorunlar vardır: proletarya diktatörlüğünün temel çıkarları; Denikin'le savaşan Kızıl Ordu'nun birlik ve disiplininin çıkarları; proletaryanın köylülüğe ilişkin önderlik rolü. Ukrayna'nın ayrı bir devlet olup olmayacağı sorunu çok daha az öneme sahiptir. Ukraynalı işçi ve köylülerin farklı sistemleri deneme ihtimali bile ve sözgelimi birkaç yıllık bir süreç içinde pratikte RSSCF'yle birliği denemeleri ya da ondan ayrılıp bağımsız bir Ukrayna Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti kurmaları ya da bu iki cumhuriyetin yakın ittifakının çeşitli biçimlerini denemeleri, vs. bizi en ufak bir şaşkınlığa düşürmemeli ya da korkutmamalıdır.

Bu sorunu peşinen, bir anda ve kesin olarak, 'sağlam' ve 'geri dönüşsüz' bir biçimde çözmeye kalkışmak, dar kafalılık ya da tam bir aptallık olurdu, çünkü proleter olmayan emekçi kitlelerin *böyle* bir sorunda yalpalamaları gayet doğaldır, hatta kaçınılmazdır, proletarya açısındansa hiç de korkulacak bir şey değildir. Bu *tür* yalpalamalara azami dikkat ve hoşgörüyle yaklaşmak, proleter olmayan kitlelere bu yalpalamalardan *kendi* deneyimlerinin bir sonucu olarak *kurtulma* fırsatını vermek gerçekten enternasyonalist olma yeteneğine sahip bir sınıf olarak proletaryanın görevidir. Hoşgörüsüz, acımasız, uzlaşmaz ve katı tutumumuzu, bir kısmını yukarıda belirttiğim diğer, daha temel sorunlara saklamalıyız.

VI.

Kasım 1917'deki Kurucu Meclis seçimleriyle Rusya'daki proleter devriminin Ekim 1917'den Aralık 1919'a kadarki ge-

lişimini karşılaştırarak, her kapitalist ülkede burjuva parlamentarizmi ve proleter devrimine ilişkin sonuçlar çıkarabiliriz. Şimdi, belli başlı sonuçları kısaca formüle etmeye ya da en azından genel hatlarıyla sunmaya çalışayım.

1) Genel oy, her sınıfın kendi sorunlarını kavramada ulaştığı düzeyin bir göstergesidir. Çeşitli sorunlarını çözmek için farklı sınıfların ne yöne *eğilim gösterdiklerini* ifade eder. Fakat bu sorunların gerçek *çözümünü* oy sandığında değil, sınıf mücadelesinin iç savaşı da kapsayan tüm biçimlerinde aramak gerekir.

2) İkinci Enternasyonal'in sosyalistleri ve sosyal-demokratları, kaba küçük burjuva demokratlarının tutumunu takınmakta ve sınıf mücadelesinin temel sorunlarının oyla çözülebileceği önyargısını paylaşmaktadırlar.

3) Devrimci proletaryanın partisi, kitleleri bilinçlendirmek için burjuva parlamentolarında yer almak zorundadır; bu bilinçlendirme seçimler sırasında ve parlamentoda partiler arasındaki mücadelede gerçekleştirilebilir. Fakat sınıf mücadelesini parlamenter mücadeleyle sınırlamak ya da parlamenter mücadeleyi diğer bütün mücadele biçimlerinin bağlı bulunduğu en üstün ve belirleyici biçim olarak görmek, aslında, proletaryaya karşı burjuvazinin safına geçmek demektir.

4) İkinci Enternasyonal'in bütün temsilcileri ve destekçileri ve 'Bağımsız' Alman Sosyal-Demokrat Partisi'nin önderleri lafta proletarya diktatörlüğünü kabul ettikleri halde, sıra eyleme geldiğinde, yürüttükleri propagandalarla proletaryayı, önce kapitalizm koşullarında halkın çoğunluğunun siyasal iktidarın proletaryaya devredilmesini kabul ettiğine dair resmi bir ifade (yani, burjuva parlamentosunda bir oy çoğunluğu) elde etmek zorunda olduğu, iktidarın devrinin ancak ondan sonra

gerçekleşeceği masallarıyla uyutarak aslında burjuvazinin safına geçmektedirler.

Alman 'bağımsız' sosyal-demokratlarının ve çürümüş sosyalizmin benzer önderlerinin bu önermeden hareketle 'bir azınlığın diktatörlüğü'ne, vb. karşı yükselttikleri bütün feryatlar, en demokratik cumhuriyetlerde bile fiilen egemen olan burjuva diktatörlüğünü olduğu gibi, bu diktatörlüğün proletaryanın sınıf mücadelesiyle ortadan kaldırılmasının koşullarını da anlayamadıklarını göstermektedir.

5) Bu kavrayışsızlık özellikle şunları kapsamaktadır: Burjuva partilerinin egemenliğinin büyük oranda halk kitlelerini aldatmalarına, sermayenin boyunduruğuna ve ayrıca kapitalizmin doğasına ilişkin olarak, daha çok küçük burjuva partilerinde gördüğümüz ve genellikle sınıf mücadelesini şu ya da bu ölçüde gizlenmiş sınıf uzlaşmacılığıyla ikame etmek isteyen bir kendi kendini kandırma eylemine dayalı olduğunu unutuyorlar.

"Önce halkın çoğunluğu, özel mülkiyetin varlığını devam ettirdiği, yani sermayenin egemenliğinin ve boyunduruğunun hâlâ var olduğu bir sırada, proletaryanın partisinden yana olduklarını göstersin, ancak ondan sonra parti iktidarı ele geçirebilir ve geçirmelidir!" Kendilerine sosyalist diyen ama gerçekte burjuvazinin uşağı olan küçük burjuva demokratları böyle diyorlar.

Bizse, "Önce devrimci proletarya burjuvaziyi alaşağı etsin, sermayenin boyunduruğunu koparıp atsın ve burjuva devlet aygıtını parçalasın, sonra muzaffer proletarya, sömürücülerin sırtına basarak proleter olmayan emekçi kitlelerin ihtiyaçlarını karşılayacak ve böylece onların çoğunluğunun sempatisini ve desteğini çok çabuk bir şekilde kazanabilecektir" diyoruz.

Tersi tarihte pek ender görülen bir istisna olacaktır (ve böyle bir istisna durumunda bile burjuvazi, Finlandiya örneğinin de gösterdiği gibi, iç savaşa başvurabilir).

6) Başka bir deyişle: "Önce, özel mülkiyetin ve sermayenin boyunduruğu (yani, biçimsel eşitlik altında fiilî eşitsizlik) korunurken eşitlik ya da tutarlı demokrasi ilkelerine bağlı kalacağımız konusunda güvence vereceğiz, ardından bu temel üzerinde çoğunluğun kararını edinmeye çalışacağız" diyor burjuvazi ve onun evet efendimcileri, kendilerine sosyalist ve sosyal-demokrat adı veren küçük burjuva demokratları.

Bizse, "Önce proleter sınıf mücadelesi, devlet iktidarının ele geçirilmesiyle, gerçek eşitsizliğin temellerini ve dayanak noktalarını yok edecek, ardından sömürücüleri alt eden proletarya tüm emekçi kitleleri *sınıfların ortadan kaldırılmasına*, yani sosyalist *eşitliğe*, aldatmaca olmayan yegâne eşitliğe götürecektir," diyoruz.

7) Bütün kapitalist ülkelerde, proletaryanın yanı sıra ya da proletaryanın devrimci amaçlarının bilincinde olan ve bu amaçları gerçekleştirmek için savaşma yeteneğinde olan kesiminin yanı sıra, burjuvaziyi ve burjuva demokrasisini takip eden (İkinci Enternasyonal 'sosyalistleri' de dahil) siyasal bakımdan olgunlaşmamış çeşitli proleter, yarı proleter, yarı küçük burjuva katmanlar da vardır, çünkü bunlar aldatılmıştır, kendi güçlerine ya da proletaryanın gücüne güvenleri yoktur, acil ihtiyaçlarının sömürücülerin mülksüzleştirilmesi yoluyla karşılanabileceğinin farkında değillerdir.

Emekçi ve sömürülen halkın bu katmanları proletaryanın öncüsüne müttefikler sağlar ve ona nüfus içinde sağlam bir çoğunluk kazandırır; ama proletarya bu müttefikleri ancak devlet iktidarı gibi bir aracın yardımıyla, yani burjuvaziyi de-

virdikten ve burjuvazinin devlet aygıtını yok ettikten sonra kazanabilir.

8) Bir kapitalist ülkede proletaryanın gücü, toplam nüfus içindeki sayısal oranından çok daha fazladır. Bunun sebebi kapitalizmin bütün ekonomik sisteminin kalbine ve sinir sistemine proletaryanın egemen olması ve ayrıca kapitalizm koşullarında emekçi kitlelerin ezici çoğunluğunun gerçek çıkarlarını ekonomik ve siyasal açıdan proletaryanın ifade etmesidir.

Bu yüzden, proletarya, nüfusun azınlığını oluşturduğunda bile (ya da, proletaryanın sınıf bilinçli ve gerçekten devrimci öncüsü toplumda azınlığı oluşturduğunda bile) burjuvaziyi alaşağı edebilir ve bunun ardından, hiçbir zaman peşin peşin proletaryanın egemenliğinden yana olduğunu beyan etmeyen, bu egemenliğin koşullarını ve amaçlarını anlamayan ve ancak elde edeceği deneyimlerle proletarya diktatörlüğünün kaçınılmaz, gerekli ve meşru olduğuna inanacak olan yarı proleter ve küçük burjuva kitleler arasından yanına pek çok müttefik çekebilir.

9) Son olarak, her kapitalist ülkede, sermayeyle emek arasında kaçınılmaz olarak yalpalayan çok geniş bir küçük burjuva katmanı her zaman vardır. Proletarya zafere ulaşmak için, önce, diğer birçok şey dışında, burjuvazi ile onun küçük burjuva müttefikleri arasındaki kopukluğu ya da ittifaklarının sağlam bir temelden yoksun olduğunu, vb. hesaba katarak, burjuvaziye karşı belirleyici saldırısı için doğru anı seçmek zorundadır. İkincisi, proletarya, zafere ulaşmasının ardından, küçük burjuvazinin bu yalpalamalarından onu tarafsızlaştıracak ve sömürücülerin safına geçmesini önleyecek şekilde yararlanmalıdır; *bu yalpalamalara rağmen* bir süre iktidara tutunmayı bilmelidir, vs. vs.

10) Proletaryayı zaferine hazırlamada zorunlu koşullardan biri, proletaryanın kapitalist bir ortamda hareket etmesinden ötürü kaçınılmaz olan oportünizme, reformizme, sosyal-şovenizme ve benzer burjuva etki ve eğilimlerine karşı uzun soluklu, inatçı ve acımasız bir mücadele yürütmektir. Eğer böyle bir mücadele olmazsa, eğer işçi sınıfı hareketi içindeki oportünizm önceden alt edilmezse, proletarya diktatörlüğü söz konusu olamaz. Eğer Bolşevizm önceden, 1903-1917'de Menşevikleri, yani oportünistleri, reformistleri, sosyal-şovenistleri yenmeyi ve onları proleter öncünün partisinden acımadan atmayı öğrenmemiş olsaydı, 1917-1919'da burjuvaziyi dize getiremezdi.

Bugün, Almanya'da 'Bağımsız'ların önderleri, Fransa'da Longuet yandaşları, vb. gibi *gerçekte* o eski alışıldık çizgisini, yani oportünizme küçüklü büyüklü tavizler verme ve onunla uzlaşma, burjuva demokrasisinin (kendi tabirleriyle 'tutarlı demokrasi'nin ya da 'saf demokrasi'nin) ve burjuva parlamentarizminin önyargılarına boyun eğme, vb. politikalarını sürdüren kesimlerin proletarya diktatörlüğünü lafta kabul etmeleri, kendini aldatmanın en tehlikeli biçimidir ve kimi zaman da işçilerin açık açık aptal yerine konmasından başka bir şey değildir.

16 Aralık 1919

Aralık 1919'da yayınlanmıştır;
Collected Works, Cilt 30, s. 253-275.

PETROGRAD İŞÇİ VE ASKER TEMSİLCİLERİ İLE CEPHEDEN GELEN DELEGELERİN ORTAK TOPLANTISINDA KONUŞMA

17 (4) Kasım 1917

GAZETE HABERİ:

Uzun bir konuşma yapamayacağım; sadece yeni hükümetin konumunu, programını ve görevlerini genel hatlarıyla belirtmekle yetineceğim.

Sizin de bildiğiniz üzere barış politikasına, derhal bir barış teklifi yapılmasına tam bir destek vardı. Bu ülke de dahil olmak üzere bütün Avrupa'da barış vaadinde bulunmamış tek bir burjuva bakan yoktur; Rusya askerleri bu lafların yalan olduğunu yaşayarak gördüler. Barış vaat eden boldu, ama barış teklifinde bulunan olmadı, aksine kitlelere yeni saldırı emirleri verildi. Biz derhal bir barış teklifinde bulunmanın hüküme-

timizin ilk görevi olduğuna inanıyorduk ve bunun gereğini yerine getirdik.

Lenin yoldaş yeni hükümetin barış tekliflerini sıraladıktan sonra şunları ekledi: Devletler sömürgelerini ellerinde tuttukları sürece bu savaş asla bitmeyecek. Çıkış yolu nedir? Tek bir yol var, o da işçi-köylü devletinin sermayeyi dize getirmesidir. Biz asla savaşın tek bir hamlede, örneğin süngüleri toprağa gömerek sonlandırılabileceğini vaat etmedik. Savaş sermayeleri milyarlarla ifade edilen ve dünyayı kendi aralarında paylaşmış olan kapitalistler arasındaki çatışmadan doğmuştur ve bu savaşın sonlanması için sermayenin iktidarının yok edilmesi şarttır.

Lenin yoldaş iktidarın Sovyetler'e devrinden bahsetti ve yeni bir olguyla karşı karşıya olduğumuza dikkat çekti: Köylüler bütün iktidarın Sovyetler'e ait olduğuna inanmayı reddediyorlar, hâlâ hükümetten bir şeyler bekliyorlar ve Sovyet'in özel bir kurum değil, bir devlet kurumu olduğunu unutuyorlar. Biz yeni bir devlet istediğimizi, Sovyetlerin eski bürokrasinin yerini alması gerektiğini ve bütün halkın yönetmeyi öğrenmesi gerektiğini söylüyoruz. Dik ve kararlı durduğumuz müddetçe hiçbir tehditten korkmanıza gerek yok. Subay okulu öğrencileri bir ayaklanma tertiplemeye çalıştılar, ama icabına bakmasını bildik; Moskova'yı bir kan gölüne çevirdiler ve Kremlin duvarında askerleri kurşuna dizdiler. Oysa halk galip geldiğinde, düşmana yalnızca askeri onurunu değil, aynı zamanda silahlarını da elinde tutma fırsatı verdi.

Vikjel grev tehdidinde bulunuyor. Biz kitlelere dönüp, greve gitmeyi ve hem cephedeki askerleri hem de cephe gerisindeki halkı açlıktan öldürmeyi isteyip istemediklerini soracağız. Ben demiryolu proletaryasının greve 'hayır' diyeceğine

eminim. Tevkiflerden ötürü suçlanıyoruz. Gerçekten de tevkifler yaptığımız doğru; mesela bugün Devlet Bankası müdürünü tevkif ettik. Terörizme başvurmuş olmakla suçlanıyoruz, ama silahsız insanları giyotine yollamış olan Fransız devrimciler gibi terörizme başvurmadık ve umarım başvurmak zorunda kalmayız. Umarım böyle bir teröre başvurmayız, çünkü güç bizden yana. Birini tevkif ettiğimizde, sabotajlara girişmeyeceğine dair yazılı beyanda bulunduğu takdirde salıverileceğini söylüyorduk. Bu tür yazılı beyanlar almışlığımız var. Bizim hatamız Sovyet örgütünün henüz yönetmeyi öğrenememiş olması ve çok fazla toplantı yapılıyor olmasıdır. Sovyetler bir an önce ekipler oluşturup, devlet yönetimi işine koyulmalıdır. Görevimiz sosyalizme ilerlemektir. Fabrika komitelerini birer devlet kurumu haline getiren üretimde denetim yasası birkaç gün önce işçilerin eline ulaştı. İşçiler bu yasayı derhal yürürlüğe koymalıdırlar. Onlar köylülere giyecek ve demir verecek, köylüler de karşılığında tahıl verecekler. Demin İvanovo-Voznesensk'ten bir yoldaşla karşılaştık ve o da bana esas meselenin bu olduğunu söyledi.

Sosyalizm, her şeyin muhasebesini tutmak demektir. Tek tek her demirin ve her parça kumaşın hesabını tuttuğumuz gün, sosyalizme geçtik demektir. Üretim için mühendislere ihtiyacımız var ve bu insanların emeklerine çok değer veriyoruz. Onlara ücret ödemekten memnuniyet duyarız. An itibariyle onları ayrıcalıklı konumlarından etmeyi düşünmüyoruz. Çalışmak isteyen herkese değer veriyoruz, yeter ki patron gibi değil, işçi denetimine tabi bir birey olarak çalışmaya razı olsunlar. Bireylere düşmanlık gibi bir hissimiz yok ve onların da yeni modele ayak uydurmasını sağlamaya çalışacağız.

Köylülere gelince, şöyle diyoruz: Çalışan köylüye yardım edin, orta halli köylüye ilişmeyin, zengin köylüyü elini cebine attırın. 25 Ekim Devrimi'nden sonra yıkım tehdidiyle karşı karşıya kaldık. Bazıları korktu ve sabotajlara girişti, ama yok olmadık. Bunun sebebi düşmanlarımızın yalnızca subay okulu öğrencilerinden destek alabilmiş olmasıydı, oysa bizim yanımızda halk vardı. Askerlerin ve işçilerin kitlesel müdahalesi olmasaydı, asla iktidara el koyamazdık. İktidar halka tam özgürlük veren örgütler olarak Sovyetler'in eline geçti. Biz Sovyet hükümeti olarak iktidarımızı Sovyetler Kongresi'nden aldık ve sizin desteğinizle dün nasıl hareket ettiysek, yarın da aynı şekilde hareket edeceğiz. Kimseyi dışladığımız yok. Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler gittiler, ama bu onların suçu. Biz Sol Sosyalist-Devrimcilere hükümete katılmaları için davette bulunduk, ama onlar reddettiler. Biz iktidar konusunda pazarlık istemiyoruz, bu konuda teklif ya da karşı teklif olmaz. Şehir Meclisi'ni iktidardan uzak tutacağız, çünkü bu meclis Kornilov'cuların yuvasıdır. Bazıları yalıtılmış olduğumuzu söylüyor, varsın söylesinler! Burjuvazi bizi yalan ve iftira çemberiyle kuşatmış durumda, ama henüz Sovyetler'in iktidarı almış olmasını coşkuyla karşılamayan tek bir asker görmedim. Keza Sovyetler'e karşı çıkan bir köylü de görmedim. Yoksul köylülerle işçiler arasında bir ittifak olmalıdır, o zaman sosyalizm tüm dünyada zafere ulaşacaktır.

(Sovyet üyeleri ayağa kalkar ve salondan ayrılan Lenin'i alkışlarlar)

Pravda, Sayı: 181, 18 (5) Kasım 1917;
Collected Works, Cilt 26, s. 294-296.

PLEHANOV'UN TERÖR ÜZERİNE GÖRÜŞLERİ

Plehanov bir zamanlar sosyalistti, bir zamanlar devrimci sosyalizmin önde gelen temsilcilerinden biriydi.

O günlerde (heyhat, geçmiş zaman olur ki!), Plehanov içinde bulunduğumuz dönemde hayati öneme sahip olacak bir konuda görüşlerini ifade etmişti.

1903'te Rusya'daki sosyal-demokratlar İkinci Parti Kongresi'nde programlarını hazırlıyorlardı.

Bu kongrenin tutanaklarında aşağıya alman çok öğretici satırlar da yer almaktadır. Bunlar âdeta özel olarak bugün için yazılmıştır:

> *Posadovski*. Burada, düzeltmeler lehinde söylenenleri de aleyhinde söylenenleri de ben ayrıntılara dair bir tartışma

olarak değil, ciddi bir görüş ayrılığı olarak görüyorum. Hiç kuşku yok ki şu temel sorunda farklı düşünüyoruz: *Geleceğe dair politikalarımız mutlak bir değere sahip olduğu kabul edilen bazı temel demokratik ilkelere göre mi, yoksa bütün demokratik ilkeler yalnızca partimize yararına göre mi belirlenmelidir?* Ben kesinlikle ikinci görüşten yanayım. *Partimizin çıkarlarına* tabi kılamayacağımız hiçbir demokratik ilke yoktur. (*Müdahale*: "Kişisel dokunulmazlık bile mi?") Evet! Kişisel dokunulmazlık bile! Önüne nihai hedef olarak toplumsal devrim için mücadeleyi koyan bir devrimci parti olarak, demokratik ilkeleri yalnızca bu açıdan, yani bu hedefe mümkün olan en hızlı şekilde ulaşılması açısından, partimizin çıkarları açısından değerlendirmeliyiz. Eğer şu ya da bu talebin yararımıza olmadığı anlaşılırsa, o talebi dillendirmemeliyiz.

Bu yüzden, ileride hareket serbestimizi sınırlayabilecek her türlü düzeltmeye karşı çıkıyorum.

Plehanov. Posadovki yoldaşın söylediklerine aynen katılıyorum. Her demokratik ilke başlı başına bir değer olarak soyut düzlemde değil, demokrasinin temel ilkesi diyebileceğimiz şeyle, yani salus populi suprema lex* *ilkesiyle ilişkisi içinde değerlendirilmelidir. Bunu devrimci dile çevirdiğimizde, devrimin zaferi en üstün yasadır anlamına gelir. Devrimin zaferi için şu ya da bu demokratik ilkenin etkisini kısıtlamak gerekli olursa, bundan geri durmak suçtur. Şahsen, genel oy hakkı ilkesinin bile, demokrasinin biraz önce bahsettiğim temel ilkesi açısından değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Farazi konuşacak olursak, biz sosyal-demokratların genel oy hakkına karşı çıkacağı gün bile gelebilir. İtalyan cumhuriyetlerindeki burjuvazi bir zamanlar soyluluğa mensup kişilerin siyasal haklarını ellerinden almıştı. Nasıl bir zamanlar üst sınıflar proletaryanın siya-*

*) *Lat.* Halkın selameti en üstün yasadır.

sal haklarını kısıtlamışsa, devrimci proletarya da bu sınıfların siyasal haklarını kısıtlayabilir. Böyle bir önlemin uygun olup olmadığının tek bir kıstası olabilir: salus revolutionis suprema lex. *Aynı bakış açısını parlamentoların ömrünün ne kadar olacağı sorununda da benimsemeliyiz. Eğer devrimci coşkunun itkisiyle kitleler çok iyi bir parlamento toplarlarsa, bir tür* Chambre Introuvable [eşi bulunmaz bir kabine] *seçerlerse, bu parlamentonun ömrünü uzatmak için çalışmalı ve çaba göstermeliyiz. Ama eğer seçimler aleyhimize olursa,* bu parlamentoyu iki yıl içinde değil, mümkünse iki hafta içinde yargılamalı ve dağıtmalıyız (*RSDİP İkinci Kongresi Tutanakları*, s. 168-169).

Sosyalizmin düşmanları bir süreliğine yalnızca kişisel dokunulmazlıklarından değil, yalnızca basın özgürlüğünden değil, aynı zamanda genel oy hakkından da mahrum bırakılabilirler. Kötü bir parlamento iki hafta içinde 'dağıtılmalıdır' Devrimin selameti, işçi sınıfının çıkarı en üstün yasadır. İşte Plehanov sosyalistken bu şekilde konuşuyordu. İşte günümüz Menşeviklerinin büyük çoğunluğu, şimdi 'Bolşevik terörü' diye çığlıklar atan Menşevikler zamanında böyle konuşuyorlardı.

'Devrimin selameti' şu anda sabotajcılara, askeri subay okulu isyanlarının örgütleyicilerine ve bankerlerin elindeki gazetelere karşı amansız bir savaşı talep etmektedir. Sovyet yetkilileri bu tür bir mücadeleye girişmişken, Menşevikler ve S-R'ler kampındaki sözde sosyalistler çatılardan "iç savaşa ve teröre hayır" diye çığlıklar atıyorlar.

Sizin şu Kerenski'niz cephede ölüm cezasını yeniden uygulamaya koyduğunda, bu terör olmuyordu değil mi beyler?

Sizin koalisyon kabineniz Kornilov'ların eliyle bütün birlikleri savaş için yeterince coşku göstermedikleri gerekçesiyle

makineli tüfeklerle taradığında, bu iç savaş olmuyordu, değil mi beyler?

Sizin Kerenski'leriniz ve Avksentiyev'leriniz 'zararlı ajitasyon' yürüttükleri gerekçesiyle 3000 askeri Minsk'te tek bir hapishaneye tıktıklarında, bu terör olmuyordu, değil mi beyler?

İşçi gazetelerini kapattığınızda, bu terör olmuyordu, değil mi beyler?

Tek fark, Kerenski'ler, Avksentiyev'ler ve Lieberdan'lar, Kornilov'larla ve Savinkov'larla el ele vererek, bir avuç toprak sahibi ve bankerin çıkarları adına işçilere, askerlere ve köylülere karşı terör uygularken, Sovyet hükümetinin toprak sahiplerine, çapulculara ve yamaklarına karşı sert tedbirler alıyor ve bunu *işçilerin, askerlerin ve köylülerin çıkarları adına yapıyor* olmasıdır.

4 Ocak 1918'de (22 Aralık 1917'de) *Pravda*'nın 221. sayısında; ve 23 Aralık 1917'de *Izvestiya*'nın 259. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt 42, s. 47-49

G.Y. ZİNOVYEV'E MEKTUP

26 Haziran 1918

Ayrıca Laşeviç ile diğer MK üyelerine,

Zinovyev yoldaş,

Merkez Komite'ye bugün ulaşan haberlere göre, Petrograd'daki *işçilerin* Voladarski'nin öldürülmesine* kitle terörüyle karşılık verilmesini istedikleri ve sizin (şahsınızın değil ama Petrograd Merkez Komitesi üyelerinin ya da Petrograd Komitesi üyelerinin) işçileri sakinleştirdiğiniz söyleniyor.

Bunu şiddetle protesto ediyorum!

*) 20 Haziran 1918'de Volodarski, 30 Ağustos 1918'deyse Uritski Sosyalist-Devrimcilerin elinde suikasta kurban gitmişti. Uritski'nin öldürüldüğü gün Lenin'e de yine bir S-R'li tarafından suikast girişiminde bulunulmuştu.

Bu şekilde kendi itibarımızı sarsmış oluyoruz: Kitle terörü uygulama tehdidinde bulunuyoruz, Temsilciler Sovyeti'nin kararlarında bile bundan bahsediyoruz, ama sıra eyleme geldiğinde kitlelerin devrimci inisiyatifine, üstelik *gayet* doğru bir inisiyatife *engel oluyoruz*.

Bu o-la-maz!

Teröristler süt çocuğu olduğumuzu düşünecekler. Her şey bir tarafa, savaş dönemindeyiz. Karşı-devrimcilere karşı terörün kitlesel düzeyde ve enerjik şekilde yürütülmesini teşvik etmeliyiz, özellikle de *belirleyici* bir örnek olan Petrograd'da.

Selamlar!

Lenin

Not: Müfreze, daha fazla müfreze: Seçimlerdeki zaferinizden yararlanın. Petrogradlılar Tambov eyaletinde, Urallar'da, vs. 10-20 bin ilerlerlerse, hem kendilerini hem de bütün devrimi *bütünüyle ve kesin olarak* kurtaracaklardır. Çok büyük bir hasat var, yalnızca birkaç hafta daha dayanmamız gerekiyor.

İlk kez 21 Ocak 1925'te *Pravda*'nın 17 sayısında yayınlandı;
Tam metin halinde 1931'de *Lenin Miscellany XVIII*'de yayınlandı;
Collected Works, Cilt 35, s. 336.

BİRİNCİ TÜM-RUSYA EMEKCİ KADINLAR KONGRESİ'NDE KONUŞMA

19 Kasım 1918

(*Lenin yoldaş delegeler tarafından coşkulu alkışlarla karşılanır.*)

Yoldaşlar, işçi ordusunun kadınlar bölüğünün bu kongresi belli bir açıdan özel bir anlam taşıyor, çünkü her ülkede en zor şeylerden biri kadınları harekete geçirmek olmuştur. Çok sayıda emekçi kadının büyük rol oynamadığı bir sosyalist devrim düşünülemez.

En ileri ülkeler de dahil olmak üzere bütün medeni ülkelerde, kadın gerçekte ev içi köleden başka bir şey değildir. Hiçbir kapitalist devlette, en özgür cumhuriyetlerde bile kadınlar tam eşitliğe sahip değildir.

Sovyet Cumhuriyeti'nin temel görevlerinden biri, kadın haklarının üzerindeki bütün kısıtlamaları kaldırmaktır. Sovyet hükümeti, burjuva ahlâksızlığı, baskısı ve rezaletinin kaynağı olan boşanma davasını tümüyle kaldırmıştır.

Tam boşanma özgürlüğü yasalaşalı bir yıl dolmak üzere. Meşru-gayrimeşru çocuk ayrımını ve siyasal kısıtlamaları kaldıran bir kararnameye imza attık. Dünyanın başka hiçbir yerinde emekçi kadınlar için eşitlik ve özgürlük böyle eksiksiz bir şekilde gerçekleşmemiştir

Köhnemiş yasaların esas yükünü kadın işçilerin taşıdığını biliyoruz.

Tarihte ilk kez bizim yasalarımız kadın haklarını çiğneyen her şeyi ortadan kaldırmıştır. Ama önemli olan yasalar değildir. Şehirlerde ve sanayi bölgelerinde evliliğin gerçek bir özgürlük temeline oturtulmasına ilişkin bu yasa gayet iyi işliyor, ama kırsal bölgelerde çoğu zaman bir kâğıt parçası olmanın ötesine geçemiyor. Bu bölgelerde hâlâ dini nikâh yaygındır. Papazların etkisinden kaynaklanan bu kötülükle savaşmak eski yasalarla savaşmaktan daha zordur.

Dini önyargılarla savaşırken son derece dikkatli olmak zorundayız; bazıları dini duyguları gücendirerek bu mücadeleye çok zarar veriyorlar. Propaganda ve eğitim araçlarından yararlanmalıyız. Mücadelemizin uçlarını çok fazla sivrileştirerek ancak kitlelerde kırgınlığa yol açabiliriz; bu tür mücadele yöntemleri halkın dini temellerde bölünmesine hizmet eder, oysa bizim gücümüz birliğimizden gelir. Dini önyargıların en büyük kaynağı yoksulluk ve cehalettir; savaşmamız gereken kötülük budur.

Bu zamana kadar kadınların durumu kölelerin durumuna benzetilmiştir; kadınlar eve hapsedilmiştir ve onları bu du-

rumdan ancak sosyalizm kurtarabilir. Kadınlar ancak küçük ölçekli bireysel tarımdan kolektif tarıma ve toprağın ortaklaşa işlenmesine geçtiğimizde tümüyle özgürleşeceklerdir. Bu zor bir görevdir. Ama artık Köy Yoksulları Komiteleri oluşturulduğuna göre, sosyalist devrimin sağlam temellere oturtulacağı gün gelmiştir.

Kır nüfusunun en yoksul kesimi daha yeni yeni örgütlenmeye başlıyor ve sosyalizm yoksul köylülerin bu örgütlerinde kendine sağlam bir temel ediniyor.

Öncesinde çoğu zaman önce kent devrimcileşir, kır geriden gelirdi.

Oysa bugünkü devrim kıra yaslanmaktadır ve devrimin önemi ve gücü de buradan gelmektedir. Bütün kurtuluş hareketlerinin deneyimi, devrimin başarısının kadınların devrime ne kadar katıldıklarına bağlı olduğunu göstermektedir. Sovyet hükümeti kadınların bağımsız proleter sosyalist faaliyet yürütmelerini sağlamak için elinden gelen her şeyi yapmaktadır.

Sovyet hükümeti zor durumda, çünkü bütün ülkelerin emperyalistleri Sovyet Rusya'dan nefret ediyor ve bir dizi ülkede devrim ateşini yaktığı ve sosyalizme doğru kararlı adımlar attığı için ona savaş açmaya hazırlanıyorlar.

Fakat devrimci Rusya'yı yok etmek için kolları sıvamakla kendi sonlarını hazırladıklarını da anlamaya başlıyorlar. Almanya'da devrimci hareketin nasıl yayıldığını biliyorsunuz. Danimarka'da işçiler hükümete karşı savaşıyorlar. İsviçre'de ve Hollanda'da devrimci hareket güçleniyor. Bu küçük ülkelerdeki devrimci hareketlerin tek başına bir önemi olmasa da, bu ülkelerin savaşa katılmadıklarını ve en 'anayasal' demokratik rejimlerle yönetildiklerini dikkate aldığımızda bilhassa önemli oldukları anlaşılır. Bu ülkelerde de hareketlilik başla-

dığına göre, demek ki devrimci hareketin bütün dünyada güç kazanmakta olduğundan emin olabiliriz.

Bu zamana kadar başka hiçbir devlet kadınları özgürleştirmeyi başaramamıştır. Sovyet hükümeti kadınlara yardımcı oluyor. Biz yenilmez bir davaya bağlıyız, çünkü yenilmez işçi sınıfı bütün ülkelerde ayağa kalkıyor. Bu hareket, yenilmez sosyalist devrimin yayıldığını gösteriyor.

(*uzun alkışlar, hep bir ağızdan "Enternasyonal" marşı okunur*)

Gazete haberi 20 Kasım 1918'de *Izvestiya*'nın
253. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 28, s. 180-182.

SOVYET CUMHURİYETİ'NDE EMEKÇİ KADIN HAREKETİNİN GÖREVLERİ – MOSKOVA ŞEHRİ PARTİSİZ EMEKÇİ KADINLAR, DÖRDÜNCÜ KONFERANSI'NDA KONUŞMA

23 Eylül 1919

Yoldaşlar, bir emekçi kadınlar konferansını selamlamaktan büyük haz duyuyorum. Bugün burada, her emekçi kadını, emekçi kitleler arasında siyasal bilince sahip her bireyi en çok ilgilendiren konulara ya da sorunlara, yani ekmek sorunu ve savaş durumu gibi en yakıcı sorunlara değinmeyeceğim. Zaten savaş sorununun Troçki yoldaş tarafından, ekmek sorununun da Yakovleva ve Sviderski yoldaşlar tarafından bütün ayrıntılarıyla ele alındığını gazetelerde çıkan haberlerden biliyorum. Bu yüzden müsaadenizle bu sorunları geçiyorum.

Sovyet Cumhuriyeti'nde emekçi kadın hareketinin genel görevleri hakkında, gerek bir bütün olarak sosyalizme geçiş-

le bağlantılı sorunlar hakkında, gerekse. bugün acil öneme sahip olan sorunlar hakkında birkaç söz söylemek istiyorum. Yoldaşlar, Sovyet iktidarı kadınların durumu sorununu daha ilk gün gündeme getirmişti. Sosyalizme geçiş sürecinde olan her işçi devletinin önünde ikili bir görev olduğunu düşünüyorum. Bu görevin ilk ayağı görece basit ve kolaydır, zira kadınları erkekler karşısında eşitsiz bir konumda tutan eski yasalarla ilgilidir.

Batı Avrupa'daki bütün özgürlük hareketlerinin katılımcıları, uzun zamandır, onyıllardır değil, yüzyıllardır, bu köhne yasaların kaldırılmasını ve kadınlarla erkeklerin yasalar önünde eşit olmasını talep ediyorlar. Ama Avrupa'nın demokratik devletlerinden hiçbiri, en ileri cumhuriyetlerden tek bir tanesi bile bunu başaramadı, çünkü kapitalizmin var olduğu her yerde, toprakta ve fabrikalarda özel mülkiyetin olduğu her yerde, sermayenin egemenliğinin korunduğu her yerde, erkeğin ayrıcalıkları devam etmektedir. Rusya'da hedefe ulaşılabilmiş olmasının tek sebebi, 25 Ekim 1917'de bir işçi iktidarının kurulmuş olmasıdır. Sovyet iktidarı ilk baştan itibaren önüne her türlü sömürüye düşmanca karşı çıkan bir emekçi iktidarı olma görevini koydu. Emekçilerin mülk sahipleri ve kapitalistler tarafından sömürülmesi olanağının ortadan kaldırılması ve sermayenin egemenliğine son verilmesi görevini önüne koydu. Sovyet iktidarı emekçi kitlelerin, toprakta özel mülkiyet olmadan, fabrikalarda özel mülkiyet olmadan, her yerde, bütün dünyada, en demokratik cumhuriyetlerde bile, emekçileri gerçekte yoksulluk ve ücretli kölelik durumunda tutan, kadınları ise çifte köleliğe mahkûm eden o özel mülkiyet olmadan hayatlarını örgütlemelerini mümkün hale getirmeye çalışmaktadır.

Sovyet iktidarı, emekçi kitlelerin iktidarı olarak, varlığının hemen ilk aylarında, kadınları ilgilendiren yasalarda çok köklü değişikliklere imza attı. Sovyet Cumhuriyeti'nde, kadınları ikinci sınıf insan konuma düşüren yasalardan geriye hiçbir eser kalmamıştır. Burada özellikle de kadınların güçsüz konumunu istismar eden ve onları yasal olarak eşitsiz bir konuma, hatta çoğu zaman aşağılayıcı bir konuma düşüren yasaları, yani boşanma, evlilik dışı çocuklar ve kadının çocuğun babasından nafaka alma hakkıyla ilgili yasaları kastediyorum.

Burjuva yasalarının özellikle de bu alanda, en ileri ülkelerde bile, kadınları aşağılamak ve eşitsizliğe maruz bırakmak için onların zayıf konumundan yararlandığına dikkat çekmek gerekir. Sovyet iktidarı özellikle de bu alanda emekçi kitleler için katlanılmaz olan eski, adaletsiz yasaları tümüyle ortadan kaldırmıştır. Şimdi gururla ve hiç abartmadan diyebiliriz ki, dünya üzerinde Sovyet Rusya dışında, kadınların tam eşitliğe sahip oldukları, aile içindeki günlük hayatta özellikle hissedilen aşağılayıcı konumda bırakılmadıkları başka bir ülke yoktur. Bu bizim ilk ve en önemli görevlerimizden biriydi.

Bolşeviklere düşman olan partilerle temasa geçme fırsatınız olursa, Kolçak'ın veya Denikin'in kontrolündeki bölgelerde Rusça yayınlanan gazeteler elinize geçerse ya da bu gazetelerin görüşlerini destekleyen kişilerle konuşursanız, onlardan Sovyet iktidarının demokrasiyi ihlal ettiği suçlamalarını sık sık duyabilirsiniz.

Biz Sovyet iktidarının temsilcileri, Bolşevik komünistler, Sovyet iktidarının yandaşları olarak sık sık demokrasiyi ihlal etmekle suçlanıyoruz. Kanıt olaraksa Sovyet iktidarının Kurucu Meclis'i dağıtmış olmasına işaret ediliyor. Biz bu suçlamaları genellikle şöyle cevaplıyoruz: Sizin demokrasiniz ve Ku-

rucu Meclisiniz toprakta özel mülkiyetin var olduğu, insanlar arasında eşitliğin bulunmadığı, sermayesi olanın patron, yanında çalışanlarınsa onun ücretli kölesi olduğu bir dönemde ortaya çıktı, bizim gözümüzde böyle bir demokrasinin değeri yok. Böyle bir demokrasi en ileri ülkelerde bile köleliği gizlemektedir. Biz sosyalistler demokrasiyi ancak emekçilerin ve ezilenlerin durumunu iyileştirdiği sürece savunuyoruz. Sosyalizm bütün dünyada insanın insan tarafından her türlü sömürüsüne karşı savaşmayı görev edinmiştir. Demokrasi bizim için sömürülenlere, ezilenlere hizmet ettiği sürece gerçekten anlamlıdır. Çalışmayanlardan seçme-seçilme hakkının alınması insanlar arasında gerçek eşitlik olacaktır. Çalışmayana ekmek yok demeliyiz.

Bu suçlamalara cevap olarak, sorunun şu şekilde ortaya konması gerektiğini söylüyoruz: Çeşitli ülkelerde demokrasi nasıl işlemektedir? Bütün demokratik cumhuriyetlerde lafta eşitlik ilan edildiğini, ama medeni hukukta ve kadın haklarıyla, örneğin kadının ailedeki durumuyla ve boşanmayla ilgili yasalarda kadının hiçbir eşitlikten yararlanmadığını ve her adımda aşağılandığını görüyoruz ve bunun özel olarak ezilenler açısından demokrasinin ihlal edilmesi olduğunu söylüyoruz. Sovyet iktidarı diğer ülkelerden, en ileri ülkelerden daha geniş bir demokrasi yerleştirmiştir, çünkü yasalarında kadınların eşitsizliğine dair en ufak bir iz bile bırakmamıştır. Bir kez daha söylüyorum: Hiçbir devlet ve hiçbir hukuk, Sovyet iktidarının varlığının yalnızca ilk birkaç ayında kadınlar için yaptıklarının yarısını bile yapmamıştır.

Elbette tek başına yasalar yeterli değildir ve zaten biz de salt kararnamelerle yetinmiyoruz. Fakat yasama alanında kadınları erkeklerle eşit konuma getirmek için yapmamız gere-

ken her şeyi yaptık ve haklı olarak bununla gurur duyabiliriz. Bugün Sovyet Rusya'da kadınların durumu, en ileri ülkelerdeki kadınların bakış açısından bile idealdir. Ama elbette bunun yalnızca bir başlangıç olduğunu unutmuyoruz.

Ev işlerinden ötürü kadınlar hâlâ zor bir konumdadır. Kadınların tam kurtuluşunu gerçekleştirmek ve kadın-erkek arasında gerçek eşitliğe kavuşmak için ulusal ekonominin toplumsallaştırılması ve kadının üretim alanına çekilmesi gerekir. Kadınlar işte o zaman erkeklerle aynı konuma geleceklerdir.

Elbette burada söz konusu olan emek üretkenliği, emek niceliği, çalışma süresi, çalışma koşulları, vb. bakımından bir kadın-erkek eşitliği yaratmak değildir; kastedilen, kadının, erkekten farklı olarak, ailedeki konumundan ötürü ezilmemesidir. Hepinizin bildiği gibi, kadınlar bütün haklara sahip olsalar bile, ev işlerinin tamamı yine kadınların sırtına bindiğinden ezilmeye devam edeceklerdir. Ev içi çalışma, çoğu durumda, bir kadının yapabileceği en barbarca ve en meşakkatli iştir. Son derece bayağı bir iştir ve kadının gelişimine herhangi bir katkısı yoktur.

Sosyalist idealin peşinde koşarken, sosyalizmin tümüyle gerçekleşmesi uğruna mücadele etmek istiyoruz ve burada kadınlar için geniş bir çalışma alanı açılmaktadır. Şu an sosyalizmin inşası için ciddi zemin hazırlıkları yapıyoruz, ama sosyalizmin inşası ancak kadınlar için tam eşitlik sağladığımızda ve bu küçük, köreltici, üretken olmayan çalışmadan kurtulmuş kadınlarla birlikte yeni çalışmaya giriştiğimizde başlayacaktır. Bu bizim için uzun yıllar alacak bir iştir.

Bu çalışmanın hızlı ve parlak sonuçlar vermesini beklememek gerekir.

Kadını ev ekonomisinden kurtaracak örnek kurumlar, aşevleri ve kreşler kuruyoruz. Bütün bu kurumların örgütlenmesi esasen kadınların gerçekleştirmesi gereken bir iştir. Kabul etmek gerekir ki, Rusya'da bugün kadının ev içi kölelik durumundan kurtulmasına yardım edecek çok az kurum vardır. Bunların sayısı yok denecek kadar azdır ve Sovyet Cumhuriyeti'nin bugün içinde bulunduğu durum -yoldaşların burada size ayrıntılı olarak anlattıkları askeri durum ve iaşe durumu- bu çalışmada bizi engellemektedir. Yine de, kadını ev içi kölelikten kurtaracak olan bu kurumlar, mümkün olan her yerde ortaya çıkmaktadır.

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olmalıdır diyoruz; aynı şekilde, kadın işçilerin kurtuluşu da, kadın işçilerin eseri olmalıdır. Bu tür kurumların geliştirilmesi işinde kadınlar ellerini bizzat taşın altına sokmalıdırlar. Bu faaliyet kadının eski, kapitalist toplumdakinden tümüyle farklı bir konum elde etmesini sağlayacaktır.

Eski, kapitalist toplumda siyasetle uğraşmak için özel bir eğitim gerekiyordu ve bu yüzden en ileri ve özgür kapitalist ülkelerde bile kadınların siyasette aldıkları rol son derece önemsizdi. Bize düşen görev bütün emekçi kadınların siyasete katılımını sağlamaktır. Toprakta ve fabrikalarda özel mülkiyet kaldırıldığından, mülk sahiplerinin ve kapitalistlerin iktidarı devrildiğinden beri, emekçi kadınlar da dâhil olmak üzere bütün emekçiler için siyasetin görevleri basit, açık ve herkesçe anlaşılır hale gelmiştir. Kapitalist toplumda kadınlar öyle eşitsiz bir konumda bulunmaktadır ki, siyasete katılımları erkeklere oranla yok denecek kadar azdır. Bunu değiştirmek için emekçi kitlelerin iktidara gelmesi şarttır. O zaman siyasetin başlıca görevleri bizzat emekçileri doğrudan ilgilendiren meselelerden oluşacaktır.

Bu hususta da, emekçi kadınların katılımı esastır, ama yalnızca parti üyelerinin ve siyasal bilince sahip kadınların değil, aynı zamanda partili olmayan ve siyasal açıdan en az bilince sahip olan kadınların da katılımından bahsediyorum. Bu noktada Sovyet iktidarı emekçi kadınlar için geniş bir faaliyet alanı açmaktadır.

Sovyet Rusya'ya düşmanlık duyan ve bu düşmanlığı saldırıya geçerek gösteren kuvvetlere karşı mücadelede çok güçlük çektik, çekmeye devam ediyoruz. Gerek emekçi kitlelerin iktidarına savaş açmış olan kuvvetlere karşı muharebe alanında savaşmak gerekse de iaşe sevkiyatı alanında vurgunculara savaşmak bizim için çok zordu, çünkü emeklerini tümüyle hizmetimize sunan emekçilerin sayısı çok azdı. Burada da Sovyet iktidarı için partisiz kadın emekçilerin kitlesel yardımından daha değerli bir şey olamaz. Belki biliyorlardır, eski burjuva toplumunda siyasete katılım için kadınlara açık olmayan kapsamlı bir eğitim zorunluydu. Sovyet Cumhuriyeti'ndeyse siyasal faaliyet esasen mülk sahiplerine ve kapitalistlere karşı sömürünün kaldırılması için yürütülen mücadeledir. Dolayısıyla, Sovyet Cumhuriyeti'ndeki siyasal faaliyet emekçi kadınlara açık hale getirilmektedir ve emekçi kadınların örgütsel becerilerinden yararlanarak erkek emekçilere yardım etmelerinden oluşacaktır.

İhtiyacımız olan şey yalnızca milyonları kapsayacak şekilde büyük ölçekli bir örgütsel çalışma değildir; en küçük ölçekte de örgütsel çalışmaya ihtiyacımız var ve bu durum kadınların da faaliyet göstermesini mümkün hale getirmektedir. Kadınlar, orduya yardım etmek ya da orduda ajitasyon yürütmek söz konusu olduğunda savaş koşullarında da çalışabilirler. Kadınlar bütün bunlara aktif bir şekilde katılmalıdırlar, ki Kızıl Ordu sahipsiz olmadığını, onun düşünen birileri olduğunu görsün. Ayrıca

kadınlar iaşe dağıtımı alanında, kamusal yiyecek-içecek hizmetinin iyileştirilmesinde ve Petrograd'da çok sayıda olan aşevlerinin diğer yerlerde açılmasında da çalışabilirler.

Emekçi kadınların faaliyetlerinin örgütsel açıdan en çok önem kazandığı alanlar bunlardır. Ayrıca, kadınların büyük deneysel çiftliklerin örgütlenmesi ve işletilmesi işine katılmaları ve yalnızca istisnai durumlarda rol almamaları da esastır. Çok sayıda emekçi kadının katılımı olmadan bu iş başarılamaz. Bu alanda iaşe dağıtımının denetlenmesiyle olsun, gıda maddelerine erişimi kolaylaştırma noktasında olsun emekçi kitleler çok yararlı olacaklardır. Bu iş partili olmayan emekçi kadınların tümüyle başarabileceği bir iştir ve bu görevin yerine getirilmesi sosyalist toplumun güçlendirilmesine en büyük katkıyı sunacaktır.

Toprakta özel mülkiyeti tümüyle kaldırdık, fabrikalardaysa hemen hemen tümüyle kaldırdık. Sovyet iktidarı şu an bütün emekçilerin (yalnızca parti üyelerinin değil, partili olmayan işçilerin de, yalnızca erkeklerin değil, kadınların da) bu ekonomik kalkınmaya katılımını sağlamaya çalışıyor. Sovyet iktidarının başlattığı bu çalışma, ancak bütün Rusya'da yüzlerce değil, milyonlarca kadın katılım gösterdiği zaman ilerleme kaydedebilir. O zaman, sosyalist gelişim davası sağlam bir temele kavuşmuş olacaktır. O zaman, emekçiler, mülk sahiplerinin ve kapitalistlerin yardımı olmadan da yaşayabileceklerini ve ülkelerini yönetebileceklerini göstereceklerdir. O zaman, Rusya'da sosyalist inşa öyle sağlam temellere oturacaktır ki, ne diğer ülkelerdeki düşmanlarımız ne de Rusya içindeki düşmanlarımız Sovyet Cumhuriyeti için tehdit oluşturacaktır.

Pravda, Sayı: 213, 25 Eylül 1919;
Collected Works, Cilt 30, s. 40-46.

SOVYET İKTİDARI VE KADINLARIN DURUMU

Sovyet iktidarının ikinci yıldönümü, bu süre zarfında yapılanların bir dökümünü yapmamız ve gerçekleştirilmiş olan devrimin anlamı ve amaçları üzerine düşünmemiz açısından uygun bir vesiledir.

Burjuvazi ve yandaşları bizi demokrasiyi ihlal etmekle suçluyorlar. Bizse Sovyet devriminin hem genişlik hem de derinlik bakımından demokrasinin gelişimine eşi görülmedik bir itki verdiğini iddia ediyoruz, ama elbette bunu derken, (sömürenler, kapitalistler, zenginler için demokrasi olan) burjuva demokrasisinden farklı olarak, kapitalizm tarafından ezilen emekçi kitleler için demokrasiyi, halkın ezici çoğunluğu için demokrasiyi, yani (emekçi kitlelerin yararına olan) sosyalist demokrasiyi kastediyoruz.

Kim haklıdır?

Bu soruyu layıkıyla ele almak ve derinlemesine incelemek için, bu iki yılın deneyimlerini değerlendirmek ve bu deneyimin devamını getirmek için daha iyi hazırlıklar yapmak gerekir.

Kadınların durumu burjuva demokrasisi ile sosyalist demokrasi arasındaki farkı özellikle çarpıcı bir şekilde göstermekte ve bahsi geçen soruya çok net bir cevap sunmaktadır.

Bir burjuva cumhuriyetinde (yani toprakta, fabrikalarda, hisse senetlerinde, vb. özel mülkiyetin bulunduğu bir ülkede), isterse en demokratik cumhuriyet olsun, kadınlar *dünyanın hiçbir yerinde, ileri ülkelerin hiçbirinde* erkeklerle tamamen eşit haklara sahip olmamışlardır, üstelik büyük (burjuva-demokratik) Fransız Devrimi'nden bu yana 125 yılı aşkın zaman geçmiş olmasına karşın. Burjuva demokrasisi lafa gelince eşitlik ve özgürlük vaat eder, ama gerçekte *tek bir* burjuva cumhuriyeti bile (en ileri olanı da dahil) insan soyunun yarısı olan kadınlara yasalar önünde erkeklerle tam eşitlik tanımamıştır ya da kadınları erkeklerin vesayetinden ve baskısından kurtaramamıştır.

Burjuva demokrasisi *özgürlük ve eşitlik* üzerine kulağa hoş gelen boş sözlerin, tumturaklı lafların, abartılı vaatlerin ve cafcaflı sloganların demokrasisidir; gerçekteyse bütün bunlarla kadınların özgürlükten yoksunluğunu ve eşitsizliğini, çalışanların ve sömürülenlerin özgürlükten yoksunluğunu ve eşitsizliğini gizler.

Sovyet demokrasisi ya da sosyalist demokrasi kulağa hoş gelen bu sahte lafları bir kenara atar ve 'demokratlar'ın, mülk sahiplerinin, kapitalistlerin ve tahıl fazlalarını aç işçilere fahiş fiyatlarla satarak servet yapan palazlanmış çiftçilerin ikiyüzlülüğüne amansız bir savaş açar.

Kahrolsun pis yalanlarınız! Ezenle ezilen, sömürenle sömürülen arasında 'eşitlik' yoktur, olamaz da. Kadınlar erkeklerin yasal ayrıcalıkları nedeniyle engellendikleri sürece, işçi için sermayenin boyunduruğundan, emekçi köylü içinse kapitalistlerin, mülk sahiplerinin ve tüccarların boyunduruğundan kurtuluş olmadıkça, gerçek 'özgürlük' yoktur, olamaz da. Varsın yalancılar ve ikiyüzlüler, aptallar ve körler, burjuvalar ve yandaşları halkı özgürlük, eşitlik ve demokrasi konusundaki genel laflarla aldatmaya çalışsınlar.

Biz işçilere ve köylülere şunu söylüyoruz: Yalancıların maskelerini söküp atın, körlerin gözlerini açın. Onlara şunu sorun:

İki cins arasında eşitlik var mıdır?

Hangi ulus hangi ulusa eşittir?

Hangi sınıf hangi sınıfa eşittir?

Hangi boyunduruktan ya da hangi sınıfın boyunduruğundan kurtuluş? Hangi sınıf için özgürlük?

Bu soruları *ortaya koymadan,* bu sorulara öncelik vermeden, bunların sessizce geçiştirilmesine, gizlenmesine, örtbas edilmesine karşı savaşmadan, siyasetten, demokrasiden, özgürlükten, eşitlikten ve sosyalizmden söz eden biri emekçilerin en amansız düşmanlarından biridir, kuzu postuna bürünmüş kurttur, işçilerin ve köylülerin hasmıdır, mülk sahiplerinin, çarların ve kapitalistlerin uşağıdır.

Sovyet iktidarı, Avrupa'nın en geri ülkelerinden birinde iki yıl içinde, kadınların kurtuluşu için, kadınları 'kuvvetli' cinsle eşit hale getirmek için bütün dünyadaki ileri, aydın, 'demokratik' cumhuriyetlerin tamamının son 130 yılda yaptıklarından daha çok şey yapmıştır.

Eğitim, kültür, medeniyet, özgürlük –kulağa hoş gelen bütün bu sözlere dünyanın bütün kapitalist, burjuva cumhuri-

yetlerinde, kadınlara evlilik ve boşanmada eşitlik tanımayan, 'meşru' çocuklar karşısında evlilik dışı çocuklara ayrımcılık yapan, erkeklere ayrıcalıklar tanırken kadınları aşağılayıp hor gören inanılmaz derecede pis, mide bulandırıcı, alçakça, hayvanca kabalıkta yasalar eşlik eder.

Sermayenin boyunduruğu, 'kutsal özel mülkiyet'in baskısı, aptalca darkafalılığın despotizmi, küçük mülk sahibinin açgözlülüğü... Bütün bunlar, en demokratik burjuva cumhuriyetlerini bile bu pis ve alçakça yasaları kaldırmaktan alıkoymuştur.

Sovyet Cumhuriyeti, işçi ve köylülerin cumhuriyeti, bu yasaları tek bir hamlede ortadan kaldırdı, burjuva yalanlarından ve burjuva ikiyüzlülüğünden geriye taş üstünde taş bırakmadı.

Kahrolsun bu sahtekârlık! Ezilen bir cins var oldukça, ezen sınıflar var oldukça, sermayede ve hisse senetlerinde özel mülkiyet var oldukça, tahıl fazlalarıyla açları köleleştiren semirmiş insanlar var oldukça, bütün bunlar varken, *herkes için* özgürlükten ve eşitlikten bahseden yalancılar kahrolsun! Herkes için özgürlük yerine, herkes için eşitlik yerine, yaşasın ezenlere ve sömürücülere karşı mücadele, *yaşasın* ezme ve sömürme ilişkisini *ortadan kaldırma fırsatı*! Sloganımız budur!

Ezilen cinse özgürlük ve eşitlik!

İşçilere ve emekçi köylülere özgürlük ve eşitlik!

Ezenlere karşı mücadele, kapitalistlere karşı mücadele, vurguncu *kulak*'lara karşı mücadele!

Bu bizim kavga sloganımızdır, bu bizim proleter hakikatimizdir, sermayeye karşı mücadelenin hakikatidir, *genel olarak* özgürlük ve eşitlik hakkında, *herkes için* özgürlük ve eşitlik hakkında parlak, ikiyüzlü ve tumturaklı laflarıyla sermaye dünyasının yüzüne çarptığımız hakikattir.

Tam da bu ikiyüzlülüğü teşhir ettiğimiz için, devrimci çabayla ezenlere karşı, kapitalistlere karşı ve *kulak*'lara karşı ezilenler ve emekçiler için özgürlüğü ve eşitliği getirdiğimiz için, tam da bunu yaptığımız için Sovyet iktidarı bütün dünya işçilerinin gönlünü kazanmıştır.

Tam da bu yüzden, Sovyet iktidarının ikinci yıldönümünde dünyanın bütün ülkelerinde emekçi kitlelerin gönlü, ezilenlerin ve sömürülenlerin gönlü bizimledir.

Tam da bu yüzden, Sovyet iktidarının ikinci yıldönümünde, açlığa ve soğuğa karşın, emperyalistlerin Sovyet Rusya Cumhuriyeti'ne karşı saldırılarının yol açtığı bütün sıkıntılara karşın, davamızın haklılığına, bütün dünyada Sovyet iktidarının kaçınılmaz zaferine olan inancımız tamdır.

Pravda, Sayı: 249, 6 Kasım 1919;
Collected Works, Cilt 30, s. 120-123.

TÜRKİSTAN KOMÜNİSTLERİNE

Yoldaşlar,

İzninizle size Halk Komiserleri Konseyi ve Savunma Konseyi Başkanı olarak değil, bir parti üyesi olarak hitap etmek istiyorum.

Türkistan halklarıyla düzgün ilişkilerin kurulmasının, şu an Rusya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Federasyonu için çok büyük, çığır açıcı bir önem taşıdığını söylemek abartı olmayacaktır.

İşçi ve Köylü Sovyet Cumhuriyeti'nin zayıf ve bu zamana kadar ezilmiş uluslara karşı tutumu hem Asya'nın tamamı hem de dünya üzerindeki sömürgeler açısından, yani binlerce, milyonlarca insan açısından çok somut bir öneme sahiptir.

Sizleri bütün samimiyetimle bu sorunla azami düzeyde ilgilenmeye, Türkistan halklarıyla yoldaşça ilişkiler kurma noktasında etkili bir örnek oluşturmak için elinizden gelen çabayı göstermeye, onlara Büyük Rus emperyalizminin her türlü kalıntısını temizleme ve İngiliz emperyalizminin başını çektiği dünya emperyalizmine karşı uzlaşmaz bir mücadele yürütme arzumuzda samimi olduğumuzu tavır ve davranışlarınızla kanıtlamaya çağırıyorum. Türkistan Komisyonumuza azami güven duymanızı ve Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu tarafından tam da bu ruhla hazırlanmış olan talimatlarına sıkı sıkıya bağlı kalmanızı bekliyorum.

Bu mektuba ilişkin tutumunuzu belirten bir cevap almaktan büyük memnuniyet duyacağım.

Komünist selamlarımla,

V Ulyanov (Lenin)

Turkestanski Kommunist, İzvestiya TsIK Sovetov Turhestanskoi Respubliki;
ve *Krasni Front*, 7-10 Kasım 1919;
Collected Works, Cilt 30, s. 138.

RUSYA KOMÜNİST PARTİSİ (BOLŞEVİK) MERKEZ KOMİTESİ'NİN UKRAYNA'DA SOVYET İKTİDARINA İLİŞKİN KARAR TASLAĞI

1) RKP(B) Merkez Komitesi, Denikin'in çetelerinin geçici fethinden kurtulup özgürlüğüne kavuşmuş olan Ukrayna emekçi kitleleriyle ilişkiler sorununu ele aldıktan sonra, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesini kararlılıkla sürdürmekte ve RKP'nin Ukrayna Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin bağımsızlığının tanınması gerektiği görüşüne tutarlılıkla sadık kaldığını bir kez daha vurgulamanın esas olduğu kanaatini taşımaktadır.

2) RKP, Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu'nun 1 Haziran 1919 tarihli ve Ukrayna Merkez Yürütme Kurulu'nun 18 Mayıs 1919 tarihli (karar metni ilişiktedir) kararları uyarınca, Rusya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Federasyonu ile Ukrayna

Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti arasında federal ilişkiler kurmak için çalışacaktır.

3) RKP Merkez Komitesi, Ukrayna kültürünün (dil, okul, vs.) yüzyıllar boyunca Rus Çarlığı ve sömürücü sınıflar tarafından bastırılmış olduğu gerçeğini dikkate alarak, bütün parti üyelerinin her türlü araçtan yararlanarak Ukrayna dili ve kültürünün özgürce gelişimi önündeki bütün engellerin kaldırılmasına yardımcı olmalarını zorunluluk addeder. Yüzlerce yıllık baskı nüfusun geri kesimleri arasında milliyetçi eğilimlerin doğmasına yol açtığından, RKP üyeleri bu eğilimlere karşı son derece dikkatli yaklaşmalı ve bunların karşısına Ukrayna ve Rusya'nın emekçi kitlelerinin çıkarlarının ortak olduğuna ilişkin yoldaşça açıklamalarla çıkmalıdırlar. Ukrayna topraklarındaki RKP üyeleri, emekçi kitlelerin tüm Sovyet kurumlarında ana dillerini konuşma ve Ukrayna diliyle eğitim alma hakkını hayata geçirmeli; Ukrayna dilini arkaplana iten her türlü Ruslaştırma girişimine karşı çıkmalı ve bu dili emekçi kitlelerin komünist eğitimi için bir araca dönüştürmelidirler. Bütün Sovyet kurumlarında Ukraynaca bilen yeterli sayıda çalışanın istihdam edilmesini ve ileride bütün çalışanların Ukraynaca konuşabilmesini sağlamak adına gerekli adımlar derhal atılmalıdır.

4) Sovyet kurumlarıyla ülkenin yerli köylü nüfusu arasında en yakın temasın sağlanması esastır. Bu amaçla, devrimci komitelerin ve Sovyetlerin kurulduğu yerlerde, daha ilk aşamalardan itibaren yoksul köylülerin önderliğinde emekçi köylülerin çoğunluğa sahip olmaları kural haline getirilmelidir.

5) Ukrayna nüfusu Rusya'yı bile epeyce geride bırakacak şekilde ağırlıklı olarak köylülerden oluştuğundan, yalnızca yoksul köylülerin değil, aynı zamanda gerçek çıkarlarıyla aslında Sovyet iktidarına çok yakından bağlı olan orta köylülü-

ğün geniş kesimlerinin de güvenini kazanmak Ukrayna'daki Sovyet hükümetinin görevidir. Özellikle de, iaşe politikasını ilkesel olarak (tahılın narhlı fiyattan alınması) korumakla birlikte, uygulamadaki yöntemler değişiklik göstermelidir.

Ukrayna'da iaşe politikasının acil görevi, Ukrayna'daki kır yoksullarını, işçileri ve Kızıl Ordu'yu beslemek için gerekli olan orana sıkı sıkıya bağlı kalarak tahıl fazlasına el konması olmalıdır. Artı ürüne el koyarken, orta köylülerin çıkarlarına özel dikkat gösterilmeli ve orta köylülerle *kulak*'lar aynı kefeye konmamalıdır. Sovyet Rusya'nın amacının tahılı ve diğer iaşe ürünlerini Ukrayna'dan Rusya'ya aktarmak olduğunu iddia eden karşı-devrimci demagojiyi Ukraynalı köylülerin gözünde teşhir etmek esastır.

Yoksul ve orta köylülüğü yönetim işlerine geniş bir ölçüde çekmek merkezi yetkililerin bütün temsilcileri, bütün parti memurları, parti eğitmenleri, vs. için zorunlu hale getirilmelidir.

Aynı amaca istinaden (yani emekçi kitlelerin gerçek iktidarının kurulması adına), Sovyet kurumlarına Ukraynalı kent küçük burjuvazisinin doluşmasının önüne geçecek önlemler derhal alınmalıdır, zira bu unsurlar köylü kitlelerinin hayat koşulları hakkında en ufak bir fikre bile sahip değildir ve sık sık kendilerini komünist olarak satmaya çalışmaktadırlar.

Bu tür unsurların parti saflarına ve Sovyet kurumlarına kabulü için, liyakatlerinin ve emekçi kitlelerin çıkarlarına bağlılıklarının pratikte, özellikle de cephede, ordu saflarında sınanması şart koşulmalıdır. Her yerde ve her koşulda bu tür unsurlar proletaryanın sıkı sınıf denetimi altında tutulmalıdırlar.

Yoksulların örgütsüzlüğü nedeniyle Ukrayna kır nüfusunun elindeki silahların büyük bölümünün kaçınılmaz bir şekilde *kulak*'ların ve karşı-devrimcilerin elinde toplandığı ve bu

durumun da fiiliyatta emekçi kitlelerin diktatörlüğü yerine *kulak* çetelerinin egemenliğine yol açtığı deneyimle sabittir. Bu husus dikkate alınarak, Sovyet Ukrayna'nın örgütlenmesinde temel görevlerden biri, bütün silahları geri alıp bunları işçi ve köylülerin Kızıl Ordu'suna teslim etmektir.

6) Aynı şekilde, toprak politikası da yoksul ve orta köylülüğün tarımsal faaliyetine özel ihtimam gösterilerek hayata geçirilmelidir.

Ukrayna'da toprak politikasının görevleri şunlardır:

1) Denikin'in yeniden getirdiği toprakta özel mülkiyetin tamamen kaldırılması ve tarım arazilerinin topraksız ya da çok az toprağı olan köylülere devredilmesi.

2) Devlet çiftlikleri sınırlı sayıda ve sınırlı büyüklükte kurulmalı ve her durumda çevredeki köylülerin çıkarlarıyla uyum içinde hareket edilmelidir.

3) Köylüleri komünlerde, artellerde, vs. örgütlerken, zora başvurulmasına hiçbir şekilde izin vermeyen, köylülerin kendi başlarına özgürce karar vermelerini savunan ve zora başvurma girişimlerini cezalandıran parti politikasına sıkı sıkıya bağlı kalınmalıdır.

Bütün Sovyet cumhuriyetlerinin dünya emperyalizminin tehditkâr güçlerine karşı mücadelesinde en sıkı ittifak içinde olmasını her komünist ve sınıf bilinçli işçi için tartışılmaz bir gereklilik olarak gören RKP, ittifakın biçiminin son kertede bizzat Ukraynalı işçiler ve emekçi köylüler tarafından belirlenmesi gerektiğini savunur.

Kasım 1919'da yazıldı;
Collected Works, Cilt 30, s. 163-166.

RKP (B) SEKİZİNCİ TÜM-RUSYA KONFERANSI

2-4 Aralık 1919

UKRAYNA'DA SOVYET İKTİDARI TARTIŞMASINA DAİR ÖZET KONUŞMA

3 Aralık

Yoldaşlar, bana söyleyecek çok az şey kaldı, ama maalesef benden önce söz alan Yakovlev yoldaştan ziyade benden sonra söz alan Bubnov ve Drobnis yoldaşlara itirazlarım olacak. Fakat yalnızca kısmi bir yorum yapacağım.

Rakovski yoldaşın konuşmasına ilişkin olarak, kendisinin devlet çiftliklerinin komünist inşa sürecimizin temeli olması gerektiği görüşünü yanlış buluyorum. Hiçbir koşul altında işlerimizi bu şekilde örgütleyemeyiz. İlerici çiftliklerin yalnız-

ca küçük bir kısmını devlet mülkiyetine dönüştürmemiz gerektiğini kabul etmek zorundayız, aksi takdirde küçük köylülerle bir ittifak oluşturmayız, oysa bizim bu ittifaka ihtiyacımız var. Benim Borotba* partisiyle ittifak önerdiğimi söyleyen yoldaşlar, kastettiğimi yanlış anladılar. Ben Borotba Partisi'ne karşı izlenmesi gereken siyasal çizgiyi Sağ Sosyalist-Devrimcilere karşı izlediğimiz siyasal çizgiyle karşılaştırdım. O dönemde, Ekim'den sonraki ilk hafta -hadi yerini de söyleyeyim, köylü kongrelerinde- iktidarı aldıktan sonra köylülüğün güçlerinden yararlanmak istememekle suçlanıyorduk. Ben de cevaben demiştim ki biz köylülüğün güçlerinden yararlanabilmek için köylülüğün programını bütünüyle benimsedik; bunu yapmaya hazırız, ama Sosyalist-Devrimcilerle ittifak istemiyoruz. Dolayısıyla Manuilski yoldaş, tıpkı Drobnis ve Bubnov yoldaşlar gibi, benim Borotba Partisi'yle ittifak önerdiğimi söyleyerek son derece tuhaf bir hata yaptı. Kanaatimce Ukraynalı köylülerle bir güçbirliğine ihtiyaç duyduğumuzu göstermeliyiz ve bu güçbirliğini gerçekleştirebilmek için Borotba'cılarla mevcut polemiklerden farklı bir tarzda polemik yapmalıyız.

Ulusal sorundan bahseden bütün konuşmacılar -Drobnis ve Bubnov yoldaşlar ve daha birçok kişi- MK kararını eleştirerek, Kievlileri kınamamıza yol açan aynı 'bağımsızlık' politikasını izlemiş oluyorlar. Manuilski yoldaş kendilerini ulusal anlamda, Ukrayna'nın kendi kaderini tayini anlamında bağımsızlıkla suçladığımızı düşünmekle tuhaf bir hata yapıyor. Biz onları Moskova'nın, Moskova'daki Merkez Komite'nin görüş-

*) Lenin 22 Şubat 1920'de "Komünist Enternasyonal Yürütme Kurulu'nun Borotbacılar Hakkındaki Kararı Üzerine Görüşler"inde şöyle yazar: "Borotbacıların milliyetçilikle *değil*, karşı-devrimci ve küçük burjuva eğilimlere sahip olmakla suçlanmalarını şiddetle tavsiye ediyorum" *Collected Works*, Cilt 42, s. 180.

lerini dikkate almaya yanaşmamaları anlamında 'bağımsızlık'la suçladık. Bu söz şaka olsun diye kullanıldı ve tümüyle farklı bir anlama sahipti.

Şimdi mesele şudur. Ukrayna köylüleriyle güçbirliği yapmamız gerekiyor mu, 1917'nin sonunda ve 1918'de aylar boyunca ihtiyaç duyduğumuz türde bir politikaya ihtiyacımız var mı? Bence var ve bu yüzden devlet çiftliklerinin çoğu paylaşıma açılmalıdır. *Kulak* çiftliklerine karşı mücadele etmemiz gerekiyor, küçük burjuva önyargılarıyla mücadele etmemiz gerekiyor, gerilla birliklerine karşı mücadele etmemiz gerekiyor. *Borotba* Partisi ulusal soruna gelince mangalda kül bırakmıyor, ama gerillalardan hiç bahsetmiyor. Ukrayna dilini kullanmasına ve Ukrayna devlet mührünü taşımasına karşın, *Borotba*'cılardan öğretmenler sendikasını lağvetmelerini talep etmeliyiz. Bu sendika, uğruna kendi Tüm-Rusya Öğretmenler Sendikamızı lağvettiğimiz proleter komünist politikanın ilkeleri adına lağvedilmelidir; biz o sendikayı lağvetmiştik, çünkü proletarya diktatörlüğünün ilkelerini uygulamıyor, aksine küçük burjuvazinin çıkarlarını savunup bu siyasal çizgiyi takip ediyordu.

İlk kez 1932'de yayınlandı;
Collected Works, Cilt 30, s. 193-194.

TÜM-RUSYA MERKEZ YÜRÜTME KURULU İLE HALK KOMİSERLERİ KONSEYİ'NİN RAPORUNA İLİŞKİN KAPANIŞ KONUŞMASI

6 Aralık 1919

(*Sesler duyulur*: "Yaşasın Lenin Yoldaş! İleri!" *Alkışlar.*)

Yoldaşlar, kanımca Martov konuşmasıyla ve beyanıyla gerek eskiden gerekse bugün İkinci Enternasyonal'e mensup olan ve bizim karşısına Komünist Enternasyonal'i kurarak çıktığımız grup ve partilerin Sovyet iktidarına karşı tutumunun son derece eşsiz bir örneğini sunmayı başarmıştır. Martov'un konuşması ile beyanı arasındaki farklılık hepinizin dikkatini çekmiştir. Sosnovski yoldaş, prezidyumdan Martov'a, "Geçen seneki beyanınız değil mi bu?" diye seslenerek bu farkı vurgulamış oldu. Martov'un konuşması gerçekten de 1919 yılına aittir, o yılın son ayında yapılmıştır, ama beyanı öyle bir içeriğe

sahiptir ki 1918 yılında söylenenlerin tam bir tekrarıdır. (*alkışlar*) Martov, Sosnovski'ye beyanının 'sonsuza dek' geçerli olduğunu söylediğinde, ne yalan söyleyeyim, Menşevikleri kanatlarımın altına alıp Martov'a karşı savunasım geldi. (*alkışlar, gülüşmeler*) Yoldaşlar, ben Menşeviklerin gelişimini ve faaliyetlerini belki de herkesten daha uzun süredir ve daha dikkatle -gerçi çok zevk aldığımı söyleyemem ama- takip ettim. On beş yıllık bu inceleme temelinde, ben iddia ediyorum, Martov'un bu beyanı sonsuza dek yaşamak bir tarafa, bir yıl bile dayanmayacaktır, (*alkışlar*) çünkü Menşeviklerin bütün gelişimi, özellikle de Rusya Devrimi'nin tarihinde girilen bugünkü gibi büyük bir dönemde saflarındaki büyük yalpalamaları açığa vurmaktadır ve geneli bakımından burjuvaziyle ve önyargılarıyla çok büyük zorluklarla ve kendi istekleri hilafına yollarını ayırdıklarını göstermektedir. Çoğu zaman proletarya diktatörlüğüyle karşı karşıya gelmemeye çalıştılar, ama şimdi ona yaklaşmaya -yavaş ama emin adımlarla yaklaşmaya- başlıyorlar ve ben bu yıl birkaç adım daha atacaklarına eminim. İşte o zaman bu beyanı tekrarlamak imkânsız hale gelecek, çünkü bir parlamento muhalefetinin önderine artı puan kazandıracak olan genel demokratik laflardan ve parlamenter ifadelerden oluşan üzerindeki örtüyü kaldırdığınızda, birçok insanın sevdiği ama bizim sıkıcı bulduğumuz o konuşmaları bir kenara atıp meselenin gerçek özüne indiğinizde, söylenmek istenenin özü şudur: "Burjuva demokrasisine geri dönüş", o kadar. (*alkışlar*) Bize yakınlık duyduklarını söyleyen insanların böyle şeyler söylediklerini duyduğumuzda, kendi kendimize diyoruz ki: "Evet, terör ve Çeka kesinlikle lazım." (*alkışlar*)

Yoldaşlar, ne sizler ne de sizden sonra başkaları tarafından bu beyandaki boşluklardan yararlanmakla suçlanmamak adı-

na, siyasal gerçekler temelinde konuşayım. Ben iddia ediyorum, bir Sağ Menşevik ya da bir Sağ Sosyalist-Devrimci bu beyanın altına seve seve imzasını atacaktır. Buna dair kanıtım var. Volski ve grubunun kopmak zorunda kaldığı Sağ Sosyalist-Devrimcilerin Parti Konseyi (Volski Kurucu Meclis Komitesi'nin başkamdır, burada konuşmasını dinlediniz) bu yıl toplanan Sağ Sosyalist-Devrimciler Konseyi, Menşevik Parti'yi kendi görüşlerine yakın bulduğunu ve dolayısıyla birleşme kararı aldığını açıkladı. Neden? Çünkü aynı temel ilkeler üzerinde durdukları Menşevikleri destekleyen Sağ Sosyalist-Devrimciler, beyanda ve Menşevik yayınlarda yer alan şeylerin basılmasının arkasında duruyorlar (bunların sırf teorik olduğu ve ülkede tam basın özgürlüğü olmadığı gerekçesiyle şikâyet eden Bund temsilcisinin dediği gibi, yasaklamakla yanlış yaptığımız iddia edilmektedir). O dönemde, uzun bir mücadelenin ardından, Volski'nin grubu kopmak zorunda kaldı. Bu karmaşa, meselenin bizim Menşeviklerle değil, gerçeklerle ilgilendiğimizi açıkça göstermektedir; Sosyalist-Devrimci azınlık grubu bunu göstermektedir. Burada gayet açık bir şekilde Menşevik Rozanov'dan bahsedildi, Martov ve partisi muhtemelen onu ihraç ederlerdi –Sosyalist-Devrimciler ve Menşevikler işte bu beyanın altına imza atıyorlar.

Demek ki bu zamana kadar aralarında iki farklı eğilim vardı. Bunlardan biri üzgündür, ağlayıp sızlanıyor, karalar bağlıyor ve teorik açıdan demokrasiye dönmek istiyor, diğeriyse harekete geçmiştir. Martov terörizm sorununda kendimi meşrulaştırmaya çalıştığımı söylerken yanılıyor. Yalnızca bu ifade bile küçük burjuva demokratlarının görüşlerinin bizimkine ne kadar uzak, İkinci Enternasyonal'in görüşlerineyse ne kadar yakın olduğunu gösteriyor. Aslında bu görüşlerin sosyalizmle bir alakası yok, hatta bunlar sosyalizme taban tabana zıttır. Şimdi sosya-

lizm yakın olduğu için, bize yeniden eski burjuva görüşleri vaaz ediliyor. Ben kendimi meşrulaştırmaya çalışmadım, özel bir partiden, savaşın yarattığı, bütün emperyalist savaş boyunca başta olan, bu savaşta öne çıkmış ve gerçek siyasetin ne olduğunu bilen bir subaylar partisinden bahsettim. Bize "ya Çeka'nızı kaldırın ya da daha iyi örgütleyin" dendiğinde, biz şu cevabı veriyoruz yoldaşlar: "Yaptığımız her işin en iyisi olduğunu iddia etmiyoruz ve en ufak bir önyargı olmadan öğrenmeye hazır ve istekliyiz." Ama Kurucu Meclis'te yer almış olan bu insanlar toprak sahiplerinin mahdumlarına karşı, beyaz muhafızlara karşı bir güvenlik gücünün nasıl örgütleneceği konusunda bize akıl vermeye kalktıklarında, diyoruz ki: "Siz de zamanında iktidardaydınız, Kerenski'yle birlikte Kornilov'a karşı savaştınız ve ayrıca Kolçak'la birlikteydiniz ve aynı beyaz muhafızlar sizi kıllarını bile kıpırdatmadan çil yavrusu gibi dağıttılar. Sonra çıkmış diyorsunuz ki Çeka'yı daha iyi örgütlemeniz lazım." (*alkışlar*) Yok, yok, bizim Çeka'mız gayet iyi örgütlenmiştir! (*alkışlar*) Almanya'daki komplocular işçilere kötü davrandıklarında, mareşallerin başını çektiği subaylar "kahrolsun Berlin hükümeti!" diye bağırdıklarında, komünist önderleri ellerini kollarını sallayarak öldürdüklerinde ve bir beyaz muhafızlar güruhu İkinci Enternasyonal önderlerini çil yavrusu gibi dağıttığında, bu işbirlikçi hükümetin komplocular grubunun elinde oyuncaktan başka bir şey olmadığını açıkça görüyoruz. Önümüzde bu örnek varken, daha yola yeni çıkmışken, bu insanlar diyor ki "terörü abarttınız" Petrograd'daki komployu açığa çıkaralı daha kaç hafta oldu? Daha birkaç hafta önce Yudeniç Petrograd'ın, Denikin de Orel'in birkaç kilometre yakınında değil miydi? Bu yalpalayan partilerin ve o yalpalayan demokrasinin sözcüleri bize, "Yudeniç ve Denikin'in dize getirilmiş olmasından memnunuz" diyorlar. Gerçekten memnun olduklarına inanma-

ya hazırım, çünkü Yudeniç ve Kolçak'ın onlara ne sürprizler hazırladıklarını biliyorlar. (*alkışlar*) Bu insanların samimiyetsiz olduklarını sanmıyorum. Ama şunu sormadan da edemiyorum: Sovyet hükümeti zor bir dönemden geçerken ve burjuva unsurlar tarafından komplolar hazırlanırken ve kritik bir anda biz bu komploları açığa çıkarmayı başarmışken, acaba komploların şans eseri mi ortaya çıkarıldığını düşünüyorlar? Yok hayır, hiç de şans eseri değil. Bunlar ortaya çıkarılabiliyor, çünkü komplocular kitleler arasında yaşıyorlar, çünkü işçiler ve köylüler olmadan komplolarını başarıya ulaştırmaları mümkün değil ve tam da bu noktada, uzun vadede, hani şu kötü örgütlendiği söylenen Çeka'ya gidip sömürücülerin belli bir yerde toplanmış olduğunu söyleyen insanlara tosluyorlar! (*alkışlar*) Biz ölümcül tehlikeyi atlattıktan kısa süre sonra ve halihazırda herkesin açıkça gördüğü bir komployla karşı karşıyayken, birileri gelip bize anayasaya uyulmadığını ve Çeka'nın kötü örgütlendiğini söylediğinde, beyaz muhafızlara karşı mücadele sırasında hiçbir şey öğrenmediklerini, Kerenski, Yudeniç ve Kolçak deneyimlerine hiç kafa yormadıklarını ve bundan herhangi bir pratik sonuç çıkaramadıklarını düşünüyorum ben. Ama beyler, madem Kolçak ve Denikin'in ciddi bir tehlike oluşturduğunu, Sovyet iktidarını tercih etmeniz gerektiğini anlamaya başladınız, o zaman Martov'un 'sonsuza dek' beyanına el sallamanın vaktidir. (*gülüşmeler*) Anayasa iki yıllık egemenliğimizin bütün deneyimlerini içermektedir ve bu egemenlik olmadan -nitekim konuşmamda da belirttim ve kimse çürütmeye bile çalışmadı- bu olmadan, değil iki yıl, iki ay bile ayakta kalamazdık. İşçi kitleleriyle konuşmayı isteyen, onlarla birlikte hareket etmek ve onları etkilemek isteyen bir siyasetçinin değil, bir tarihçinin bakış açısından bile olsa, Sovyet iktidarına nesnel yaklaşmak isteyen biri, buyursun çürütsün söylediklerimi.

Sovyetlerin çok nadir toplandığı ve seçimlerin yeterince sık yenilenmediği söyleniyor. Ben bu tür suçlamalara lafla ya da kararlarla değil, eylemlerle cevap vermek gerektiğini düşünüyorum. Kanaatimce verilecek en iyi cevap, Sovyet hükümetinin başladığı işi bitirerek, bu zamana kadar ilçe ve kent Sovyetlerinde kaç tane seçim olduğunu, kaç tane Sovyetler kongresinin toplandığını, vs. değerlendirmek olacaktır. İçişleri Halk Komiseri Yardımcısı Vladimirski yoldaş bu kongrelerin tarihi hakkında materyal yayınladı. Bu materyali gördüğümde kendi kendime dedim ki, her şey bir tarafa, medeni ülkelerin tarihinde proleter demokrasisini Rusya'da olduğu kadar geniş bir şekilde uygulayan bir ülke olmadığını kanıtlayan tarihi bir belgedir bu. Sovyetlerde seçimlerin yeterince sık yenilenmediği, nadiren kongre topladığımız söyleniyor, ama ben her delegeyi ilgili organlara başvurup, Sovyet kongrelerinin hangi ilçe, kent ya da köyde, hangi gün, ay ve yıl toplandığını soran bir anketin kongrede dağıtılmasını talep etmeye davet ediyorum. Eğer bu basit işi yaparsanız ve her biriniz bu tür bir anket doldurursanız, artık bir alışkanlık haline gelmiş olan Avrupa'nın asırlık anayasal yönetimlerinin tamamen askıya alındığı savaş yılları gibi zor bir dönemde Sovyet anayasasının yerellerde kitlelerin hükümette yer almaları ve kongrelerde, seçimlerde ve Sovyetlerde hükümet meselelerinin bağımsızca çözülmesi anlamında dünyanın başka hiçbir yerinde olmadığı kadar yürürlükte olduğunu gösteren eksik verilerimizi tamamlayıcı nitelikte materyal elde edebilirsiniz. Ama yine de bunun yeterli olmadığı söyleniyorsa ve eleştiriler varsa, 'Merkez Yürütme Kurulunuz henüz toplanmadıysa bu gerçekten de büyük bir suçtur' diyenler varsa, pekâlâ! Onlara Troçki yoldaşın bu konuda Bund temsilcisine verdiği harikulade cevabı hatırlatmak istiyorum: Evet, çünkü Merkez Yürütme Kurulu cephedeydi! Bund temsilcisi, hani şu Sovyet

platformunu tanıyan ve bu yüzden Sovyet iktidarının temelinin ne olduğunu anlaması beklenebilecek Bund'un temsilcisi şöyle dedi (aynen not ettim): "Merkez Yürütme Kurulu'nun cephede olması ne tuhaf, sonuçta başkalarını gönderebilirdi."

Kolçak, Denikin ve benzerlerine (bunlardan bir sürü var!) karşı savaşıyoruz. Rusya askerleri karşısında hepsi de çil yavrusu gibi dağılıyor. Zorlu ama muzaffer bir savaş yürütüyoruz. Bildiğiniz gibi her saldırıda Merkez Yürütme Kurulu'nu tam kadro cepheye göndermek zorunda kaldık, ama sonra birileri kalkıp, "Ne tuhaf, başkalarını gönderebilirdiniz" diyor. Biz zamandan ve mekândan bağımsız bir şekilde mi faaliyet yürütüyoruz acaba? Yoksa birkaç haftada bir komünistler doğurmamız mı bekleniyor? (*alkışlar*) Bunu yapamayız; birkaç yıllık mücadeleyle çelikleşmiş ve önderlik edebilmek için gerekli deneyimi elde etmiş olan işçiler ülkemizde diğer ülkelere nazaran daha azdır. Genç işçileri, yetiştirilmeye muhtaç acemileri eğitmek için gerekli bütün önlemleri almalıyız ve bu birkaç ay, hatta yıllar alacaktır. Bu bahsettiğim çok zor koşullar altında gerçekleşirken, birileri çıkıp çektiğimiz sıkıntıları alaya alıyor. Bu tavır bahsettiğim koşulların hiçbir şekilde anlaşılmadığını gösteriyor. Bu savaş koşullarında şu ana kadar davrandığımızdan farklı davranmamızı istemek entelektüalizmin gülünç bir kavrayışsızlığından başka bir şey değildir. Güçlerimizi sonuna kadar ortaya koymak zorundayız ve bu yüzden en iyi memurlarımızı, merkez ve yerel yürütme kurulu üyelerimizi cepheye göndermek zorundayız. Yönetim işlerinde az da olsa pratik deneyimi olan birinin bizi bu sebeple suçlamayacağından eminim; tersine, yürütme kurullarına mensup istişarî organları savaşın baskısı altında sonunda yalnızca yürütme kurulu kalana kadar asgariye indirmiş olmamızı destekleyecektir, çünkü memurlar bugün iaşe tedariki işine nasıl koşturuyorlarsa, cephe-

ye de aynı şekilde yüzler, binler halinde koşturmuşlardı. İşte Sovyet Cumhuriyeti'nin var olmasını sağlayan temel budur. Eğer bunun için ödememiz gereken bedel Sovyet toplantılarının birkaç aylığına daha seyrek toplanmasıysa, aklı başında her işçi ve köylü bunu anlayacak ve kabul edecektir.

Demokrasi ve demokratlar söz konusu olduğu kadarıyla, önümüze hâlâ burjuva demokrasisinin önyargılarının getirildiğini söylemiştim. Buradaki bir muhalefet partisi, burjuvazinin bastırılmasına artık bir son verilmesi gerektiğini söyledi. İnsan konuşurken önce bir durup düşünmez mi? Burjuvazinin bastırılması ne anlama geliyor? Toprak sahibini toprakta özel mülkiyeti kaldırarak ve toprağı köylülere devrederek bastırıp yok edebilirsiniz. Peki, burjuvaziyi sermayesini ortadan kaldırarak bastırıp yok edebilir misiniz? Marksizmin ABC'sini bilen biri burjuvazinin bu şekilde bastırılamayacağım bilir, burjuvazinin meta üretiminden doğduğunu bilir. Peki, ailesi için ihtiyaç duymadığı yüzlerce *pud* tahılı olan, ama bunu aç işçilere ulaştırılmak üzere devlete borç vermeye yanaşmayan bir köylü ile bugünkü meta üretimi koşullarında iş yapan spekülatörler, bunlar ne oluyor? Bunlar da burjuva değil mi? Burjuvazi bu şekilde doğmuyor mu? Bu sorunda, tahıl sorununda ve bütün sanayi Rusya'sının çektiği açlık sıkıntıları sorununda, anayasaya uymadığımız için, burjuvaziyi bastırdığımız için bizi eleştirenlerden herhangi bir yardım alıyor muyuz? Hayır! Bize bu konuda yardım ediyorlar mı? Hayır! 'İşçi ve köylüler arasındaki uyum' laflarının arkasına sığınıyorlar. Elbette bu uyum şarttır. Biz 26 Ekim 1917'de Sosyalist-Devrimcilerin programının köylüleri destekleyen kısmını alıp tümüyle hayata geçirdiğimizde bu uyumu nasıl sağladığımızı gösterdik. Bunu yaparak, toprak sahipleri tarafından sömürülen, kendi emeğiyle geçinen ve vurgunculuk yapmayan köylünün, merkezî devlet otoritesinin

yolladığı işçinin şahsında kendisine gerçek bir koruyucu bulduğunu göstermiş olduk. Bu şekilde köylülerle uyumu sağlamış olduk. Köylü ailesinin ihtiyaç duymadığı tahıl fazlasını devlet istikrazı olarak işçilere vermesi temelinde bir iaşe politikası izliyorsak, buna yönelik her itiraz vurgunculuğu desteklemek demektir. Burjuva tarzda yaşamaya alışmış olan küçük burjuva kitleler arasında bu halen yaygındır. Bu korkunç bir şey, toplumsal devrim için gerçek bir tehlikedir!

Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler, hattâ onların en solundakiler bu konuda bize hiç yardımda bulundular mı acaba? Hayır, tek bir yardım görmedik! Eylemde bir şey yapmadıkları gibi, 'özgürlük ilkeleri' gereği basılmasına izin vermemizi bekledikleri ve bazı nüshaları elimizde olan yayınlarında sözleriyle de en ufak bir destek vermediklerini görüyoruz. Şu eski alışkanlığı, 'ver Allahın verdiğine, vur Allahın vurduğuna' diyen şu lanet düsturu tümüyle yok edene kadar, tahıl artılarına aç işçilere verilmek üzere el koymak dışında başka bir seçeneğimiz yok. Bunu yapmak son derece zor, bunu biliyoruz. Bu noktada zorla hiçbir şey yapılamaz. Yine de bizim işçi sınıfı içinde bir azınlığı temsil ettiğimizi söylemek gülünçtür, buna ancak gülünür. Bunu ancak Paris'teki biri söyleyebilir, gerçi orada da işçi toplantılarında bu tür şeylerin söylenmesine izin verilmiyor. Hükümetin görülmedik derecede kolay devrildiği, işçi ve köylülerin kendi çıkarlarını elde silah savundukları, tüfeği kendi iradelerinin aracı olarak kullandıkları bir ülkede, evet, böyle bir ülkede bizim işçi sınıfının azınlığını temsil ettiğimizi söylemek abestir. Bu tür lafları Clemenceau, Lloyd George ya da Wilson gibi adamların ağzından duyduğumda anlayabilirim. Bunlar tam da onların sözleri ve onların fikirleri! Ama Wilson, Clemenceau ve Lloyd George'un, en yırtıcı, en azılı emperyalistlerin konuşmaları burada Martov tarafından Rusya Sosyal-De-

mokrat İşçi Partisi adına tekrarlandığında (*gülüşmeler*), o zaman kendi kendime diyorum ki tetikte olmamız ve Çeka'nın vazgeçilmez olduğunu anlamamız lazım! (*alkışlar*)

Muhalefetin bütün sözcüleri -Bund temsilcileri de dahil olmak üzere- bizi anayasaya uymamakla suçluyorlar. Halbuki ben anayasaya sıkı sıkıya uyduğumuzu iddia ediyorum. (*Localardan birinden bir ses duyulur*: "Yaa!") Bir zamanlar kralcıların locası olan, şimdiyse muhalefet locası olan bir locadan müstehzi bir "yaa!" sesi duyuyor olsak da, (*gülüşmeler*) ben bu dediğimi kanıtlayacağım. (*alkışlar*) Size bütün faaliyetlerimizde anayasaya bağlı kaldığımızı gösteren ve en sıkı şekilde bağlı kaldığımız maddeyi okumak istiyorum. Menşeviklerin ve Sosyalist-Devrimcilerin takipçilerinin katıldıkları toplantılarda ne zaman anayasa hakkında konuşmak zorunda kaldıysam, kullanılacak anayasa metni bulmakta zorluk yaşandı. Oysa toplantılar çoğunlukla duvarda anayasanın asılı olduğu salonlarda yapılmıştı. Bu salondaysa yok, ama Petrovski yoldaş *RSSCF'nin Anayasası* adlı bir broşür vererek beni bu zorluktan kurtardı. 23. maddeyi okumak istiyorum: "İşçi sınıfının bütün çıkarlarını rehber edinen RSSCF, belli şahısları ve belli grupları, sosyalist devrimin çıkarları hilafına kullandıkları haklarından mahrum kılar."

Bir kez daha söylüyorum yoldaşlar, faaliyetlerimizin genelini ya da özelde anayasamızı hiçbir zaman kusursuz bir model olarak görmedik. Bu kongrede anayasamızda değişiklikler yapma sorunu ele alındı. Biz değişiklikler yapmaya hazırız, gelin değişikliklere bir bakalım; ama bunlar 'sonsuza dek' aynı kalmayacak. Eğer hâlâ savaşmak istiyorsanız, bari temiz bir savaş verin. Eğer anayasaya bağlı kalmamızı istiyorsanız, neden 23. maddeye de bağlı kalmamızı istemiyorsunuz? (*alkışlar*) Eğer istediğiniz bu değilse, o zaman gelin, halka emekçi

kitlelerin evrensel özgürlüğünden ve evrensel eşitliğinden bahsederek gitmememiz gerektiğini söyleyen maddeyi kaldırmanın zorunlu olup olmadığını tartışalım.

Anayasa hukukunu harikulade şekilde incelemişsiniz, ama sorun şu ki eski burjuva ders kitaplarından çalışmışsınız. 'Demokrasi ve özgürlük' hakkındaki lafları hatırlıyorsunuz, anayasaya atıfta bulunuyorsunuz ve eski sözcükleri hatırlatıyorsunuz ve vaadinizi yerine getirmemek için halka her şeyi vaat ediyorsunuz. Biz böyle bir şey vaat etmiyoruz, işçi ve köylüler arasında eşitlik vaat etmiyoruz. Ama siz ediyorsunuz, o halde gelin tartışalım. Eskiden toprak sahipleri ve kapitalistler tarafından sömürülen, bugünse toprak sahiplerinden alınan toprakta çalışarak ailelerini geçindirmeye çalışan köylülerle tam bir eşitlik, arkadaşlık ve kardeşçe ittifak olmalıdır. Fakat eski alışkanlıkları, cehaletleri ve açgözlülüklerinden ötürü burjuvaziye meyleden köylüler için eşitliği kabul edemeyiz. Siz emekçi kitleler için eşitlik ve özgürlükten, demokrasiden ve işçilerle köylülerin eşitliğinden bahseden genel laflar ediyorsunuz. Bizse anayasanın genel olarak özgürlük ve eşitlik getireceğini vaat etmiyoruz. Özgürlük, peki ama hangi sınıf için ve hangi amaçla? Eşitlik, peki ama kimle kimin arasında eşitlik? Emeğiyle geçinen, yüzyıllardır burjuvazi tarafından sömürülmüş ve şimdi de burjuvaziye karşı mücadele yürütenler için mi? Anayasada şöyle yazıyor: "İşçilerle yoksul köylülerin burjuvaziyi bastırmayı amaçlayan diktatörlüğü." Anayasadan bahsederken, neden şu sözleri de aktarmıyorsunuz: "Burjuvazinin bastırılması için, vurguncuların bastırılması için..." Bize örnek bir ülke, sizin şu muhteşem Menşevik anayasanızın olduğu tek bir örnek gösterin. Belki de tarihte, mesela Menşeviklerin bir zamanlar iktidarda olduğu Samara'da böyle bir örnek vardır. Belki de Menşevik-

lerin bugün iktidarda olduğu, burjuvazinin ve vurguncuların bastırılmasının tam özgürlük ve eşitlik koşullarında, tutarlı demokrasi ve Çeka'sız koşullar altında ilerlediği Gürcistan'da vardır? Bize böyle bir örnek ülke gösterin, biz de sizden öğrenelim. Böyle bir örnek gösteremezsiniz, çünkü işbirlikçilerin iktidarda olduğu, hükümetin Menşevik ya da yarı Menşevik olduğu her yerde dizginsiz bir spekülasyonun hüküm sürdüğünü biliyorsunuz.

Troçki'nin konuşmasında haklı olarak temas ettiği Viyana'yı alalım. Orada hükümette Friedrich Adler gibileri var ve 'Bolşevizm dehşeti'nden azade yaşıyorlar, ama Petrograd ve Moskova kadar açlık ve sıkıntı çekiyorlar, üstelik Viyanalı işçiler burjuvaziye karşı zafere ulaşmak adına açlık çekmediklerini biliyorlar. Viyana'da Petrograd ya da Moskova'da olduğundan daha fazla açlık çekiliyor; orada Avusturya ve Viyana burjuvazisi Viyana sokaklarında, Viyana'nın Nevski Prospekt ve Kuznetski Most'unda* korkunç spekülasyonlara ve yağmacılığa girişiyor. Siz anayasaya uymuyorsunuz, oysa biz yalnızca proletaryanın burjuvaziyi alt etmesine yardımcı olanlara özgürlük ve eşitlik tanımakla anayasaya uymuş oluyoruz.

23. maddede diyoruz ki geçiş döneminde topraktan rahmet bereket fışkırmayacak. Geçiş dönemini tamamlamak için aylarca değil, yıllarca direnmemiz gerektiğini söylüyoruz. İki yılın ardından şunu söyleyebiliriz (büyük ihtimalle sözümüze itimat edilecektir): Birkaç yıldır direnebildiysek bunun tek sebebi anayasaya belli şahısların ve grupların haklardan mahrum olduğunu yazmış olmamızdır. Kimleri haklardan mahrum bıraktığımızı gizlemiyoruz, Menşevikleri ve Sosyalist-Devrimcileri haklarından mahrum bıraktığımızı açıkça söylüyoruz.

*) Devrim öncesinde biri Petograd'ın, diğeri de Moskova'nın pazaryeriydi.

İkinci Enternasyonal önderleri bizi bu sebeple mahküm ettiler, ama biz Menşeviklerle Sosyalist-Devrimcilere açıkça diyoruz ki, "her hakkı tanımaya hazırız, yeter ki bize spekülatörlere karşı, iaşe vurgunculuğuna yardım edenlere karşı, burjuvaziye yardım edenlere karşı emekçi kitlelerin çıkarlarını gözeten politikaları izlememizde yardımcı olun" Bunu eylemlerinizle kanıtladığınız sürece, sizi anayasanın size yaptıklarından kurtaracağız, ama o zamana kadar boş sözleriniz bahaneden başka bir şey değildir. Anayasamızın temel özelliği belagati değildir. Anayasamız köylülere diyor ki eğer emekçi köylüyseniz her hakkınız var, ama işçilerin açlıktan kırıldığı ve burjuvaziye karşı savaşın devam ettiği bir toplumda herkese eşitlik söz konusu olamaz. Aynı anayasa işçiler söz konusu olduğundaysa şunu söylüyor: Burjuvaziye karşı mücadelede yardımcı olan köylülerle eşitlik, ama genellemelere hayır! Bu alanda zorlu bir mücadele olacak! Mazisine ya da unvanlarına bakmaksızın yardım etmek isteyen herkesi büyük bir memnuniyetle kabul ediyoruz. Nitekim diğer partilerden ve partili olamayan insanlar arasından bu türde daha fazla insanın bize katıldığını biliyoruz ve zaferimizin teminatı da budur.

(*güçlü alkışlar, "bravo" sesleri*)

İlk kez 9 Aralık 1919'da *Pravda*'nın 276. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt 30, s. 232-242.

DENİKİN'E KARŞI KAZANILAN ZAFERLER MÜNASEBETİYLE UKRAYNA İŞÇİ VE KÖYLÜLERİNE MEKTUP

Yoldaşlar,

Dört ay önce, 1919 Ağustos'unun sonlarına doğru, Kolçak'a karşı kazanılan zafer münasebetiyle işçi ve köylülere hitaben bir mektup yazma fırsatı bulmuştum.

Şimdi bu mektubun tam metnini, Denikin'e karşı kazanılan zaferlerle bağlantılı olarak Ukraynalı işçi ve emekçilere hitaben yeniden yayınlıyorum.

Kızıl Ordu askerleri Kiev'i, Poltava'yı ve Harkiv'i ele geçirdiler ve zaferler eşliğinde Rostov'a ilerliyorlar. Ukrayna Denikin'e karşı ayaklanmayla kaynıyor. Toprak sahipleriyle kapitalistlerin iktidarını yeniden kurmaya çalışan Denikin'in or-

dusunu nihai olarak yenilgiye uğratmak için tüm güçler seferber edilmelidir. Yeni bir saldırı ihtimalini tümüyle ortadan kaldırmak ve kendimizi güvence altına almak için Denikin'i yok etmek zorundayız.

Ukrayna işçi ve köylüleri Kolçak'ın Sibirya'yı fethi ve toprak sahipleriyle kapitalistlerin aylarca süren despotça yönetiminden sonra Kızıl Ordu askerlerince kurtarılmasından tüm Rusya işçilerinin çıkardıkları dersleri öğrenmek zorundadırlar.

Denikin'in Ukrayna'daki egemenliği Kolçak'ın Sibirya'daki egemenliği kadar zorlu bir sınavdı. Bu zorlu sınavın dersleri, hiç kuşku yok ki, Ukraynalı işçi ve köylülerin -tıpkı Uraller'daki ve Sibirya'daki işçi ve köylülerde yaşandığı gibi- Sovyet iktidarının görevlerini daha açık bir şekilde anlamalarını ve bu iktidarı daha bir azimle savunmalarını sağlayacaktır.

Büyük Rusya'da toprak mülkiyeti düzeni tamamen ortadan kaldırılmıştır. Aynısı Ukrayna'da da yapılmalı ve Ukraynalı işçi ve köylülerin Sovyet iktidarı toprak mülkiyetini tamamen ortadan kaldırarak onları toprak sahiplerinin sömürüsünden ve bizzat toprak sahiplerinden tamamen kurtarmalıdır.

Fakat bu görev haricinde ve keza hem Büyük Rus hem de Ukraynalı emekçi kitleleri dün olduğu gibi bugün de bekleyen diğer birkaç görev haricinde, Ukrayna'daki Sovyet iktidarının kendi özel görevleri de vardır. Bu özel görevlerden biri şu an en fazla dikkati hak etmektedir. Ulusal sorundan bahsediyorum: Ukrayna, Rusya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Federasyonu'yla yan yana (federasyon biçiminde) ayrı ve bağımsız bir Ukrayna Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti mi olacaktır, yoksa tek bir Sovyet cumhuriyeti oluşturacak şekilde Rusya'yla mı birleşecektir? Her Bolşevik ve her sınıf bilinçli işçi ve köylü bu sorunu dikkatle incelemelidir.

Ukrayna'nın bağımsızlığı hem RSSCF (Rusya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Federasyonu) Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu tarafından hem de Rusya Komünist Partisi (Bolşevikler) tarafından tanınmıştır. Dolayısıyla Ukrayna'nın Rusya'yla birleşip kaynaşma yoluna mı gideceğine, yoksa ayrı ve bağımsız bir cumhuriyet olarak mı kalacağına ve ikinci seçenek söz konusu olduğunda, bu cumhuriyetle Rusya arasında ne tür federal bağlar kurulması gerektiğine ancak Tüm-Ukrayna Sovyetleri Kongresi'nde Ukraynalı işçi ve köylülerin karar verebileceği ve vereceği gün gibi aşikârdır ve genel kabul görmektedir.

Emekçi kitlelerin çıkarları açısından ve emeği sermayenin boyunduruğundan tamamen kurtarma mücadelesinin ilerletilmesi açısından ele alındığında bu sorun nasıl karara bağlanmalıdır?

Öncelikle, emeğin çıkarları farklı ülkelere ve uluslara mensup emekçiler arasında kusursuz bir güven ilişkisini ve en sıkı ittifakı gerektirmektedir. Toprak sahipleri ve kapitalistlerin, kısacası burjuvazinin yandaşları ise işçilerin birliğini parçalamaya, ulusal uyumsuzluğu ve düşmanlığı körüklemeye ve bu sayede işçileri zayıflatıp sermayenin iktidarını güçlendirmeye çalışmaktadırlar.

Sermaye uluslararası bir güçtür ve onu dize getirebilmek için işçilerin uluslararası birliğine, uluslararası bir işçi kardeşliğine ihtiyaç vardır.

Bizler ulusal düşmanlığa ve çatışmalara, ulusal ayrıcalıklara-dışlayıcılığa karşıyız. Biz enternasyonalistiz. Bütün ulusların işçi ve köylülerinin tek bir dünya Sovyet cumhuriyeti çatısı altında tamamen kaynaşmasından ve sıkı birliğinden yanayız.

İkincisi, emekçi kitleler kapitalizmin ulusları, ezen, Büyük Güç (emperyalist), egemen ve ayrıcalıklı birkaç ulus ile büyük çoğunluğu oluşturan ezilen, bağımlı ve yarı-bağımlı, ulusal egemenlikten mahrum ulus şeklinde bölmüş olduğunu unutmamalıdırlar. En cani ve en gerici savaş olan 1914-1918 savaşı bu bölünmeyi daha da derinleştirmiş ve böylece kin ve nefreti arttırmıştır. Ulusal egemenlikten mahrum ve bağımlı ulusların baskıcı-ezen uluslara karşı kızgınlığı ve güvensizliği yüzyıllardır birikmektedir. Örneğin Ukraynalıların Büyük Ruslara karşı duyduğu kızgınlık ve güvensizlik bu türdendir.

Biz ulusların *gönüllü* birlikteliğinden yanayız. Bu birlik bir ulusun bir başka ulusa karşı zora başvurmasını reddeder; bu birlik, tam bir güven esasına, kardeşçe birliğin açıkça tanınmasına ve mutlak anlamda gönüllü kabule dayalıdır. Bu tür bir birlik bir çırpıda kurulamaz; işlerin sarpa sarmasını engellemek ve güvensizlik yaratmamak için son derece sabırlı ve dikkatli davranarak bu hedef için çalışmalıyız. Böylece toprak sahipleriyle kapitalistlerin yüzyıllardır süren baskılarından, yüzyıllardır var olan özel mülkiyetten miras kalan güvensizlik ve özel mülkiyetin yol açtığı bölünme ve yeniden bölünmelerden kaynaklanan düşmanlık zamanla yok olma fırsatı bulabilir.

Dolayısıyla, ulusların birliğini sağlamak için bıkıp usanmadan çalışmalı ve ulusları bölme eğiliminde olan her şeyi acımasızca yok etmeliyiz. Ama bunu yaparken çok dikkatli ve sabırlı olmalı, ulusal güvensizliğin kalıntılarına tavizlerde bulunmalıyız. Emeğin sermayenin boyunduruğundan kurtuluşu mücadelesinde emeğin temel çıkarlarını etkileyen her şeye karşı hoşgörüsüz ve uzlaşmaz olmalıyız. Sınırların çizilmesi sorunu, şimdilik -şimdilik diyorum, zira biz sınırların tama-

men kaldırılması için çabalıyoruz- tali bir sorundur, temel ya da önemli değildir. Bu konuda bekleyebiliriz ve beklemeliyiz de, çünkü köylüler ve küçük mülk sahipleri arasında ulusal güvensizlik çoğu zaman son derece köklüdür ve bu noktada acelecilik ancak bu hisleri yoğunlaştırmaya hizmet eder, başka bir deyişle tam ve nihai birlik davasını tehlikeye atabilir.

Rusya'daki işçi-köylü devrimi, yani 1917 Ekim-Kasım devrimi deneyimi ve hem yabancı hem de Rus kapitalistlerinin saldırılarına karşı iki yıllık muzaffer mücadele deneyimi şunu açıkça göstermiştir ki, kapitalistler Polonyalı, Letonyalı, Estonyalı ve Finlandiyalı köylülerin ve küçük mülk sahiplerinin Büyük Ruslara karşı duydukları ulusal güvensizlikten bir süreliğine yararlanmayı başarmış, bu güvensizlik temelinde aramıza bir süreliğine de olsa nifak sokmayı başarmışlardır. Bu güvensizliğin ancak yavaş yavaş azalıp kaybolduğu ve uzunca bir süre ezen ulus konumunda bulunmuş olan Büyük Ruslar ne kadar dikkatli ve sabırlı olurlarsa bu güvensizliğin o kadar çabuk yok olacağı deneyimle sabittir. Polonya, Letonya, Litvanya, Estonya ve Finlandiya devletlerinin bağımsızlığını tanıyarak, bizden daha geri olan ve kapitalistler tarafından daha fazla ezilmiş ve aldatılmış olan küçük komşu devletlerin emekçi kitlelerinin güvenini yavaş ama sağlam adımlar atarak kazanıyoruz. Onları 'kendi' ulusal kapitalistlerinin nüfuzundan kurtarmanın ve tam anlamıyla güvenlerini kazanarak geleceğin birleşik uluslararası Sovyet cumhuriyetine ilerlemenin en kesin yolu budur.

Ukrayna Denikin'den tamamen kurtarılmadığı sürece, Ukrayna'da hükümet, Tüm-Ukrayna Sovyetleri Kongresi toplanana kadar Tüm-Ukrayna Devrimci Komitesi'dir. Bu devrimci komitenin içinde Ukraynalı Bolşevik komünistler haricinde, hükümet mensubu sıfatıyla Ukraynalı *Borotba* komünist-

leri vardır. Borotba'cıları Bolşeviklerden ayıran hususlardan biri, Ukrayna'nın koşulsuz bağımsızlığında ısrar ediyor olmalarıdır. Bolşevikler *bunu* bir farklılık ve ayrı durma sebebi haline getirmeyeceklerdir, Bolşevikler *bunu* proletaryanın ortak mücadelesinin önünde bir engel saymazlar. Sermayenin boyunduruğunun atılması ve proletarya diktatörlüğünün kurulması için verilen mücadelede birliktelik zorunludur ve komünistler arasında ulusal sınırlar sorunu yüzünden ya da devletler arasında federal bağ mı yoksa başka türlü bir bağ mı olması gerektiği sorunu yüzünden ayrılık olmamalıdır. Bolşevikler arasında Ukrayna'nın tamamen bağımsızlığını savunanlar olduğu gibi, az çok sıkı bir federal bağın gerekliliğini savunanlar ve Ukrayna ile Rusya'nın tamamen birleşip kaynaşması gerektiğini savunanlar da vardır.

Bu konularda farklılık olmamalıdır. Bu sorunlar Tüm-Ukrayna Sovyetleri Kongresi tarafından karara bağlanacaktır.

Eğer bir Büyük Rus komünisti Ukrayna'nın Rusya'yla birleşmesinde ısrar ederse, Ukraynalılar onun bu politikayı proleterleri sermayeye karşı mücadelelerinde birleştirme saikiyle değil, büyük Rus milliyetçiliğinin ve emperyalizminin önyargılarından ötürü savunduğundan şüphelenebilirler. Böyle bir güvensizliğin olması doğaldır, hatta belli bir dereceye kadar kaçınılmaz ve meşrudur, çünkü Büyük Ruslar, toprak sahipleri ve kapitalistlerin boyunduruğu altında, yüzyıllardır Büyük Rus şovenizminin utanç verici ve mide bulandırıcı önyargılarını özümsemişlerdi.

Eğer bir Ukraynalı komünist Ukrayna devletinin koşulsuz bağımsızlığını savunursa, o da bu politikayı Ukraynalı işçi ve köylülerin sermayenin boyunduruğunu atma mücadelesindeki geçici çıkarlarından ötürü değil, küçük mülk sahibinin küçük

burjuva ulusal önyargılarından dolayı desteklediği şüphelerini üzerine çekecektir. Deneyimler çeşitli ülkelerin küçük burjuva 'sosyalistleri'nin -Polonyalı, Letonyalı ve Litvanyalı sahte sosyalistlerin hepsi, Gürcü Menşevikler, Sosyalist-Devrimciler ve diğerleri- sırf devrimci işçilere karşı 'kendi' ulusal burjuvazileriyle uzlaşma politikasını uygulamak adına proletaryanın destekçileri kılığına girdiklerini gösteren yüzlerce örnek bulunduğunu gösteriyor. Biz bunu Rusya'da 1917 Şubat-Ekim döneminde Kerenski'nin egemenliği sırasında yaşadık ve sonrasında diğer bütün ülkelerde de gördük ve görmeye devam ediyoruz.

Dolayısıyla, Büyük Rus komünistleri ile Ukraynalı komünistler arasında karşılıklı güvensizliğin doğması çok kolaydır. Peki, bu güvensizlikle nasıl savaşmak gerekir? Bu güvensizliğin üstesinden gelip karşılıklı bir güven ilişkisi kurmak nasıl mümkün olabilir?

Bunu başarmanın en iyi yolu bütün ülkelerin toprak sahipleri ve kapitalistlerine karşı ve egemenliklerini yeniden kurma girişimlerine karşı mücadelede proletarya diktatörlüğü ve Sovyet iktidarını savunmak amacıyla omuz omuza çalışmaktır. Bu ortak mücadele, devlet bağımsızlığı ya da sınırları konusunda alınacak karar ne olursa olsun Büyük Rus işçilerle Ukraynalı işçiler arasında sıkı bir askeri ve ekonomik birliktelik olması gerektiğini açıkça gösterecektir, zira aksi takdirde 'Müttefik' kapitalistler, başka bir deyişle en zengin kapitalist ülkelerin (İngiltere, Fransa, Amerika, Japonya ve İtalya'nın) ittifakı bizi ayrı ayrı ezecek ve boğazlayacaktır. Bu kapitalistlerin para ve silah desteği sağladığı Kolçak ve Denikin'e karşı mücadelemiz bu tehlikenin açık bir örneğidir.

Büyük Rus ve Ukraynalı işçiler ve köylüler arasındaki birliği ve en yakın ittifakı bozan biri Kolçak'lara ve Denikin'lere,

kısacası bütün ülkelerin kapitalist haydutlarına yardım etmektedir.

Sonuç olarak, biz Büyük Rus komünistleri kendi içimizde Büyük Rus milliyetçiliğinin en küçük bir tezahürünü bile en sert şekilde bastırmak zorundayız, zira bu tür tezahürler genel anlamda komünizme ihanet demek olup, bizi Ukraynalı yoldaşlarımızdan koparmaya ve böylece Denikin'i ve onun rejimini güçlendirmeye hizmet ederek davamıza en büyük zararı vermektedir.

Dolayısıyla, Ukraynalı Bolşevik komünistlerle Borotba'cılar arasında farklılıklar olduğunda biz Büyük Rus komünistleri tavizde bulunmalıyız. Bu farklılıklar Ukrayna devletinin bağımsızlığı, Rusya'yla birlikteliğinin biçimleri ve genel olarak ulusal sorunla ilgilidir. Fakat hepimiz, Büyük Rus komünistleri olsun Ukraynalı komünistler olsun, bütün ülkelerin komünistleri bütün uluslar için aynı olan temel sorunlarda, proleter mücadelesi ve proletarya diktatörlüğü sorunlarında kararlı ve uzlaşmaz olmalıyız. Burjuvaziyle uzlaşmaya ya da bizi Denikin'e karşı koruyan güçlerin bölünmesine hiçbir şekilde müsamaha göstermemeliyiz.

Denikin ezilip yok edilmeli ve bu tür saldırıların tekrarlanmasına izin verilmemelidir. Bu hem Büyük Rus hem de Ukraynalı işçi ve köylülerin temel çıkarıdır. Bu kavga uzun ve zorlu olacak, zira bütün dünyadaki kapitalistler Denikin'e yardım ediyorlar ve diğer bütün Denikin'lere de yardım edecekleri kesindir.

Bu uzun ve zorlu kavgada biz Büyük Rus işçilerle Ukraynalı işçiler en sıkı birliktelik içinde olmalıyız, zira ayrı düştüğümüzde bu görevin altından kalkamayacağımız kesindir. Ukrayna ve Rusya'nın sınırları ne olursa olsun, devlet düzeyinde

karşılıklı ilişkilerinin biçimleri ne olursa olsun, bu çok da önemli değildir. Bu konuda tavizler verilebilir ve verilmelidir de; biri olmadı öbürü, öbürü olmadı bir diğeri denenebilir; bunu yapmakla işçi ve köylülerin davası, kapitalizmin ezilmesi davası mahvolmayacaktır.

Ne var ki eğer en sıkı ittifakı, Denikin'e karşı bir ittifakı, ülkelerimizin ve bütün ülkelerin kapitalistleri ve *kulak*'larına karşı bir ittifakı sürdüremediğimiz takdirde, emeğin davası uzun yıllar altından kalkamayacağı bir yenilgi alacaktır, yani kapitalistler Sovyet Ukrayna'yı ve Sovyet Rusya'yı ezmeyi ve boğazlamayı *başaracaklardır*.

Bütün ülkelerin burjuvalarının ve her renkten küçük burjuva partinin, yani işçilere karşı burjuvaziyle ittifak yapılmasına cevaz veren 'uzlaşmacı' partilerin en fazla deneyecekleri şey, farklı milliyetlerden işçilerin birliğini parçalamaya, güvensizlik yaratmaya ve işçilerin sıkı uluslararası birliğini ve uluslararası kardeşliğini bozmaya çalışmak olacaktır. Burjuvazi bunu başardığında işçilerin davası yitirilmiş demektir. Bu yüzden Rusya ve Ukrayna komünistleri sabırlı, sebatkâr, inatçı ve ortak çabayla burjuvazinin milliyetçi dolaplarını boşa çıkartmalı ve her türden milliyetçi önyargıyı yok ederek dünya emekçilerine farklı uluslardan işçi ve köylülerin Sovyet iktidarı için, toprak sahipleriyle kapitalistlerin boyunduruğunu parçalamak için ve bir dünya Sovyet cumhuriyeti federasyonu için mücadelede gerçekten sağlam bir ittifak örneği sunmalıdırlar.

N. Lenin
28 Aralık 1919

Pravda, Sayı: 3, 4 Ocak 1920;
Collected Works, Cilt 30, s. 291-297

RUSYA KOMÜNİST PARTİSİ (BOLŞEVİK) MERKEZ KOMİTESİ SEKRETARYASI'NA*

Polonya ve Polonya savaşı hakkındaki bütün makalelerin yazı kurulu başkanları tarafından *şahsi* sorumlulukları altında dikkatle incelenmesi için talimat verilmesini teklif ediyorum. Aşırıya kaçmamalıyız, yani şovenizme kaymamalı, Polonyalı toprak sahipleri ve kapitalistlerle Polonyalı işçi ve köylüler arasında her zaman ayrım yapmalıyız.

Lenin

5 Mayıs 1920'den sonra yazıldı;
ilk kez 1942'de *Lenin Miscellany XXXIV*'de yayınlandı;
Collected Works, Cilt 44, s. 373.

*) Y.A. Preobrazenski'nin Lenin'e, Polonya savaşı bağlamında "mide bulandırıcı 'yurtseverliğe' bir son verilmesi gerektiği"nden ve Radek'in "'ulusal' savaş hakkındaki konuşmasıyla Bergman'ın şovenist makalesinden bahseden mektubu üzerine yazılmıştır. Preobrazenski mektubunda gazetelerin, özellikle de taşradakilerin yazı kurulu başkanlarına gerekli talimatların verilmesini talep etmişti. Lenin buna, "Tamamen *aynı fikirdeyim*" cevabını vermiş ve aşağıdaki talimatı göndermişti.

ULUSLARARASI EMEKÇİ KADINLAR GÜNÜ

Bolşevizmin ve Ekim Devrimi'nin özü, kapitalizmde en çok ezilen insanları siyasete çekmiş olmasıdır. Bu kesimler gerek monarşilerde gerekse burjuva-demokratik cumhuriyetlerde kapitalistler tarafından ezilmiş, horlanmış, aldatılmış ve soyulmuştur. Toprakta ve fabrikalarda özel mülkiyet sürdüğü müddetçe, bu baskı, aldatmaca ve halkın emeğinin kapitalistler tarafından yağmalanması kaçınılmazdır.

Bolşevizmin ve Sovyet iktidarının özü, burjuva demokrasisinin sahtekârlığı ve maskaralığını teşhir etmek, topraktaki ve fabrikalardaki özel mülkiyeti kaldırmak ve bütün devlet iktidarını emekçi ve sömürülen kitlelerin elinde toplamaktır. Bu kitleler artık siyasetle, yani yeni bir toplumu kurma göreviyle yakından ilgileniyorlar. Bu hiç de kolay bir görev değildir: Kit-

leler kapitalizmde ezilip aşağılanmışlardır, ama yine de ücretli kölelikten ve kapitalizmin boyunduruğundan kurtuluşun başka bir yolu yoktur ve olamaz da.

Ne var ki kadınları da dahil etmeden kitleleri siyasete çekemezsiniz. Zira kapitalizmde, insanlığın yarısı, yani kadınlar iki kez ezilmektedir. Emekçi kadınlarla köylü kadınlar sermaye tarafından ezilmektedirler, doğru, ama kadınlar aynı zamanda, en demokratik burjuva cumhuriyetlerinde bile, birincisi, belirli haklardan yoksun bırakılmışlardır, çünkü yasalar kadınları erkeklerle eşit görmemektedir; ikinci olarak da -ki asıl önemlisi budur- kadınlar 'evin boyunduruğu' altında kalmışlardır, 'ev içi köleler' olarak hayatlarını sürdürmektedirler, zira mutfakta ve evin genelinde en iğrenç, en yorucu ve sersemleştirici işlerin yükü altında ezilmektedirler.

Dünyadaki hiçbir parti ya da devrim, kadınların ezilişi ve eşitsizliklerinin köklerine, bugün Sovyet Devrimi'nin, Bolşevik Devrimi'nin vurduğu kadar derin darbeler indirmeyi hayal etmemiştir. Sovyet Rusya'da kadınlarla erkekler arasındaki yasal eşitsizlikten en ufak bir iz bile kalmamıştır. Sovyet iktidarı, evlilik ve aileye ilişkin yasalarda, çocuklar açısından eşitsizliği getiren yasalarda özellikle aşağılayıcı, tiksindirici ve ikiyüzlü ne varsa hepsini kaldırmıştır.

Kadınların kurtuluşu yolunda bu yalnızca ilk adımdır. Ama en demokratik olanları da dahil olmak üzere burjuva cumhuriyetlerinden hiçbiri bu ilk adımı atmaya cesaret edememiştir. Bunun sebebi, 'kutsal özel mülkiyet'e tapmalarıdır.

İkinci ve en önemli adım, toprak ve fabrikalardaki özel mülkiyetin kaldırılmasıdır. İşte yalnızca ve yalnızca bu adım, kadının tam ve gerçek kurtuluşuna, küçük bireysel ev idaresinden geniş ölçekli toplumsallaştırılmış ev hizmetlerine geçi-

şi sağlayarak, kadınların 'evin boyunduruğu'ndan kurtarılmalarına giden kapıları açabilir.

Bu geçiş zorlu bir süreçtir, çünkü en derin, kökleşmiş, tutucu ve katı nitelikteki bir 'düzen'in (düzen yerine ahlâksızlık ve barbarlık demek gerçeğe daha yakın olurdu) değiştirilmesini gerektirir. Ama bu geçiş başlamıştır; değişim başlamış, yeni bir yola girilmiştir.

Bu uluslararası emekçi kadınlar gününde dünyanın bütün ülkelerindeki emekçi kadınların sayısız toplantısından, bu eşi görülmedik ve inanılmaz derecede zor görevi, dünya çapında büyük ve gerçekten özgürleştirici görevi çözmeye girişen ilk ülke olan Sovyet Rusya'ya tebrik mesajları yağacak. Şiddetli, sık sık gemi azıya alan burjuva gericiliği karşısında korkup sinmememiz için destek belirten çağrılar yağacak. Bir burjuva ülkesi ne kadar 'özgür' ya da ne kadar 'demokratik'se, kapitalistler güruhunun işçi devrimine saldırıları o kadar vahşidir. Bunun bir örneği Amerika Birleşik Devletleri'ndeki demokratik cumhuriyettir. Ama neyse ki işçi kitleleri şimdiden uyandılar. Amerika, Avrupa ve hatta geri kalmış Asya'daki pasif, uyuklayan, atalet içindeki kitleler emperyalist savaşla birlikte nihayet uyandılar.

Dünyanın dört bir köşesinde şişenin ağzı açıldı.

Halkların emperyalist boyunduruktan kurtuluşunun, erkek ve kadın emekçilerin sermayenin boyunduruğundan kurtuluşunun önünde hiçbir güç duramaz. Bu dava kır ve kentlerde yüz milyonlarca kadın ve erkek emekçi tarafından ilerletiliyor. İşte bu yüzden emeğin sermayenin boyunduruğundan kurtuluşu ve özgürleşmesi davası bütün dünyada zafere ulaşacaktır.

4 Mart 1921

8 Mart 1921'de *Pravda*'nın 51. sayısının ekinde yayınlandı; *Collected Works*, Cilt 32, s. 161-163.

A.A. JOFFE'A MEKTUP

13 Eylül 1921

Joffe yoldaş,

Bugünkü Siyasi Büro kararının (ilişikte) 9 Eylül tarihli telgrafınızla büyük oranda örtüştüğünü göreceksiniz.*

Lütfen daha ayrıntılı bir yazılı rapor gönderiniz.

Ayrıca kişisel bir ricam, *bu meseleye dair bir çözüm yolu bulabilmem için*, sizden 'Rus' (Büyük Rus ya da sömürgeci) aşırılıklarına karşı yerel halka mensup kişilerin çıkarlarının ko-

*) Joffe telgrafında Tüm-Rusya MYK Türkistan Komisyonu başkanı Tomski ile Türkistan Bürosu üyesi Safarov arasındaki görüş ayrılıklarının Ruslar ile yerel halk arasındaki husumetleri tetiklediğini yazmıştı. 14 Ekim'de Siyasi Büro yeni bir Türkistan Bürosu ve Türkistan Komisyonu atadı.

runması sorununa (raporunuzda ya da raporunuza özel bir ekte) özel bir dikkat göstermenizi istiyorum.

Yerel halka mensup kişilerin Safarov'a karşı tutumu nedir? *Somut veri*, veri, daha fazla veri.

Kim bu yerel halka mensup kişiler (Safarov'un destekçilerinden bahsediyorum)? İsim? Sicil? İtibar? (Somut veri, veri...)

Kendilerini savunabilecekler mi? Kesin mi bu? Tomski gibi kurnaz, sağlam ve inatçı bir adama karşı bile mi?

Kaç kişi bunlar?

'Yoksulların Birliği' (Safarov mu kurmuştu?), bileşimi, önemi, gücü, rolü? Yerlilerin '*zorla*' katmanlaştırıldıkları doğru mu?

Pamuk? Akıbeti? Safarov'un pamukları mahvettiği doğru mu? *Somut veri, somut veri.*

Fergana'daki cepheler? Basmacı? Tomski ve Safarov 'çizgisi'ne karşı tutumları?

Türkistan MYK'sının Basmacı'ya ilişkin kesin kararları ve konuya ilişkin somut veriler? Tomski ve Safarov'un ya da destekçilerinin *bu sorunda* nerede ve ne zaman ters düştüklerine dair somut veriler? (İlgili kararlardan alınma parçalarla resmi farklılıkların ne zaman ve tam olarak hangi hususta çıktığını gösterelim.)

MK'da bu sorunda bazı görüş ayrılıkları var.

Daha kesin bilgi son derece önemli.

Şahsen ben 'Tomski'nin' (belki de Peters'in ya da Pravdin'in, vs. demek daha doğru olur?) Büyük Rus şovenizmine yaklaşım 'çizgisi'nden, daha doğru bir tabirle, bu yöne saparkenki 'çizgisi'nden çok fazla şüphe duyuyorum.

Yerlilerin güvenini kazanmak bütün uluslararası siyasetimiz açısından korkunç önem taşıyor. Bu güveni tekrar tekrar

kazanmalı, emperyalist *olmadığımızı*, bu yönde hiçbir *sapmaya* müsamaha *göstermeyeceğimizi kanıtlamalıyız*.

Bu dünya çapında öneme sahip bir sorundur, abartmıyorum.

Bu konuda özellikle katı olmalısınız.

Bu sorunun Hindistan'a ve Doğu'ya da etkisi olacak. Şaka değil, son derece dikkatli olmak gerekiyor.

Komünist selamlarla,

Lenin

Kısaltılmış halde ilk kez 1956'da *Pravda*'nın 193. sayısında yayınlandı; tam metin halinde 1959'da *Lenin Miscellany XXXVI*'da yayınlandı; *Collected Works*, Cilt 45, s. 297-298.

3. BÖLÜM

DIŞ SİYASET VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER

AYRI VE İLHAKÇI BİR BARIŞIN DERHAL İMZALANMASI SORUNUNA İLİŞKİN TEZLERE SONSÖZ

Yukarıdaki tezleri* 8 Ocak 1918'de parti çalışanlarının dışa kapalı küçük bir toplantısında okumuştum. Tartışmalar bu sorun hakkında partide üç farklı görüşün bulunduğunu göstermiştir: Katılımcıların yarısı devrimci savaş lehinde görüş beyan ederken (buna bazen 'Moskova' tutumu deniyordu, zira partimizin Moskova Bölge Bürosu bu kararı diğer bütün örgütlerden önce almıştı), yaklaşık dörtte biri Troçki yoldaşın dile getirdiği 'çatışmaların sonlandırılması, orduda terhislere başlanması, askerlerin eve gönderilmesi, ama antlaşma imzalamaktan kaçınılması' görüşünü, yine yaklaşık dörtte biri de beni desteklemişti.

*) Bkz. Lenin, *Sovyet İktidarı ve Dünya Devrimi*, Agora Kitaplığı, Ocak 2010, s. 60-70.

Parti içinde şimdilerde yaşananlar bana 1907 yazındaki durumu hatırlatıyor. O dönemde Bolşeviklerin ezici çoğunluğu Üçüncü Duma'nın boykot edilmesi görüşünü savunurken, ben katılma fikrinden yana olan Dan'la aynı safta yer almış ve bu yüzden ağır oportünizm suçlamalarına maruz kalmıştım. O günkü durum nesnel açıdan bakıldığında bugünkü durumla birebir örtüşmektedir; tıpkı o dönemde olduğu gibi, parti çalışanlarının çoğunluğu, en devrimci saiklerden ve en sağlıklı parti geleneklerinden hareketle, 'şaşaalı' bir sloganın cazibesine kapılıyorlar; *yeni* sosyo-ekonomik ve siyasal durumu *değerlendirmiyorlar* ve *değişen koşulların* taktiklerde süratli ve keskin bir değişikliğe gidilmesini gerektirdiğini dikkate almıyorlar. Görüşümün özü bugün de aynı: Marksizm nesnel koşulların ve o koşullardaki değişikliklerin dikkate alınmasını gerektirir; sorunun verili koşullara uygulanabilir şekilde somut olarak ortaya konması gerekir. Bugün yaşanan en önemli değişiklik Sovyet Rusya Cumhuriyeti'nin kurulmuş olmasıdır ve sosyalist devrimi başlatmış olan bu cumhuriyetin korunması hem bizim açımızdan hem de *uluslararası sosyalist hareket* açısından en önemli meseledir; fakat şu anda Rusya'nın dillendireceği devrimci savaş sloganı ya boş bir laf ve desteksiz bir gösteri olacaktır ya da nesnel açıdan, emperyalistlerin bizi düşürmeye çalıştıkları tuzağa düşmek anlamına gelecektir, zira emperyalistler bizi bu güçsüz halimizle *emperyalist* savaşı devam ettirmek için *ayartmaya* ve böylece genç Sovyet Cumhuriyeti'nin *çöküşünü* olabildiğince ucuza getirmeye çalışmaktadır.

"Ben Lenin'in eski görüşünü savunuyorum," diye bağırıyor genç Moskovalılardan biri (bu grubu ayırt eden en büyük meziyetlerden biri genç olmalarıdır). Aynı konuşmacı, savunma-

cıların Almanya'da bir devrimin imkânsız olduğu şeklindeki görüşlerini tekrarladığım gerekçesiyle beni eleştiriyor.

Sorun şu ki Moskovalılar eski *taktiksel* görüşümüze bağlı kalmak istiyorlar ve yaşanan *değişimi*, ortaya çıkan *yeni nesnel* durumu görmeyi ısrarla reddediyorlar.

Moskovalılar eski sloganları aşk ile şevk ile tekrar ederlerken, Bolşevikler olarak hepimizin artık savunmacı olduğunu dikkate bile almıyorlar. Madem burjuvaziyi devirdik, gizli anlaşmaları reddedip açıkladık, bütün halklara barış teklif ettik *

8-11 Ocak 1918;
Collected Works, Cilt 26, s. 451-452.

*) Elyazması burada sonlanmaktadır.

RSDİP (B) MERKEZ KOMİTESİ'NE

Lütfen, oyumu emperyalist İngiliz-Fransız eşkıyalarından patates ve silah alınması *lehinde* kullandığım tutanaklara geçirilsin.*

Lenin

22 Şubat 1918'de yazıldı;
ilk kez 1922'de Rusça *Toplu Eserler*'inin XV. cildinde yayınlandı;
Collected Works, Cilt 44, s. 67.

*) 22 Şubat 1918'de parti Merkez Yürütme Kurulu'nda, Alman saldırılarına karşı savunma amacıyla İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin silah ve iaşe yardımının kabul edilmesinin doğru olup olmadığı sorunu tartışılmıştı ve 'sol komünistler' Troçki'ye karşı aleyhte oy kullanmışlardı. Toplantıya katılamayan Lenin görüşünü bu notla bildirmiş ve 'yardım' kabul edilmişti.

FOLKETS DAGBLAD POLITIKEN MUHABİRİYLE MÜLAKAT*

1 Temmuz 1918

Muhabirimiz bugün Lenin'le hem Rusya'daki durum hem de Avrupa'daki genel durum hakkında konuştu. Lenin her devrime doğum sancılarının eşlik ettiğini vurguladı. Kendi başına devrim yapan bir ülke her zaman zorluklarla karşılaşacaktır. Fakat durum yalnızca Rusya'da değil, her yerde zordur. Rusya'da anarşi olduğu söyleniyor, fakat bu anarşi Bolşevik rejiminin değil, dört yıllık savaşın bir ürünüdür. Yeni hasat dönemine değin kalan şu son birkaç hafta en zorlu dönemimiz olacak. İyi bir hasat bekliyoruz. Karşı-devrim mevcut durumdan yararlanmak için azami çaba gösteriyor. Karşı-devrim

*) *Folkets Dagblad Politiken*: İsveç'teki sol sosyal-demokratların gazetesiydi. 1921'de İsveç Komünist Partisi'nin yayın organı oldu.

zengin köylülerden ve subaylardan oluşuyor, ama dış destek olmadan hiçbir şey yapamazlar. Karşı-devrimciler gücü ele geçirdikleri kentlerde iktidarda en fazla birkaç gün kalabildiler. Sağ Sosyalist-Devrimciler eliyle Volodarski'nin öldürülmesi aslında karşı-devrimcilerin zayıflığını göstermektedir. Rusya Devrimi'nin tarihi, bir partinin kitlelerin desteğine sahip olmadığında bireysel teröre başvurduğunu göstermektedir.

Lenin, Bolşevik Parti içinde Brest Barışı'na karşı çıkan muhalefet duruldu sayılır, diyor. Buharin, Radek ve diğerleri çalışmaya geri döndüler. Almanların Rusya'nın tamamını ele geçirmelerini ve devrimi boğazlamalarını engellemek için barış zorunludur. Anarşistlere karşı alman önlemlere gelince, anarşistler silahlanmaya başladıkları ve bazıları açıkça haydutlara katıldıkları için bu yola başvuruldu. Bir ideale bağlı olan anarşistler çoktan serbest bırakıldılar ve büyük gazeteleri *Anarkhia* eskiden olduğu gibi yayın hayatına devam ediyor.

Bütün bu zorluklar arasında sanayiyi örgütlemeye çalışıyoruz. İşletme sahipleri hâlâ büyük çaplı sabotajlara başvuruyorlar, ama işçiler işletmelerin yönetimini kendi ellerine alıyorlar.

Lenin, Çekoslovak isyanına ilişkin olaraksa, isyan uzamış olmasına karşın Sovyet askerleri tarafından bastırılacağına emin olduğunu söyledi.

Ukrayna'daki Almanlar çok kötü durumdalar. Köylülerden hiç tahıl alamıyorlar. Köylüler silahlanıp karşı karşıya geldikleri her yerde Alman askerlerine saldırıyorlar. Bu hareket yayılıyor. Alman işgalinden ötürü, Bolşevizm Ukrayna'da bir tür

ulusal hareket haline geldi. Öncesinde Bolşevizmin adını bile duymaya tahammül edemeyen insanlar, şimdi bu bayrak etrafında biraraya geliyorlar. Almanlar Rusya'yı işgal etmeleri durumunda Rusya'da da aynı şey olacaktır. Almanların barışa ihtiyacı var. Ukrayna'da Almanların Ukraynalılardan bile daha fazla barış istiyor olmaları manidardır. Aynısı Türkiye için de geçerli. Ukrayna Brest Barışı'nı her zaman eleştirmiş olmasına karşın, Almanlar Ukrayna Rada'sıyla kendileri için avantajlı bir antlaşma imzaladılar. Şimdi Almanlar Kafkasya'da Bolşeviklere karşı savaşa yardım ediyorlar.

Rusya'da şu an Avrupa'daki devrimci hareketin gelişimini beklemek zorundayız. Bugün Almanya'da savaş yanlıları o kadar güçlü ki Berlin'deki hükümetten küçümseyerek bahsediyorlar. Fakat emperyalizme karşı direniş burjuva çevrelerde bile güçleniyor. Bu durum er ya da geç her yerde siyasal ve toplumsal çöküşe yol açacaktır. Şu anki durum istikrarsızdır, ama sırf savaşla ve kan dökerek daha iyi bir düzen yaratılamaz.

İsveç'te ilk kez 4 Temmuz 1918'de yayınlandı;
Rusça'da ilk kez 1962'de *Voprosi Istorii* KPSS'nin
2. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 42, s. 101-103.

ESKİ MİCHELSON FABRİKASINDAKİ TOPLANTIDA YAPILAN KONUŞMA

30 Ağustos 1918*

Kısa Gazete Haberi:

(*şiddetli alkışlar ve coşkulu sloganlar*)

Biz Bolşevikler, ikide bir, eşitlik ve kardeşlik sloganlarını bir kenara atmış olmakla suçlanıyoruz. Şimdi meseleyi hiç eğip bükmeden ortaya koyalım.

Çar'ın yerini kim almıştı? Guçkov-Milyukov hükümeti. Ve bu hükümet Rusya'da Kurucu Meclis'i toplamak üzere kolları

*) Toplantı fabrikanın el bombası imalathanesinde düzenlendi. Lenin toplantıya Basmanny ilçesindeki mitingden doğrudan katılmış ve "İki Hükümet (Proletarya Diktatörlüğü ile Burjuva Diktatörlüğü)" üzerine bir konuşma yapmıştı. Akşam 7.30'da binadan ayrılırken, Sosyalist-Devrimci Fanny Kaplan, Lenin'e ateş açtı ve iki mermi Lenin'e isabet etti. 4 Eylül 1918'de *İzvestiya*'da, Kaplan'ın Çeka'nın emriyle vurularak infaz edildiği belirtildi.

sıvamıştı. Yüzyıllardır süren baskıdan kurtulmuş olan halkın lehine olduğu iddia edilen bu faaliyetlerin arkasında ne vardı? Şöyle: Guçkov ve diğerleri kendi emperyalist amaçlarının peşinde koşan bir kapitalistler çetesi tarafından destekleniyordu. Kerenski, Çernov ve şürekâsı koltuktayken, sendeleyen ve herhangi bir temelden yoksun olan bu hükümetin tek derdi burjuvazinin yerleşik çıkarlarını korumaktı. Aslında iktidar *kulak*'ların eline geçmişti ve emekçi kitlelerin payına koca bir hiç düşmüştü. Aynı şeyi diğer ülkelerde de görüyoruz. Dünyanın en özgür ve en medeni ülkesi olan Amerika'yı alalım. Orada demokratik bir cumhuriyet var. Peki, sonuç? Bir avuç milyonerin, hatta milyonerin bile değil, milyarderin pervasız egemenliği hüküm sürerken, kitleler kölelik ve bağımlılık altında yaşıyorlar. Fabrikalar, imalathaneler, bankalar ve ülkenin bütün zenginliği kapitalistlerin elindeyken ve milyonlarca işçi için demokratik cumhuriyetle yan yana feodal bağımlılık ve muazzam bir yoksulluk söz konusuyken, nerede kaldı o yere göğe sığdırılamayan eşitlik ve kardeşlik?

Hayır, 'demokratlar'ın iktidarda olduğu her yerde, pervasızca yürütülen gerçek bir soygun düzeni hâkimdir. Biz bu sözde demokrasilerin gerçek niteliğini biliyoruz.

Fransız Cumhuriyeti'nin, İngiltere'nin ve diğer demokrasilerin gizli anlaşmaları bütün bu işlerin altında yatan gerçekleri gün gibi açığa çıkarmıştır. Bu ülkelerin de amaçları ve çıkarları en az Almanya'nınki kadar cinai ve yıkıcıdır. Savaş gözümüzü açtı ve şimdi anavatan savunmacısı kılığındaki pişkin soyguncuyu ve yağmacıyı açıkça görebiliyoruz. Bu soyguncuların saldırısına devrimci eylemle, devrimci yaratıcı çalışmayla karşılık vermeliyiz. Böyle zor bir zamanda, özellikle de devrimci köylüler arasında birliktelik sağlamanın kolay ol-

madığı doğrudur, fakat devrimin öncüsü olan sanayi işçilerinin yaratıcı gücüne ve kolektif zihniyetine güveniyoruz. İşçiler zihinlere demokratik cumhuriyet ve Kurucu Meclis masalı tebelleş olduğu sürece, kendileri için felakete yol açan savaş uğruna her gün elli milyon ruble harcanacağının ve kapitalist baskıdan asla kurtulamayacaklarının şu an tamamen farkındalar. İşçiler tam da bunu kavradıkları için kendi Sovyetlerini yarattılar.

Aynı şekilde, hayatın gerçekleri işçilere, toprak sahipleri malikânelerinde ve konaklarında güvenle yaşamaya devam ettikleri sürece toplantı hakkının ancak öteki dünyada toplanma hakkı anlamına geleceğini öğretmiştir. Malikâneleri, toprakları, fabrikaları ve diğer zenginlikleri kapitalistlerle toprak sahiplerinin elinde bıraktığımız sürece işçilere özgürlük vaat etmenin özgürlük ve eşitlikle uzaktan yakından bir alakası olmadığı herkesin malumudur. Bizim yalnızca tek bir düsturumuz, tek bir sloganımız var: Çalışan herkes hayatın nimetlerinden yararlanma hakkına sahiptir. Emekçi kitlelerin kanını emen asalaklar ve aylaklarsa bu nimetlerden mahrum bırakılmalıdır. Biz diyoruz ki: Her şey işçiler için, her şey emekçi halk için!

Bunları başarmanın ne kadar zor olduğunu biliyoruz, burjuvazinin nasıl şiddetli bir direniş sergilediğini biliyoruz; ama nihai zaferin işçilerin olduğuna inancımız sonsuz, zira emperyalist katliamın korkunç zorluklarından kurtulabilmiş ve yok ettiği binanın yıkıntıları üzerinde sosyalist devrim binasını inşa edebilmiş bir sınıfın zafere ulaşması kaçınılmazdır.

Nitekim güçlerimiz her yerde birleşiyor. Toprakta özel mülkiyeti kaldırmış olduğumuz için, kır ve kent işçileri hızla biraraya gelip birleşiyorlar. Batı'da da işçilerin sınıf bilin-

cinin uyandığını görüyoruz. İngiltere, Fransa, İtalya ve diğer ülkelerin işçileri gittikçe daha fazla çağrıda ve talepte bulunarak dünya devriminin yaklaşan zaferine işaret ediyorlar. Bugün görevimiz devrimci faaliyetimizi sürdürmek ve yıkıcı burjuvazinin ikiyüzlülüğünü, arsız çığlıklarını ve itirazlarını kulak arkası etmektir. Binlerce işçi ve köylünün öldürülmesini gizlemek için özgürlük ve eşitlik laflarına sarılmış olan bu çeteyi ezmek için elimizdeki bütün güçleri Çek cephesine yığmalıyız.

Tek bir seçeneğimiz var: Ya zafer ya ölüm!

1 Eylül 1918'de *İzvestiya*'nın 188. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 28, s. 89-91.

BÉLA KUN'LA GÖRÜŞME ÜZERİNE*

Béla Kun yoldaşı daha Rusya'da savaş tutsağı olduğu dönemden gayet iyi tanıyorum; beni ziyaretlerinde birçok kez komünizm ve komünist devrim üzerine konuşmuştuk. Bu yüzden Macar komünist devrimine dair haberler geldiğinde ve telgrafın altında Béla Kun yoldaşın imzasını gördüğümüzde, kendisiyle konuşmak ve devrimin durumu hakkında kesin bilgiler almak istedik. Aldığımız ilk haberler bize sözde sosyalistlerin, hain sosyalistlerin bir oyuna başvurmuş, komünistleri oyuna getirmiş olabileceğinden korkmamız için bazı ipuçları sunuyordu, özellikle de kendisinin hapiste olduğunu düşünürsek. Dolayısıyla, Macar Devrimi hakkında ilk haberleri aldıktan sonra Budapeşte'ye bir telsiz mesajı yolladım ve Béla Kun'un cihazın ba-

*) Telsiz aracılığıyla yapılan bu görüşmenin kayıtları plağa alınmıştır.

şına geçmesini istedim. Konuşanın gerçekten o olup olmadığını anlamak için bazı sorular sordum. Hükümetin niteliği ve uyguladığı politikalar için ne gibi somut garantiler olduğunu sordum. Béla Kun yoldaşın cevapları yeterince tatmin ediciydi ve bütün şüphelerimizi giderdi. Anlaşılan o ki sol sosyalistler hapishanede Béla Kun'u ziyaret etmişler ve bir hükümet kurma konusunda görüşlerine başvurmuşlar. Öncesinde de komünistlere sempati duyan bu sol sosyalistler ve bazı merkezciler yeni hükümeti oluşturmuşlar, sağ sosyalistler, yani hain sosyalistler, deyim yerindeyse, uzlaşmaz ve iflah olmazlarsa partiden ayrılmışlar, ama tek bir işçi bile peşlerinden gitmemiş. Sonradan gelen haberler Macar hükümetinin politikalarının çok sağlam olduğunu gösterdi. Dahası, uygulanan politikalar genel eğilim bakımından komünist çizgiye o kadar bağlıydı ki biz sanayide işçi denetimiyle başlayıp ancak zaman içinde sanayiyi toplumsallaştırmıştık, oysa Béla Kun sahip olduğu prestije, geniş kitlelerin desteğini arkasına aldığı inancına da güvenerek Macaristan'daki bütün kapitalist sanayi işletmelerini kamu mülkiyetine dönüştüren kararnameyi bir çırpıda geçirebildi. İki gün sonra, Macar Devrimi'nin olağanüstü hızla hemen komünist yola girdiğine tamamen ikna olduk. Burjuvazi gönül rızasıyla iktidarı Macar komünistlerine teslim etmişti. Burjuvazi, ülkede ciddi bir kriz hüküm sürdüğünde, ülke tehdit altında olduğunda, burjuvazinin yönetmekten aciz olduğunu bütün dünyaya gösterdi. Gerçekten bir halk hükümeti olan, halkın gerçekten sevdiği tek bir hükümet var, o da İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri hükümetidir.

Yaşasın Macaristan'daki Sovyet iktidarı!

Mart 1919;
Collected Works, Cilt 29, s. 242-243.

BAVYERA SOVYET CUMHURİYETİ'NE TEBRİK MESAJI

Devrimci selamlarınız için teşekkür ediyor ve Bavyera Sovyet Cumhuriyeti'ni en içten duygularımızla selamlıyoruz. Sizden ısrarla şu konular hakkında daha sık ve kesin bilgiler iletmenizi istiyoruz. Burjuva cellatlarla, Scheidamann ve benzeri adamlarla savaşmak için ne tür önlemler aldınız; şehrin farklı bölgelerinde işçi ve emekçi konseyleri kuruldu mu; işçiler silahlandırıldı mı; burjuvazi silahsızlandırıldı mı; işçilere, özellikle de tarım işçilerine ve küçük köylülere acil ve geniş çaplı yardımda bulunmak amacıyla kıyafet ve diğer malzeme stoklarından yararlanıldı mı; Münih'teki kapitalist fabrikalar ve servet ile çevresindeki kapitalist çiftlikler kamulaştırıldı mı; küçük köylülerin ipotek ve kira borçları iptal edildi mi; tarım

işçilerinin ve vasıfsız işçilerin ücretleri iki-üç katına çıkarıldı mı; kitleler için kolay anlaşılır broşürler ve gazeteler basmak üzere bütün kâğıt stoklarına ve matbaalara el kondu mu; altı saatlik işgünü artı iki-üç saatlik devlet yönetimi eğitimi uygulamasına geçildi mi; Münih burjuvazisinin elindeki fazla evlere el koyarak işçilerin rahat dairelere taşınmaları sağlandı mı; bütün bankalara el koydunuz mu; burjuvazinin saflarından rehineler aldınız mı; işçilere burjuvaziden daha fazla tayın verilmesi uygulamasını yürürlüğe koydunuz mu; civar köylerde ideolojik propaganda ve savunma için bütün işçileri seferber ettiniz mi? Bu ve benzeri önlemlerin en acil ve en yaygın şekilde uygulanması, işçi konseyleri, tarım işçileri konseyleri ve -bunlardan ayrı olarak hareket etmesi kaydıyla- küçük köylü konseylerinin inisiyatifiyle birleştiğinde konumunuzu sağlamlaştıracaktır. Burjuvaziden olağanüstü durum vergisi alınmalı ve işçilerin, tarım işçilerinin ve küçük köylülerin hayat koşulları ne pahasına olursa olsun hemen iyileştirilmelidir.

En içten tebriklerim ve başarı dileklerimle.

Lenin

27 Nisan 1919'da yazıldı;
ilk kez 22 Nisan 1930'da *Pravda*'nın 111. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 29, s. 325-326.

BÉLA KUN'A MEKTUP*

Değerli Béla Kun yoldaş,

Lütfen soğukkanlılığınızı kaybetmeyin ve umutsuzluğa kapılmayın. Çiçerin ve Rakovski'ye dair ithamlarınız ya da şüpheleriniz tamamen yersizdir. Hepimiz uyum içinde çalışıyoruz. Macaristan'ın çok vahim ve tehlikeli bir durumda olduğunun farkındayız ve elimizden geleni yapıyoruz. Ama hızlı yardım bazen fiziki olarak imkânsızdır. Dayanabildiğiniz kadar dayanın. Geçen her hafta lehimize. Budapeşte'de erzak-levazım biriktirin, şehri istihkâm edin. Bavyeralılara tavsiye etti-

*) Kun'un emperyalist müdahaleye karşı acil yardım talebi üzerine kaleme alınmıştır.

ğim tedbirleri aldığınızı umuyorum.* En içten selamlarla elinizi sıkıyorum. Bütün gücünüzle direnin, zafer bizim olacak.

Saygılarımla,
Lenin

Temmuz 1919'un sonunda yazıldı;
ilk kez 1959'da *Lenin Miscellany XXXVI*'da yayınlandı;
Collected Works, Cilt 44, s. 271.

*) Bkz. s. 280-281.

BİR AMERİKALI GAZETECİNİN SORULARINA VERİLEN CEVAPLAR*

Bana yöneltilen beş soruyu, vereceğim cevapların Amerika Birleşik Devletleri'ndeki yüzü aşkın gazetede eksiksiz bir şe-

*) United Press Ajansı'nın Lenin'e yönelttiği beş soru şuydu: 1) Sovyet Rusya Cumhuriyeti, hükümetin iç ve dış politikadaki ve ekonomi alanındaki özgün programında küçük ya da büyük değişiklikler yapmış mıdır? Yaptıysa bu değişiklikler nelerdir ve ne zaman yapılmıştır? 2) Sovyet Rusya Cumhuriyeti, Afganistan'a, Hindistan'a ve Rusya sınırları dışındaki diğer Müslüman ülkelere karşı hangi taktikleri izlemektedir? 3) Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya karşısında hangi ekonomik ve siyasi amaçlarla hareket ediyorsunuz? 4) Kolçak, Denikin ve Mannerheim'la hangi şartlarda barış antlaşması imzalamayı kabul edersiniz? 5) Amerikan kamuoyuna başka neler söylemek istersiniz?

Sosyalist *The Liberator* dergisi Ekim 1919'da Lenin'in beşinci soruya verdiği cevabı içeren "Bir Bildiri ve Meydan Okuma" başlıklı bir makale yayınladı. Editörün notunda, United Press ajansının Lenin'in cevaplarını gazetelere dağıttığı, ama beşinci soruya verilen cevap tamamen Bolşevik propagandası olduğu için metinden çıkartıldığı belirtilmişti.

kilde yayınlanacağına dair yazılı teminatın yerine getirilmesi koşuyla cevaplıyorum.

1) Sovyet Hükümeti'nin programı reformist değil, devrimcidir. Reform, iktidarını sürdüren bir egemen sınıftan koparılmış tavizlere denir. Devrim ise egemen sınıfın alaşağı edilmesidir. Dolayısıyla reformist programlar genellikle kısmi önem taşıyan birçok maddeden oluşur. Bizim devrimci programımız ise tek bir genel maddeden oluşmaktadır: toprak sahipleriyle kapitalistlerin boyunduruğunun atılması, bu kesimlerin alaşağı edilmesi ve emekçi kitlelerin bu sömürücülerden kurtarılması. Biz bu programı hiçbir zaman değiştirmedik. Programın gerçekleştirilmesini amaçlayan bazı kısmi önlemler sık sık değiştirilmiştir, ama bunları sıralamak için ayrı bir kitap yazmak gerekir. Ben burada yalnızca hükümet programımızdaki başka bir genel maddeden bahsedeceğim. Kısmi önlemlerde en fazla değişikliğe yol açan bu madde olmuştur: Sömürücülerin direnişinin bastırılmasından bahsediyorum. 25 Ekim (7 Kasım) Devrimi'nden sonra biz burjuva gazetelerini bile kapatmadık ve terör diye bir şey söz konusu bile değildi. Kerenski'nin birçok bakanını salıverdiğimiz gibi, bize karşı sonrasında savaş açmış olan Krasnov'u bile bırakmıştık. Ne zaman ki sömürücüler, yani kapitalistler direnişlerini arttırdılar, biz ancak o zaman bu direnişi sistemli olarak, hatta terör uygulayarak ezmeye başladık. Burjuvazinin Alman, İngiliz, Amerikan ve Fransız kapitalistleriyle Rusya'da sömürücülerin egemenliğini yeniden kurmak amacıyla komplolar tertip etmek, İngiliz ve Fransız paralarıyla Çekoslovaklara rüşvet yedirmek, Alman ve Fransız paralarıyla Mannerheim, Denikin ve diğerlerine rüşvet yedirmek gibi eylemlerine proletaryanın verdiği cevaptı bu. 'Bir değişikliğe' -daha açık konuşmak gere-

kirse, Petrograd'daki burjuvaziye karşı artan terör yöntemlerine- yol açan son komplolardan biri, Menşevikler ve Sosyalist-Devrimcilerle birlikte hareket eden burjuvaziye aitti. Komplonun içeriği Petrograd'ın teslim edilmesi, Krasnaya Gorka'nın komplocu subaylar tarafından ele geçirilmesi, İsviçre elçiliği çalışanlarına ve birçok Rus memuruna İngiliz ve Fransız kapitalistleri tarafından rüşvet yedirilmesi, vs. idi.

2) Sovyet Cumhuriyetimizin Afganistan'da, Hindistan'da ve Rusya dışındaki diğer Müslüman ülkelerde yürüttüğü faaliyetler Rusya içindeki sayısız Müslüman ve diğer Rus-olmayan halklar arasındaki faaliyetlerimizle aynıdır. Sözgelimi, Başkurt halkının Rusya içinde özerk bir cumhuriyet kurmasına imkân sağladık, her milliyetin bağımsız, özgür gelişimine, her birinin kendi yerel dilindeki eserlerinin arttırılması ve yaygınlaştırılmasına yardım etmek için elimizden geleni yapıyoruz. Sömürge, bağımlı, ezilen ve haklardan yoksun uluslara mensup olan yeryüzündeki 1 milyardan fazla insana toprakta özel mülkiyeti ve sermayeyi kalıcılaştıran, yani bir avuç 'medeni' kapitalistin kendi ülkelerindeki emekçi kitleler ile Asya, Afrika ve diğer yerlerdeki yüz milyonlarca sömürge halkı üzerindeki tahakkümünü güçlendiren Batı Avrupa ve Amerikan burjuva-'demokratik' devletlerinin anayasalarından -ne hikmetse!- daha çekici gelen Sovyet Anayasası'nı başka dillere çeviriyor ve propagandasını yapıyoruz.

3) Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya karşısındaki birinci siyasi hedefimiz, Rusya'yı hedef alan ve kendi kapitalistlerini zenginleştirmekten başka bir amaç taşımayan yıkıcı, yüzsüz, alçakça işgali püskürtmektir. İki ülkeye de birçok kez barış antlaşması önerdik, ama cevap vermeye bile tenezzül etmediler ve hâlâ bize karşı savaşmaya devam ediyor, Denikin

ve Kolçak'a yardım ediyor, Murmansk ve Arhangelsk'i yağmalıyor, Rusya köylülerinin Japon ve Amerikalı kapitalist haydutlara karşı kahramanca bir direniş sergiledikleri Doğu Sibirya başta olmak üzere topraklarımızı yakıp yıkıyor ve enkaza çeviriyorlar.

Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya dahil olmak üzere bütün halkları kapsayan bir siyasal ve ekonomik hedefimiz daha var: İstisnasız bütün ülkelerin işçi ve emekçileriyle kardeşçe birlik oluşturmak.

4) Kolçak, Denikin ve Mannerheim'la hangi şartlarda barış yapmaya hazır olduğumuzu gösteren açık ve net içerikteki yazılı beyanımızı birçok kez tekrarladık. Örneğin Nansen'e* yazılmış bir mektupta ya da ABD hükümeti adına bizimle (ve Moskova'da bizzat benimle) müzakereler yürütmüş olan Bullitt'le yüz yüze bunu yaptık.** ABD ve diğer ülkelerin hükümetlerinin bu belgelerin tamamını yayınlamaktan korkmaları ve gerçekleri halktan gizliyor olmaları bizim kabahatimiz değil. Ben burada yalnızca temel koşulumuzu dile getirmek istiyorum: Yalnızca sözde değil, gerçekten barış olduğu takdirde, yani antlaşma Büyük Britanya, Fransa, Amerika Birleşik Devletleri, Japonya ve İtalya hükümetleri tarafından resmen imzalanıp onaylandığı takdirde (Denikin, Kolçak, Mannerheim ve diğerleri bu hükümetlerin oynattıkları kuklalardan başka bir

*) Norveçli kutup kâşifi Fridtjof Nansen'e, Sovyet hükümetinin düşmanlıkların sonlandırılması için İtilaf devletleriyle görüşmelere başlamaya hazır olduğunu bildiren Mayıs 1919 tarihli resmi mektuptan bahsediliyor. Mektuba herhangi bir cevap alınamamıştı.

**) Moskova'ya başkan Wilson'un talimatıyla gelen Amerikalı diplomat William Bullitt'le görüşmeler Mart 1919'da gerçekleşti. Sovyet hükümeti, ABD ve İngiltere tarafından önerilen şartlara eklemeler ve düzeltmelerde bulundu. Bu hükümetler Sovyetlerin önerilerini kabul etmediler, çünkü aynı yılın baharında Kolçak saldırıya geçtiğinden Sovyet güçlerinin ezileceği hesaplanıyordu.

şey değildir), Fransa'ya ve diğer ülkelere olan bütün borçlarımızı ödemeye hazırız.

5) Her şeyden öte, Amerikan kamuoyuna şunu söylemek istiyorum:

Feodalizmle kıyaslandığında, kapitalizm 'özgürlük', 'eşitlik', 'demokrasi' ve 'medeniyet' yolunda tarihsel açıdan ileri bir adımdı. Fakat kapitalizm dün olduğu gibi bugün de bir *ücretli kölelik* sistemidir, milyonlarca emekçinin, işçi ve köylünün bir avuç modern köle sahibi, toprak sahibi ve kapitalist tarafından köleleştirilmesine dayalı bir düzendir. Feodalizme kıyasla konuşursak, burjuva demokrasisi bu ekonomik köleliğin biçimini değiştirmiş, köleliği gölgeleyen göz alıcı bir perde yaratmış, ama özünü değiştirememiştir ve değiştiremez de. Kapitalizm demek, burjuva demokrasisi demek ücretli kölelik demektir.

Genel olarak teknolojideki, özel olarak da ulaşım araçlarındaki muazzam ilerleme, sermaye ve bankaların müthiş bir hızla büyümesi kapitalizmin olgunlaşmasına ve aşırı olgunlaşmasına yol açmıştır. Kapitalizm bugün miadını doldurmuş, insanlığın ilerleyişinin önündeki en gerici engel haline gelmiştir. Kapitalizm, emperyalizmin ganimetlerini, sömürgelerdeki hâkimiyeti, mali 'nüfuz alanları'nı ya da 'egemenlik fermanı'nı, vs. Alman yağmacı güruhunun mu yoksa İngiliz-Fransız yağmacı güruhunun mu alacağını kararlaştırmak için bütün ulusları kan gölünün ortasına sürükleyen bir avuç milyoner ve milyarderin mutlak iktidarı haline gelmiştir.

1914-1918 savaşında sırf bu yüzden on milyonlarca insan öldürülmüş ya da sakat bırakılmıştır. Bu hakikat bütün ülkelerin emekçileri arasında karşı konmaz bir güç ve hızla yayılıyor, çünkü her şey bir tarafa, savaş her yerde eşi görülmedik

bir yıkıma yol açmıştır ve *her yerde*, 'muzaffer' ülkelerde bile savaş borçlarının faizlerini ödeme vakti gelmiştir. Nedir bu faiz? Kapitalistler arasında kâr paylaşımı sorununu çözüme bağlamak adına on milyonlarca işçi ve köylüye birbirlerini öldürme ve sakat bırakma iznini tanıma nezaketi gösteren milyoner beyefendilere ödenen milyarlık bir haraçtır.

Kapitalizmin çöküşü kaçınılmazdır. Kitlelerin devrimci bilinci her yerde güçleniyor; bunun binlerce işaretini görmek mümkün. Buna dair önemsiz ama sokaktaki insanı etkileyen küçük bir işaret olarak, mesela Henri Barbusse'un yazdığı romanlardan (*Ateş*, *Aydınlık*) bahsedebiliriz, zira yazar savaşa gittiğinde barışçıl, kendi halinde, yasalara saygılı bir küçük burjuva, bir hamkafa ve sıradan bir vatandaştı.

Kapitalistler 'en iyi' ihtimalle, sosyalizmin şu ya da bu ülkedeki zaferini yüz binlerce işçi ve köylüyü katletme pahasına bir süre daha erteleyebilirler. Ama kapitalizmi kurtaramazlar. *Sovyet Cumhuriyeti* kapitalizmin yerini almaya başlamıştır; bu cumhuriyet iktidarı yalnızca ama yalnızca emekçi kitlelere verir, kurtuluşun rehberliğini proletaryaya teslim eder, toprakta, fabrikalarda ve diğer üretim araçlarında özel mülkiyeti kaldırır, çünkü bu özel mülkiyet çoğunluğun azınlık tarafından sömürülmesinin kaynağıdır, kitlelerin yoksulluğunun, uluslar arasındaki yıkıcı savaşların, yalnızca kapitalistleri zenginleştiren savaşların kaynağıdır.

Dünya Sovyet cumhuriyetinin zaferi kesindir.

Son olarak, kısa bir örnek: Amerikan burjuvazisi ülkesinde özgürlük, eşitlik ve demokrasi olduğuyla böbürlenerek kitleleri aldatıyor. Fakat ne Amerikan burjuvazisi ne de dünya üzerindeki başka bir ülkenin burjuvazisi hükümetimizle gerçek özgürlük, eşitlik ve demokrasi temelinde bir rekabe-

te girmeye cesaret edebilir; sözgelimi, hükümetimizle başka bir ülkenin hükümeti arasında herhangi bir dilde hükümet adına yayınlanan ve söz konusu ülkenin yasalarını, anayasa metnini ve diğerleri karşısındaki üstünlüklerinin izahını içeren broşürleri değiş tokuş etme özgürlüğüne dair bir anlaşma yapılabilir mi?

Dünyada bizimle böyle barışçıl, medeni, özgür, eşit ve demokratik bir anlaşma yapmaya cesaret edecek tek bir burjuva hükümeti yoktur.

Neden? Çünkü Sovyet hükümetleri hariç istisnasız bütün hükümetler kitleleri baskı altına alarak ve aldatarak iktidara tutunuyorlar. Ama 1914-1918'deki büyük savaş bu büyük aldatmacayı gün ışığına çıkarmıştır.

Lenin
20 Temmuz 1919

Pravda, Sayı: 162, 25 Temmuz 1919;
Collected Works, Cilt 29, s. 515-519.

POLONYA CEPHESİ'NE GİDEN KIZIL ORDU ASKERLERİNE HİTABEN KONUŞMA

5 Mayıs 1920

Gazete Haberi:

Yoldaşlar, bildiğiniz gibi, Polonyalı toprak sahipleri ve kapitalistler İtilaf devletlerinin kışkırtmasıyla bizi yeni bir savaşa zorladılar. Yoldaşlar, unutmayın ki bizim Polonyalı köylülerle ve işçilerle bir alıp veremediğimiz yok; biz Polonya'nın bağımsızlığını ve Polonya Halk Cumhuriyeti'ni tanıdık ve bundan sonra da tanıyacağız. Polonya'ya sınır bütünlüğünü koruyan bir barış önerdik, üstelik bu sınırlar saf Polonyalıların yaşadığı yerlerin çok ötesine uzanıyor. Her türlü tavizi vermeyi kabul ettik; cephede hepinizin bunu aklında tutması gerekiyor. Cephede Polonyalılara karşı tutumunuzla bir işçi-köylü devletinin askerleri olduğunuzu, işgalci saldırganlar

olarak değil, kurtarıcılar olarak geldiğinizi kanıtlayın. Mademki bütün çabalarımıza rağmen Polonyalı kodamanlar Petliyura'yla ittifak yaptılar, saldırıya geçtiler, Kiev'e yaklaşıyorlar ve dış basında daha şimdiden Kiev'i ele geçirdiklerine dair dedikodular yayıyorlar (ki bu tamamen uydurmadır, zira daha dün Kiev'deki F. Kon'la direkt hattan konuştum) o halde biz diyoruz ki: "Yoldaşlar, biz daha korkunç bir düşmanı püskürttük, kendi kapitalistlerimizi ve toprak sahiplerimizi yenmeyi başardık, şimdi Polonyalı toprak sahipleriyle kapitalistleri de yeneceğiz!" Bugün burada hepimiz, Polonyalı kodamanların ve kapitalistlerin zaferine izin vermeyeceğimize ve cephede tek yürek olacağımıza söz verelim. Yaşasın özgür, bağımsız Polonya Cumhuriyeti'nin işçi ve köylüleri! Kahrolsun Polonyalı kodamanlar, toprak sahipleri ve kapitalistler! Yaşasın İşçi ve Köylülerin Kızıl Ordusu!

(hep bir ağızdan "Enternasyonal" marşı okunur ve Lenin yoldaşın son sözleri sloganlarla kesilir)

İlk kez 6 Mayıs 1920'de *Pravda*'nın 96. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt 31, s. 127-128.

L.B. KAMENEV'E TELGRAF VE G.V. ÇİÇERİN'E BİR NOT

Kamenev'e şifreli:

Varşova'yı yakın zamanda* ele geçirmemiz pek muhtemel gözükmüyor. Düşman güçlerini o bölgeye yoğunlaştırdı ve saldırıyor. Belli ki Lloyd George, Churchill'le rolleri paylaşmış: Bir yandan pasifist laflarla Fransızların ve Churchill'in gerçek politikasını gizlerken, diğer yandan Henderson ve şürekâsına mensup aptalları kandırıyor. İngiliz işçilerinin bunu anlamasını sağlamak için elinizden geleni yapın; onlara hitaben bizzat makaleler ve tezler yazın, Marksizmi somut şekilde öğretin, Henderson'ların sol manevralarından yararlanmayı

*) 'Yakın zamanda' ibaresi Çiçerin tarafından yazılmıştır.

öğretin, kitleler arasında ajitasyon yapmayı öğretin –esas göreviniz budur. Lloyd George bizi pasifimizle uyutuyor ve Churchill'in Danzig'deki [Gdansk] Polonyalılara yardım göndermesine yardımcı oluyor. Meselenin özü budur. Romanya elçisiyle teması koparmayın.

Lenin

Çiçerin yoldaş,

İtirazınız yoksa bunu yollayınız. Eğer varsa, telefonda konuşalım.

Lenin

20 Ağustos 1920'de yazıldı, Londra'ya yollandı;
ilk kez 1965'te Rusça *Toplu Eserler*'in 51. cildinde yayınlandı;
Collected Works, Cilt 44, s. 421.

DAILY NEWS MUHABİRİ BAY SEGRUE'YE CEVAP

3 Eylül 1920 tarihinde telgrafla yönelttiğiniz soruya cevaben, Alman Bağımsız Sosyal-Demokratlarının sağ kanadından, örneğin Dittmann gibi kişilerden gelen saldırıların beni şaşırtmadığını bilmenizi isterim. Moskova'daki Komintern kongresinde yaptığım konuşmamda, Crispien'in görüşlerinin Kautsky'nin çizgisiyle fazlasıyla örtüştüğünü göstermiştim. Crispien ve Dittmann gibi Kautsky'ciler elbette Bolşevizmden hiç memnun değiller. Ama zaten bu tür insanlar bizden memnun olsalardı üzülüp işkillenmek gerekirdi. Proletarya ile burjuvazi arasındaki belirleyici mücadelede, bizdeki Menşeviklere oldukça benzer olan Dittmann gibi küçük burjuva demokratlarının genellikle burjuvazinin yanında saf tutmaları gayet doğaldır. Dittmann kurşuna dizme olaylarına öfke kusuyor, ama bu tür durumlarda, Menşeviklerin -Dittmann pek hazzetmese de- devrimci işçiler tarafın-

dan vurulması doğaldır. Üçüncü (Komünist) Enternasyonal Alman, Fransız ya da diğer milletlerden Dittmann'ları saflarına aldığı takdirde, ismine yaraşır bir parti olmayacaktır.

Fakat Fransız, Alman ve İngiliz işçi heyetlerinin raporlarının Bolşevizme bütün Bolşevik-karşıtı propagandadan daha fazla zarar verdiğini kastediyorsanız, buradan çıkan mantıksal sonucu seve seve kabul ederim.

Gelin ikimiz -siz bütün ülkelerdeki Bolşevik-karşıtı burjuvazi adına, ben de Sovyet Rusya Cumhuriyeti adına- bir anlaşma yapalım. Bu anlaşmaya göre, bütün ülkelerden işçilerin ve yoksul köylülerin (yani emekçi kitlelerin, emeğiyle sermayeye kâr kazandıranların) oluşturduğu heyetler Rusya'ya gönderilsin ve her heyet burada takriben iki ay kalsın. Eğer bu heyetlerin raporları Bolşevik-karşıtı propaganda için yararlı olursa, ziyaretin bütün masraflarını uluslararası burjuvazi karşılasın. Ama dünya üzerindeki bütün ülkelerde burjuvazi zayıf ve yoksul olduğundan, bizse Rusya'da zengin ve güçlü olduğumuzdan, masrafların dörtte üçünü, yani bütün ülkelerin milyonerlerinin ödediğinden bir çeyrek daha fazlasını Sovyet hükümetinin karşılayacağına dair ben bizzat teminat veriyorum.

Umarım, telgrafında kendisini dürüst bir gazeteci olarak adlandırmış biri olarak, Sovyet hükümetiyle uluslararası burjuvazi arasındaki bu anlaşmayı her zaman ve her yerde yaymayı reddetmezsiniz –elbette Bolşevik-karşıtı propagandanın yüzü suyu hürmetine.

Lenin
8 Eylül 1920

İlk kez 12 Eylül 1920'de *Pravda*'nın 202. sayısında;
ve *Izvestiya*'nın 202. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 31, s. 273-274.

RUSYA KOMÜNİST PARTİSİ (BOLŞEVİK) DOKUZUNCU TÜM-RUSYA KONFERANSI'NDA YAPILAN KONUŞMA

22 Eylül 1920

Gazete Haberi:

Polonya'ya karşı yürütülen savaş, daha doğrusu Temmuz-Ağustos harekâtı uluslararası siyasal durumu kökünden değiştirmiştir.

Polonyalıların bize saldırısından önce, o dönemki uluslararası ilişkilerin tipik örneği olan bir olay yaşanmıştı. Ocak'ta Polonya'ya onlar için en uygun, bizim içinse en aleyhte şartlar içeren bir barış antlaşması teklifinde bulunduğumuzda, bütün ülkelerin diplomatları bunu kendi meşreplerine göre yorumladılar: 'Bolşevikler böyle büyük tavizlerde bulunduklarına göre, demek ki çok zayıf durumdalar.' Bu yaklaşım, aslında,

burjuva diplomasisinin bizim yeni diplomasimizin kullandığı yöntemleri (doğru ve dürüst beyanatlar) anlama konusundaki acizliğini bir kez daha kanıtlıyordu. İşte bu yüzden teklifimiz Polonya'da, Fransa'da ve diğer ülkelerde vahşi bir şovenizmi tetiklemekten başka bir işe yaramadı ve Polonya'yı bize saldırmaya kışkırttı. İlkin Polonyalılar Kiev'i ele geçirdiler, ama güçlerimizin karşı saldırısı onları Varşova'ya kadar sürükledi. Sonra olayların seyri değişti ve en az 100 kilometre geri çekilmek zorunda kaldık.

Sonrasında kuşkusuz güç bir durumla karşı karşıya gelmiş olsak da, bu bizim için tümden bir kayıp değildi. Diplomatların zayıflığımızdan yararlanma konusundaki beklentilerini tümüyle boşa çıkarttık ve Polonya'nın bizi yenilgiye uğratamayacağını, üstelik Polonya'ya karşı dün olduğu gibi bugün de zafer elde etmekten uzak olmadığımızı kanıtladık. Ele geçirdiğimiz yüz kilometrelik bir toprak parçası şu an hâlâ elimizde. Son olarak, Varşova üzerine yürüyüşümüz Batı Avrupa'da ve bütün dünyada öyle güçlü bir etki yarattı ki mücadele halindeki iç ve dış siyasal güçler arasındaki saflaşmayı kökten değiştirdi.

Ordumuzun Varşova'ya çok yaklaşması, dünya emperyalizminin Versay Antlaşması'na dayalı olan bütün düzeninin merkezinin Polonya başkentine çok yakın bir yerlerde olduğunu şüpheye yer bırakmayacak şekilde göstermiştir. Polonya, İtilaf devletlerinin tümüyle kontrolü altındaki son Bolşevik-karşıtı kale olarak, bu düzende öyle önemli bir unsurdur ki Kızıl Ordu bu kaleyi tehdit ettiğinde bütün yapı sarsıldı. Sovyet Cumhuriyeti dünya siyasetinde temel bir etken haline geldi.

Buradan doğan yeni durum, her şeyden önce, fevkalade önemli bir gerçeği ortaya çıkarmıştır: İtilaf devletlerinin baskı altında tuttuğu ülkelerin burjuva sınıfları esasen bizim ya-

nımızdadır ve bu ülkelerin dünya nüfusunun yüzde yetmişini barındırdığını unutmayalım. İtilaf devletlerinin himayesi altında çok zor günler geçiren ve ülke içindeki Bolşevikleri asan küçük devletlerin (Estonya, Gürcistan, vs.), İtilaf devletlerinin isteklerine karşı gelerek bizimle barış antlaşması yaptıklarını gördük. Bu durum bütün dünyada kendisini özel bir güçle göstermektedir. Askerlerimiz Varşova'ya yaklaştığında bütün Almanya kaynamaya başladı. Bu ülkede 1905 Rusya'sına oldukça benzer bir durum ortaya çıktı. O dönemde, Kara Yüzler köylülüğün geniş ve en geri kesimlerini uyandırıp siyasal hayata katmışlardı. Bu kesimler bir gün Bolşeviklere karşı çıkıyorlar, ama ertesi gün toprak sahiplerinin bütün topraklarına el konmasını talep ediyorlardı. Şimdi Almanya'da da Kara Yüzler ile Bolşevikler arasında benzer türde, anormal bir ittifak oluştuğunu görüyoruz. Ortaya tuhaf bir Kara Yüz'lü devrimci türü çıkmış durumda. Mesela, geçen gün Bolşevik olmayan bir Alman gazetesinde okuduğum habere göre, Doğu Prusya'dan geri bir köylü genç Kayzer'in geri dönmek zorunda kalacağını, çünkü ortada düzen namına bir şeyin kalmadığını, ama Bolşeviklerin peşinden gitmek gerektiğini söylüyordu.

Öte yandan, Varşova sınırlarına dayanmış olmamız Avrupa'daki, özellikle de İngiltere'deki devrimci hareket üzerinde de güçlü bir etki yarattı. Polonya'nın Varşova ve Vistula'nın ötesindeki sanayi proletaryasını etkileyememiş olsak da (yenilgimizin ana sebeplerinden biri buydu), İngiliz proletaryasını etkilemeyi ve oradaki hareketi eşi görülmedik bir düzeye, devrimde mutlak anlamda yeni bir aşamaya yükseltmeyi başardık. İngiliz hükümeti bize ültimatom verdiğinde, önce İngiliz işçilerinin fikrini sormak zorunda olduğunu gördü. İngi-

liz işçilerinin onda dokuzunun önderleri su katılmadık Menşevik önderler olmasına karşın, bu ültimatoma bir Eylem Komitesi oluşturarak cevap verdiler.

Bu gelişmelerden telaşa kapılan İngiliz basını 'ikili hükümet' adını verdiği bu durum karşısında ortalığı ayağa kaldırdı. Basın bu nitelendirmeyi yapmakta sonuna kadar haklıydı. Nasıl Şubat 1917'den sonra Rusya'da Sovyetler burjuva hükümetin her adımını kontrol ettiyse, şimdi de İngiltere kendisini siyasal ilişkiler açısından aynı aşamada buluvermişti. Bu Eylem Komitesi, parti ayrımı yapmaksızın bütün işçileri birleştiriyor, tıpkı Gotz, Dan ve diğerlerinin yönetimde olduğu dönemde bizdeki Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu gibi. Hükümete paralel olarak varlığını sürdüren ve Menşevikleri yarı-Bolşevik tarzda hareket etmeye zorlayan bir örgütlenmedir bu. Nasıl bizdeki Menşevikler sonunda ne yapacaklarını bilemeyip kitlelerin bizim tarafımıza geçmesine yardımcı oldularsa, Eylem Komitesi'ndeki Menşevikler de olayların akışı karşısında duramayıp İngiltere'deki işçi kitleleri için Bolşevik bir devrime giden yolu açmak zorunda kalıyorlar. Güvenilir kişilerden gelen haberlere göre, İngiliz Menşevikleri şimdiden kendilerini hükümet olarak görüyorlar ve yakın gelecekte burjuva hükümetin yerini almanın hazırlıklarını yapıyorlar. İngiltere'deki proleter devriminin genel seyri içinde bir sonraki adım bu olacaktır.

İngiliz işçi hareketinde görülen bu muazzam değişiklikler, dünya işçi hareketi üzerinde ve her şeyden önce ve öte Fransa'daki işçi sınıfı hareketi üzerinde de güçlü bir etkide bulunuyor.

İşte, son Polonya zaferimizin dünya siyasetindeki ve Batı Avrupa'da ortaya çıkan ilişkiler üzerindeki etkisi bunlardır.

Şu an Polonya'yla savaş ya da barış sorunuyla karşı karşıyayız. Kışın yapılacak bir harekât bizim adımıza zor olacağından, bir kez daha Polonya'ya bizim aleyhimize, ama onlar için olumlu bir barış antlaşması teklif ediyoruz. Fakat burjuva diplomatları eski alışkanlıklarından kopamadıklarından bu dürüst beyanımızı bir zayıflık belirtisi olarak yorumlayabilirler. Muhtemelen bir kış seferine karar vermiş durumdalar. Bu aşamada savaşta muhtemelen yeni bir döneme girmek zorunda kalacağımız koşulları saptamak zorundayız.

Batı Avrupa'da yenilgimiz birtakım değişikliklere yol açtı ve farklı görüşlerden bize düşman unsurları biraraya getirdi. Fakat bize düşman olan çok daha güçlü grup ve akımların biraraya geldiğini, ama hiçbir şey başaramadığını daha öncesinde de görmüştük.

Karşımızda Polonya, Fransa ve Vrangel'den oluşan bir güç birliği var. Fransa umutlarını Vrangel'e bağlamış durumda. Fakat bu güç birliği de aynı eski sakatlıkla maluldür: Birliği oluşturan unsurlar arasındaki uzlaşmaz karşıtlık ve Polonya küçük burjuvazisinin Kara Yüzler'in Rusya'sından ve onun tipik temsilcisi sıfatıyla Vrangel'den duydukları korku. Küçük burjuva ve yurtsever Polonya, Polonya Sosyalist Partisi, Ludova Partisi, yani hali vakti yerinde köylüler, hepsi de barış istiyor. Bu partilerin sözcüleri bize Minsk'te şöyle dediler: "Varşova'yı ve Polonya'yı İtilaf devletlerinin kurtarmadığını biliyoruz; bizi kurtaracak güçleri yoktu. Bizi kurtaran yurtseverlik dalgası oldu." Bu tür dersler unutulmamalıdır. Polonyalılar bu savaşın kendilerini mali yönden perişan edeceğini çok açık bir şekilde görüyorlar. Savaşın bir bedeli olacak; Fransa 'özel mülkiyetin kutsallığı'ndan dem vurmaya devam ediyor. Küçük burjuva partilerin temsilcileri Polonya'nın savaş öncesinde bile krizin eşin-

de olduğunu ve savaşın yıkımı daha da arttıracağını biliyorlar; işte bu yüzden barışı tercih ediyorlar. Biz de Polonya'ya barış teklifinde bulunarak bu durumdan yararlanmak istiyoruz.

Büyük öneme sahip bir diğer konu da Polonya ordusunun toplumsal bileşimindeki değişimdir. Biz Kolçak ve Denikin'i ancak ordularının toplumsal bileşimi değiştikten sonra, temel kadroları seferber olmuş köylü kitleleri arasında kaybolduğunda yenebildik. Bugün aynı süreç Polonya ordusunda da yaşanıyor, hükümet çok daha sert nitelikteki emperyalist savaşı yaşamış olan daha büyük yaş grubuna mensup olan işçi ve köylüleri silah başına çağırmak zorunda kaldı. Bu ordu şu an 'beyinleri rahatlıkla yıkanabilecek' olan gençlerden değil, lafla kandırılamayacak olan yaşlılardan oluşuyor. Polonya ilk başta kendisine tam bir zafer, sonrasında tam bir yenilgi yaşatan noktayı geçmiştir.

Eğer bir kış seferi yapacaksak, yorgunluk ve bitkinliğe rağmen kazanacağız. Bu konuda kimsenin şüphesi olamaz. Ekonomik durumumuz da bu sonuca işaret etmektedir. Ekonomik durumumuz önemli ölçüde ilerledi. Geçen yıla kıyasla sağlam bir ekonomik temele sahibiz. 1917-1918'de 30 milyon *pud* tahıl toplamıştık. Bu rakam 1918-1919'da 110 milyona, 1919-1920'deyse 260 milyona çıktı. Önümüzdeki yılsa 400 milyon *pud* tahıl toplamayı umuyoruz. Bunlar iki yakamızı biraraya getirmek için can havliyle mücadele ettiğimiz döneme kıyasla çok yüksek rakamlardır. Artık milyarları bulan bol renkli banknotlara o kadar korkuyla bakmayacağız ve bugün bize açıkça gösteriyor ki bunlar eski burjuva kıyafetlerinin kalıntıları, paçavralarıdır.

Artık bir milyar *pud*'un üzerinde petrolümüz var. Donetz Havzası şu an bize ayda 20-30 milyon *pud* kömür sağlıyor. Ya-

kacak odun rezervimiz oldukça güçlendi. Oysa daha geçen yıl yalnızca odunumuz vardı; benzin de kömür de yoktu.

Bütün bunlar bize şunu söyleme hakkı veriyor: Saflarımızı sıklaştırdığımız ve elimizden gelen bütün çabayı sergilediğimiz takdirde, zafer bizimdir.

İlk kez 29 Eylül 1920'de *Pravda*'nın 216. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt 31, s. 275-279.

G.V. ÇİÇERİN'E MEKTUP

14 Aralık 1920

Çiçerin yoldaş,

Dün Ter-Gabrielyan beni görmeye geldi ve korkunç bir katliam tehlikesinden o da bahsetti.

1) 600 bin Ermeni mültecinin hayatının tehlikede olduğu söyleniyor.

2) Kars olmadan, Bakû'nun tehdit altında olduğu söyleniyor.

Sanırım 1. maddeyi 2. maddeden ayırmalı ve 1. maddede yardımcı olmak için elimizden gelen *her şeyi* yapmalıyız.

Sizin düşünceniz nedir? 1. madde konusunda ne yapıyorsunuz?

Komünist selamlarla,
Lenin

İlk kez 1965'te Rusça *Toplu Eserler*'in 52. cildinde yayınlandı; *Collected Works*, Cilt 45, s. 62.

SEKİZİNCİ TÜM-RUSYA SOVYETLERİ KONGRESİ
22-29 Aralık 1920

SEKİZİNCİ SOVYETLER KONGRESİ'NDE RKP (B) GRUBUNA SUNULAN İMTİYAZLAR RAPORUNA İLİŞKİN TARTIŞMAYA CEVAP
21 Aralık 1920

Yoldaşlar sizlerden aslında epeyce bir not geldi. Şimdi bunları cevaplayacağım. [...]

Yerel bölgelerde imtiyazlara karşı protestolar sağlıklı duygular şeklinde değil, kırsaldaki güçlü bir küçük burjuva kesim ve kent orta sınıfları arasında yurtsever bir his olarak tezahür ediyor.

Rusya'yı yabancılara terk etmektense üç yıl boyunca aç yatmayı tercih eden bir insanın yurtseverliği gerçek yurtseverliktir, bu olmasaydı biz üç yıl boyunca ayakta kalamazdık. Bu yurtseverlik olmasaydı Sovyet Cumhuriyeti'ni savunmayı, özel mülkiyeti kaldırmayı ve artı ürüne el koyma yöntemiyle 300 milyon *pud* tahıl elde etmeyi başaramazdık. Bu en halis devrimci yurtseverliktir. *Kulak*'ların yabancı kapitalistleri, yani çıkar elde edecekleri bir kesimi dışarıda tutmak için üç yıl aç yatmaya hazır oldukları görüşüne gelince, bu doğru değil. Burada mesele *kulak*'lar değil, partili olmayan orta köylülerdir.

Amerika ile Japonya arasında muhtemel bir savaşta Japonya'nın Sovyet Rusya'ya ciddi bir saldırı düzenlemesi ihtimali yok mu? Böyle bir durumda biz ne yaparız? Japonya'ya karşı emperyalist Amerika'yla birlikte, Amerika'dan gerçek bir yardım alarak savaşır mıyız?

Elbette savaşırız. Sosyalist cumhuriyeti korumak adına emperyalist devletlerden birine karşı diğeriyle ittifak kurmanın ilkesel açıdan yanlış olmadığını birçok kez söyledik. Japonya'nın Sovyet Rusya'ya saldırması bir yıl öncesine göre bugün çok daha zordur.

İtilaf Devletleri'nin Türkiye'ye karşı tutumunu ve ilişkilerimizi açıklar mısınız?

Elbette bu sorunu resmi bir konuşmada açıkça ele almak oldukça zor, zira ilişkiler son derece karmaşık. Burada her şey bir felaketin eşiğinde duran burjuva Gürcistan'ındaki karmaşık ilişkilerin seyrine bağlı. Bu konuyla ilgilenen yoldaşların *Pravda* yazı kurulu başkanı Meşçeryakov yoldaşın raporundan çok şey öğreneceklerini düşünüyorum. Kendisi Gürcistan'da

birkaç ay olmasa bile birkaç hafta geçirdi ve bu süre zarfında Menşeviklerin elindeki bu bölge hakkında oldukça ilginç malzemeler topladı. Gürcistan felaketin eşiğinde. Türkiye'nin saldırısının hedefinde biz vardık. İtilaf Devletleri bize bir tuzak hazırlıyorlardı, ama kazdıkları kuyuya kendileri düştüler, çünkü biz Sovyet Ermenistan'ını kazandık.

Türkiye'nin başındaki zevat bizi İtilaf devletlerine satmaya hazırlanan Kadetlerden, Oktobristlerden, milliyetçilerden oluşuyor. Ama bizi satmaları hiç de kolay değil, çünkü Türkiye halkı İtilaf devletlerinin korkunç baskılarına karşı oldukça tepkili ve Sovyet Rusya'ya duyulan yakınlık bağımsız Azerbaycan Cumhuriyeti'ndeki Müslüman köylülere gerçek kurtuluşa ulaşmalarında yardım ettiğimiz oranda artıyor. Azerbaycan'daki Müslüman köylüler toprak sahiplerini defettiler, ama toprağa el koymaya korkuyorlar. Bu korku kısa süre sonra ortadan kalkacaktır. Onlar toprağa el koyduklarında Türkiye'de toprak sahipliği için de geri sayım başlayacaktır.

Biz Kafkasya'da son derece barışçıl davrandık, bundan sonra da öyle davranacağız. Kafkasya'daki yoldaşlarımız için söylüyorum, bizi savaşa sokabilecek her türlü adımdan kaçınmak için çok dikkatli olacağız. Barışçıl politikamız şu ana kadar öylesine başarılı oldu ki İtilaf devletleri öfkeden deliye döndüler ve bize karşı kararlı adımlar atmaya başladılar, ama nafile.

İlk kez 1963'te *Kommunist*'in 6. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 42, s. 245-246 (parça).

MOSKOVA İŞÇİ VE KÖYLÜ TEMSİLCİLERİ SOVYETİ PLENUMUNDA YAPILAN KONUŞMA

28 Şubat 1921

(uzun alkışlar)

Doğal olarak en çok ilgi çeken ve en fazla kaygıya yol açan iç durumu ele almadan önce, uluslararası alanda öne çıkan gelişmeleri değerlendireyim. Kısa kesmek adına yalnızca üç konuya değineceğim. Bunlardan ilki burada, Moskova'da Türk heyetiyle devam eden konferanstır.* Bu özellikle sevindirici bir gelişme, çünkü bu zamana kadar Türk heyetiyle doğrudan müzakerelerin önüne birçok engel çıkmıştı ve bugün burada, Moskova'da önümüze anlaşma fırsatı çıktığından, daha yakın ilişkiler ve dostluk için sağlam bir zemin dö-

*) Bu müzakereler sonucunda 16 Mart 1921'de iki devlet arasında bir dostluk anlaşması imzalandı.

şeneceğine eminiz. Elbette bu iş diplomatik dalaverelerle değil (bu konuda muarızlarımızın bizden daha üstün olduklarını kabul etmekten çekinmiyoruz), son birkaç yıldır iki ulusa da emperyalist güçler tarafından anlatılmaz acılar yaşatılmış olması üzerinden gerçekleşecektir. Benden önceki bir konuşmacı emperyalist ülkelerden yalıtılmanın zararlarından bahsetti. İyi de, bir kurt kuzuya saldırdığında, kuzuya kurttan uzak dur demenin bir yararı var mı? (*gülüşmeler, alkışlar*) Doğu halkları bu zamana kadar emperyalist kurdun önündeki kuzudan farksızlardı, ama Sovyet Rusya askeri açıdan müthiş zayıf olmasına karşın, kurdun pençelerini atıp kuzuyu kendine yem etmesinin o kadar kolay olmadığını gösteren ilk ülke oldu. Bu örnek, 'Bolşevik dedikoduculara' sempati duyup duymamalarından bağımsız olarak birçok ulusu etkilemiştir. Bolşevikler olarak bütün dünyada herkesin dilindeyiz, Türkiye özelindeyse 'kötü niyetli dedikoducular' olarak bile lanse edilmişliğimiz var. Elbette şimdiye kadar bu alanda herhangi bir şey yapamadık, ama Türk işçi ve köylüler modern ulusların yağmacılığa karşı direnişinin dikkate alınması gereken bir şey olduğunu kanıtladılar: Bizzat Türkiye emperyalist devletlerin yağmacılığına karşı öylesine sağlam bir direniş sergiledi ki en güçlüleri bile geri çekilmek zorunda kaldılar. Türk hükümetiyle yürüttüğümüz müzakereleri büyük bir başarı olarak görmemizin sebebi budur. Bizim gizli emellerimiz yok. Bu müzakerelerin çok mütevazı bir çerçevede ilerleyeceğini biliyoruz, ama yine de önemli olduğunu düşünüyoruz, çünkü bütün ülkelerin işçi ve köylüleri büyük engellere rağmen her geçen gün saflarını daha sıklaştırıyorlar. İçinde bulunduğumuz güçlükleri değerlendirirken aklımızda tutmamız gereken bir olgudur bu.

Uluslararası duruma dair hatırlatılmaya değer ikinci şey, Riga'daki barış görüşmelerindeki durumdur. Az çok kalıcı bir barış imzalamak adına, eskiden Rusya İmparatorluğu'na mensup olan bütün devletlere mümkün olan bütün tavizleri verdiğimizi biliyorsunuz. Bu çok doğal, çünkü ulusal baskı emperyalistlere karşı nefret uyandıran ve halkları emperyalistlere karşı birleştiren ana etkenlerden biridir ve bu konuda dünyada çok az devletin sicili eski Rusya İmparatorluğu ve Kerenski, Menşevikler ve Sosyalist-Devrimcilerin burjuvaziyle işbirliği içinde olduğu burjuva cumhuriyeti kadar kabarıktır. Tam da bu yüzden bu uluslara karşı tavizlerde bulunmaya ve bu tür barış şartlarını kabul etmeye her açıdan hazır ve hevesli olduğumuzu gösterdik ve yine bu yüzden bazı Sosyalist-Devrimciler tarafından Tolstoycu diye adlandırıldık. Ne derlerse desinler aldırmıyoruz, çünkü bu uluslarla uzlaşmak, eskiden kalma baskıların yol açtığı asırlık şüpheleri defetmek ve bir zamanlar Çarlığın ve Rus toprak sahiplerinin elinde birlikte cefa çekmiş ve şimdi de emperyalizmin elinde zulüm gören çeşitli ulusların işçi ve köylülerinin birliğine giden yolda bir temel atmak için tamamen hazır olduğumuzu göstermeliyiz. Polonya konusunda, bu politikayı esasen Rus beyaz muhafızları, Sosyalist-Devrimcileri ve Menşevikleri baltaladılar. Bu kesimler, Fransız ve diğer kapitalistlerin Polonya'yı bize karşı bir savaşa sürüklemek adına rahat rahat propaganda yürütebildikleri Polonya'nın büyükçe bir bölümünü kapma konusunda sahip oldukları olağanüstü özgürlüğün yanı sıra, 'basın özgürlüğü', 'ifade özgürlüğü' ve benzeri diğer muhteşem 'özgürlükler'den yararlanıyorlar. Kapitalistler şu anda imzalanan barışı baltalamak için ellerinden geleni yapıyorlar. İstememize rağmen orduda terhisleri gerçekleştireme-

memizin esas sebeplerinden biri, bazı insanların düşündüğünden daha büyük çaplı bir savaşın mümkün olduğunu kabul etmek zorunda olmamızdır. Savunmaya bu kadar güç harcamamamız gerektiğini söyleyenler yanılıyorlar, çünkü düşmanlarımız Polonya'yla ön şartlarını şimdiden imzaladığımız son barış antlaşmasını bozmak için her türlü dolaba, her türlü desiseye başvuruyorlar. Bu müzakereler son dönemde bir çıkmaza girdi ve birkaç hafta önce ciddi bir krizden korkmamızı gerektirecek bir durum ortaya çıktıysa da, son dönemde başka tavizler daha verme kararı aldık, ama hemen belirtelim, bu tavizleri hak edilmiş olduğunu düşündüğümüz için değil, barışı engellemek için en büyük çabayı gösteren emperyalist İtilaf devletlerinin ve Varşova'daki Rus beyaz muhafızlarının, Sosyalist-Devrimcilerin ve Menşeviklerin entrikalarını boşa çıkarmayı zorunlu gördüğümüz için veriyoruz. Antlaşma henüz imzalanmadı, ama iyimser olmamamız için hiçbir sebep yok: Yakın gelecekte imzalanacak ve buna engel olmaya çalışan entrikaları boşa çıkarmayı başaracağız. Ben yalnızca tahminlerden hareket ediyor olsam da, bu ihtimalin hepimizi memnun edeceğine eminim. Ama yine de dereyi görmeden paçaları sıvamayalım. Zaten tam da bu yüzden askeri çabalarımızda en ufak bir gevşemeye ya da gerilemeye izin vermeyeceğiz, ama Polonya işçi ve köylülerini İtilaf devletlerinin elinden kurtarmak ve işçi-köylü hükümetinin ulusal ihtilaflarla işi olmadığını kanıtlamak için burjuva Polonya'ya birkaç tavizde daha bulunmaktan da korkmayacağız. Büyük fedakârlıklar pahasına da olsa bu barışı savunacağız.

Uluslararası alandaki üçüncü sorun Kafkaslardaki olaylardır. Yakın dönemde o bölgede çok önemli gelişmeler yaşandı. Olaylara ayrıntılarıyla vakıf olmamamıza karşın, büyük

bir savaşın eşiğinde olduğumuzu söyleyebiliriz. Elbette Ermenistan ile Gürcistan arasındaki çatışma bizi rahatsız etti, zira bu olaylar Ermeni-Gürcü savaşını bazı Rus askerlerinin de katıldığı bir ayaklanmaya dönüştürdü. Bütün bunların sonucunda durum şimdilik, öteden beri bize karşı planlar yapan Ermeni burjuvazisinin aleyhine döndü ve henüz doğrulanmamış olsa da, son gelen haberlerde, Tiflis'te Sovyet iktidarının kurulduğu söyleniyor. (*alkışlar*) Ayaklanmanın Ermenistan ile Gürcistan arasında yer alan ve Gürcistan'ın emperyalist İtilaf devletlerinden aldığı icazetle işgal ettiği Ermeni tarafsız bölgesinde başladığını biliyoruz. Menşevikler, özellikle de Gürcü Menşevikleri Batılı güçlerden yalıtılmanın zararlarından bahsederken, aslında, bugün dünyada en güçlü konumda bulunan emperyalist İtilaf devletlerine yaslanmayı kastediyorlar. Fakat bazı beyaz muhafızlar, gelişmiş kapitalistlerin herkesten daha üçkâğıtçı olduğunu genellikle atlıyorlar. Bunu anlamadıkları için kendi kendilerine şöyle diyorlar: Ermenistan, Ermeni köylüleri, vs. ya da harap vaziyetteki Sovyet Rusya, dünya emperyalizminin birleşik güçleriyle kıyaslanabilir mi? Biz yüzümüzü medeniyetin beşiği olan gelişmiş kapitalist devletlere çevirelim. İşte Gürcü Menşevikleri kapitalistlere dair yakışıksız savunmalarını bu şekilde meşrulaştırmaya çalışıyorlar. [...]

Biz bütün ihtiyatlılığımız ve Kızıl Ordu'yu güçlendirme çabalarımızla, Kafkaslardaki alevleri söndürmek için elimizden gelen her şeyi yapacağız. Batı'da kanıtladığımız şeyi Doğu'da da kanıtlayacağız: Sovyet iktidarının girdiği yerden ulusal baskı çıkar gider. Mücadelenin sonucu son tahlilde buna bağlıdır; işçi ve köylüler sayısal üstünlükleri sayesinde eninde sonunda kapitalistlerden daha güçlü olduklarını kanıtlayacaklardır. [...]

Belli açılardan her devrim bir mucizedir. 1917'de biri çıkıp bütün dünyaya karşı üç yıl savaş verebileceğimizi, savaşın sonucunda çocuklarıyla birlikte 2 milyon Rus toprak sahibi ve kapitalistin soluğu yurtdışında alacağını ve savaştan bizim galip çıkacağımızı söyleseydi, hiç kimse inanmazdı. Bir mucize yaşandı, çünkü işçi ve köylüler toprak sahipleriyle kapitalistlerin saldırıları karşısında öyle bir ayağa kalktılar ki o güçlü kapitalizm bile tehlikeye düştü. Fakat bu mucizeden ötürü olayları daha geniş bir pencereden değerlendirme alışkanlığımızı yitirdik. İşte bu yüzden kör topal ilerlemek zorunda kalıyoruz. Parti kongresini öne çekmek gerekti, çünkü bu yeni deneyimi gerçek anlamıyla değerlendirmemiz gerekiyor. İşçi-köylü iktidarı bir mucizeyle savunuldu, ama ilahi bir mucizeyle, gökten inen bir mucizeyle değil, işçi ve köylüler ne denli ezilmiş, aşağılanmış, tükenmiş, mahvolmuş olsalar da tam da devrim işçilerle kol kola ilerlediğinden, zengin, kültürlü ve gelişmiş bir devletin toplayabileceğinden daha fazla güç toplamamızı sağlayan bir mucizeyle gerçekleşti. Fakat bu mucize ekonomi alanında işlemez. Ekonomide -belki doğru bir sözcük olmayabilir ama- 'tutumluğa' ihtiyaç var. Burjuvaları defettiğimiz doğru, ama burjuvazinin halen yanı başımızda olduğunu ve mücadelenin devam ettiğini de görmek zorundayız. Bu noktada, burjuvazinin bizimle savaşma yıllarından biri de panik yaymaktır. Onların bu işin erbabı olduğunu unutmamalıyız. [..]

Bir dönem karışıklıklar ve *kulak* isyanları vardı. Elbette dedikoducular meselesini alaya almak mümkündür, ama sonuçta sınıf mücadelesi içinde birkaç şey öğrendiğimizi takdir etmek şarttır. Çarlık hükümetinin de bizi dedikoducular diye yaftaladığını biliyoruz, ama biz Sosyalist-Devrimcileri ve Men-

şevikleri dedikoducular diye adlandırırken başka bir sınıftan, burjuvaziyi destekleyen insanlardan bahsediyoruz. Bu adamlar her zorluktan yararlanıp şöyle bildiriler basıyorlar: 'Bakın, 300 *pud* tahıl fazlanıza el koyuyorlar; siz her şeyinizi veriyorsunuz, ama karşılığında renkli kâğıt parçacıkları dışında hiçbir şey almıyorsunuz.' Sanki biz bu dedikoduculari bilmiyoruz! Hangi sınıfa mensup bunlar? Kendilerine ne ad verirlerse versinler, ister Sosyalist-Devrimci ister özgürlük meftunu ister halk iktidarı âşığı, ister Kurucu Meclis taraftarı, vs. desinler, biz bunların eskinin toprak sahipleri olduğunu biliyoruz. Söyleyeceklerini dinledik, ne demek istediklerini kavramayı öğrendik. Bu isyanlar köylüler arasında artı tahıla el koyulmasını ya da vergi uygulamasını bir türlü kabul edemeyenler olduğunu gösteriyor. Burada birisi vergiden bahsetti. Söylediklerinin çoğu aklıselimdi, ama şunu da söylemesi gerekirdi: Biz bu konuda bu platformdan bir şey söylemeden önce, Rusya Komünist Partisi'nin merkez yayın organı olan *Pravda* gazetesinde yalnızca rastgele katılımcılar tarafından değil, bizzat yetkililer tarafından da imzalanan vergi teklifleri yayınlandı. Partisiz köylüler, "hesaplarınızı küçük köylünün ihtiyaçlarına uyacak şekilde yapın, onun güvene ihtiyacı var; ben şu kadarını vereceğim, geri kalanıyla kendi bildiğimi yapacağım" dediğinde, biz diyoruz ki: "Evet, bu pratik bir öneri, aklıselim ve yerel koşullara uygun." Elimizde yeterince makine olmadığı sürece, köylülerin küçük tarımdan büyük tarıma geçme niyeti olmadığı sürece, biz bu fikri ciddiye alma eğilimindeyiz. Nitekim bu sorunu bir hafta içinde toplanacak olan parti kongresine taşıyacağız ve partisiz köylüler ve halk kitleleri için tatmin edici bir karar alacağız. Aygıtımızda elbette kusurlu ve hoş görülemeyecek birçok şey var, zira bürokratik uygulama-

ların çok büyük bir kısmı aygıtımıza da sirayet etmiş durumdadır. Peki, aynı hatalar ve kusurlar Kızıl Ordumuzda da yok muydu? Bunlardan o dönemde de bir çırpıda kurtulmadık, ama işçi ve köylülerimizin yardımı sayesinde, ordumuz her şeye rağmen zafere ulaştı. Kızıl Ordu'da yaşananların diğer bütün alanlarda da olması kaçınılmazdır. Bu bürokratik çarpıklıklardan -hatalarımızın ve talihsizliklerimizin birer kanıtı olduğundan herkes tarafından mahküm edilen bu çarpıklıklardan- sebatkâr çalışmayla kurtulacağız, paniğe kapılarak ya da bu hatalardan yararlanıp Kolçak ve Denikin'in yaptıklarını tekrarlamaya çalışanlara gözümüzü kapayarak değil. Ukrayna'da kömür hırsızlığı konusundaki rezaletlerin bini bir para, oysa biz burada büyük bir kömür sıkıntısı yaşıyoruz. Orada bu zamana kadar 120 hükümet kuruldu ve zengin köylülerdeki yozlaşmışlık alıp başını gitti. Bir işçi-köylü hükümetinin var olduğunu ve eğer tahıla zorla el koyuyorsa, bunu işçi ve köylülerin durumunu iyileştirmek için yaptığını anlayamıyorlar. O bölgede bütün bu sorunlarda tam bir netliğe kavuşana kadar, karışıklık, çapulculuk ve isyan haberleri almaya devam edeceğiz. Bu kaçınılmazdır, çünkü kapitalizmden cahil ve kızgın olması kendi suçu olmayan yalıtılmış bir köylü miras aldık. Onu yeniden eğitmek yıllarımızı alacak. Bunu her baharda görüyoruz ve daha bir süre görmeye devam edeceğiz. [...]

İlk kez 2 Mart 1921'de *Pravda*'nın 46. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt 32, s. 147-159 (parça).

G.V. ÇİÇERİN'E MEKTUP

Çiçerin yoldaş,

Türklerin Batum'la ilgili anlaşmayı ertelemeleri beni son derece endişelendiriyor, onlar zamana oynarken askerleri Batum'a ilerliyor. Bu tür ertelemelere izin vermemeliyiz. Şu önlemi aranızda tartışın: Siz yarım saatliğine benimle konuşmak üzere konferansınızı erteleyin,* bu arada Stalin de işleri toparlamak ve yarma kalmadan her şeyi halletmek için Türk heyetiyle doğrudan bir görüşme yapsın.

Lenin

9 Mart 1921'de yazıldı;
ilk kez 1965'te Rusça *Toplu Eserler*'in 5. baskısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 45, s. 95.

*) Türk-Sovyet Antlaşması'nın imzalanması için düzenlenen Moskova Konferansı kastediliyor (26 Şubat-16 Mart 1921). Türk askerleri 11 Mart 1921'de işgal ettikleri Batum'dan, sekiz gün sonra geri çekilmek zorunda kalmışlardı.

RKP (B) ONUNCU KONGRESİ
8-16 Mart 1921

KONGRENİN KAPANIŞ KONUŞMASI
16 Mart 1921

[...]

Dünya kapitalizmi bize karşı görülmedik derecede histerik, şirazesinden çıkmış kampanyasına başladığından, bizim özellikle paniğe kapılmamamız gerekiyor, bunu yapmak için hiçbir sebep yok. Dün, Çiçerin yoldaş sayesinde, elime bu soruna ilişkin bir haber özeti geçti. Rusya'daki durumla ilgili iftira kampanyası hakkındaki bu haberleri bilgilendirici bulacağınızı düşünüyorum. Bu haberleri derleyen yoldaş şöyle yazıyor: "Batı Avrupa basınında Sovyet Rusya hakkın-

daki yalan kumkuması ya da kitlesel üretime bağlanmış olan fantastik uydurmalar son on beş günde iyiden iyiye çığrından çıktı. Mart başından bu yana, bütün Batı Avrupa basınında her gün Rusya hakkında fantastik haberler sel olup akıyor: Rusya'da ayaklanmalar; karşı-devrimcilerin zaferi; Lenin ve Troçki Kırım'a kaçtı; Kremlin'de beyaz bayrak dalgalanıyor; Petrograd ve Moskova'da barikatlar kuruldu ve sokaklar kan gölüne döndü; Sovyet hükümetini alaşağı etmek üzere sayısız işçi Moskova'da biraraya geldi; Budyonni isyancılara katıldı; bazı Rus kentlerinde karşı-devrimcilerin zaferi, ki sıralanan isimlere baktığınızda Rusya'nın hemen hemen bütün eyalet başkentlerinden bahsediliyor. Kampanyanın kapsamı ve izlediği yöntem önde gelen bütün hükümetlerin dahil olduğu uzun erimli bir plana işaret ediyor. 2 Mart'ta İngiliz hariciye vekâleti *Basın Kurumu* aracılığıyla bu haberlerin asılsız olduğunu belirten bir beyanda bulundu, ama hemen ardından Petrograd'da bir ayaklanmadan, Kronstadt donanması tarafından Petrograd'ın bombalandığından ve Moskova sokaklarında çarpışmaların yaşandığından bahseden bir bülten yayınladı.

2 Mart'ta bütün İngiliz gazeteleri Petrograd ve Moskova'daki ayaklanmalar hakkında telgraf haberleri geçti: Lenin ve Troçki Kırım'a kaçtılar; Moskova'da 14 bin işçi Kurucu Meclis talebiyle yürüyor. [...]

Burada Moskova'da bazı büyük işadamları var ve onlar artık bu tür yalan haberlere inanmıyorlar. Bize söylediklerine göre, Amerika'da bir grup vatandaş Sovyet Rusya lehinde özgün bir propaganda yöntemi bulmuşlar.

Rusya hakkında son birkaç ayda çıkan farklı farklı basın haberlerini -yok Lenin ile Troçki kaçtı, yok Troçki Lenin'i

vurdu, Lenin Troçki'yi vurdu, vs.- toplamışlar ve bunları bir broşür halinde yayınlamışlar. Sovyet iktidarına popülerlik kazandırmanın bundan daha iyi bir yolu düşünülemezdi. Lenin ve Troçki'nin öldürüldüğüne dair haberleri gün gün toplamışlar ve ikisinin de kaç kez vurulduğunu ya da öldürüldüğünü göstermişler; bu tür haberler her ay tekrarlanmıştı. Sonunda, bütün bu haberler biraraya getirilmiş ve bir broşür halinde basılmış. Amerikan burjuva basını kötü bir üne sahiptir. 2 milyon Rus mülteci, toprak sahibi ve kapitalistin hizmet ettiği bir düşmandan bahsediyoruz; karşımızda duran burjuvazinin ordusudur. Varsın ticari ilişkileri bozmaya ve Sovyet iktidarının pratik başarılarını küçük görmeye çalışsınlar. Biz bir yere varamayacaklarını biliyoruz. Yüz binlerce gazeteyi elinin altında bulunduran ve bütün dünyaya haber servis eden uluslararası basında çıkan haberler bir kez daha ne tür düşmanlarla çevrili olduğumuzu ve düşmanlarımızın geçen yıla oranla ne kadar zayıf olduklarını gösteriyor. İşte yoldaşlar, anlamamız gereken budur. Sanırım burada hazır bulunan delegelerin çoğunluğu aramızdaki anlaşmazlıklara nereye kadar izin verebileceğimizi anlamış bulunuyorlar. Elbette kongredeki mücadele sırasında bu sınırlar içinde kalmak imkânsızdı. Kavganın ateşinden henüz yeni çıkmış kişilerin bu sınırları hemen görmeleri beklenemez. Ama dünya devriminin çekirdeği olarak partimize ve dünya devletler birliğinin şu an bize karşı yürütmekte olduğu savaşa baktığımızda, aklımızda herhangi bir şüphe olmamalı. Varsın onlar kampanyalarına devam etsinler. Bunların neyin nesi olduğunu gördük, anlaşmazlıklarımızın ne olduğunu da tamamen biliyoruz. Bu kongrede saflarımızı sıklaştırarak, anlaşmazlıklarımızdan, çok daha güç-

lü ve uluslararası zaferlere her zamankinden daha kararlı yürüyen partimizle sıkı sıkıya birleşmiş olarak çıkacağımızı biliyoruz! (*alkış tufanı*)

İlk kez 1921'de *RKP Onuncu Kongresi Tutanakları*'nda Rusça yayınlandı;
Collected Works, Cilt 32, s. 264-271 (parça).

TÜM-RUSYA SENDİKALAR MERKEZ KONSEYİ KOMÜNİST GRUBUNUN TOPLANTISI

11 Nisan 1921

İMTİYAZLAR RAPORUNA İLİŞKİN TARTIŞMAYA CEVAP

[...] Kamenev yoldaşın hazırladığı broşürün (Ludendorf'u ele aldığı broşürün) çıkıp çıkmadığını bilmiyorum, ama Ludendorf'un anılarını anlattığı harika bir kitap kaleme aldığını ve on sayfasını da Brest müzakerelerine ayırdığını biliyorum. Kamenev'le birlikte bu bölümü okuduğumuzda şöyle dedik: "Brest Antlaşması'nın doğruluğunu bundan daha iyi kanıtlayan bir şey yok." Ludendorf orada Troçki ve diğerlerinin görüşmeler sırasında muarızlarımızı nasıl köşeye sıkıştırdıklarını, onların nasıl alt edildiğini, vs. anlatıyor. Hemen orada,

ânında, bu sayfaların tercüme edilmesi ve Kamenev yoldaşın kısa bir önsözüyle yayınlanması gerektiğine karar verdik. Bu işin şimdiye kadar yapılmamış olmasıysa Sovyetlerdeki hantallığı gösteriyor. [...]

Sendikacılar ve parti önderleri burada yaratıcılıklarını ve koşullara ilişkin pratik bilgilerini sergilemelidirler, fakat biz bunlardan basında bahsedemeyiz ve bahsetmeyeceğiz, tıpkı Brest görüşmelerinde Joffe yoldaşa verilen talimatlardan bahsetmediğimiz gibi.

İlk kez 1932'de *Lenin Miscellany XX*'da yayınlandı;
Collected Works, Cilt 42, s. 293, 296 (parça).

RKP (B) MERKEZ KOMİTESİ SİYASİ BÜROSU ADINA V.M. MOLOTOV'A MEKTUP

11 Ağustos 1921

Molotov yoldaş,

Siyasi Büro için özel bir komisyon atamak mutlak bir zorunluluktur:

Kamenev

Troçki

Molotov (Çiçerin'le değiştirilebilme haklı saklı) açlıktan kırılan bölgelere Amerika'dan ve Milletler Cemiyeti'nden gelecek yardımlarla ilgili meselelerin günü gününe *ele alınmasından* sorumlu olacak.

Bu son derece karmaşık bir oyun. Amerika, Hoover ve Milletler Cemiyeti Konseyi tam bir ikiyüzlülük sergiliyor.

Hoover'ın cezalandırılması gerek, *âleme ibret olsun* diye *rezil edilip bırakılmalı;* bu dediğim Milletler Cemiyeti Konseyi için de geçerli.

Bunu yapmak *çok zor*, ama yapılması *şart.*

Çalışamıyorum. Troçki'nin yardımı mutlak bir ihtiyaç, kendisinin bu tür şeylere yeteneği var (hem diplomatik deneyime hem de askeri ve siyasal içgüdüye sahip).

Lütfen Siyasi Büro'da *hemen* telefonla bir oylama yapın.

Bu notu *herkese* gösterin, oylarını kullansınlar.

Lenin

Alman ve Norveç hükümetleri model alınmalıdır.

Bunun dışında bir yaklaşım herkesin malumu olan bir sebeple reddedilmelidir ve bu bütün dünyaya *açıkça* duyurulmalıdır.

Gizli müdahaleciler *yakalanmalı* (Unschlicht'e yardım edilmeli).

Kompomoshch* aygıtı sıkılaştırılmalı (eğer insan sıkıntısı varsa, iki aylığına *ordudan ödünç alın.*)

Önümüzdeki birkaç gün için ortak çalışma özel bir önem arz ediyor, çünkü bu *çok zor* meselenin siyasal sorumluluğu *çok büyüktür.*

Lenin

*) Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu'na bağlı Kıtlıkla Mücadele Merkez Komisyonu.

Not. İncelikli hamleler yapmamız lazım. Özellikle sert bazı tedbirler almak gerek. Hoover da Brown da yalancı, ar damarı çatlamış adamlar.

Koşullar *çok sıkı* olmalı: İç işlerimize en ufak bir müdahalede tutuklama ve sınır dışı etme.

İlk kez 1965'te Rusça *Toplu Eserler*'de yayınlandı;
Collected Works, Cilt 45, s. 250-251.

İNGİLİZ İŞÇİ PARTİSİ'NİN POLİTİKALARI
(ÇİÇERİN YOLDAŞA, BİR NÜSHASI RADEK YOLDAŞA VE BÜTÜN SİYASİ BÜRO ÜYELERİNE)

İngiliz İşçi Partisi hakkındaki telgraf Krasin'in ne kadar naif olduğunu gösteriyor. Kanaatimce, şu an iki tür önlem alınması gerekiyor: 1) Sözde Avrupa demokrasisinin Gürcü sorunundaki görüşlerini alaya alan, farklı kişiler tarafından kaleme alınmış makaleler basında yayınlanmalı; 2) Çiçerin adına İngiliz İşçi Partisi'ne cevaben aşırı kibar bir nota taslağı hazırlaması için derhal sivri dilli bir gazeteci görevlendirilmeli. Bu notada, askerlerimizi Gürcistan'dan çekme ve ülkede referanduma gitme teklifinin, dünya üzerindeki bütün uluslar için geçerli olduğu takdirde, gayet makul kabul edilebileceği, aklını kaçırmamış ve İtilaf devletleri tarafından rüşvetle kandırılmamış insanlardan çıkan bir fikir olarak görülebileceği çok

açık bir şekilde ortaya koyulmalıdır; özeldeyse, İngiliz İşçi Partisi liderlerini günümüzün emperyalist ilişkilerinin uluslararası siyasetteki anlamı hakkında düşünmeye sevk etmek için, bu partinin şu hususlara olumlu gözle bakması gerektiğini söylemeliyiz: Birincisi, İngiliz askerleri İrlanda'dan çekilmeli ve İrlanda'da referandum düzenlenmelidir; ikincisi, aynısı Hindistan için de geçerli olmalıdır; üçüncüsü, aynısı Kore'deki Japon askerlerinin geri çekilmesi için de geçerli olmalıdır; dördüncüsü, büyük emperyalist devletlerden birinin askerlerinin bulunduğu bütün ülkeler için de aynısı geçerli olmalıdır. Nota oldukça nazik bir şekilde şu fikri dile getirmelidir: Bizim bu tekliflerimizi ve uluslararası siyasetteki emperyalist ilişkiler sistemini düşünmeye istekli olan kişiler, İngiliz İşçi Partisi'ne yaptığımız tekliflerin 'ilginç' niteliğini de anlayacaklardır. Bütünü bakımından, bu nota son derece nazik ve fevkalade anlaşılır terimlerle (on yaşındaki çocukların zekâsına uygun bir şekilde) yazılmalı ve İngiliz İşçi Partisi'nin geri zekâlı liderlerini alaya almalıdır.

Siyasi Büro'ya bu mektubun bir nüshasını Krasin'e yollamanın doğru olup olmayacağını düşünmesini öneriyorum. Ben şahsen yollanmasından yanayım.

Lenin
27 Aralık 1921

Telefonla yazdırıldı;
ilk kez 21 Ocak 1930'da *Pravda*'da yayınlandı;
Collected Works, Cilt 33, s. 182-183.

RKP (B) MERKEZ KOMİTESİ SİYASİ BÜRO ÜYELERİNE HİTABEN, V.M. MOLOTOV'A

1
MOLOTOV YOLDAŞA
(SİYASİ BÜRO ÜYELERİNE HİTABEN)

Çiçerin'den biraz önce (20 ve 22 Ocak tarihli) iki mektup aldım. Uygun bir tazminat karşılığında anayasamızda bazı küçük değişiklikleri kabul edip edemeyeceğimizi soruyor. Mesela Sovyetlerde asalak unsurların temsil edilmesi gibi. Amerikalıları memnun etmek adına bunu yapmak gerektiğini söylüyor.

Çiçerin'in bu önerisi bence şunu gösteriyor: 1) Derhal bir sanatoryuma yollanmalı, bu konuda en ufak bir müsamaha,

en ufak bir erteleme, kanaatimce bütün müzakereler için en büyük tehdit olacaktır. 2) Cenova delegasyonumuzun bütün üyeleri için ön koşullarımızı yaklaşık olarak, ama açık bir dille formüle etmenin zorunlu olduğuna ilişkin teklifimin (ilişiktedir) ne kadar yerinde olduğunu gösteriyor.

Lenin

23 Ocak 1922'de telefonla yazdırıldı;
ilk kez 1961'de *Leninskiye idei zhivut i pobezhdayut* (Moskova) adlı kitapta yayınlandı.

2
BÜTÜN SİYASİ BÜRO ÜYELERİNE HİTABEN, MOLOTOV YOLDAŞA

Çiçerin'in bu ve diğer mektubu hasta, hem de fazlasıyla hasta olduğunu gösteriyor. Kendisini *derhal* bir sanatoryuma göndermeye zorlamazsak aptallık etmiş oluruz.

24 Ocak 1922
Lenin

Ilk kez 1965'te Rusça *Toplu Eserler*'in 5. baskısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt 45, s. 449-450.

RKP (B) MERKEZ KOMİTESİ SİYASİ BÜRO ÜYELERİNE HİTABEN, V.M. MOLOTOV'A

Troçki'ye sonuna kadar katılıyorum.* Önerim şudur:

1) Radek Menşeviklere boyun eğdiği için *kınanmalıdır*.
2) Menşeviklere karşı misillemeler artırılmalı ve mahkemelerimize de bu yönde talimat verilmelidir.
3) Troçki'nin bu önerisi kabul edilsin.
4) Troçki'ye Gürcistan üzerinden Menşeviklere şiddetli bir saldırıyı her yönden artırması için yetki verilsin.

30 Ocak 1922
Lenin

İlk kez Rusça *Toplu Eserler*'in 5. Rusça baskısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt 45, s. 456.

*) Cenova Konferansı'na Kolçak ve Denikin'in sürgündeki beyaz muhafız hükümetlerinin, Ermeni Daşnak hükümetinin, Gürcü Menşevik hükümetinin, Azeri Müsavat hükümetinin vs. katılmasına ilişkin tartışma kastediliyor. Troçki sürgündeki karşı-devrimci örgütlerin konferansa katılması halinde Sovyet Rusya'nın kesinlikle çekileceğini ifade etmişti.

G.V. ÇİÇERİN'E MEKTUP*

Çiçerin yoldaş,

Belki de Mussolini'ye vurmalı ve faşistlerinden ötürü *saldırıya* geçerek *herkese* (Vorovski ve bütün delegasyona) *İtalya'yı terk etmesini* söylemeliyiz?

Uluslararası bir gösteri düzenleyelim.

Şu çok uygun bir gerekçe olacaktır: Adamlarımızı hırpaladınız, siz barbarsınız, *1905 Rusya'sındakilerden bile daha beter* gericilersiniz, vs. vs.

Bence bunu yapmalıyız.

İtalya'daki *kişilere* ciddi bir yardımda bulunmalıyız.

Saygılarımla,
Lenin

8 Kasım 1922'den sonra yazıldı;
ilk kez 1965'te Rusça *Toplu Eserler*'in 5. baskısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 45, s. 592.

"Tarihte tek bir devrim yoktur ki devrimi yapanlar zaferden sonra silahlarını bırakıp, bu kadarı yeter diyerek arkalarına yaslanmış olsunlar. Bu tür devrimlerin olabileceğini düşünen biri devrimci değildir, dahası işçi sınıfının en büyük düşmanıdır. Yine tarihte tek bir devrim yoktur ki iktidarın mülk sahibi bir azınlıktan diğerine devredilmesinden ibaret olsun; ikinci sınıf bir devrim, burjuva devrimleri bile böyle olmamıştır."

"Her kapitalist ülkede, sermayeyle emek arasında kaçınılmaz olarak yalpalayan çok geniş bir küçük burjuva katmanı her zaman vardır. Proletarya zafere ulaşmak için, önce, diğer birçok şey dışında, burjuvazi ile onun küçük burjuva müttefikleri arasındaki kopukluğu ya da ittifaklarının sağlam bir temelden yoksun olduğunu, vb. hesaba katarak, burjuvaziye karşı belirleyici saldırısı için doğru ânı seçmek zorundadır."

"Biz ulusların gönüllü birlikteliğinden yanayız. Bu birlik bir ulusun bir başka ulusa karşı zora başvurmasını reddeder; bu birlik, tam bir güven esasına, kardeşçe birliğin açıkça tanınmasına ve mutlak anlamda gönüllü kabule dayalıdır. Bu tür bir birlik bir çırpıda kurulamaz; işlerin sarpa sarmasını engellemek ve güvensizlik yaratmamak için son derece sabırlı ve dikkatli davranarak bu hedef için çalışmalıyız."

"Biz herkese hükümete katılma davetinde bulunduk. Sol Sosyalist-Devrimciler davete icabet ettiler ve Sovyet hükümetinin politikalarını desteklemek istediklerini açıkladılar. Yeni hükümetin programına ilişkin tek bir eleştiri bile dile getirmeye cesaret edemediler. Herkes Sovyetlerde bir koalisyon hükümeti teklif ettiğimizi biliyor. Kimseyi Sovyetlerden dışlamışlığımız yok. Bizimle birlikte çalışmak istemiyorlarsa, kendileri kaybederler."

"Tam boşanma özgürlüğü yasalaşalı bir yıl dolmak üzere. Meşru-gayrimeşru çocuk ayrımını ve siyasal kısıtlamaları kaldıran bir kararnameye imza attık. Dünyanın başka hiçbir yerinde emekçi kadınlar için eşitlik ve özgürlük böyle eksiksiz bir şekilde gerçekleşmemiştir. Köhnemiş yasaların esas yükünü kadın işçilerin taşıdığını biliyoruz. Tarihte ilk kez bizim yasalarımız kadın haklarını çiğneyen her şeyi ortadan kaldırmıştır."

agora kitaplığı • 270

ISBN 978-605-107-046-1

9 786051 070461

teori • 5

